

**BURSA İLİ KELES İLÇESİ GELENEKSEL KADIN GİYİM
KUŞAM ÖZELLİKLERİ**

PERİHAN KARAKAYA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**GİYİM ENDÜSTRİSİ VE GİYİM SANATLARI
ANA BİLİM DALI**

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MAYIS, 2018

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuıyla tezin teslim tarihinden itibaren 12 (on iki) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Perihan

Soyadı : KARAKAYA

Bölümü : Giyim endüstrisi ve giyim sanatları eğitimi

İmza :

Teslim tarihi :16.05.2018

TEZİN

Türkçe Adı : Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşam özellikleri

İngilizce Adı : Characteristics of traditional womenswear in the town of Keles in Bursa

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazarın Adı Soyadı : Perihan KARAKAYA

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Perihan KARAKAYA tarafından hazırlanan “Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşam özellikleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Fatma ÖZTÜRK

Moda Tasarımı Bölümü, Gazi Üniversitesi

.....

Başkan: Dr. Öğr. Üyesi Songül KURU

Moda ve Tekstil Tasarımı Bölümü, Atılım Üniversitesi

.....

Üye: Doç. Dr Birsen ÇİLEROĞLU

Moda Tasarımı Bölümü, Gazi Üniversitesi

.....

Tez Savunma Tarihi: 14/05/2018

Bu tezin Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Unvan Ad Soyadı: Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

Geleneksel giyim kuşamlarımız Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir. Bursa ili Keles ilçesinde, Bursa'nın diğer ilçelerine göre farklı bir giyim tarzı oluşturmuştur. Keles'in Yörük köyleri, Türk kültür sanatlarını kadın giyimlerine yansıtarak, giyimlere farklı anlam katmışlardır. Medeniyetlere beşiklik eden eski yerleşim yerlerinden biri olan Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşamlarını kısmen muhafaza edebilmelerine karşın, bunlar yine de hızla yok olmakta ya da aslından uzaklaşarak fonksiyon ve şekil değişikliklerine uğramaktadır. Bu nedenle araştırma; Özgün niteliklere sahip Keles ilçesine ait geleneksel kadın giyim kuşamlarını renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri açısından değerlendirilmiştir. Ayrıca giyimlerin üzerinden alınan ölçüler doğrultusunda teknik çizim ve 1/5 ölçekle giyimlerin kalıp çizimleri yapılarak kültürel mirasımızın belgelenmesi amaçlanmıştır.

Öncelikle bu çalışmanın planlanmasında ve yürütülmesinde, birlikte çalışmaktan onur duyduğum, beni en iyi şekilde yönlendiren, engin bilgilerini ve tecrübesini benden esirgemeyen saygıdeğer hocam Prof. Dr. Fatma ÖZTÜRK'e, çalışmalarım esnasında kaynak kişileri bulmamda yardımcı olan Belenören mahallesinde yaşayan emekli öğretmen Özer GÜLEÇ'e, kaynak kişi olarak yardım eden, evini samimiyetle açan ve başka kaynak kişileri bulmama yardımcı olan Nuray SADIÇ'a, tez yazımında teknik konularda bilgisine başvurduğum ve emeğini esirgemeyen teknik müdür yardımcısı Hakan BABAÇ'a, alan araştırması esnasında bana eşlik eden ablam Neriman KARAKAYA'ya, manevi desteğini esirgemeyen annem Rasime KARAKAYA'ya, babam Zübeyir KARAKAYA'ya, kız kardeşim Sülün NOYAN ve eşi Ahmet NOYAN'a, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Perihan KARAKAYA

**BURSA İLİ KELES İLÇESİ GELENEKSEL KADIN GIYİM
KUŞAM ÖZELLİKLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Perihan KARAKAYA
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Mayıs, 2018**

ÖZ

Geleneksel giyim kuşamlar toplumun kültürünü, gelenek ve göreneklerini, yaşam biçimini simgeleyen ve tanıtan en önemli unsurlardır. Keles'in Yörük köyleri, Türk kültür sanatlarını kadın giyimlerine yansıtarak, giyimlere farklı anlam katmışlardır. Medeniyetlere beşiklik eden eski yerleşim yerlerinden biri olan Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşamlarını kısmen muhafaza edebilmelerine karşın, bunlar yine de hızla yok olmakta ya da aslından uzaklaşarak fonksiyon ve şekil değişikliklerine uğramaktadır. Bu nedenlerle yok olmalarını önlemek için günümüze ulaşılabilen giyim kuşam örneklerinin tespit edilmesi, detaylı olarak incelenmesi, belgelenmesi, gelecek kuşaklara kültürel mirasımızın aktarılması ve başka çalışmalara kaynak teşkil etmesi yönünden konu önemlidir. Türk toplumu yüzyıllar boyu zengin giyim kültürüne sahip olmuştur. Bursa ili Keles ilçesi, geleneksel kadın giyimlerine yaşayış biçimlerini, coğrafi yapısını ve kültürel özelliklerini yansıtmışlardır. Yapılan araştırma sonucunda Bursa ili Keles ilçesi kadın giyiminde günümüze kadar korunabilen ve kültürel mirası yansıtan geleneksel giyim kuşamlar içerisinde göynek, içlik, üçetek, güdük, şalvar, entari, urba, sarka olarak adlandırılan giysiler önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca giysileri tamamlayan başörtüleri; maldinli fes, al bazı, pullu bez, bürgü ve tamamlayıcı aksesuarlar; gıdıklık, önlük, şal kuşak, dizge, çingilli bağlama olarak adlandırılan giysi tamamlayıcıları ise, yöre insanının duygularını sanata yansımalarının göstergesidir. Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşamları konusunda yapılan araştırmada; Bursa ilinde, Keles ilçesi Akçapınar, Belenören, Çayören, Kemaliye, Kıranışıklar, Kocakovacık ve Sorgun mahallerinde, Bursa Necatibey Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi arşivinde, Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivinde, Keles Halk Eğitim Merkezi arşivinde ve Bursa Kent Müzesinde kültürel zenginliğimizi yansıtan 92 adet giyim, 75 adet kuşam örneği incelenmiştir. Giyim kuşam örneklerinin çeşitliliği göze alınarak, araştırma kapsamında giyim kuşamların tümünün değerlendirilemeyeceği düşünülmüştür. Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini, ulaşılan giyim kuşam örnekleri arasından renk, kumaş, malzeme,

model özelliği, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri açısından farklılık gösteren 42 adet giyim ve 28 adet kuşam oluşturmaktadır. Özgün niteliklere sahip kadın giyim kuşamlarını, renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri açısından değerlendirilip, teknik çizim ve 1/5 ölçekle giyimlerin kalıp çizimleri yapılarak kültürel mirasımızın belgelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında ulaşılan giyim kuşam örnekleri; üst bedene giyilen kadın giyimleri, alt bedene giyilen kadın giyimleri, özel günlerde giyilen kadın giyimleri, başörtüleri, tamamlayıcı aksesuarlar ve ayağa giyilenler olmak üzere 6 grupta incelenmiştir. Ulaşılan geleneksel giyim kuşam örnekleri ön beden, arka beden, süsleme detay fotoğrafları çekilerek oluşturulan giyim kuşam ve geleneksel aksesuar bilgi formları doğrultusunda renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri açısından değerlendirme yapılmıştır. Ayrıca ulaşılan giyim kuşam örneklerinden; giyimlerin ve tamamlayıcı aksesuarların (önlük, şal kuşak) teknik çizimleri ve giyimlerin üzerinden alınan ölçüler doğrultusunda 1/5 ölçekle kalıp çizimleri yapılmıştır. Bu araştırmada geleneksel kültürümüz de önemli bir yeri olan Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşamları araştırılmıştır. Araştırmanın yöntemi, öncelikle yazılı kaynakların incelenmesi olarak belirlenmiştir. Alan da yapılan araştırma sonucunda gerçek giyim-kuşam örneklerine ulaşılarak araştırma tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Geleneksel kadın giyimi, Bursa, Giyim-kuşam
Sayfa Adedi : 227
Danışman : Prof. Dr. Fatma ÖZTÜRK

**CHARACTERISTICS OF TRADITIONAL WOMENSWEAR IN
THE TOWN OF KELES IN BURSA
(Ph.D Thesis)**

**Perihan KARAKAYA
GAZİ ÜNİVERSİTY**

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

May, 2018

ABSTRACT

Traditional clothing is the most important element that symbolizes and promotes the culture, traditions and customs of the society. Keles'in Yörük villagers, Turkish culture and arts by reflecting women's clothing, clothing has added a different meaning. One of the old settlements that cradle civilizations, the city of Keles can partly preserve traditional women's clothing, but they are still rapidly disappearing or moving away from their original function and shape. For this reason, it is important to determine the samples of the clothing which can be reached on a day-to-day basis, to examine and document them in detail, to transfer our cultural heritage to future generations and to provide resources for other studies. For centuries Turkish society has had a rich clothing culture. The town of Keles, Bursa province, reflects the forms of life, geographical structure and cultural characteristics of traditional women's clothing. As a result of the researches, garments named as göynek, içlik, üçetek, güdük, şalvar, entari, urba and sarka are among the traditional clothes that can be preserved up to date and reflect cultural heritage in the women's clothing of Keles in Bursa province. Headscarves complementing the garment; mieldinli fes, al bazı, pullu bez, bürgü and complementary accessories; gıdıklık, önlük, şal kuşak, dizge, çingilli bağlama like bindings is a sign of artistic reflection of the people's feelings. The study of traditional women's clothing in Keles, Bursa province, in the Bursa province, in the archives of Bursa Necatibey Vocational and Technical Anatolian High School, in the archives of Bursa Maturation Institute, in the archives of Keles Public Education Center and in Bursa City Museum, 92 pieces of clothes, which reflect our cultural richness, in the districts of Keles, Akçapınar, Belenören, Çayören, Kemaliye, Kıranışıklar, Kocakovacık and Sorgun, 75 harvesting samples were examined. It is thought that the entire range of clothing can not be assessed within the scope of the survey, considering the diversity of clothing samples. In this direction, the samples of the research are selected from the clothing varieties which are different in terms of color, fabric, material, model feature, cutting, sewing, ornamentation

and lining techniques in the samples of the clothing cloths, and 42 garments and 28 garment supplements are formed. It was aimed to document the cultural heritage of women's clothing with original qualities in terms of color, fabric, material, model feature, mold, cutting, sewing, decoration and lining techniques and drawing drawings of technical drawings and 1/5 scale clothing. Examples of clothing cloths reached within the scope of the research; the upper body dressed women, the lower body dressed women, the special occasions women's wear, head restraints, complementary accessories and foot wears were examined in 6 groups. Examples of traditional dressing examples were evaluated in terms of color, fabric, material, model feature, mold, cut, sewing, ornament and lining techniques in the direction of clothing fabric and traditional accessory information forms created by drawing photographs of front, back, In addition, examples of clothing cloths reached; technical drawings of clothing and complementary accessories (aprons, shawl belt) and mold drawings drawn on scale of 1/5 scale. In this research, traditional women 's clothing in Keles district of Bursa province, which has an important place in our traditional culture, has been investigated. The method of the research is determined primarily as an examination of written sources. As a result of the research made in the field, the research was completed by reaching real clothing-harness samples.

Key Words : Traditional womenswear, Bursa, Clothing Finery
Page Number : 227
Supervisor : Prof. Dr. Fatma ÖZTÜRK

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
SİMGELER VE KISALTMALAR	xxii
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Önemi	3
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Problem Cümlesi	4
1.5. Alt Problemler	4
1.6. Sınırlılıklar	4
1.7. Varsayımlar	5
BÖLÜM 2.....	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Bursa İli ve Tarihi	6
2.2. Keles İlçesi Hakkında Genel Bilgiler	7

2.2.1. Keles Tarihi	7
2.2.2. Keles Coğrafi Konum	8
2.2.3. Keles'in Etnik Yapısı	8
2.3. Geleneksel Giyim-Kuşam	10
2.4. Türk Giyim-Kuşam Tarihi	10
2.4.1. Selçuklu Döneminde Giyim-Kuşam	13
2.4.2. Osmanlı Döneminde Giyim-Kuşam	13
2.4.3 Cumhuriyet Döneminde Giyim-Kuşam	15
2.5. Türkmenlerde Giyim-Kuşam	16
2.6. Yörüklerde Giyim-Kuşam	16
2.7. Bursa İli Keles İlçesi Geleneksel Kadın Giyim-Kuşamı	17
2.7.1. Üst Bedene Giyilen Kadın Giyimleri	18
2.7.1.1. <i>Göynek</i>	18
2.7.1.2. <i>İçlik</i>	19
2.7.1.3. <i>Üçetek (işlemeli entari, zıbın)</i>	19
2.7.1.4. <i>Güçük (cepken)</i>	20
2.7.2. Alt Bedene Giyilen Kadın Giyimleri	20
2.7.2.1 <i>Şalvar (paçalı don, paça)</i>	20
2.7.3. Özel Günlerde Giyilen Kadın Giyimleri	21
2.7.3.1. <i>Entari</i>	21
2.7.3.2. <i>Urba (dival, bindallı)</i>	22
2.7.3.3. <i>Sarka</i>	22
2.7.4. Başörtüleri	23
2.7.4.1. <i>Meldinli Fes</i>	23
2.7.4.2. <i>Al Bazı</i>	23
2.7.4.3. <i>Pullu Bez (dartıngaç)</i>	24
2.7.5. Tamamlayıcı Aksesuarlar	24

2.7.5.1. <i>Gıdıklık</i>	24
2.7.5.2. <i>Önlük (peşkir, futa)</i>	25
2.7.5.3. <i>Şal Kuşak (kuşak, kozaltı kuşak</i>	25
2.7.5.4. <i>Dizge (çizge, kolan)</i>	26
2.7.5.5. <i>Çingilli Bağlama</i>	26
2.7.6. <i>Ayağa Giyilenler</i>	27
2.7.6.1. <i>Çorap</i>	27
2.7.6.2. <i>Çartık</i>	27
BÖLÜM 3	28
YÖNTEM	28
2.1. <i>Araştırmanın Modeli</i>	28
2.2. <i>Araştırmanın Evreni ve Örneklemi</i>	29
2.3. <i>Veri Toplama Yöntemi</i>	29
2.4. <i>Verilerin Analiz Edilmesi</i>	30
BÖLÜM 4	31
BULGULAR VE YORUM	31
4.1. <i>Alt Problem 1: Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri nelerdir?</i>	31
4.2. <i>Alt Problem 2: Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri nelerdir?</i>	31
4.3. <i>Alt Problem 3: Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın özel gün giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri nelerdir?</i>	134
4.4. <i>Alt Problem 4: Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın özel gün giyimlerinde kullanılan renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri nelerdir?</i>	134

4.5. Alt Problem 5: Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyimini tamamlayan kuşamlarda kullanılan renk, malzeme, süsleme, model özelliği ve dikim teknikleri nelerdir?	172
BÖLÜM 5.....	210
SONUÇ VE TARTIŞMA	210
KAYNAKLAR	217
EKLER.....	222

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.	Bursa il haritası.....	6
Şekil 2.	Keles ilçe haritası.	8
Şekil 3.	Göynek ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	19
Şekil 4.	İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	19
Şekil 5.	Üçetek ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	20
Şekil 6.	Güdük ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	20
Şekil 7.	Şalvar (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	21
Şekil 8.	Entari (Ayşe Durmuş, Kemaliye, 1975).....	22
Şekil 9.	Urba ön ve arka beden görünümü (Hacer Esen, Kemaliye, 1976).....	22
Şekil 10.	Sarka ön ve arka beden görünümü (Behice Arslan, Kemaliye, 1930)	23
Şekil 11.	Meldinli fes (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1945).....	23
Şekil 12.	Al bazı (Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	24
Şekil 13.	Pullu bez (Aynur Yılmaz, Akçapınar, 1956)	24
Şekil 14.	Gıdıklık (Keles-Koca kovacık, 1970)	25
Şekil 15.	Önlük (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	25
Şekil 16.	Kuşak (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1955)	26
Şekil 17.	Dizge (Belenören kütür evi)	26
Şekil 18.	Çingıllı bağlama (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1975)	26
Şekil 19.	Çorap (Şerife Tümen, Koca kovacık, 1955)	27
Şekil 20.	Çarık (Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	27
Şekil 21.	Göynek ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	32
Şekil 21.1.	Göynek süsleme detay görünümü.	32
Şekil 21.2.	Göynek kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	34
Şekil 21.3.	Göynek teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	35
Şekil 22.	Göynek ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	36
Şekil 22.1.	Göynek süsleme detay görünümü	36
Şekil 22.2.	Göynek kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	38

Şekil 22.3. Göynek teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	39
Şekil 23. Göynek ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).....	40
Şekil 23.1. Göynek süsleme detay görünümü	40
Şekil 23.2. Göynek kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).	42
Şekil 23.3. Göynek teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).....	43
Şekil 24. Etek ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).	43
Şekil 24.1. Etek süsleme detay görünümü.	44
Şekil 24.2. Etek kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	45
Şekil 24.3. Etek teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	45
Şekil 25. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).	46
Şekil 25.1. İçlik süsleme detay görünümü.	46
Şekil 25.2. İçlik kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	47
Şekil 25.3. İçlik teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	48
Şekil 26. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).	48
Şekil 26.1. İçlik süsleme detay görünümü.	49
Şekil 26.2. İçlik kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	50
Şekil 26.3. İçlik teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	50
Şekil 27. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).	51
Şekil 27.1. İçlik süsleme detay görünümü.	51
Şekil 27.2. İçlik kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	53
Şekil 27.3. İçlik teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	53
Şekil 28. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).	54
Şekil 28.1. İçlik süsleme detay görünümü.	54
Şekil 28.2. İçlik kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	55
Şekil 28.3. İçlik teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	56
Şekil 29. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).....	56
Şekil 29.1. İçlik süsleme detay görünümü.	57
Şekil 29.2. İçlik kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).	58
Şekil 29.3. İçlik teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).....	58
Şekil 30. Göğüslük ön ve arka görünümü (Azime Seviş, Çayören, 1925).....	59
Şekil 30.1. Göğüslük süsleme detay görünümü	59
Şekil 30.2. Göğüslük kalıp çizimi (Azime Seviş, Çayören, 1925).....	60
Şekil 30.3. Göğüslük teknik çizimi (Azime Seviş, Çayören, 1925).....	61

Şekil 31.	İçlik ön ve arka beden görünümü (Niyaziye Tosun, Akçapınar, 1956)	61
Şekil 31.1.	İçlik süsleme detay görünümü.	62
Şekil 31.2.	İçlik kalıp çizimi (Niyaziye Tosun, Akçapınar, 1956).....	63
Şekil 31.3.	İçlik teknik çizimi (Niyaziye Tosun, Akçapınar, 1956).....	63
Şekil 32.	İçlik ön ve arka beden görünümü (Belenören kültür evi, 1960).....	64
Şekil 32.1.	İçlik süsleme detay görünümü.	64
Şekil 32.2.	İçlik kalıp çizimi (Belenören kültür evi, 1960).....	65
Şekil 32.3.	İçlik teknik çizimi (Belenören kültür evi, 1960).....	66
Şekil 33.	İçlik ön ve arka beden görünümü (Emine Balı, Akçapınar, 1973).	66
Şekil 33.1.	İçlik süsleme detay görünümü.	67
Şekil 33.2.	İçlik kalıp çizimi (Emine Balı, Akçapınar, 1973)	68
Şekil 33.3.	İçlik teknik çizimi (Emine Balı, Akçapınar, 1973).....	68
Şekil 34.	İçlik ön ve arka beden görünümü (Nurgül Altın, Keles, 1976).	69
Şekil 34.1.	İçlik süsleme detay görünümü.	69
Şekil 34.2.	İçlik kalıp çizimi (Nurgül Altın, Keles, 1976)	70
Şekil 34.3.	İçlik teknik çizimi (Nurgül Altın, Keles, 1976)	71
Şekil 35.	Üçetek ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	71
Şekil 35.1.	Üçetek süsleme detay görünümü.	72
Şekil 35.2.	Üçetek kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).	74
Şekil 35.3.	Üçetek ön beden teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	75
Şekil 35.4.	Üçetek arka beden teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).....	75
Şekil 36.	Üçetek ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	76
Şekil 36.1.	Üçetek süsleme detay görünümü	76
Şekil 36.2.	Üçetek kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	78
Şekil 36.3.	Üçetek ön beden teknik çizimi (Necatibey MTAL arşivi).....	79
Şekil 36.4.	Üçetek arka beden teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	79
Şekil 37.	Üçetek ön ve arka beden görünümü (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).....	80
Şekil 37.1.	Üçetek süsleme detay görünümü	81
Şekil 37.2.	Üçetek kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).....	83
Şekil 37.3.	Üçetek ön beden teknik çizimi (Şerife Tümen, Koca kovacık, 1942)	84
Şekil 37.4.	Üçetek arka beden teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).....	84
Şekil 38.	Üçetek ön ve arka beden görünümü (Nebiye Kavçın, Kocakovacık 1959)	85
Şekil 38.1.	Üçetek süsleme detay görünümü.	85

Şekil 38.2. Üçetek kalıp çizimi (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959).....	88
Şekil 38.3. Üçetek ön beden teknik çizimi (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959)	89
Şekil 38.4. Üçetek arka beden teknik çizimi (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959)	89
Şekil 39. GÜDÜK ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	90
Şekil 39.1. GÜDÜK süsleme detay görünümü	90
Şekil 39.2. GÜDÜK kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	92
Şekil 39.3. GÜDÜK teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).	92
Şekil 40. GÜDÜK ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	93
Şekil 40.1. GÜDÜK süsleme detay görünümü	93
Şekil 40.2. GÜDÜK kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	95
Şekil 40.3. GÜDÜK teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	95
Şekil 41. GÜDÜK ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).....	96
Şekil 41.1. GÜDÜK süsleme detay görünümü	96
Şekil 41.2. GÜDÜK kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).....	98
Şekil 41.3. GÜDÜK teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).....	98
Şekil 42. GÜDÜK ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	99
Şekil 42.1. GÜDÜK süsleme detay görünümü	99
Şekil 42.2. GÜDÜK kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	101
Şekil 42.3. GÜDÜK teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	101
Şekil 43. GÜDÜK ön ve arka beden görünümü (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945).....	102
Şekil 43.1. GÜDÜK süsleme detay görünümü	102
Şekil 43.2. GÜDÜK kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945)	104
Şekil 43.3. GÜDÜK teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945).....	104
Şekil 44. GÜDÜK ön ve arka beden görünümü (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959).....	105
Şekil 44.1. GÜDÜK süsleme detay görünümü	105
Şekil 44.2. GÜDÜK kalıp çizimi (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959)	107
Şekil 44.3. GÜDÜK teknik çizimi (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959)	107
Şekil 45. Hırka ön ve arka beden görünümü (Fatma Bil, Belenören, 1962)	108
Şekil 45.1. Hırka yaka detay görünümü	108
Şekil 45.2. Hırka kalıp çizimi (Fatma Bil, Belenören, 1962).....	110
Şekil 45.3. Hırka arka beden teknik çizimi (Fatma Bil, Belenören, 1962)	111
Şekil 45.4. Hırka ön beden teknik çizimi (Fatma Bil, Belenören, 1962)	111
Şekil 46. Hırka ön ve arka beden görünümü (Nazire Teke, Akçapınar, 1963).....	112

Şekil 46.1. Hırka yaka detay görünümü	112
Şekil 46.2. Hırka kalıp çizimi (Nazire Teke, Akçapınar, 1963).....	114
Şekil 46.3. Hırka ön beden teknik çizimi (Nazire Teke, Akçapınar, 1963)	114
Şekil 46.4. Hırka arka beden teknik çizimi (Nazire Teke, Akçapınar, 1963).....	115
Şekil 47. Şalvar (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	116
Şekil 47.1. Şalvar süsleme detay görünümü.....	116
Şekil 47.2. Şalvar kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	117
Şekil 47.3. Şalvar teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	118
Şekil 48. Şalvar (Bursa Kent Müzesi)	119
Şekil 48.1. Şalvar süsleme detay görünümü.....	119
Şekil 48.2. Şalvar kalıp çizimi (Bursa Kent Müzesi)	120
Şekil 48.3. Şalvar teknik çizimi (Bursa Kent Müzesi).....	121
Şekil 49. Şalvar (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	122
Şekil 49.1. Şalvar süsleme detay görünümü.....	122
Şekil 49.2. Şalvar kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	123
Şekil 49.3. Şalvar teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).....	124
Şekil 50. Şalvar (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi)	125
Şekil 50.1. Şalvar süsleme detay görünümü.....	125
Şekil 50.2. Şalvar kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).	127
Şekil 50.3. Şalvar teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).....	128
Şekil 51. Şalvar (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942)	129
Şekil 51.1. Şalvar kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942)	130
Şekil 51.2. Şalvar teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).....	131
Şekil 52. Şalvar (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).....	132
Şekil 52.1. Şalvar kalıp çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).	133
Şekil 52.2. Şalvar teknik çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).....	134
Şekil 53. Entari ön ve arka beden görünümü (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961)	135
Şekil 53.1. Entari süsleme detay görünümü	135
Şekil 53.2. Entari kalıp çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).....	137
Şekil 53.3. Entari ön beden teknik çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961)	138
Şekil 53.4. Entari arka beden teknik çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).	138
Şekil 54. Entari ön ve arka beden görünümü (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1970).....	139
Şekil 54.1. Entari süsleme detay görünümü	139

Şekil 54.2. Entari kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1970).	141
Şekil 54.3. Entari ön beden teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1970)	142
Şekil 54.4. Entari arka beden teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1970).....	142
Şekil 55. Urba ön ve arka beden görünümü (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1920)	143
Şekil 55.1. Urba ön beden süsleme detay görünümü.	144
Şekil 55.2. Urba arka beden süsleme detay görünümü.	144
Şekil 55.3. Urba kalıp çizimi (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1920).....	145
Şekil 55.4. Urba ön beden teknik çizimi (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1920)	146
Şekil 55.5. Urba arka beden teknik çizimi (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1920).....	146
Şekil 56. Urba ön ve arka beden görünümü (Behiçe Arslan, Kemaliye, 1930)	147
Şekil 56.1. Urba ön beden süsleme detay görünümü	147
Şekil 56.2. Urba arka beden süsleme detay görünümü.....	147
Şekil 56.3. Urba kalıp çizimi (Behiçe Arslan, Kemaliye, 1930).....	149
Şekil 56.4. Urba ön beden teknik çizim (Behiçe Arslan, Kemaliye, 1930)	150
Şekil 56.5. Urba arka beden teknik çizim (Behiçe Arslan, Kemaliye, 1930).....	150
Şekil 57. Urba ön ve arka beden görünümü (Fadime Sadıç, Kocakovacık, 1942)	151
Şekil 57.1. Urba ön beden süsleme detay görünümü	151
Şekil 57.2. Urba arka beden süsleme detay görünümü	151
Şekil 57.3. Urba kalıp çizimi (Fadime Sadıç, Kocakovacık, 1942)	153
Şekil 57.4. Urba ön beden teknik çizimi (Fadime Sadıç, Kocakovacık, 1942).....	154
Şekil 57.5. Urba arka beden teknik çizimi (Fadime Sadıç, Kocakovacık, 1942).....	154
Şekil 58. Urba ön ve arka beden görünümü (Hanife Akbel, Belenören, 1959)	155
Şekil 58.1. Urba ön beden süsleme	155
Şekil 58.2. Urba arka beden süsleme.....	155
Şekil 58.3. Urba kalıp çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1959)	157
Şekil 58.4. Urba ön beden teknik çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1959)	158
Şekil 58.5. Urba arka beden teknik çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1959).....	158
Şekil 59. Urba ön ve arka beden görünümü (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961)	159
Şekil 59.1. Urba ön beden süsleme detay görünümü.....	159
Şekil 59.2. Urba arka beden süsleme detay görünümü	159
Şekil 59.3. Urba kalıp çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).....	161
Şekil 59.4. Urba ön beden teknik çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961)	162
Şekil 59.5. Urba arka beden teknik çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).....	162

<i>Şekil 60.</i>	Sarka ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	163
<i>Şekil 60.1.</i>	Sarka ön beden süsleme detay görünümü	163
<i>Şekil 60.2.</i>	Sarka arka beden süsleme süsleme detay görünümü.....	163
<i>Şekil 60.3.</i>	Sarka kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	165
<i>Şekil 60.4.</i>	Sarka teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi)	165
<i>Şekil 61.</i>	Sarka ön ve arka beden görünümü (Hanife Akbel, Belenören, 1934).....	166
<i>Şekil 61.1.</i>	Sarka ön beden süsleme detay görünümü.....	166
<i>Şekil 61.2.</i>	Sarka arka beden süsleme detay görünümü.....	166
<i>Şekil 61.3.</i>	Sarka kalıp çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1934)	168
<i>Şekil 61.4.</i>	Sarka teknik çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1934).....	168
<i>Şekil 62.</i>	Sarka ön ve arka beden görünümü (Emine Balı, Akçapınar, 1963).....	169
<i>Şekil 62.1.</i>	Sarka ön beden süsleme detay görünümü	169
<i>Şekil 62.2.</i>	Sarka arka beden süsleme detay görünümü.....	169
<i>Şekil 62.3.</i>	Sarka kalıp çizimi (Emine Balı, Akçapınar, 1963).	171
<i>Şekil 62.4.</i>	Sarka teknik çizimi (Emine Balı, Akçapınar, 1963).....	171
<i>Şekil 63.</i>	Meldinli fes ön ve arka görünümü.....	172
<i>Şekil 63.1.</i>	Meldinli fes üst görünümü.....	172
<i>Şekil 64.</i>	Meldinli fes ön ve arka görünümü.....	173
<i>Şekil 64.1.</i>	Meldinli fes üst görünümü.....	173
<i>Şekil 65.</i>	Meldinli fes ön ve yan görünümü.....	175
<i>Şekil 65.1.</i>	Meldinli fes üst görünümü	175
<i>Şekil 66.</i>	Al bazı (Nurgül Altın, Keles).....	176
<i>Şekil 66.1.</i>	Al bazı süsleme detay görünümü.....	176
<i>Şekil 67.</i>	Al bazı (Bursa Necatibey MTAL arşivi).....	177
<i>Şekil 67.1.</i>	Al bazı süsleme detay görünümü	177
<i>Şekil 68.</i>	Pullu bez (Nuray Sadıç-Kocakovacık, 1960)	178
<i>Şekil 68.1.</i>	Pullu bez süsleme detay görünümü.....	178
<i>Şekil 69.</i>	İkisi bir yerde (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1945).....	179
<i>Şekil 69.1.</i>	İkisi bir yerde süsleme detay görünümü.....	179
<i>Şekil 70.</i>	Bürgü (Ömriye Seyri, Sorgun, 1964)	180
<i>Şekil 70.1.</i>	Bürgü süsleme detay görünümü.....	180
<i>Şekil 70.2.</i>	Bürgü süsleme detay görünümü.....	180
<i>Şekil 71.</i>	Gıdıklık (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1945)	181

Şekil 72.	Gıdıklık (Ömriye Seyri, Sorgun, 1960).....	182
Şekil 73.	Gıdıklık (Hanife Akbel, Belenören, 1960).....	183
Şekil 74.	Paralı gerdanlık (Şerife Tümen Kocakovacık, 1945).....	184
Şekil 75.	Kolluk kol görünümü	185
Şekil 75.1.	Kolluk süsleme detay görünümü	185
Şekil 76.	Önlük ve dizge (Keles HEM arşivi).....	186
Şekil 76.1.	Önlük ve dizge (Keles HEM arşivi).....	187
Şekil 76.2.	Önlük ve dizge teknik çizimi (Keles HEM arşivi).....	188
Şekil 77.	Önlük ve dizge (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).....	189
Şekil 77.1.	Önlük ve dizge kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).....	190
Şekil 77.2.	Önlük ve dizge teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).....	191
Şekil 78.	Önlük (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1975)	192
Şekil 78.1.	Önlük kalıp çizimi (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1975)	193
Şekil 78.2.	Önlük teknik çizimi (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1975)	193
Şekil 79.	Şal kuşak (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1936)	194
Şekil 79.1.	Şal kuşak (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1936)	195
Şekil 79.2.	Şal kuşak (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1936)	195
Şekil 80.	Şal kuşak (Ayşe Çal, Çayören, 1940).....	196
Şekil 80.1.	Şal kuşak kalıp çizimi (Ayşe Çal, Çayören, 1940)	197
Şekil 80.2.	Şal kuşak teknik çizim (Ayşe Çal, Çayören, 1940)	197
Şekil 81.	Kuşak (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945).....	198
Şekil 81.1.	Kuşak kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945)	199
Şekil 81.2.	Kuşak teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945)	199
Şekil 82.	Şal kuşak (Niyaziye Tosun, Akçapınar, 1946).....	199
Şekil 82.1.	Şal kuşak kalıp çizimi (Niyaziye Tosun, Akçapınar, 1946).....	200
Şekil 82.2.	Şal kuşak teknik çizimi (Niyaziye Tosun, Akçapınar, 1946).....	201
Şekil 83.	Şal kuşak (Hanife Akbel, Belenören, 1960).....	201
Şekil 83.1.	Şal kuşak kalıp çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1960).....	202
Şekil 83.2.	Şal kuşak teknik çizim (Hanife Akbel, Belenören, 1960).....	203
Şekil 84.	Dizge (Ömriye Seyri, Sorgun, 1925)	203
Şekil 84.1.	Dizge detay süsleme.....	203
Şekil 85.	Dizge (Emine Acı, Koca kovacık, 1935)	204
Şekil 85.1.	Dizge süsleme detay görünümü.....	204

Şekil 86.	Tokalı kemer (Fadime Sadıç, Koca kovacık, 1945).....	205
Şekil 87.	Çıngıllı bağlama	206
Şekil 87.1.	Çıngıllı bağlama süsleme	206
Şekil 88.	Çorap (Ömriye Seyri, Sorgun,1960)	207
Şekil 89.	Çorap (Ayşe Yılmaz, Keles, 1960)	208
Şekil 90.	Çarık (Bursa Necatibey MTAL arşivi).	209

SİMGELER VE KISALTMALAR

MTAL	Mesleki ve teknik Anadolu lisesi
HEM	Halk Eğitim Merkezi

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumu, araştırmanın önemi, amacı, problem cümlesi, alt problemler, sınırlılıklar ve varsayımlar ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

1.1 Problem Durumu

Giyim, insanoğlunun yaşamında önemli yer tutan, zengin içerikli kültürel bir olgudur. Başlangıcında doğal etkenlerden korunmak için giyinen insanlar, daha sonra sosyal gereksinmelerini karşılamak ve süslenmek amacıyla da giyinmişlerdir (Bayraktar, 1993, s.1). Giyim her çağın, her milletin ekonomik toplumsal, kültürel ve siyasal şartlarından etkilenerek biçimlenmektedir. Tarihi süreç içinde her uygarlık, yaşayış biçimi ve şartların etkileriyle giyimde birbirinden ayrı özellikler göstermiştir (Alpaslan, Elike, İmer, Komşuoğlu & Seçkinöz, 1986, s.133).

Giyim toplumsal ve kişisel değer yargılarının, törelerin, kültürel ve ekonomik koşulların biçimlendirdiği önemli bir kültürel öge aynı zamanda kültürün hızlı bir taşıyıcısıdır. Bütün toplumlarda giyim ile ilgili değer yargılarının, inançların, törelerin üretilen obje, renk ve biçimlerin oluşturduğu karmaşık bir yapı vardır ve bu da toplumların giyim kültürünü oluşturmaktadır (Özdemir, 2009, s. 93).

Türklerin giyim kültürü de tarih boyunca değişmeler kaydetmiştir. Türkler Anadolu'ya ayak bastıktan sonra da geleneksel giyim biçimlerini devam ettirmişler; ancak karşılıklı kültür alış verişleriyle yeni coğrafyada hem etkilenmişler hem de etkilemişlerdir. Türk giyim kuşam kültürü kalitesi, motif zenginliği, canlılık ve zerafeti ile Anadolu insanının yaşam biçimini ve dünya görüşünü büyük ölçüde yansıtır (Artun, 2006, s. 2).

Türk giyim ve kuşamının, milletimizin uzun tarihi geçmişini, yayıldığı geniş coğrafi alanı, etkileşim halinde olduğu kültürleri ve değiştirdiği inanç sistemlerini göz önünde tutarak

değerlendirilmesi gerekir (Günay, 1986, s. 6). Geleneksel öğeler içeren bir giyim-kuşama bize, ait olduğu toplulukla ilgili pek çok bilgi sunmuştur. Toplumların yerleşik ya da konar-göçer olup olmadıkları, hangi tarihi olayları yaşadıkları ve etnolojik kökenleri konusunda bilgi vermişlerdir (Salman, 2004, s. 41).

Türk toplumu yüzyıllar boyu zengin bir giyim kültürüne sahip olmuş, bu zenginlik giyim biçimlerinde olduğu kadar, giyim malzemelerinde de kendini göstermiştir. Anadolu'nun birçok uygarlığın beşiği olması, uzun tarihsel geçmişi, Orta Asya'nın etkisi, tarih boyunca çok geniş topraklara yayılarak oradaki kültürlerden de etkilenmesi giyim çeşitliliğinde ve zenginliğinde büyük rol oynamıştır (Tezcan, 1983, s. 1400).

Giysilerin oluşmasında kültür kadar, iklim ve dinsel inançlar da önemli roller oynamaktadır. Süslenme gereksinimi de giysilerin özelliklerini belirleyen diğer bir faktör olmuştur. Sıcak bölge insanları ister istemez kendilerini serin tutacak ince pamuklu dokumalardan elbiseler yapıp giyerlerken, soğuk bölge insanları da kalın yünlü kumaşlardan elbiseler yaparak giyinme zorunluluğu duymuşlardır (Atmaca & Salman, 2010, s. 11).

Günümüzde geleneksel giyim kuşamlar modern toplum hayatının yaygınlaşması, yaşam şartları, kullanım kolaylığı gibi pek çok sebeple eski anlam ve önemini yitirmiştir (Erden, Özus & Tufan, 2014, s. 285). Kültürümüzün bir parçası olan geleneksel giyim, günün koşulları içinde her gün biraz daha kaybolmakta, ya da yozlaşarak fonksiyon ve şekil değişikliklerine uğramaktadır (Kırzioğlu, 1994, s. 53).

Geleneksel giyim kuşamlarımız, toplumsal değerlerimizi geçmişten geleceğe en doğru biçimde aktarılmasını sağlayan önemli ve kalıcı belgelerdir. Günümüzde moda, teknolojik yenilikler ve hazır giyim üretiminin etkileriyle geleneksel giyimlerin kullanımının azalmasına ve yok olmasına neden olmaktadır. Ancak Keles ve çevresinde geleneksel giyim kuşamların özel günlerde ve festivallerde kullanımı halen devam etmektedir.

Kültür mirası olan giyim kuşamlar, incelik ve becerilerini tüm güzelliklerini yansıtan el emeği, göz nuru ile yapılan sanat eserleridir. Bu araştırma ile kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan model özellikleri, kumaş-desen-işleme-süsleme- renk ve aksesuarlar bu yöre insanının milli düşüncelerinin sanata yansıttıkları duygularını ve maharetlerini anlatması ve gelecek nesillere taşınmasında katkı sağlayacağı düşüncesiyle bu çalışmanın yapılması planlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Toplumları ve bireyleri çeşitli yönleri ve boyutları ile tanımada ele alınması gereken önemli yapılardan biri giysi kültürleridir. Çünkü bir toplumun giysi kültürü, bize o toplumun özgün çevre koşullarını, ekonomik yapı ve olanaklarını, çeşitli gelenek ve törelerini değer yargılarını, estetik ve sanatsal özelliklerini, etik değerlerini kapsamlı bir biçimde tanıma konusunda oldukça önemli bilgiler sunmaktadır. Bu bilincin oluştuğu çağdaş toplumlar kendilerini daha iyi tanımak ve tanıtmak amacıyla giysi kültürleriyle ilgili geniş kapsamlı çalışmalar yapmışlar, giysi müzeleri kurmuşlar, etnografya müzelerinde giysi ile ilgili objelere önemli yer ayırmışlar ve büyük koleksiyonlar oluşturmuşlardır (Özdemir, 2014, s. 168).

Giyim kuşamlar bütün özellikleriyle bir kültür ve sanat olayıdır. Anadolu insanının, manevi dünyasını yansıtan biçim ve motiflerle bezeli giyimler, aynı zamanda onların törelerine bağlı kalmalarına da yardım etmiştir. Orta Asya'dan gelip Anadolu'yu yurt tutan Türklerin giyim kuşam geleneği Anadolu yerli giyim kuşam geleneğiyle yoğrularak şekillenmiştir. Anadolu Türk giyim kuşam geleneği, malzemesi, biçimi ve bezemesiyle Türk kültürünün zengin kaynaklarından biridir (Artun, 2006, s.2).

Geleneksel giyim kuşamlarımız Türk kültüründe önemli bir yere sahiptir. Medeniyetlere beşiklik eden eski yerleşim yerlerinden biri olan Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşamlarını kısmen muhafaza edebilmelerine karşın, bunlar yine de hızla yok olmakta ya da aslından uzaklaşarak fonksiyon ve şekil değişikliklerine uğramaktadır. Bu nedenlerle yok olmalarını önlemek için günümüze ulaşabilen giyim kuşam örneklerinin tespit edilmesi, detaylı olarak incelenmesi, belgelenmesi, gelecek kuşaklara kültürel mirasımızın aktarılması ve başka çalışmalara kaynak teşkil etmesi yönünden konu önemlidir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Endüstrileşme ve modern toplum yaşantısının yaygınlaşmasıyla giyim-kuşam geleneği eski anlam ve önemini yitirmiştir. Ancak Anadolu'da bu yaşam tarzının etkilerinden uzak kalmış yörelerde ve toprağa bağlı kalmış topluluklarda minimal düzeyde de olsa yaşamaktadır. Ancak bu geleneğin son örnekleri, düğünlerde ve diğer törenlerde, göreneklerini yaşatmaya çalışan kırsal toplumlarda, aslına sadık kalma korkusu olmaksızın kullanılarak, aile koleksiyonlarında ve müzelerde korunarak geleceğe taşınmaktadır (Atak, 2010, s. 4).

Sosyal yaşantının, kültürel birikimini gelenek-göreneklerini ve duygularını yansıtan geleneksel giyim kuşamlar yok olma tehlikesi içindedir. Medeniyetlerin var olması için sanat eserlerinin ve geleneksel giyim kuşamının araştırılmasına ve tanıtılmasına büyük ihtiyaç vardır. Türk kültürü içinde büyük önem taşıyan giyim, ilden ile hatta ilçeden ilçeye farklılık göstermektedir. Bursa ili Keles ilçesinde, Bursa'nın diğer ilçelerine göre farklı bir giyim tarzı oluşturmuştur. Keles'in Yörük köyleri, Türk kültür sanatlarını kadın giyimlerine yansıtarak, giyimlere farklı anlam katmışlardır. Özgün niteliklere sahip Keles ilçesine ait geleneksel kadın giyim kuşamlarını renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri açısından değerlendirilmiştir. Ayrıca giyimlerin üzerinden alınan ölçüler doğrultusunda teknik çizim ve 1/5 ölçekle giyimlerin kalıp çizimleri yapılarak kültürel mirasımızın belgelenmesi amaçlanmıştır.

1.4. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi, "Bursa İli Keles İlçesi Geleneksel Kadın Giyim Kuşam Özellikleri" nin incelenmesidir.

1.5. Alt Problemler

1. Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri nelerdir?
2. Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan renk, kumaş, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri nelerdir?
3. Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın özel gün giyimlerinde kullanılan malzemenin özellikleri nelerdir?
4. Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın özel gün giyimlerinde kullanılan renk, kumaş, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri nelerdir?
5. Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyimini tamamlayan kuşamlarda kullanılan renk, malzeme, süsleme, model özelliği ve dikim teknikleri nelerdir?

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Keles ilçesi ve çevresinde yapılan alan araştırması sonucunda ulaşılan geleneksel kadın giyim kuşam örnekleri ile sınırlıdır.

2. Bursa olgunlaşma enstitüsü, Bursa Necatibey Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Keles Halk Eğitim Merkezi arşivinde, Bursa Kent müzesinde bulunan geleneksel kadın giyim kuşam örnekleri ile sınırlıdır.
3. Bursa ilinde ulaşılan Keles geleneksel kadın giyim kuşam örnekleri ile sınırlıdır.

1.7. Varsayımlar

Araştırmanın yapılmasında geçerli olabilecek varsayımlar aşağıda belirtilmiştir.

1. Literatürden alınan bilgiler ve internetten yapılan taramalar güvenilir ve yeterli olduğu düşünülmektedir.
2. Araştırmada kaynak kişi açıklamalarından elde edilecek bilgiler doğru ve yeterli olduğu düşünülmektedir.
3. Giyim kuşamların özelliklerine göre geliştirilen “Giyim Kuşam Bilgi Formu” nun Keles geleneksel kadın giyim kuşamların incelenmesinde uygun olduğu kabul edilmiştir.
4. Araştırma kapsamına alınan tüm kadın giyim kuşamlarının Keles yöresini temsil edebilecek nitelikte olduğu kabul edilmiştir.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, Bursa ili ve tarihi, Keles ilçesi hakkında genel bilgiler, geleneksel giyim kuşam, Türk giyim kuşam tarihi, Türkmenlerde giyim kuşam, Yörüklerde giyim kuşam ve Bursa İli Keles ilçesi geleneksel giyim kuşamı ile ilgili genel bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Bursa İli ve Tarihi

Bursa İli, Marmara Bölgesi'nin güneydoğusunda yer alır. Doğusunda Bilecik, kuzeydoğusunda Sakarya, kuzeyinde İzmit ve Yalova, güney ve güneybatısında Balıkesir, güneydoğusunda Kütahya bulunmaktadır. Son düzenlemelere göre, Bursa ili 17 ilçeden oluşmaktadır (http://www.csb.gov.tr/turkce/dosya/ced/icdr2011/bursa_icdr2011.pdf).

Şekil 1. Bursa il haritası. Bursa Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü (2011). *Bursa il çevre durumu raporu*. http://www.csb.gov.tr/turkce/dosya/ced/icdr2011/bursa_icdr2011.pdf sayfasından erişilmiştir.

Bursa tarihi bakımından birçok uygarlığın beşiği olmuş bir kenttir. Milattan iki bin yıl önce Trakya'dan gelen Bitinililer, Bursa ili sınırları içine yerleşmişlerdir. Gelenlerin adına izafeten bölgeye, Btinya denilmiştir (Kulukisa & Yörük, 1973, s.1).

Şehrin Türkçe adı olan Bursa, kuruluşunda Bitinya kralı Prusias tarafından verilmiş olan Prusa'dan gelmektedir. Bursa ilkçağda olduğu gibi Bizans döneminde de sadece ikincil önemde bir şehir olmuştur. 1081'de Selçuklu Sultanı Süleyman İbn Kutulmuş başkent haline getirdiği Nicée'yi (İznik) ele geçirir ve Prusya'yı da işgal eder. 1087'de İznik ile aynı zamanda Bizanslılar tarafından geri alınan Bursa, ancak 1326'da Orhan Gazi tarafından fethedilmiştir. Bu tarihten sonra Türkler Bursa'ya kesin olarak yerleşmişlerdir (Gabriel, 1958, s. 2). Bölgede kurulmuş olan Osmanlı Beyliğinin 25. Yılında Türk toprağı haline gelen yöre 675 yıldan beri bu topraklara yerleşmiş olan Türkmenlerin kültürü ile yoğrulmuştur (Cemiloğlu, 2002, s. 9).

Osmanlılar Bursa'yı aldıklarında kent sadece hisar içinden ibaretti. Orhan Gazi şehri hisarın dışına çıkararak, surlar dışında bugünkü Bursa'nın çekirdeğini oluşturan yeni bir şehir kurmuştur. Okul, hastane, köprü, aşevleri, kervansaraylar, hamamlar gibi kamu yapıları inşa edilmiş ve bunların çevrelerinde konut alanları yaratılarak bir yerleşme geleneği başlatılmak suretiyle bugünkü "Yeşil Bursa'nın" temelleri atılmıştır (Dostoğlu & Dostoğlu, 2011, s. 19).

2.2. Keles İlçesi Hakkında Genel Bilgiler

2.2.1. Keles Tarihi

Keles eskiden Bursa'nın Dağ bucağı merkezi idi. Anadolu'da bu adı taşıyan birçok yerleşim alanı vardır. Olasılıkla bu kelime yabancıdır. Keles adının Orta Asya'daki bir nehirden geldiği ve Türkçe olduğu konusundaki görüşler de vardır. Ancak, I. Yüzyılda yaşayan Strabon'un coğrafyasında Keles deresinin adı Anadolu'da geçmektedir. Bu nedenle Keles'in tarihinin İ.Ö. çağlara kadar gittiğini söyleyebiliriz. Köyde antik yerleşim kalıntısı bulunmaktadır (Kaplanoğlu, 2001, s. 181).

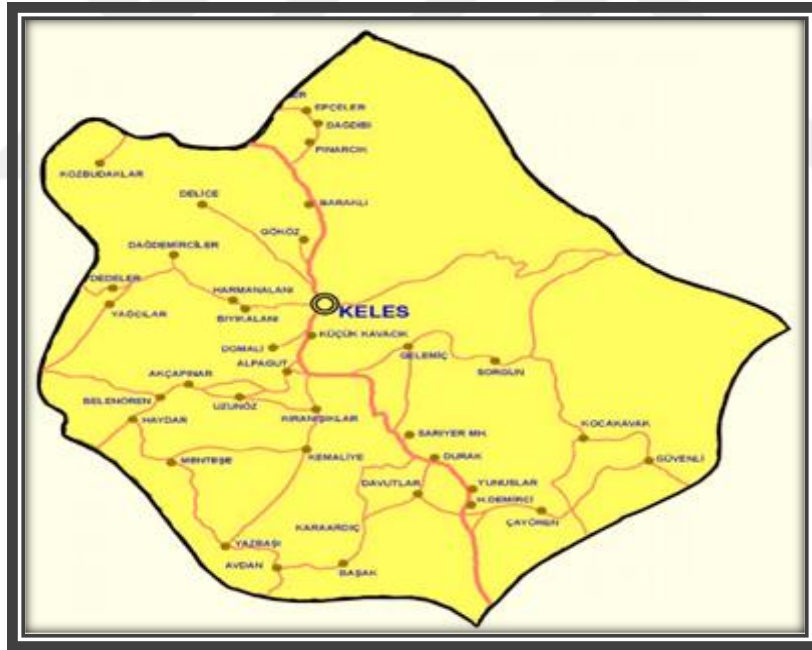
Mendel, Philipson gibi 19 yy' da yaşamış araştırmacılar bu adın Kelezoi yâda Kellaz'dan geldiğini öne sürer. Alman Epigraf ve arkeolog Schwertheim Keles ilçesinde Bizans döneminde bulunan ve bugün Cuma camisinin yerinde bulunduğu rivayet edilen ve Kelise-Kebir adı ile anılan büyük kiliseden günümüze bu adın kaldığını düşünmektedir (Çaçu, 2010, s. 6).

Orhan Bey döneminde Osmanlı topraklarına katılan köy, zamanla eski gücünü yitirmiştir. Keles bölgesi önce Turgut Alp tarafından 1326 yılında egemenlik altına alınmıştır. Daha sonraki yüzyıllarda Keles'in uzun süre Orhaneli ilçesine bağlı bucak merkezi olduğunu görüyoruz. 1 Mart 1953 tarihinde ise ilçe olmuştur (Kaplanoğlu, 2001).

2.2.2. Keles Coğrafi Konum

Bursa'nın Dağ ilçeleri diye bilinen ve güneyde bulunan dört ilçesinden biridir. Keles'in doğusunda İnegöl, kuzeyinde Kestel, Osmangazi, batısında Orhaneli, güneyinde Harmancık, güneydoğusunda Kütahya bulunmaktadır (Dara, 2003, s. 135).

Bursa'ya 57 km. uzaklıktadır. Yüzölçümü 640 km², denizden yüksekliği 1060 m'dir (Kolukısa & Yörük, 1973, s. 81). Arazi dalgalı, yer yer derin vadilerle kaplıdır. Bunlardan kuzeydeki Nilüfer çayı vadisi, güneyde ise daha derin ve sarp Kocasu "ATRANOS" ırmağı vadisi yer alır. İlçe topraklarının yüzde 55'i ormandır (Anonim, 1997, s. 203).

Şekil 2. Keles ilçe haritası. Uludağ Üniversitesi (2012). *Bursa'nın dağ ilçelerinin tarihi ve kültürel mirası envanteri*. <http://www.olymposarastirmalari.com/tr/galeri&Kategori=352> sayfasından erişilmiştir.

2.2.3. Keles'in Etnik Yapısı

Keles'in 1260-1300 yılları arasında Orta Asya'da göç eden Oğuzların Kayı boyuna mensup hayvancılıkla geçinen bir obanın yerleşmesiyle kurulduğu bilinmektedir. Keles ilçe

Yörüklerinin Kayı Aşiretinden bir oba (Abdurrahman Bey ile Turgut Alp) bir de Kayı Beylik ailesinden olmak üzere iki obadan bugüne geldikleri söylenir. Bugün hemen hemen tamamen yerleşmiş, yurt ve köy sahibi olmuş, Uludağ Yörüklerinin bütün köyleri, Oğuz boylarından ayrılmış obacıklardan ibarettir (Gürak, 2002, s. 629).

İlçede yaşayan köylülerin tek bir etnik kökten geldiği, bu kökün de muhtemelen bölgeye yerleştirilen Oğuz boylarına dayandığı söylenebilir. Bilindiği gibi Oğuzlar Müslüman olduktan sonra onlara Türkmen adı verilmeye başlanmıştır. XV. Yüzyıldan sonra Yörük denildiği bilinmektedir (Cemiloğlu, 2002, s. 12).

Eröz (1991), tarafından yapılan araştırmada Yörük ile Türkmen'in aynı etnik kökten geldiğini vurgulamaktadır.

.....Yörük ve Türkmen aynı manaya gelmekte, Anadolu'ya gelen göçebe Oğuz Türklerini ifade etmektedir. Bütün vesikalar bu göçebelerin Orta Asya'dan geldiklerini göstermektedir. "Tarihi kaynaklarımızda da bazen Türkmen bazen yürük olarak rastlanan, seyahatnamelerde bu suretle zikredilen bu Türk halkının menşei itibariyle kat'iyen oğuzlardan bulunduğu XV. asır müverrihlerinden olup da imparatorluğun kuruluş devri hakkında en eski malûmatı verenlerden Oruç Bey'in bir münasebetle, (Bu oğuz taifesi göçkücü yürükler idi) şeklindeki ifadesiyle de sabittir" (Eröz, 1991, s. 22 - 23).

Konar-göçerler, Osmanlı döneminde daha çok "Türkmen" veya "Yörük" adlarıyla bilinmektedir. Yörük, Anadolu ve Rumeli'de göçebe hayatı yaşayanlara verilen addır. Yörük kelimesinin ne anlama geldiği konusunda çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Bunlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz: "Çok ve çabuk yürüyen, iyi yol alan, eskiden yeniçeriye katılan yaya asker; geçimini hayvancılık yaparak sağlayan göçebe Türkmen; Anadolu ve Rumeli'de hayvancılıkla uğraşan göçebe Türkmenler" (Şenesen, 2011, s. 268). Bazılarına göre Yörük kelimesinin etnik özelliği yoktur. Yörük' lük bir yaşam biçimidir ve dolayısıyla Oğuzlar, Türkmenler ve Yörükler hepsi göçer olan ve aynı köklü topluluğun değişik zamanlarda ve yerlerde aldığı adlardır (Erkan, 2008, s. 235).

Keles ve yöresinde etnik bir birliğin olduğunu sanıyorum. Nitekim yöredeki canlı kaynaklar kendilerini tarif ederken Yörük, manav ya da dağlı sözcüklerini kullandıklarını görüyoruz. Manav terimini kullananların epeyce bir zaman önce toprağa yerleşmiş olduklarını, Yörük terimini kullananların da çok yakın zamanlara kadar hatta günümüzde bile hayvan peşinde dağdan dağa gezdiklerini ifade ettiklerini vurgulamıştır. Dağlı sözü ise daha çok kent merkezinde yaşayanların kullanıldığı bir terimdir (Cemiloğlu, 2002, s.12).

2.3. Geleneksel Giyim-Kuşam

İnsanların önemli ihtiyaçlarından biri olan giyim çok eski çağlardan günümüze dek toplum hayatında birçok değişiklikler göstererek süregelmiştir. Giyim, giyinme aracı olarak bir ülkenin, bir dönemin, bir kişinin özellik belirten bir sunumudur ve her zaman uygarlığın değişimini yansıtır. Kısaca giyim; her çağın, her milletin, ekonomik toplumsal, kültürel ve siyasal şartlarından etkilenerek biçimlenmektedir (Alpaslan vd, 1986, s. 133).

Sözlük anlamı “giyilecek şey, elbise” olarak açıklanan giyimi, “ Vücudu tabiatın etkilerinden koruyan, medeniyetlerin ilerlemesiyle değişiklik gösteren, insan vücuduna göre şekil alan giysilerin tümüdür” diye açıklayabiliriz. Başka bir literatürde de “ giyenin sosyal durumu, yaşını ya da dönemini, kişilik ve karakterini, ekonomik durumunu ve toplumdaki yerini belirlediği gibi bireysel, toplumsal ya da ulusal özellikler gösteren bir olgudur” şeklinde tanımlanmaktadır (Çaylı ve Ölmez, 2012).

Giyim kuşam, insanoğlunun kültürel gelişim ve yaşam sürecinde kökeninde koruma amaçlı olmasına karşın, gelişim sürecinde geniş kültürel işlevler yüklenmiş bir olgudur. Ekolojik koşulların toplumsal ve kişisel değer yargılarının törelerin kültürel ve ekonomik koşulların biçimlendirdiği önemli bir kültürel öge aynı zamanda da kültürün bir taşıyıcısıdır (Artun,

Geleneksel giysi denildiği zaman ise dünyada birçok milletin benimsediği milletlerarası kıyafet, moda kıyafetler dışında; her milletin tarihinden gelen günümüzde genellikle halk oyunları ekiplerinin üzerinde görülen veya bazı köylerde yaşatılan, çoğu da müze vitrinlerine kaldırılmış giysiler anımsanmaktadır (Atmaca & Salman, 2010, s. 11).

Geleneksel kültürün maddi ve manevi yanlarıyla bir bütün halinde ele alınması gerektiğini belirten Sürür 'den aktaran Şahin, 2011'e göre; geleneksel giyim aslında “geleneksel kültürün” bir parçasıdır. Buna göre geleneksel yaşam biçimlerini sürdüren topluluklar doğal olarak giyim tarzlarını da sürdürmüşlerdir. Bu nedenle de geleneksel giysiler fazla bir değişime uğramadan yüzyıllardır değişmeyen bir “biçim” anlayışında olmuşlardır (s. 181).

2.4. Türk Giyim-Kuşam Tarihi

Türk tarihinin vazgeçilmez bir parçası olarak bilinen ve tarihi belgelerimiz arasında yer alan geleneksel giysilerimiz, atalarımızın giyim-kuşamı, gelenek ve görenekleri konusunda bizi aydınlatan önemli veri kaynaklarıdır (Ağaç, Arga Şahinoğlu, Gökpinar, Gürşahbaz, & Özemas Kahya, 2014, s. 97). Türkler, geniş bir coğrafya üzerinde sürekli hareket halinde

oldukları için birbirinden çok farklı, değişik toplum ve kültürlerle karşılaşmışlardır. Bu kültürlerden birçok unsur almışlar ve o kültürlere de pek çok şey hediye etmişlerdir. Bu durum Türk kültürüne dinamik bir yapı sağlamıştır (Erden vd., 2014, s. 285).

Türk giyiminin en önemli özelliği, yüzyıllar boyunca aynı geleneksel çizgiyi koruması ve sokakta giysinin kumaşı dışında kişilerin maddi gücünü yansıtan veriler taşınamaması olmuştur. Çünkü Türk toplumlarında giyim kültürü, Türk düşüncesi ve yaşam tarzına bağlı olarak gelişmiş, ileri, yüksek ve sanatsal bir düzeye ulaşmış, işlevsellikle beraber, estetik ve kalıcı insancıl değerler kazanmıştır. Bu anlamda ülkelerin yöresel özellikler taşıyan giyim-kuşam kültürleri o toplumun yaşam biçimini de gösterir (Oyman, 2007, s. 991).

Türk tarihinde toplumsal yaşam ve özellikle de çeşitli dönem giyimleriyle ilgili belgeye az rastlanmaktadır. Türk giyimi ile ilgili bilgiler, Orta Asya'da ele geçen duvar resimlerinden, minyatürlerden ve bölgelere ait yayımlanmış gezi yazılarından öğrenilmiştir. Türklerin Anadolu'ya yerleşmeden önceki dönemlerle ilgili giyim özelliklerini yansıtan bu bilgilerden, halkın elbise yapımında deri ve kumaş kullanıldığı, ata binmeye ve hareketli hayata uygun model seçtiği anlaşılmaktadır (Alpaslan vd, 1986, s. 213).

Rudenko'nun "Frozen Tombs of Siberia (1970)" adlı eserinde görülen, Altay yaylalarındaki arkeolojik kazılarda, Pazırık kurganlarından çıkan giyimler, M.Ö III-V. yüzyıllara tarihlendirilmiştir. Giyimler arasında, kürk ve deri karışımı çantalar, deri aplike altın kabara ve tırtıl şekilleri ile süslü çocuk önlüğü ve yine deri aplike zarif işli kadın giyimleri, kürkten erkek giysi kolu, ilgi çekicidir. Bu Türk giyiminin çok eski bir kültüre sahip olduğunu gösterir (Kırzioğlu, 1994, s. 46).

Eski Türkler gerek göçebe hayatın gereği gerekse hayvancılıkla uğraşmalarından dolayı Orta Asya'da daha çok deriden yapılmış rahat giyim kuşamları tercih etmişlerdir. Bir iç don, üste giyilen kaftan, çapan, şapan ya da çarpıt denilen bir çeşit hırka, ceket ya da palto ve ayağa giyilen çizme ve çarık bozkır kültürün dış giysileriydi. Kadınların giyimleri ise şalvar, cepken ve ayakkabı ile başlıklardan oluşmuştur. Şalvar veya pantolon giymek rahatlık bakımından savaşçı kavimlere özgü bir giyimdi. Hunlardan itibaren atlı birliklerin kurulmasıyla, pantolon giyilmesi zorunlu olmuştur. Üzerine de kaftan ve şalvar giyilmiştir. Çizmeler ise deri ve keçeden olup yarım ya da uzundu (Arıç, 2006).

Eski dönemlere dair Türk kıyafetlerinin belki de yıpranmadan günümüze kadar gelebilen en çok çeşidine Hunlar döneminde rastlamaktayız. Hun atlılarının kıyafetlerinde keçeden yapılmış başlık kullandıkları tahmin edilmektedir. Hun askerlerinin ve tüm halkın yuvarlak

yakalı ve kısa kollu bir gömlek giydiği, bunun üzerini de kalın yün veya keçeden dokunmuş bol bir kaftan ya da tunik giydikleri ve belden kemerle bağladıkları anlaşılmaktadır. Paçaları çizmenin içinde toplanan pantolon ise göçebe topluluklarının vazgeçilmez giyeceklerinden biri, hatta belki de göçebelerin icadıdır (Salman, 2013, s. 102).

Hun İmparatorluğu'nun dağılmasını müteakiben bir süre sonra sahneye ilk kez Türk adını taşıyan bir devlet olarak Göktürkler çıkmıştır. Göktürk giyimleri, hem erkeklerde hem de kadınlarda çoğunlukla uzun kaftanlardan müteşekkil idi. Erkek kaftanları, sol taraf üste gelecek şekilde kapanırken kadın kaftanlarının bunun tersi olarak sağ yan üste gelecek şekilde kapanmakta olduğu görülmüştür. Göktürk giysilerinin dışı doğru açılan belirgin yakalarının olması önemli özelliklerden biri olarak kabul edilebilir. Başlarına ise, kendilerine özgü börtükler taktıkları ve bunların keçeden ya da kenarları kürkten yapılmış başlıklar olduğu anlaşılmaktadır. Ayaklarına muhtemelen dizlere kadar uzanan deri ve keçe çizmeler giymekteydiler (Salman, 2010, s. 22).

Gazneliler Türk tarihinde yer alan Müslüman Türk devletlerinden biridir. M.S. 962-1187 yılları arasında yaşayan Gazneliler dönemine ait herhangi bir giyim kuşam örneği günümüze kadar ulaşmamıştır. Gazneli kıyafetleri çeşitli figürler nezaretinde değerlendirildiği zaman; erkeklerin uzun kaftanlar, pantolonlar ve çizmeler giydikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra kadınlarında yine uzun fistanlar ve şalvarlar kullandıkları anlaşılabilmektedir (Salman, 2006, s. 111).

Göktürkler dönemiyle büyük benzerlikler gösteren Gazneli kıyafetlerinin tip olarak, Uygur Türklerinin kullandıkları bazı kaftanlarla da benzerlikler gösterdiği kanısına varılmaktadır. Bu giyim geleneğinin çağdaşı olan Karahanlı Türklerinde ve Selçuklularda da görüldüğünü, toplum olarak, bir kültürel yapı bütünlüğü sergilediklerini görebilmekteyiz. Bu da Türklerin hangi dönemde olursa olsun, gelenek ve göreneklerini sürdürmekte olduğunu göstermesi açısından önemlidir (Salman, 2006, s. 119).

Türk giyim Kuşam tarihine bakıldığında çağın ve çok hızlı değişim gösteren çevrenin özelliklerine göre kıyafetler giyen Türklerin, İslamiyet'i kabul etmeleri ve Anadolu'ya yerleşmeleriyle giyim ve kuşamları yeni bir içerik ve biçim kazanmıştır. Türkler gerek göçebe hayatın gereği gerekse hayvancılıkla uğraşmalarından dolayı Orta Asya'da daha çok deriden yapılmış rahat kıyafetleri tercih etmişlerdir. Yerleşik hayata geçişle birlikte gündelik yaşamda dokuma ve kumaş giysiler tercih edilmiştir (Aysal, 2011, s. 4).

2.4.1. Selçuklu Döneminde Giyim-Kuşam

1071 tarihinde Anadolu'ya giren Selçuklular, politikada olduğu gibi sanatsal yönde de kendilerine has yaratıcı, orijinal eserler ortaya koymuşlardır. Bu sanatsal eserin yanında devrin en güzel kumaş dokumalarını da yapmışlardır. Anadolu'yu boydan boya geçen ipek yolu üzerinden tüccarlar kumaş alışverişinin yanı sıra giyim özelliklerini de Doğudan Batıya, Batıdan Doğuya taşımışlardır (Altnay & Yüceer, 1992, s. 25).

Selçuklu döneminde, ferace, kaftan, cepken, hırka ve şalvar kadınların giyimleridir. Ferace ve kaftanların altına dar kollu hırka ve cepkenler, altına da bol paçalı şalvarlar giyilmiştir. Ayrıca üçetek entariye benzer giyimler de kullanılmıştır. Giyimlerin kumaşları yün, pamuk ve yün, ipek karışımı ipliklerden dokunmuştur. Kırmızı ve yeşil renk kumaşlarda egemendir. Kaftan ya da entarinin beline maden, deri ya da süslü kumaşlardan yapılmış kuşaklar bağlanmıştır. Kadın giyimini ince deriden yapılmış süslü çizmeler tamamlar. Çizme giyilmediğinde süslü çedik, çarık ve mestler giyilmiştir (Alpaslan vd., 1986, s. 213).

Selçuklu döneminde Türk özelliği taşıyan giyimlerde en önemli kısım kaftanlardır. Kaftanların çoğunluğu önden açık, sağdan sola kapanan modeller teşkil etmektedir. Önden açık, iki ön parçası yan yana getirilerek kemerle tutturulan elbise örnekleri de mevcuttur. Selçuklu elbise tiplerinden biri de yuvarlak yakalı, önden açık elbiselerdir. Kaftan ve elbiselerde kollardaki tiraz şeritler, yaka, kol ve etek kenarlarını süsleyen bordürler ortak özellikleridir. Elbiselerin uzunlukları diz altına kadardır (Günay, 1986, s. 6).

Kaşgarlı Mahmut'un XI. Asra ait "Divan-ü Lügat-it Türk" isimli ansiklopedik sözlüğünde elbise ve kumaşlarla ilgili zengin bir kelime hazinesi vardır. Elbiseye "ton", "otran", sokak elbiselerine "taş ton" her türlü giyeceğe "kehdü" veya "estük" deniliyordu. Bunlar dışında "kaftan" ve "kalm kaftan", yağmurluk için "yalma" çobanların giydikleri küçük kepenek, kebe manasında "yaptaç" kelimeleri XI. Asır ve önceki dönemlerdeki Türk giyimi hakkında bilgi verir (Günay, 1986, s. 7).

2.4.2. Osmanlı Döneminde Giyim-Kuşam

Osmanlı Devletinin kuruluşundan, Fatih dönemine dek, Türk giyimine ilişkin yeterli ve güvenilir bilgi elde edilememiştir. Fatih döneminden sonraki Türk giyimi ise, İstanbul'a gelen yabancı gezgin ve ressamın eserlerinden, Türk ressamın minyatürlerinden öğrenilmektedir. Ayrıca padişah saraylarında saklanan giyim eşyaları da bu konuda bilgi vermektedir (Alpaslan vd., 1986, s. 214).

Osmanlı döneminin başlangıcında kadın ve erkek giyimleri Selçuklular dönemindeki gibi oldukça sade ve birbirine benziyordu. Ancak devlet büyüyüp zenginleştikçe bu sadelik yavaş yavaş terk edilmiş, özellikle XV. asırdan itibaren daha gösterişli giyimler tercih edildiği gibi kadın giyimleri de erkeklerinkinden uzaklaşarak gündün güne zenginleşmiştir. İmparatorluğun sosyal ve siyasi durumu gereği Müslüman, Hristiyan, Musevi gibi dini inanışları farklı topluluklar kendilerine has giyimlerini daima muhafaza etmekle beraber, gayri Müslim kadınlar sokağa çıkarken Müslüman kadınlar gibi ferace, yeldirme, çar gibi dış giyimleri kullanmışlar ve başlarını örtmüşlerdir (Günay, 1986, s.7).

Osmanlılarda giyim, toplum yaşamının bir ifadesi olup, giysinin kumaşı kadar, renginin de bir anlamı vardı ve giyenin ait olduğu toplum düzeyini yansıtmaktaydı. Sarayda giyilen kumaş, biçim ve renkte kıyafeti halkın giymesi yasaklanmıştır. Ayrıca, giyenin mevkii ne olursa olsun, giysileri giydiği yere ve zamana göre değişmektedir. Törende ve seferde giyilenler günlük giyilenlerden farklıydı (Arıç, 2006).

Osmanlı toplumunda bir kıyafet birliğinden söz etmek imkânsızdır. Osmanlı Sarayında Sultanlar giyim kuşamlarına çok önem vermişler, pahalı ve lüks kumaşlardan dikilmiş kaftanlar giymişlerdir. Dinen “elbisenin hayırlısı beyazdır” hadisi gereği Selçuklu ve Osmanlıda beyaz renge önem verilmiştir. Ferace, Fatih dönemine kadar Osmanlı Sultanlarının kıyafeti olmuştur. Osmanlılarda ayakkabılar da rengine göre farklılık göstermekte olup, subaylar sarı, erler kırmızı, ulema ise mavi renkte ayakkabılar giymişlerdir (Aysal, 2011, s. 5).

Osmanlı kadın giyiminde zaman içinde entari, şalvar ve gömlek ile ceket ve etek olarak üç tip kıyafet kullanılmıştır. Sokağa çıkan kadınlar kıyafetlerini ferace veya çarşafıla tamamlarlardı. Yüzlerini de yaşmak denilen bir örtü ile örterlerdi. Feraceler toz pembe, havai mavi, açık yeşil gibi uçuk renkte yapılan bol bir giysidir. Evde modası pek değişmeyen şalvar giyilmiştir (Arıç, 2006).

Osmanlı Devleti'nde özel kanunlarla her askerin kıyafeti belirlenmişti. Vezirler ve üst rütbeli subayların giyim ve kuşamı, iç çamaşırı üzerine entari, kaftan ve en üstte de cübbe şeklinde bir giysiden oluşmaktadır. Kaftanın üzerinden ve altından bele kuşak sarılır, altta ise “çakşır” denilen bir cins şalvar bulunurdu. Küçük rütbeli subaylar ise, benzer kıyafetleri cübbesiz olarak giyerlerdi. Ancak bele sarılan bu kuşaklar ve içinde taşınan silahların cinsi, boyu ve süslemeleri sınıf ve rütbeye göre değişirdi. Subaylar sarı, erler kırmızı renk ayakkabı giyerlerdi. Süvariler ise çizme giyerlerdi (Aysal, 2011, s. 6).

II. Mahmut dönemine (1808-1839) gelindiğinde 1826'da Yeniçeri Ocağını kaldırılarak Avrupaî tarzda bir ordu kurulmuştur. Yeni ordunun kıyafeti Batı tarzında ceket ve pantolon olarak düzenlendi. Kılık kıyafetteki düzenleme sivillere de uygulanmış cübbe ve sarık yalnız ulemanın giysisi olarak kalacak, diğer siviller ise tek başlık olarak fesi giyeceklerdi.1880'lerde feracenin yerini çarşaf almaya başlamıştır. Bu dönemde hanımlar da beyler gibi Avrupa modasını takip etmeye başlamışlardır (ArıÇ, 2006).

19. yüzyılın başlarında üç etek ve dört etek denilen modeller gözde olmuştur. Üç etekler yanları yırtmaçlı, önü açık, belden birkaç adet düğmeli, boyu yere kadar entarilerdir. Üç etek 1875'lere kadar etkili olmuş ve kırsal kesimlerde 20. yüzyıla kadar kullanılmıştır (Ocakoğlu, Hasarlı ve Kıcıroğlu, 2010, s. 4).

II. Abdülhamit döneminden itibaren büyük şehirlerde bindallı elbiseler yerini, Batı etkisinde uzun etek ve ceketten oluşan takımlara bırakmıştır. Etek ve ceketlerin yapımında atlas, tafta ve münakkaş gibi ipekli kumaşlar kullanılmıştır. Bu giysilerle krep oyalı başörtüleri, renk ve işlemeğe uygun olarak kışın, diz hizasında ve bele oturan içi kürkölü kadife mantolar giyilirdi. Giysinin aynı rengi ve işlemesine uygun olarak kumaş ya da deri ayakkabı ve çantalar kullanılırdı (Ocakoğlu, vd., 2010, s. 5).

2.4.3 Cumhuriyet Döneminde Giyim-Kuşam

Türk giyim tarihinde XIX. yüzyıldan itibaren Avrupa giyim kuşamının etkisi görölmeğe başlamış, 1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte Atatürk'ün önderliğinde 1925-1934 yılları arasında 'kıyafet inkılabı' yapılmıştır (Aydın Yanar, Söylemezoğlu & Yılmaz, 2011, s. 108). Bu dönemde erkekler için şapka giyilmesi, din adamlarının kıyafetlerinin düzenlenmesi kanunla belirlenirken kadınların çağdaş kıyafet giymeleri teşvik edilmiştir (ArıÇ, 2006).

Atatürk 30 Ağustos 1925 tarihindeki ikinci Kastamonu Nutku'nda da kadın kıyafetine ilişkin olarak;

“Bazı yerlerde kadınlar görüyorum ki, başına bir bez veya buna benzer bir şeyler atarak yüzünü gözünü gizler ve yanından geçen erkeklere karşı ya arkasını çevirir veya yere oturarak yumulur. Bu tavrın anlaşılmanası nedir? Efendiler, medeni bir millet anası, millet kızı bu garip şekle, bu vahşi vaziyete girer mi? Bu hal, milleti çok gülünç gösteren bir manzaradır. Derhal düzeltilmesi lazımdır.” demiştir (Alpaslan vd., 1986, s.225).

Kıyafetteki değişim meslekî kıyafetlerde de görülmüştür. Asker, polis, sporcu, denizci, öğrenci üniformalarına çöpçülerin kıyafeti de eklenmiştir. Şapka Kanunu gereği eskiyi simgeleyen sarık ve fesin giyilmesi yasaklanmış ve yeniliğin sembolü şapka resmi başlık olmuştur. Böylece kişiler arasındaki ayrımanın geleneksel belirleyici sembelleri tarihe karışmış ve gelişmiş ülkelerle ortak kıyafet kabul edilmiştir (Arıç, 2006).

Sonuç olarak; büyük önder Atatürk, 25 Aralık 1925'te çıkan bir kanun ile "Kıyafet İnkılap'ını" gerçekleştirmiş, peçe, çarşaf, kalpak ve fes giyilmesini yasaklayarak, batılı ülkelerin giyim biçimini benimsetmiştir. Cumhuriyet'in kurulduğu günden günümüze kadar Türk kadın giyiminde de dünya modasına paralel bir çizgide gelişme olmuştur (Alpaslan vd., 1986, s. 226).

2.5. Türkmenlerde Giyim-Kuşam

Türkmen giyimleri, kutsal inançlara göre hazırlanır ve bu inançlara göre giyilir. Daha çok geometrik şekildeki desenler, kutsal sayılara ve şekillere uyularak hazırlanır. Bu nedenle, Türkmen giyimlerinde, çiçek motifleri bulunmasına rağmen, daha çok geometrik şekiller hâkimdir. Türkmen giyimi bir atlı göçebe giyimidir. Bu tarz geleneksel giyimle, rahat ata binilir. Bir yerden başka bir yere, uzun yürüyüşlerle göçler yapılabilir. Evde tarlada, dağda, ovada çalışılabilir. Doğa koşullarına karşı korunma olanağı sağlanabilir (Tansuğ, 1984, s. 535).

Türkmen kadın giyim eşyasını; etinden ve sütünden faydalandığı hayvanın derisinden ayağna çarık, yününden sırtına aba yapmıştır. Koyunlardan elde ettiği yünü temizleyip ip haline getirdikten sonra el tezgâhlarında dokuyarak, her çeşit giyim eşyası, bezler, kumaşlar, dizge, kuşak, halı, kilim çul elde eder. İpekleri ise yetirmiş olduğu kozalardan elde etmiştir. İpek ipliyle yazma ve greplerin etrafını oyalayarak çeşitli süslemeler yapmışlardır. Giyim eşyalarının üzerleri tel ve ipliklerle; kayı boyu damgalarından olan "3 ok" veya "2 ok" motifi tüm giysilerde görülmektedir (Erden, Şenol, & Tezsever, 1999, s. 113).

2.6. Yörüklerde Giyim-Kuşam

Yörük, süse ve görünüşe çok önem verir; bu nedenle süslenmesinde sınır yoktur. Yörük giyimlerinde, geometrik desenler yanında, ama çok daha anlamlı olarak, çiçek desenleri vardır (Tansuğ, 1982, s. 41).

Anadolu'da yöresel kadın giyimleri ve başlıkları oldukça çeşitli, canlı ve anlamlıdır. Özellikle Yörük giyim ve baş süslemeleri bu konuda çok zengindir. Yörük giyimlerinde çiçeklerin dili vardır. Yörük erkeği ve kadını, baştan aşağı çiçek şekilleriyle süslenmiştir. Başa takılan el yapısı bin bir çiçek şekli, oyalarla, yazmalarla, dokumalarla canlandırılmıştır. Doğada bulunan kır çiçekleri, bahçe çiçekleri, meyve çiçekleri renkleriyle ve biçimleriyle giyime yansımıştır. Başa takılan çiçekler ve başa bağlanan çiçek oyaları çeşitli anlamlar taşımışlardır. Buluğa ermiş genç kıızı, nişanlı kıızı, yeni gelini, evli kadını, umutsuz sevgiliyi, âşık delikanlıyı, sözlü genci, damadı, üç yıllık evli kadını, yedi yıllık evli erkeği başına taktıkları çiçeklerden anlaşılır (Tezcan, 1983, s. 263).

Yörük kadını bir coşku içinde giyinir kuşanır. Her çeşit malzemeyi süs için kullanır. Çiçek, bitki tohumları, çekirdekler, boncuk, pul, düğme, ilik, deniz kabukları, renk renk iplikler, yün parçaları, püsküller, at kılı, deri parçaları, madeni parçalar, çaput ve bez parçalarını süsleme malzemesi olarak kullanırlar. Bütün bunlar, ister kıymetli parçalar olsun ister hiç maddi değeri bulunmayan parçalar olsun, Yörük giyimini süslemeye yarar. Yörük kadını, tüm renkleri büyük bir uyum içinde büyük bir cesaretle kullanır. Böylece de giyiminde kuşamında büyük bir sanat düzeyine ulaşır (Tansuğ, 1982, s. 47).

2.7. Bursa İli Keles İlçesi Geleneksel Kadın Giyim-Kuşamı

Keles yöresinde kadınlara özgü geleneksel giyimler otantik özellikler taşımaktadır. Bu giyimler Osmanlı devletinin temellerini atan başta Kayı olmak üzere diğer Yörük boy, aşiret ve cemaat üyelerinin giyimleridir (Dinçer, 2003, s. 180). Bu yörede yaşayan insanların, törelerine, gelenek ve göreneklerinde asırlar öncesini görmek hala mümkündür. Geleneksel giyim kuşamları yöre insanı özellikleri ile özdeşleşmiş, Türklerin ince sanat ve zevkini yansıtmıştır (Akıncı, Bedük & Küçükosmanoğlu, 2005, s. 1134).

Giyim kuşam tarzlarının folklorik, sosyo-ekonomik ve coğrafik özellikleriyle ait olduğu topluluğa dair bilgiler taşıdığı bilinen bir gerçektir. Yörük veya Türkmen köylerindeki giyim kuşamda da yöre insanı ile özdeşleşmiş özellikler taşıyan giysiler bulmak mümkündür (Erkan, 2008, s. 236).

Her bölgenin kendine özgü giyiniş biçimi vardır. Bursa-Keles yöresi de bunlardan birisidir. Keles'te dokumalar çulfalık tezgâhında yapılır. Bu tezgâh dardır. Dokunan eşyaların eni 35 cm i geçmez. Geniş dokuma istenirse dokunanları yan yana çiterler. Çulfalıkta genellikle aba dokunurdu. Abadan erkek giysisi, karçm, çoban yağmurluğu yapılır. Çulfalıkta ayrıca

erkeklere ak kuşak, çoban şalı; kadınlara peşkir (önlük), şal kuşak, ferace (siyah yünden), allı yeşilli minder ve yaygı da dokunurdu (Çelikkol, 2005, s. 975).

Yörede kullanılan dizge ise, yün iplikten çarpana dokuma tekniğiyle yapılır. Çarpana dokuma tekniği Arslan (2014)'e göre “ Çarpana dokuma en basit dokuma tekniğidir. Çarpana dokuma deri, ince levha, karton vb. sert malzemelerden üçgen, dörtgen veya altıgen şeklinde kesilmiş ve köşeleri delikli çarpana araçlarına, çözgü iplikleri, çarpanların deliklerinde geçirilip, kartların 90 derece veya 180 derece döndürülerek atkılı ipliği atılması ile elde edilen ince dokumalardır” (s. 127) .

Geleneksel giyim kuşamlar kültürel birikim sonucu olarak biçimlenmiş ve kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Günümüze kadar gelmiş Keles İlçesi geleneksel kadın giyim-kuşam örnekleri kullanım yerine göre, aşağıda yer aldığı gibi gruplandırılmıştır.

Üst bedene giyilen kadın giyimleri; göynek, içlik, üçetek (işlemeli entari, zıbn), güdük (cepken), hırka

Alt bedene giyilen kadın giyimleri; şalvar (paçalı don, paça),

Özel günlerde giyilen kadın giyimleri; entari, urba (dival, bindallı), sarka

Başörtüleri; fes, meldinli fës, al bazı, pullu bez, dörtlük (yazma), ikisi bir yerde, bürgü

Tamamlayıcı aksesuarlar; gıdıklık, önlük (peşkir, futa), şal kuşak (kozalı kuşak, kuşak), dizge (çizge, kolan), tokalı kemer, çingilli bağlama

Ayağa giyilenler; çorap, çarık, yemeni

2.7.1. Üst Bedene Giyilen Kadın Giyimleri

2.7.1.1. Göynek: Şalvar kumaşları olan pamuk veya keten ipliğinden kendi el tezgâhlarında dokudukları kumaştan yapılır. Etek kısımlarında renkli koza ipliklerinden yapılmış motifler işlenir. Koza bulunmadığı zaman yünden yapılır. İşlemelerde kozalı ipin kullanılma nedeni büyük emekle yapılan işlemlerin daima parlak ve rengini koruyacak şekilde kalabilmesi içindir (Özbağ, 1997, s. 38).

Şekil 3. Göynek ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

2.7.1.2. İçlik: Yakası kapalı bir yelek diyebiliriz. Bu bir nevi sutyen vazifesi görür. Boyu oldukça kısadır, göğüs altı hizasında biter (Altuntaş, Kahveci & Şahin, 1993, s. 5). Ön kısım tamamen yörede “İğne bindirmesi” ismi verilen harç ile zikzak motifler ile süslenmektedir. Giysinin yaka kısmı üç eteğin boyun ve yaka boşluğundan gözükerek kıyafeti tamamlar (Begüç, 2015, s. 114). Yapılan literatür taramalarında kapatma ve sıkırtma olarak tanımlanan giysiye saha araştırması sonucunda içlik denildiği görülmüştür.

Şekil 4. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

2.7.1.3. Üçetek (işlemeli entari, zıbın): Kırmızı, bordo, yeşil, lacivert renkteki keten kumaştan yapılır. İç kısmına pamuklu veya basmadan astar geçirilir. Ön parçalar biraz kısa olup, arka parçanın alt kısmına sutaşı, pul, tiğ oyası geçirilir. Bu kısma köyün motifleri işlenir. Kolları, elleri örtecek şekilde uzun ve yırtmaçlıdır (Erden, Kartal, Şenol & Tezsever, 1999, s. 113). Gelin ve genç kızlara yapılır. Diğer adı işlemeli entari olan bu giysideki süslemelere zikzak, testere, dökme, üç parmak, hanımeli gibi adlar verilir (Çelikkol, 2005, s. 976).

Şekil 5. Üçetek ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

2.7.1.4. Güdük (cepken): Patlıcan moru, bordo lacivert ve yeşil renklerden, çuha, kadife (simli), siyah dimi, ak bez ve divitin kumaşlarından dikilmektedir. İçine düz veya kareli kumaştan astar geçirilir. Astar ve kumaş arasında pamuk yerleştirilerek bütün beden ve kollar düz, verev ya da kareli baklava şeklinde sıvrılır. Güdüğün kolları, üç eteğin kollarının görünmesi için dirsek ile bilek arasında kalacak uzunluktadır. Beden boyu bel hizasını geçmez (Akıncı vd., 2005, s. 1133).

Şekil 6. Güdük ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

2.7.2. Alt Bedene Giyilen Kadın Giyimleri:

2.7.2.1 Şalvar (paçalı don, paça): Köylülerin el tezgâhlarında pamuk ve keten ipliğinden dokudukları kumaştan yapılıdır. İpekten yapılanları gelin çeyizine konulur. Gündelik kullananlar için pamuklu bez veya kaput bezi tercih edilir. Paçaların yanı nakışlı olup, daha çok kırmızı, lacivert gibi renkler kullanılır. Koza ipliklerinden yapıma yöreye ait motifler işlenir. Bunlara “ paçalık ” denir (Taş, 2002, s. 32). Ağı çok dar olur, araya düz

parçadan kumaş geçirilir ve kesik üstüne bağlanır. Bel ve paçalar lastik uçkurludur (Özbağ, 1997, s. 39).

Şekil 7. Şalvar (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

2.7.3. Özel Günlerde Giyilen Kadın Giyimleri

2.7.3.1. Entari: İpekli kumaştan yapılır. Hakim yakalı ve yaka açıklığı bele kadar düğmelidir. Omuzlar dikişsiz, yanlarda geniş peşlerle etek ucu genişletilir. Entarinin boyu ayak bileklerine kadar uzamaktadır. Ön beden ve manşet makine dikişi ile süslenmektedir. Entarinin 1970 sonrası biçimsel özelliğinin değiştiğini belirten Begiç (2015)' e göre "Telli, yörede 1970'li yıllardan sonra giyilen elbisedir. Alt kısım kloş üst kısmı önden bele kadar düğmelidir. Yaka modeli ise hâkim yakadır. Boncuk ve makine dikişiyle kol manşeti ve ön kısım süslenir. Günümüzde bu elbiselerin üst kısmı kullanılmamakta sadece alt kısmı kullanılmaktadır" (s. 113).

Şekil 8. Entari (Ayşe Durmuş, Kemaliye, 1975).

2.7.3.2. **Urba (dival, bindallı):** Bindallı, kadife veya atlas kumaş üzerine sırma tel işlemleri ile süslenmiş gelin giysisi olarak tanımlanabilir. Adını üzerine işlenen motiflerin dal dal tekrar etmesinden dolayı almıştır (İlsan, 2010, s. 51).

Şekil 9. Urba ön ve arka beden görünümü (Hacer Esen, Kemaliye, 1976).

2.7.3.3. **Sarka:** Bordo, yeşil, mavi renklerde pamuklu kumaştan yapılır. İçi, düz divitinle astarlanır. Uzunluğu bel hizasına kadardır. Üçeteğin işlemeli kollarının görünmesi için kolları biraz kısadır. Kadifeden yapılan ve simle işlemeli olanlarına sarka adı verilir. Bunları gelinler giyer (Taş, 2006, s. 98).

Şekil 10. Sarka ön ve arka beden görünümü (Behice Arslan, Kemaliye, 1930).

2.7.4. Başörtüleri

2.7.4.1. Meldinli Fes: Fesin ön kısmında üç ayrı parçadan oluşan, renkli kum boncuklarla örülmüş, geometrik bezemeli yörede “meldin” adı verilen süslemeler bulunmaktadır. Meldinler bayram ve düğün gibi özel törende takılır. Ayrıca fesin üzerinde, şakaklardan sarkan, zülüfü temsil eden boncuklu püsküller, parfüm işlevi gören karanfil gibi doğal kokulu bitkiler, renkli kumaş parçaları ve renkli ipliklerden yapılmış küçük ponponlardan hazırlanan yörede “tuğ” ya da “top” adı verilen süslemeler yer almaktadır. Yaşlılar tuğ takmazlar (Hidayetoğlu & Nas, 2005, s. 1261).

Şekil 11. Meldinli fes (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1945).

2.7.4.2. Al Bazı: Kırmızı pamuklu bir kumaştan yapılmaktadır. Üstünde kenarlara doğru en içte yeşil sonra sarı ve siyah olmak üzere üç renkten oluşan şeritler bulunmaktadır. Bu şeritlerin genişliği yaklaşık bir buçuk cm'dir. Bazının üstündeki pullar balıksırtı şeklinde dizilir. Bu dizilişte sırt (orta) kısmını oluşturan düz sıradaki pullar büyük

boy, diğeri orta boydadır. Bazının ucundaki alt üçgenden yanlara yirmi şer cm lik kısımlarda beyaz, sarı, pembe, mor boru kesme boncuklardan yapılmış sarkıtmalar bulunmaktadır (Özbağ, 1997, s. 38).

Şekil 12. Al bazı (Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

2.7.4.3. Pullu Bez (dartıngaç): Krep ve yazmadan kenarları pullu boncuklu oyalarla işlidir. Fese bağlanır (Çelikel, 2005:975). Örtünün kenarına dikilen pullu işlemeli özel olarak yapılmış U şeklindeki bir çelik tel ile örülür. Buna grep veya pullu adı verilir. Pullu bez, üçgen şeklindeki önden arkaya fesin gövdesine bağlanır (Dinçer, 2003, s. 184).

Şekil 13. Pullu bez (Aynur Yılmaz, Akçapınar, 1956).

2.7.5. Tamamlayıcı Aksesuarlar:

2.7.5.1. Gıdıklık: Aksesuar olarak boyuna “gıdıklık” takılır. Gıdıklık boncuklarla örülmüş bir nevi gerdanlıktır. Kımalı keklik boyunda bulunan ve eşi bulunmaz renklerden oluşan çizgileri simgeler. Sorgun köyünde mavi ve sarı hariç, siyah, beyaz, kırmızı renklerde “mercan” ismi verilen boncuklardan yapılır (Taş, 2006, s. 99).

Şekil 14. Gıdıklık (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1970).

2.7.5.2. Önlük (peşkir, futa): Çulfalık tezgahta yünden dokunur. Gelin ve gençler için motifli, yaşlılar için düzdür. Kocakovacık'ta elmalı peşkir yapılır. Bugünkü batik çalışmalarınının başlangıcı gibidir. Nohut tanesi dokunan kumaş üzerinde keçi kulları ile sıkılarak boyama yapılır (Çaçu, 2010, s. 51). Peşkirlerde işlenen motifler köyden köye farklılıklar göstermektedir. Peşkir dikdörtgen şeklinde olup kumaşın kendi enine sadık kalınarak üç enden yapılır. Enler birbirine renkli ipliklerle eklenir (Taş, 2006, s. 98).

Şekil 15. Önlük (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

2.7.5.3. Şal Kuşak (kuşak, kozalı kuşak): Siyah yünden köylünün dokuduğu, üzerine sinek dedikleri küçük motifler buluna iki çeşit kuşak vardır. Düz olanı 40-50 cm. eninde 2-3 metre uzunluğunda olup kozalı püsküller vardır. Dikdörtgen şeklinde düz arkalığın üstünde belirli aralıklarla çizgiler bulunmaktadır. Çizgiler genelde kırmızı ve beyazdır. Bir parmak kalınlığında olan bu çizgiler dokuma sırasında yapılır (Özbağ, 1997, s. 39). İkinci tip kuşak ise kare biçiminde olup dört yanında kozalı püsküller vardır. Üçgen yapılarak arka kısma bağlanır (Erkan, 2008, s. 238).

Şekil 16. Kuşak (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1955).

2.7.5.4. Dizge (çizge, kolan): Peşkiri tutturmak için kullanılan kemer görevini yapar. Yün iplikten çarpana dokuma tekniğiyle yapılır (Begiç, 2015, s. 118). Dizge 5-6 cm genişliğinde 2-3 metre uzunluğunda dokunur. Uçlarında tiftik ve keçi kılından yapılan püsküller (tongurdak) yer almaktadır. Ayrıca mavi göz boncukları takılır. Mavi boncuklar kadını her türlü nazardan korumak içindir (Özbağ, 1997, s. 39). Üç boy püsküllü genç ve gelinlere, tek boy püsküllü dizge yaşlılara yapılır (Erkan, 2008, s. 239).

Şekil 17. Dizge (Belenören kütür evi).

2.7.5.5. Çıngıllı Bağlama: İki tarafı işlemeli yağlıktır. Her iki ucuna gümüş paralar dökülür. Düğün, nişan ve kımalarda üç eteğin ön tarafına kolona takılır. Oyun oynarken yağlığın iki uçundaki paraların birbirine vurmasından hoş bir ses çıkar. Buna “çıngıraklı makrama” da denilir (Uluumay, 2010, s. 4).

Şekil 18. Çıngıllı bağlama (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1975).

2.7.6. Ayağa Giyilenler

2.7.6.1. Çorap: Koyundan elde edilen yün iplikten değişik renklerde ve Motiflerde şiş örgüsü ile hazırlanır. Nakışlarda bazı Türk boylarının damgalarını içerir (Akıncı vd., 2005, s. 1133).

Şekil 19. Çorap (Şerife Tümen, Koca kovacık, 1955).

2.7.6.2. Çarık: Yörede üç türlü ayakkabı giilmektedir. Birincisi tabaklanmış deriden yapılan çarık, ikincisi tüylü deriden yapılan dağım deri, üçüncüsü ise siyah yemenidir. Genel olarak bayram ve düğünlerde siyah yemeni giyilir. Köy içerisinde günlük işleri yaparken tabaklanmış deriden yapılan çarığı, dağa hayvan olatmaya, odun kesmeye ve yaylaya giderken ise tüylü deriden yapılan çarığı kullanılırdı. Bunun nedeni de tüylü derinin soğuğu geçirmeme özelliğidir (Özbağ, 1997, s. 40).

Şekil 20. Çarık (Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümünde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşam özelliklerini incelemek amacıyla, konuyla ilgili Ankara ve Bursa'da bulunan çeşitli kütüphanelerde (Gazi Üniversitesi Merkez Kütüphane, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphanesi, Milli Kütüphane, Bursa Uludağ Üniversitesi kütüphanesi, Bursa Şehir Kütüphanesi, Şehbenderler Kütüphanesi) yazılı literatür çalışması yapılmıştır. Ayrıca araştırmanın amacına uygun tez, makale, sempozyum, kongre bildirileri ve internet ortamında erişilebilecek kaynaklardan yararlanılmıştır.

Araştırma modeli; alan araştırması yöntemlerinden tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Araştırma kapsamında ele alınan geleneksel giyim kuşam örneklerinin incelenmesi için giyim kuşam bilgi formu kullanılarak her bir giyim kuşamlarıyla birlikte renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri ve teknik çizimleriyle belgelendirilmiştir. Ancak giyim kuşam örnekleri arasından tamamlayıcı aksesuarlar ve ayağa giyilenlerin incelenmesinde özelliklerine göre, geleneksel aksesuar bilgi formu kullanılarak renk, malzeme, model özelliği, dikim teknikleriyle belgelendirilmiş olup kalıp ve teknik çizimleri yapılmamıştır. Araştırmanın konusunu oluşturan geleneksel giyim kuşamlarla ilgili bilgilerin incelenmesinde, çözümlenmesinde ve yorumlanmasında betimsel yöntem kullanılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlardır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2011 s. 77).

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşamları oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında Bursa ilinde, Keles ilçesi Akçapınar, Belenören, Çayören, Kemaliye, Kıranışıklar, Kocakovacık ve Sorgun mahallerinde, Bursa Necatibey Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (MTAL) arşivinde, Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivinde, Keles Halk Eğitim Merkezi (HEM) arşivinde ve Bursa Kent Müzesinde 92 adet giyim ve 75 adet kuşam örnekleri incelenmiştir. Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşamlarının çeşitliliği göze alınarak, araştırma kapsamında giyim kuşamların tümünün değerlendirilemeyeceği düşünülmüştür. Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini, ulaşılan giyim kuşam örnekleri arasından renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri açısından farklılık gösteren 42 adet giyim ve 28 adet kuşam oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Yöntemi

Bursa ili Keles ilçesi ve mahallelerine (Akçapınar, Belenören, Çayören, Kemaliye, Kıranışıklar, Kocakovacık ve Sorgun) alan araştırması için Nisan 2015’de ziyaret gerçekleştirilerek mahalle muhtarları ile görüşme yapılmıştır. Görüşme sonucunda; mahallede geleneksel giyim kuşamı kullanan ve elinde giyim kuşam örnekleri bulunan kaynak kişiler ulaşılmıştır. Görüşme esnasında önceden hazırlanan giyim kuşam ve geleneksel aksesuar bilgi formlarındaki sorular haricinde konuşmanın seyrine göre de sorular sorularak geleneksel giyim kuşamlar incelenmiş ve kayıt altına alınmıştır. Ayrıca her bir örneğin tek tek ön, arka ve süsleme detaylarının fotoğrafları çekilerek, giyim-kuşam örnekleri üzerinden kalıp çizimi için gerekli ölçüler alınmıştır. Yapılan araştırma sonucunda; Akçapınar mahallesinde 8 giyim, 5 kuşam, Belenören mahallesinde 6 giyim, 5 kuşam, Çayören mahallesinde 4 giyim, 2 kuşam, Kemaliye mahallesinde 3 giyim, 3 kuşam, Kıranışıklar mahallesinde 7 giyim, 5 kuşam, Kocakovacık mahallesinde 1 kuşam, Sorgun mahallesinde 4 kuşama ulaşılmıştır. Ayrıca Bursa Dağ-Der kültür merkezine gidilerek Bursa’da yaşayan ve sandıklarında Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşam örnekleri bulunan kaynak kişilerin adresleri alınmıştır. Gidilen adreslerde 6 kaynak kişide giyim kuşam örnekleri olduğu tespit edilerek 20 giyim, 28 kuşama ulaşılmıştır. Kamu kurumlarından ise; Bursa Necatibey MTAL’de araştırma yapmak için; Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünden gerekli izinler alındıktan

sonra okul arşivindeki geleneksel giyim kuşam örneklerinden 28 giyim, 5 kuşam incelenmiştir. Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivinden 11 giyim, 14 kuşam, Keles HEM arşivinden 2 giyim, 2 kuşama ulaşılmıştır. Bursa Kent müzesinde araştırma yapabilmek için ise, Bursa büyükşehir belediyesinden gerekli izinler alınarak teşhirdeki geleneksel giyim kuşamlar incelenmiştir. Bursa Kent müzesinde ise 3 giyim, 1 kuşam olmak üzere toplam 92 adet giyim, 75 adet kuşam örneği incelenmiştir. Giyim kuşam örneklerinin çeşitliliği dikkate alınarak, araştırma kapsamında giyim kuşamların tümünün değerlendirilemeyeceği düşünülmüştür. Bu doğrultuda araştırmanın örneklemini, ulaşılan giyim kuşam örnekleri arasından renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri açısından farklılık gösteren 42 adet giyim ve 28 adet kuşam oluşturmaktadır.

Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan giyim kuşam ve geleneksel aksesuar bilgi formlarının oluşturulması için, yapılan literatür taraması sonucunda konu ile ilgili kaynaklar ve çalışmalar incelenmiş, tez danışman görüşleri, onayı alınarak giyim kuşam ve geleneksel aksesuar bilgi formları araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Ulaşılan giyim kuşam örnekleri renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri açısından değerlendirmek amacıyla giyim kuşam ve geleneksel aksesuar bilgi formları kullanılmıştır.

2.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Araştırma kapsamında ulaşılan giyim kuşam örnekleri; üst bedene giyilen kadın giyimleri, alt bedene giyilen kadın giyimleri, özel günlerde giyilen kadın giyimleri, başörtüleri, tamamlayıcı aksesuarlar ve ayağa giyilenler olmak üzere 6 grupta incelenmiştir. Ulaşılan geleneksel giyim-kuşam örnekleri ön beden, arka beden, süsleme detay fotoğrafları çekilerek oluşturulan giyim kuşam ve geleneksel aksesuar bilgi formları doğrultusunda renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri açısından değerlendirme yapılmıştır. Ayrıca ulaşılan giyim kuşam örneklerinden; giyimlerin ve tamamlayıcı aksesuarların (önlük, şal kuşak) teknik çizimleri ve giyimlerin üzerinden alınan ölçüler doğrultusunda 1/5 ölçekle kalıp çizimleri yapılmıştır. Bu doğrultuda giyim kuşam örneklerinin her birinin tek tek kalıp ve teknik çizimleri yapılmış olup, belge/resim tarama programı kullanılarak bilgisayara aktarılmıştır. Bilgisayarda da resim düzenleme programı kullanılarak da kalıp ve teknik çizimleri üzerinde gerekli düzeltmeler ve ölçülendirme işlemi yapılmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırma kapsamında asıllarına ulaşılan Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşam örnekleri kronolojik sıralama ile ele alınarak, giyim kuşam ve geleneksel aksesuar bilgi formları ile değerlendirme yapılmıştır. Değerlendirilen giyimlerin ve tamamlayıcı aksesuarların (önlük, şal kuşak) teknik ve kalıp çizimlerine yer verilmiştir.

4.1. Alt Problem 1: Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri nelerdir?

4.2. Alt Problem 2: Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri nelerdir?

Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın alt ve üst giyimlerinde kullanılan malzemelerin özelliklerini, renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama tekniklerini belirlemek amacıyla, yapılan araştırma sonucunda asıllarına ulaşılan geleneksel kadın giyim örnekleri incelenerek aşağıda sunulmuştur.

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 1

Şekil No: 21, 21.1, 21.2, 21.3

İnceleme Tarihi: 03.04.2014

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Yaka, yaka yırtmacı ve kol evi onarım yapıldığı görülmüştür.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Göynek

Şekil 21. Göynek ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 21.1. Göynek süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde; el tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaş kullanılmıştır. Süsleme lacivert ve kırmızı pamuklu nakış ipliği, siyah, pembe, yeşil, turuncu, mavi koton iplik ile yapılmıştır. Yardımcı malzemedede; beyaz pamuklu kalın dikiş ipi, beyaz dikiş ipliği ve beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysiye sıfır yaka uygulanarak, arka ortasında basit yırtmaç çalışılmıştır. Kapama birit ilik ve düğme ile yapılmıştır. Ön ve arka ortası kumaş katı olup, omuz dikişsiz çalışılmıştır. Giysi altı parça çalışılmış olup, arka ve ön bedende kup şeklinde ek yapılmıştır. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu diz altı hizasında çalışılmıştır. Giysinin ön eteğinde süsleme uygulanmıştır.

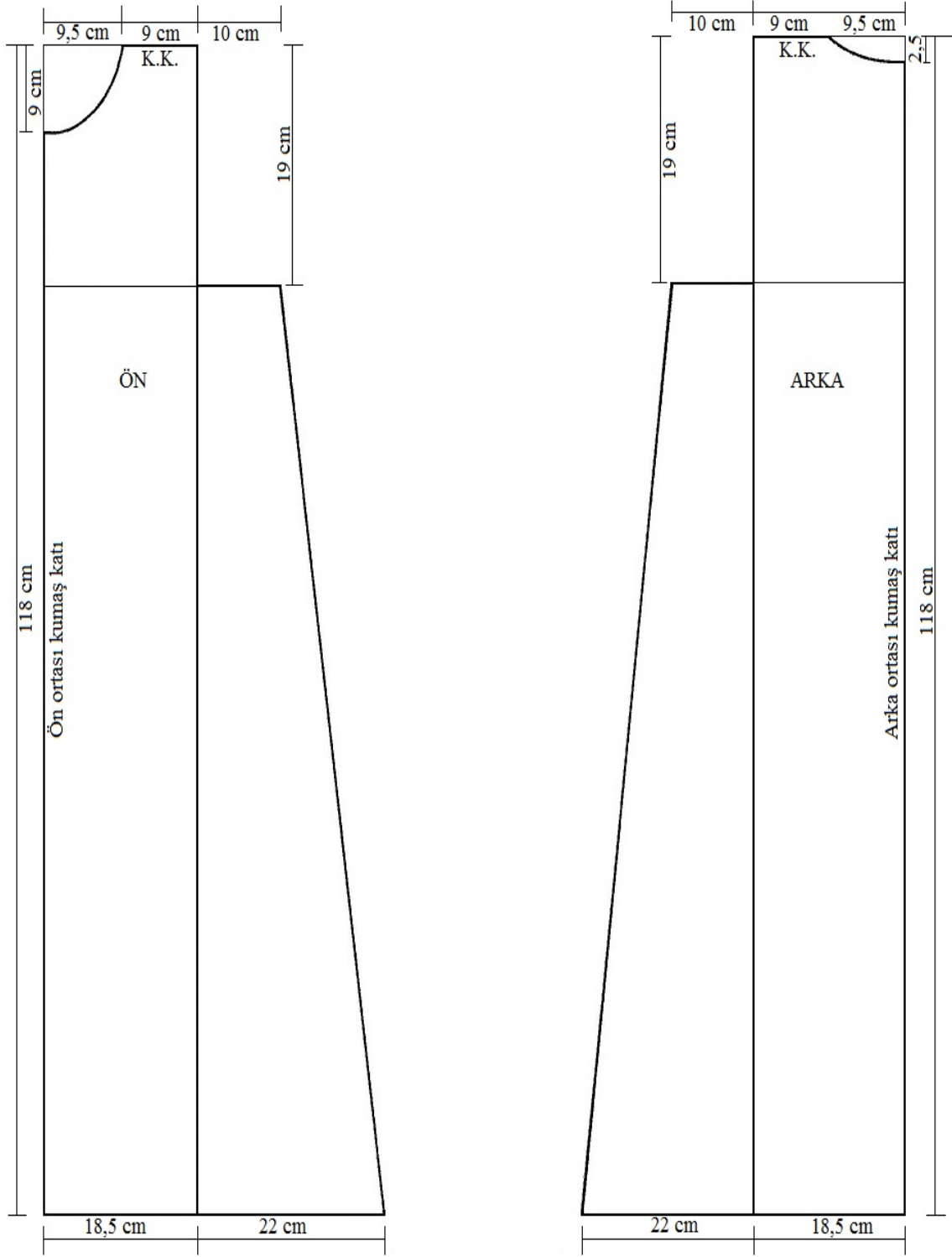
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside yan dikişler ve arka kupların dikiminde oulgama dikişi yapıldıktan sonra dikiş payları kapalı baskı ile temizlenmiştir. Ön bedendeki kupların birleştirilmesinde, beyaz pamuklu kalın dikiş ipliği kullanılarak, çırpma dikişi uygulanmıştır. Yaka ve basit yırtmaca, makine dikişi uygulanarak dikiş paylarına makinede

zıkzak yapılmıştır. Yaka basit yırtmaç ve kol evi kenarlarına gaze dikişi uygulanmıştır. Giyside etek ucuna yarım cm den kapalı baskı, çırpma dikişi ile uygulanmıştır.

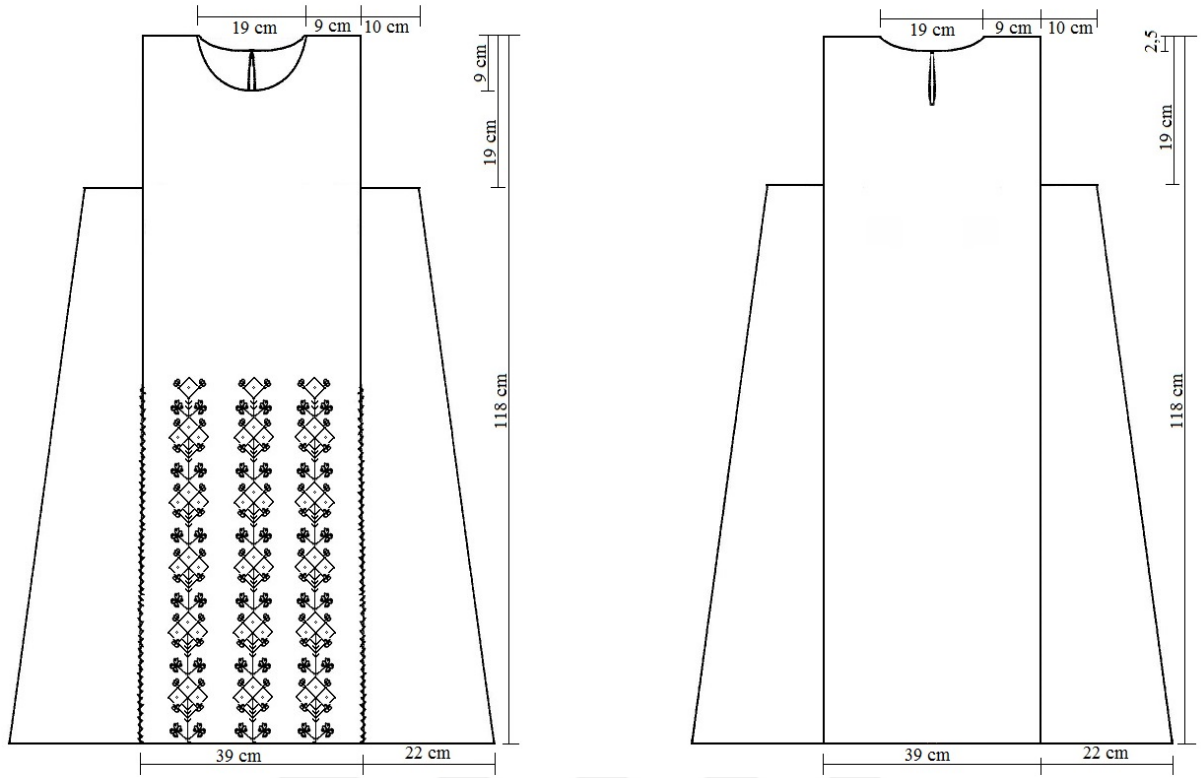
Giysinin Süsleme Özelliği: Ön beden nakışlı olup, desen ön ortasındaki kup genişliğinde ve elli yedi cm. uzunluğunda dikey yerleştirilmiştir. Giysinin ön eteğinde, üç sıra çiçek ve mineli dallardan oluşan bitkisel bordür, cicim tekniği uygulanarak süslenmiştir. Ön kupta nakışlı parçalar, siyah, pembe, yeşil, turuncu ve mavi koton ipliklerle battaniye iğnesi tekniği ile birleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astar kullanılmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi, Genç Akademisyenler Birliği tarafından 27-30 Nisan 2017 tarihinde Barselona şehrinde düzenlenen 3. Uluslararası Multidisipliner Avrasya Kongresinde, tarafımdan bildiride sunulmuştur. Bilim kurulu tarafından en iyi bildiri ödülüne layık görülmüştür.

Şekil 21.2. Göynek kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 21.3. Göynek teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 2

Şekil No: 22, 22.1, 22.2, 22.3

İnceleme Tarihi: 08.11.2015

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysi onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Göynek

Şekil 22. Göynek ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 22.1. Göynek süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde; el tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaş kullanılmıştır. Süsleme lacivert ve kırmızı pamuklu nakış ipliği ile yapılmıştır. Yardımcı malzemedede; beyaz pamuklu kalın dikiş ipi ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

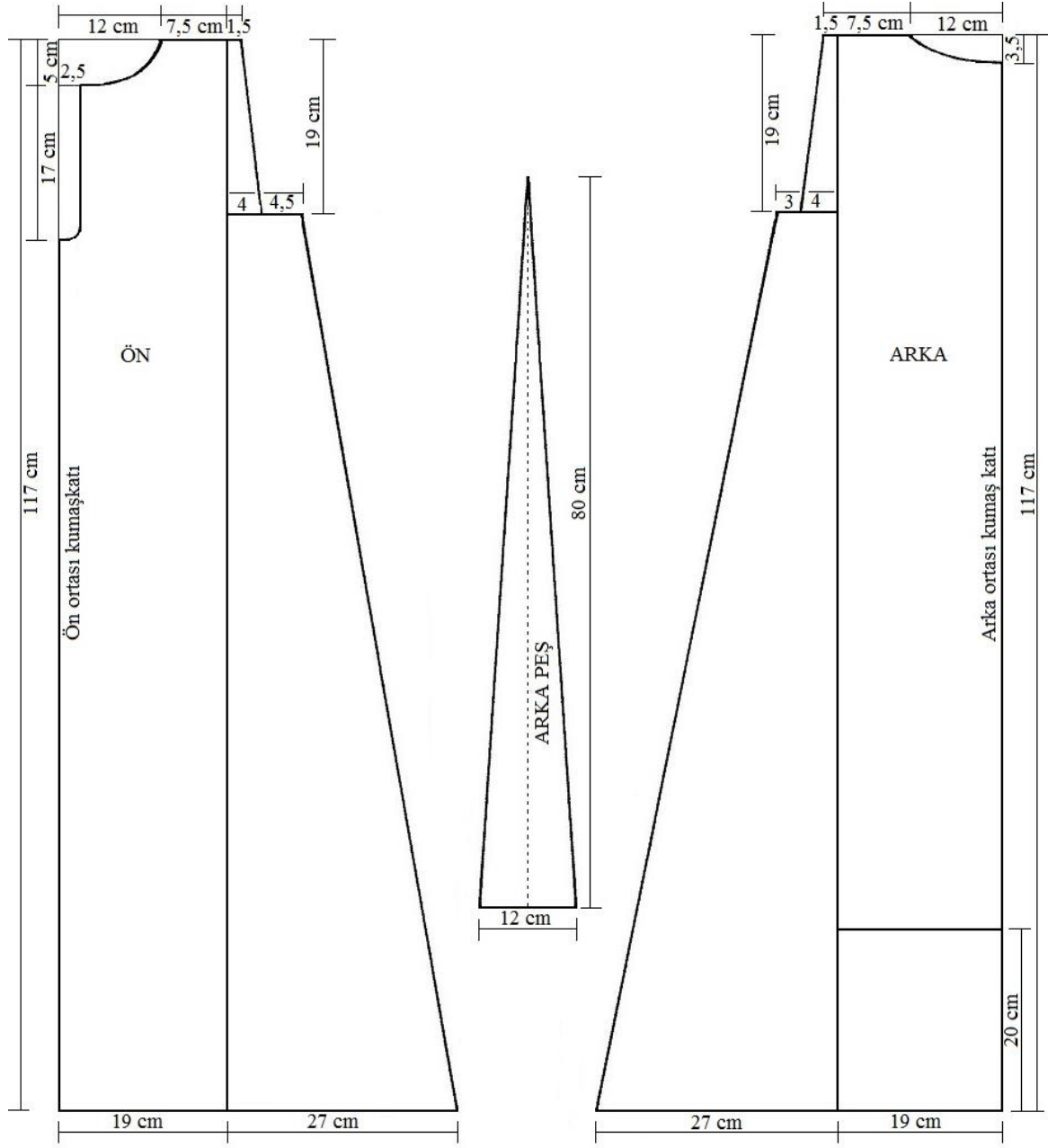
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysiye sıfır yaka uygulanarak, ön ortasında on yedi cm uzunluğunda, beş cm genişliğinde U şeklinde yaka yırtmacı uygulanmıştır. Giyside kapama teknikleri uygulanmamıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişsiz çalışılmıştır. Ön ve arka bedende kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka bedendeki kup aralarına bel hizasından etek ucuna doğru genişleyen ek parça yerleştirilmiştir. Giysi kolsuz ve kol evine ek yapılarak, kare uygulanmıştır. Giysinin boyu diz altı hizasında çalışılmıştır. Giysinin ön eteğinde süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside yan dikişlerin ve kol evindeki eklerin birleştirilmesinde beyaz pamuklu kalın dikiş ipliği ile oyulgama dikişi uygulanmıştır. Dikiş paylarına yarım cm den kapalı baskı yapılmıştır. Giyside kupların birleştirilmesinde, beyaz pamuklu kalın dikiş ipliği kullanılarak çarpma dikişi uygulanmıştır. Yaka oyuntusu yarım cm den kıvrılarak, çarpma dikişi uygulanmıştır. Yaka yırtmacına bir cm den kapalı baskı, oyulgama dikişi ile yapılmıştır. Kol evi ve etek ucuna yarım cm den kapalı baskı, çarpma dikişi ile uygulanmıştır.

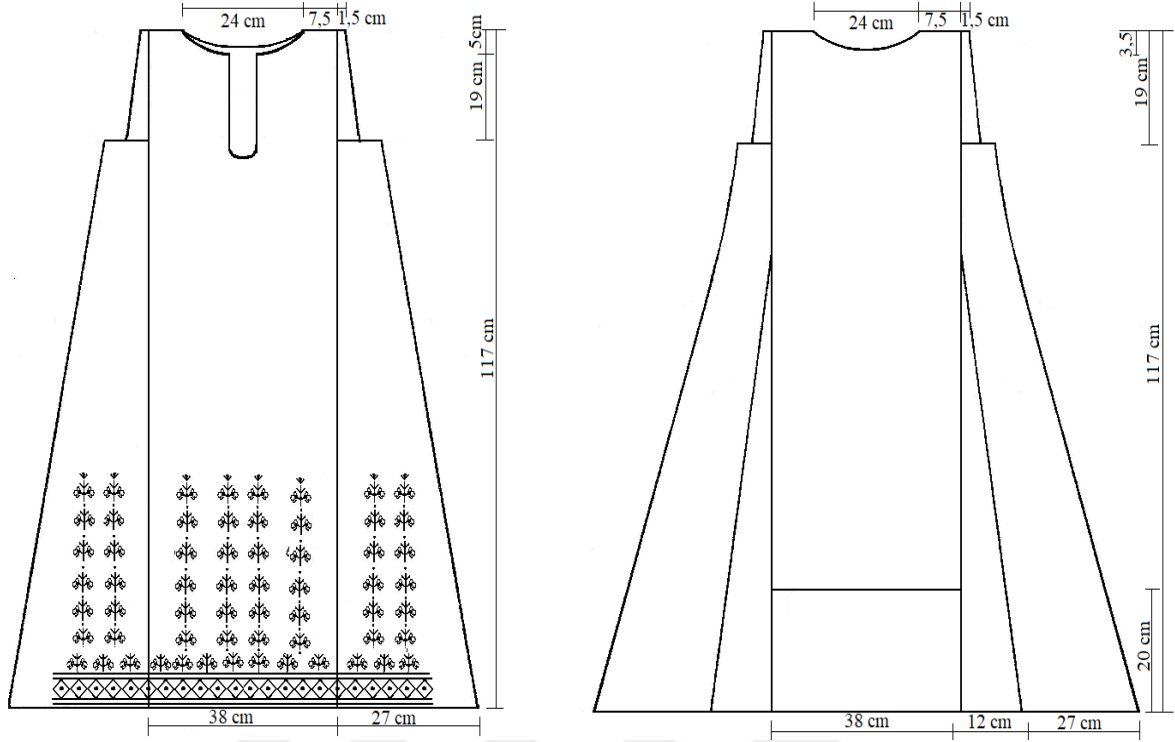
Giysinin Süsleme Özelliği: Ön beden nakışlı olup, yan kupların yarısına kadar uzanan desen, kırk cm uzunluğundaki dikey yerleştirilmiştir. Ön etekdeki motiflere cicim tekniği uygulanmış olup, bitkisel ve geometrik bezeme tekniği ile süslenmiştir. Giysiye, ön etek ucundan yukarıya doğru sekiz sıra çiçek ve mineli dallardan oluşan bitkisel motif yerleştirilmiştir. Giyside ön etek ucuna, eşkenar dörtgen ve düz çizgilerden oluşan geometrik bordür yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Geometrik bordürün üst kenarını, bitkisel motifler süslemektedir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama yapılmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 22.2. Göyçek kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 22.3. Göynek teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 3

Şekil No: 23, 23.1, 23.2, 23.3

İnceleme Tarihi: 09.11.2015

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Yaka oyuntusuna overlok ve makine dikişi ile onarım yapıldığı görülmüştür.

Bugünkü Durumu: Ön ve arka yakada sararma, arka bedende ise, lekeler olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Göynek

Şekil 23. Göynek ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 23.1. Göynek süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde; el tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaş kullanılmıştır. Süsleme lacivert ve kırmızı pamuklu nakış ipliği, mavi desenli divitin kumaş ile yapılmıştır. Yardımcı malzemedede; beyaz pamuklu kalın dikiş ipli, beyaz dikiş ipliği ve beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysiye sıfır yaka uygulanarak, ön ortasında basit yırtmaç çalışılmıştır. Kapama birit ilik ve düğme ile yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişsiz çalışılmıştır. Ön ve arka bedende kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka bedendeki kup aralarına kol evinden etek ucuna doğru genişleyen ek parça yerleştirilmiştir. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu diz altı hizasında çalışılmıştır. Giysinin ön eteğinde süsleme uygulanmıştır.

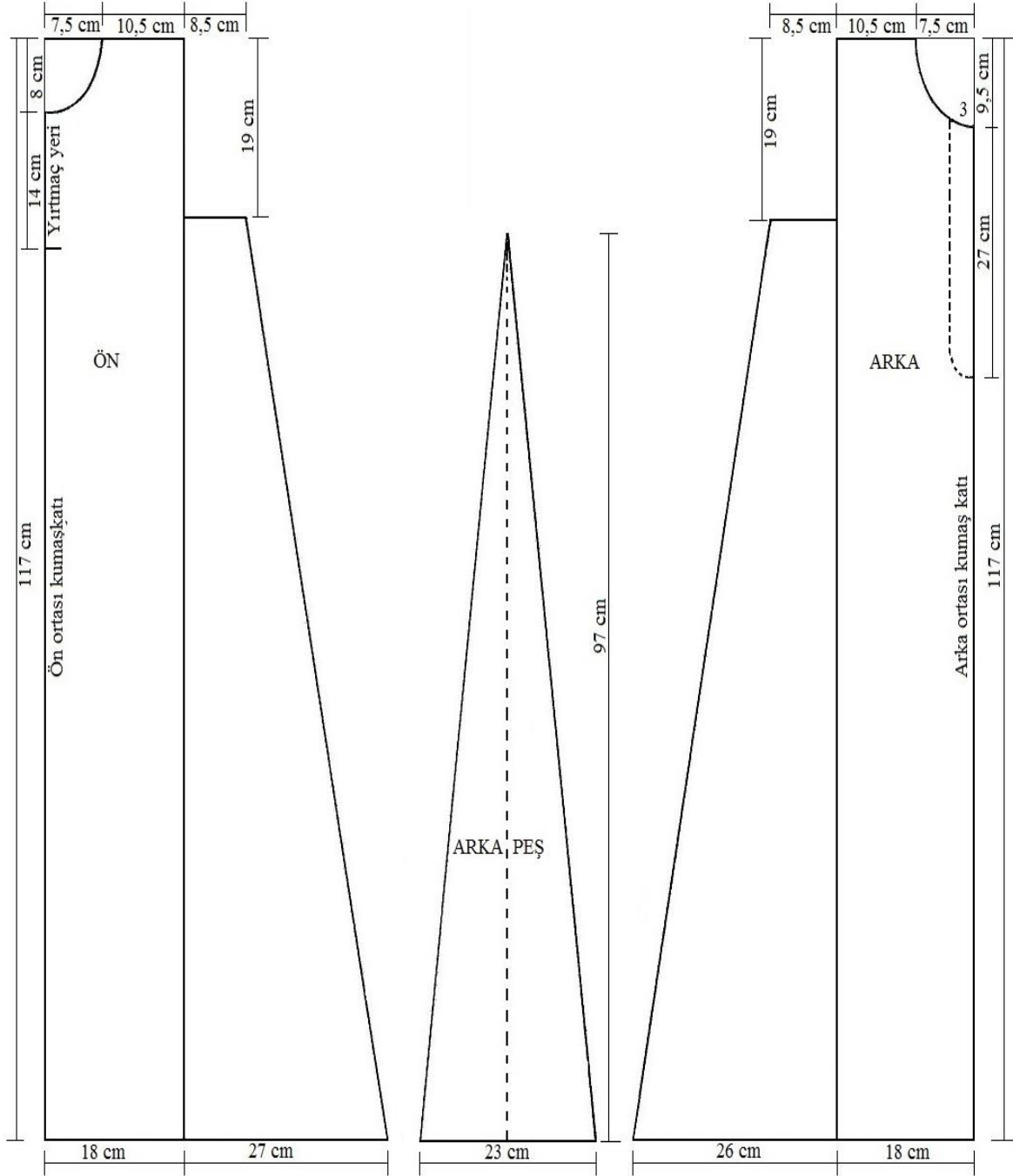
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside yan dikişler ve arka yan kupların birleştirilmesinde oyulgama dikişi yapıldıktan sonra, dikiş payları kapalı baskı ile

temizlenmiştir. Ön bedendeki kuplar ve arka kupun birleştirilmesinde, beyaz pamuklu kalın dikiş ipli ile çırpma dikiş uygulanmıştır. Yaka oyuntusuna yarım cm. genişliğinde kıvrılarak çıma dikiş uygulanmıştır. Kol evi ve etek ucuna yarım cm den kapalı baskı, çırpma dikiş ile uygulanmıştır.

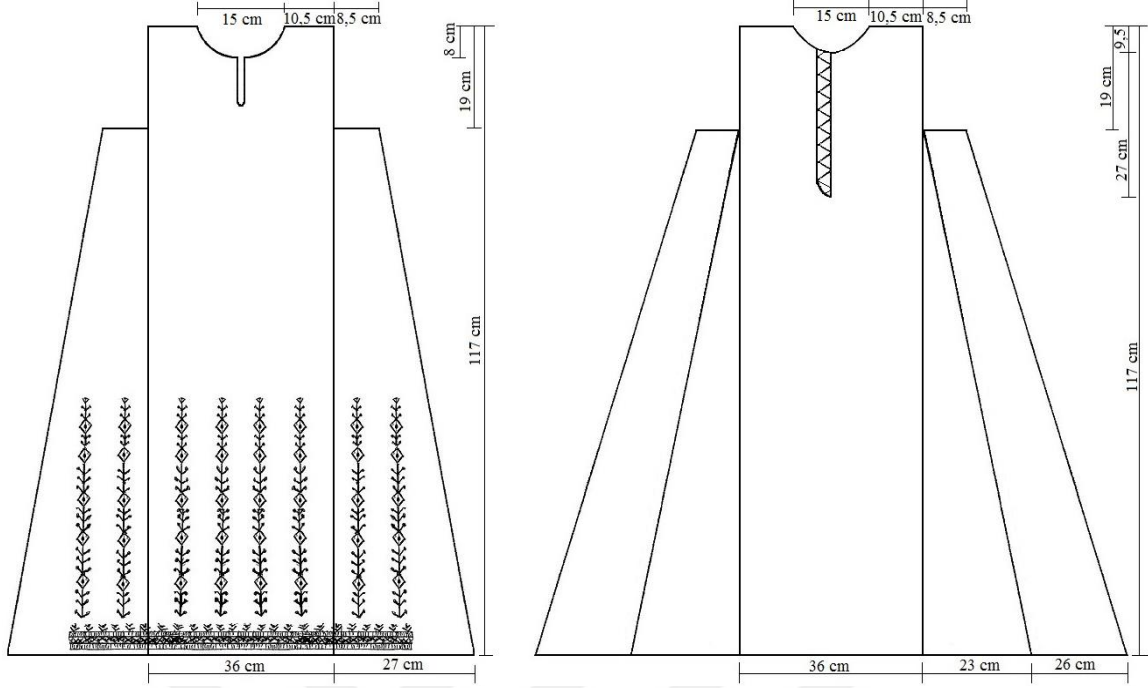
Giysinin Süsleme Özelliği: Ön beden nakışlı olup, yan kupların yarısına kadar uzanan desen, kırk cm uzunluğundaki dikey yerleştirilmiştir. Arka ortasında yakadan itibaren yirmi yedi cm uzunluğunda, üç cm genişliğinde desenli mavi divitin kumaş yerleştirilerek, zikzak makine dikiş ile süsleme yapılmıştır. Ön etekdeki motiflere cicim tekniği uygulanmış olup, bitkisel ve geometrik bezeme tekniği ile süslenmiştir. Giysiye, ön etek ucundan yukarıya doğru sekiz sıra eşkenar dörtgen ve mineli dallardan oluşan bitkisel bordür yerleştirilmiştir. Giyside ön etek ucuna, eşkenar dörtgen ve düz çizgilerden oluşan geometrik bordür yatay yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Geometrik bordürün üst kenarını, bitkisel motifler süslemektedir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama yapılmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 23.2. Göynek kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 23.3. Göynek teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 4

Şekil No: 24, 24.1, 24.2, 24.3

İnceleme Tarihi: 02.04.2014

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım yapılmamıştır.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Etek

Şekil 24. Etek ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 24.1. Etek süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: El tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaş, lacivert ve kırmızı pamuklu kalın nakış ipliği, lastik, dikiş ipi, beyaz pamuklu kalın dikiş ipliği kullanılmıştır.

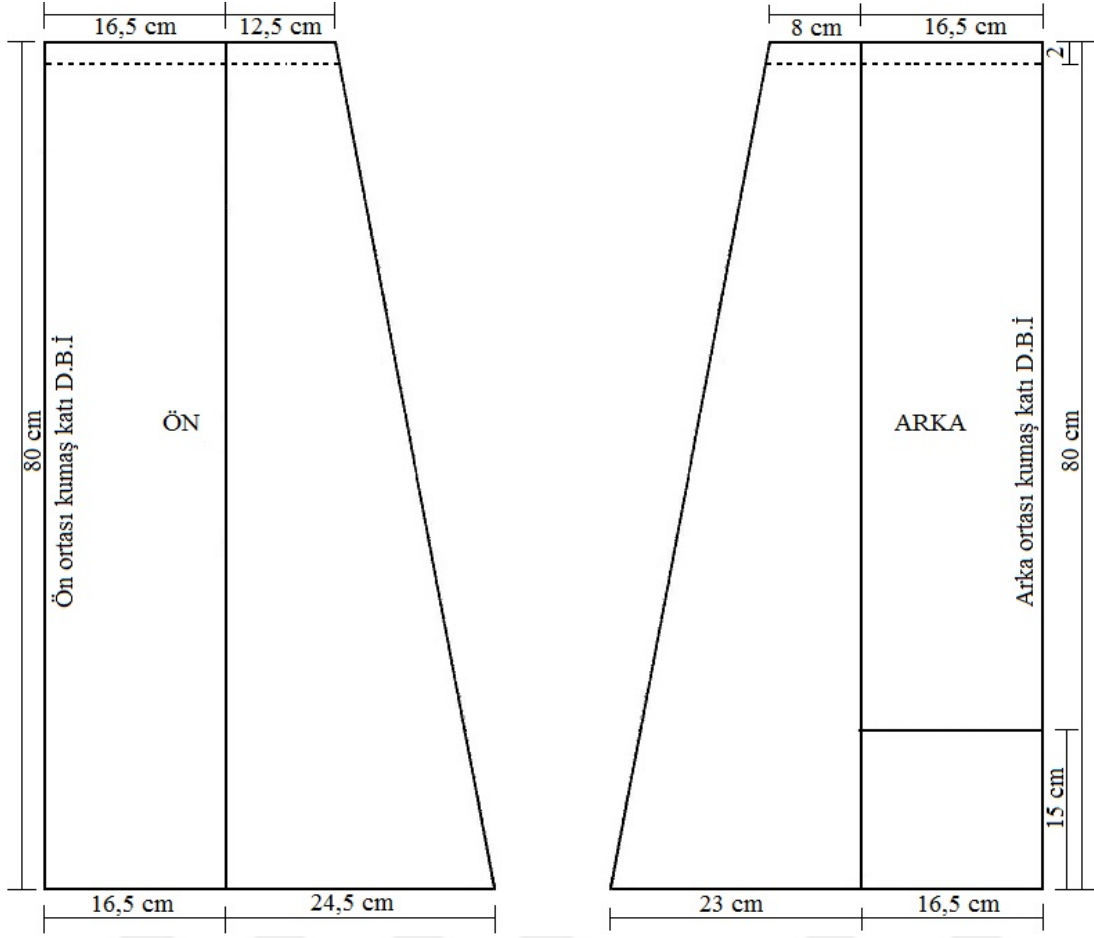
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: İncelenen etek altı parçadan oluşmaktadır. Arka ortasındaki parçaya ek yapılmıştır. Bu ek, etek ucundan yukarı doğru on beş cm. dir. Eteğin beli büzgülü ve lastik uçkurludur. Giysinin ön eteğine süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Etek parçaların birleştirilmesi el dikişi ile yapılmıştır. Yan dikişler ve arka etekteki ek parçaya önce oyulgama dikişi yapılmış sonra dikiş payları kapalı baskı ile temizlenmiştir. Diğer parçalar ise, önce çırpma dikişi sonra oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Ön etekte nakışlı parçalar ise, rişliyo (battaniye iğnesi) tekniği ile birleştirilmiştir. Belde uçkurluk genişliği iki cm. ve makinede baskı dikişi yapılmıştır. Etek ucuna yarım cm. den kapalı baskı yapılmıştır.

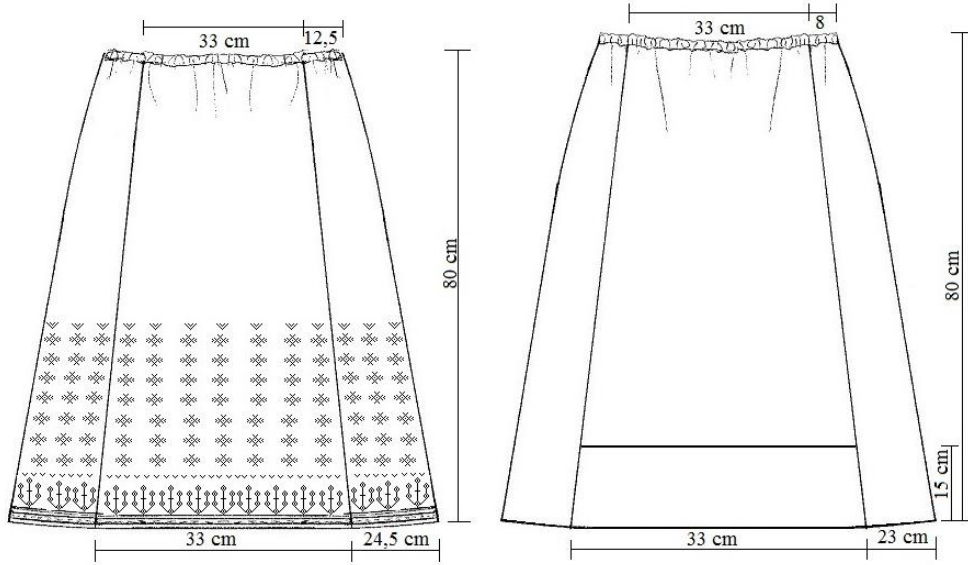
Giysinin Süsleme Özelliği: Ön etek nakışlı olup, kırmızı ve lacivert renk kullanılmıştır. Desen, ön etekte ve yirmi beş cm. uzunluğunda olup cicim tekniği uygulanmıştır. Geometrik ve bitkisel bezeme tekniği ile süslenmiştir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Astarlama yapılmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 24.2. Etek kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 24.3. Etek teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 5

Şekil No: 25, 25.1, 25.2, 25.3

İnceleme Tarihi: 21.03.2016

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysi onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: İçlik

Şekil 25. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 25.1. İçlik süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde; siyah pamuklu kumaş, gri çizgili pamuklu kumaş ve bordo sentetik kumaş kullanılmıştır. Ön bedende astarlama gri renkte, mermerşahi ve pamuklu kumaş ile yapılmıştır. Süslemede; koyu yeşil, yeşil, kırmızı, lacivert, mor ve koyu pembe koza iplikleri, bordo iş orlonu, pul, sarı ve beyaz boncuk kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; siyah, pembe ve beyaz koton iplik, bordo iş orlonu, beyaz ve siyah dikiş ipliği, beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

Giysin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine sıfır yaka uygulanmıştır. Ön yakada kırmızı pamuklu kumaşla biye çalışılması yapılmıştır. Ön bedende, tek sıra

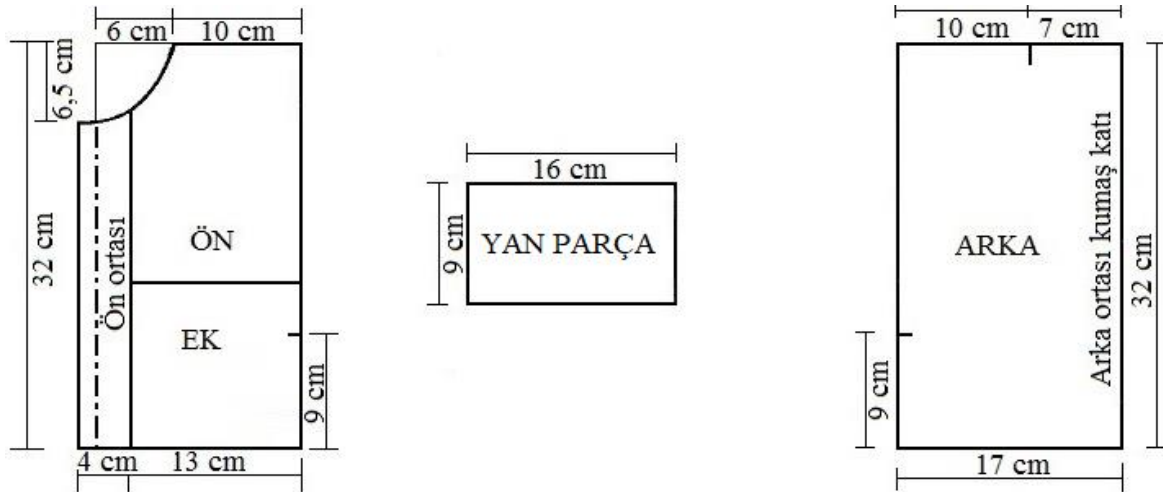
dügmeli kapama payı tekniği uygulanmıştır. Ön bedenler ekli çalışılmış olup, kapama payı kenarlarına bordo pamuklu kumaş ile bordür yerleştirilmiştir. Arka beden kare formda çalışılmıştır. Bedenlerin birleştirilmesi, yan parçalarla yapılmıştır. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu oldukça kısa olup, göğüs altı hizasında çalışılmıştır. Giyside, ön bedenlere süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Ön bedende, ek parçaların ve bordürlerin birleştirilmesinde siyah koton iplik kullanılarak, oyulgama dikişi uygulanmıştır. Arka beden dörtkenarına, bir cm den oyulgama dikişi ile kapalı baskı yapılmıştır. Ön beden astarlandıktan sonra, omuzlar bordo iş orlonu kullanılarak, çarpma dikişi ile birleştirilmiştir. Yan parçalar iki kat çalışılarak kenarlarına bordo iş orlonu ile oyulgama dikişi uygulanmış olup, çarpma dikişi ile bedenlere birleştirilmiştir.

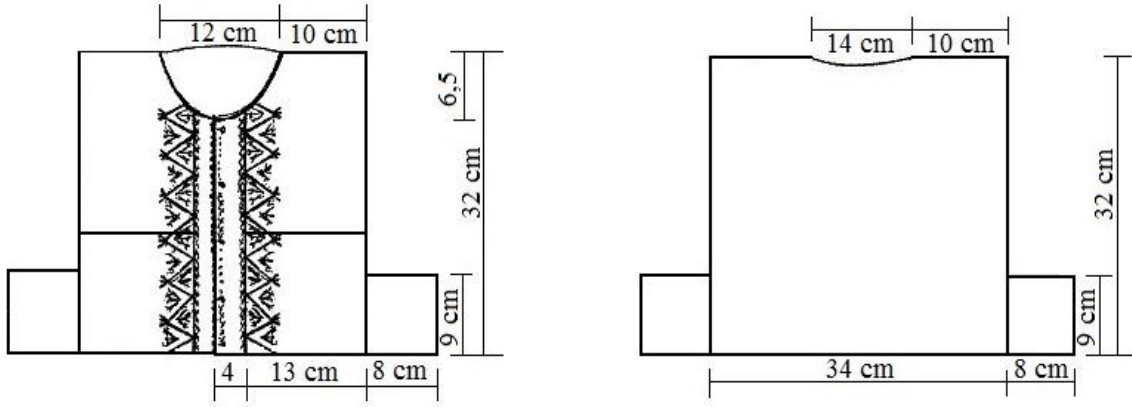
Giysinin Süsleme Özelliği: Giysinin ön bedenlerinde, düz ve zikzak çizgilerle, dikey geniş geometrik bordür ile süsleme yapılmıştır. Bordürde zikzak çizgilerin üçgen boşluklarına, bitkisel bezemeler ve pul boncuk yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Ön bedende bordo pamuklu kumaş ile yapılan bordür, koyu mavi iş orlonu kullanılarak kordon tutturma tekniği ve pul boncuk ile çevrelenmiştir. Kordon üzerine renkli koza iplikleri ile çapraz iğne yapılmıştır. Kapama payı kenarlarını, boncuklu bordo tığ oyası çevrelemiştir. Süslemede zincir işi, çapraz iğne, kordon tutturma, pul dikme teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside, ön bedene astarlama yapılmıştır. Sağ beden gri mermerşahi ile astarlanırken, sol beden ise gri pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. Astar, bedene oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Giyside double astarlama tekniği uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 25.2. İçlik kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 25.3. İçlik teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 6

Şekil No: 26, 26.1, 26.2, 26.3

İnceleme Tarihi: 21.03.2016

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysi onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysinin arka beden kumaşında, renk değişikliği olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: İçlik

Şekil 26. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 26.1. İçlik süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde; yeşil alpaka kumaş, gri pamuklu kumaş, taba renginde ekose sentetik kumaş, siyah ve kırmızı alpaka kumaş kullanılmıştır. Ön bedende astarlama, amerikan bezi ile yapılmıştır. Süslemede; beyaz, bordo, mor, pembe, açık pembe, koyu pembe, sarı, turuncu siyah, açık yeşil, yeşil iş orlonları, pul, beyaz sutaşı, beyaz ve sarı boncuk kullanılmıştır. Yardımcı malzemedede; bordo ve siyah koton iplik, siyah ve beyaz dikiş ipliği, beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine kare yaka uygulanmıştır. Ön yakada kırmızı alpaka kumaşla biye çalışılması yapılmıştır. Ön bedende, tek sıra düğmeli kapama payı tekniği uygulanmıştır. Ön bedenlerde, kapama payı kenarlarına siyah alpaka kumaş ile bordür yerleştirilmiştir. Arka beden yedi cm genişliğinde ekli ve kare formda çalışılmıştır. Bedenlerin birleştirilmesi, yan parçalarla yapılmıştır. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu oldukça kısa olup, göğüs altı hizasında çalışılmıştır. Giysinin ön bedenine süsleme uygulanmıştır.

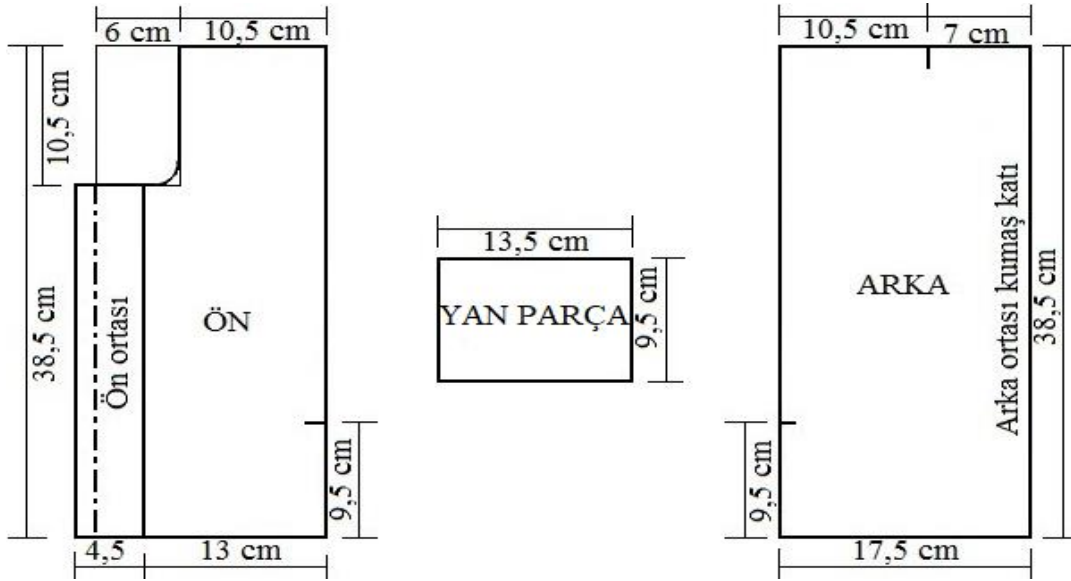
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Ön bedendeki bordürler, bordo koton iplik kullanılarak oyulgama dikiş ile birleştirilmiştir. Arka beden sol kenarı dört cm, sağ kenarı altı cm, omuz ve yaka üç cm den kapalı baskı, bordo koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile yapılmıştır. Arka bedendeki ek parça, oyulgama dikişi ile birleştirildikten sonra dikiş payları yarım cm den kapalı baskı ile temizlenmiştir. Etek ucuna dokuz cm den kapalı baskı, bordo koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile yapılmıştır. Omuzların dikiminde, bordo koton iplikle çırpma dikişi uygulanmıştır. Ekoseli yan parça iki kat çalışılmış olup, ön ve arka bedene çırpma dikişi ile birleştirilmiştir.

Giysinin Süsleme Özelliği: Giysinin ön bedenlerinde, düz ve zikzak çizgilerle, dikey geniş geometrik bordür ile süsleme yapılmıştır. Sutaşı ile yapılan zikzak çizgilerin üçgen boşluklarına geometrik bezemeler ve pullar yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir.

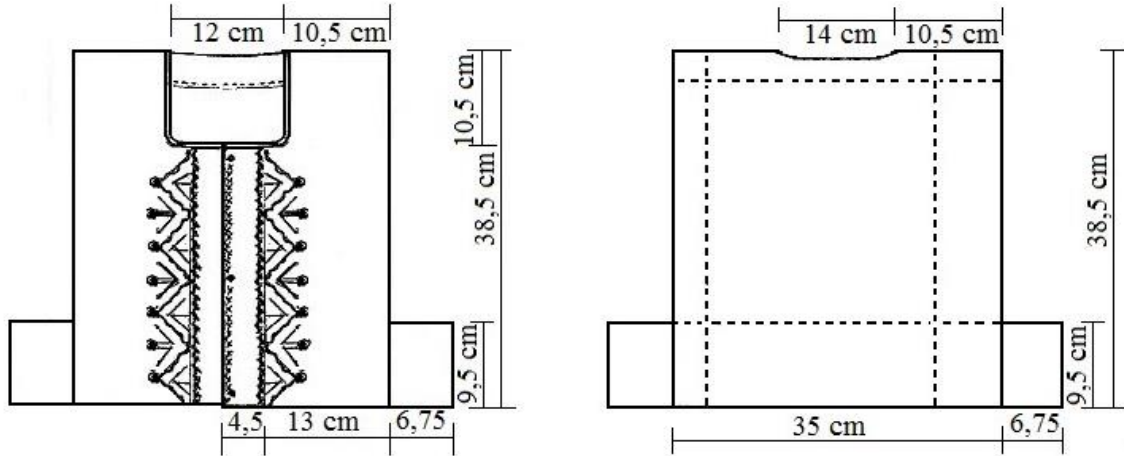
Giyside ön bedende siyah alpaka kumaş ile yapılan bordür, bordo yün ip kullanılarak kordon tutturma tekniği ile çevrelenmiştir. Kordon üzerine renkli iş orlonları ile çapraz iğne yapılmıştır. Kapama payı kenarlarını, boncuklu bordo tuğ oyası çevrelemiştir. Süslemede zincir işi, çapraz iğne, kordon tutturma, pul dikme teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside, ön bedene amerikan bezi ile astarlama yapılmıştır. Astar, bedene oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Giyside duble astarlama tekniği uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 26.2. İçlik kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 26.3. İçlik teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 7

Şekil No: 27, 27.1, 27.2, 27.3

İnceleme Tarihi: 21.03.2016

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysi onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysinin arka bedeninde sarı lekeler olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: İçlik

Şekil 27. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 27.1. İçlik süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde; taba renginde ve siyah pamuklu kumaş, amerikan bezi kullanılmıştır. Ön bedende astarlama, desenli bordo sentetik kumaş ile yapılmıştır. Süslemede; bordo, kırmızı, açık kahverengi, açık mavi, mor, pembe, sarı, siyah, turuncu yeşil ve krem renginde iş orlonları, siyah simli iplik, pul, beyaz sutaşı, beyaz ve renkli boncuklar kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; beyaz ve siyah pamuklu kalın dikiş ipi, beyaz dikiş ipliği ve beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

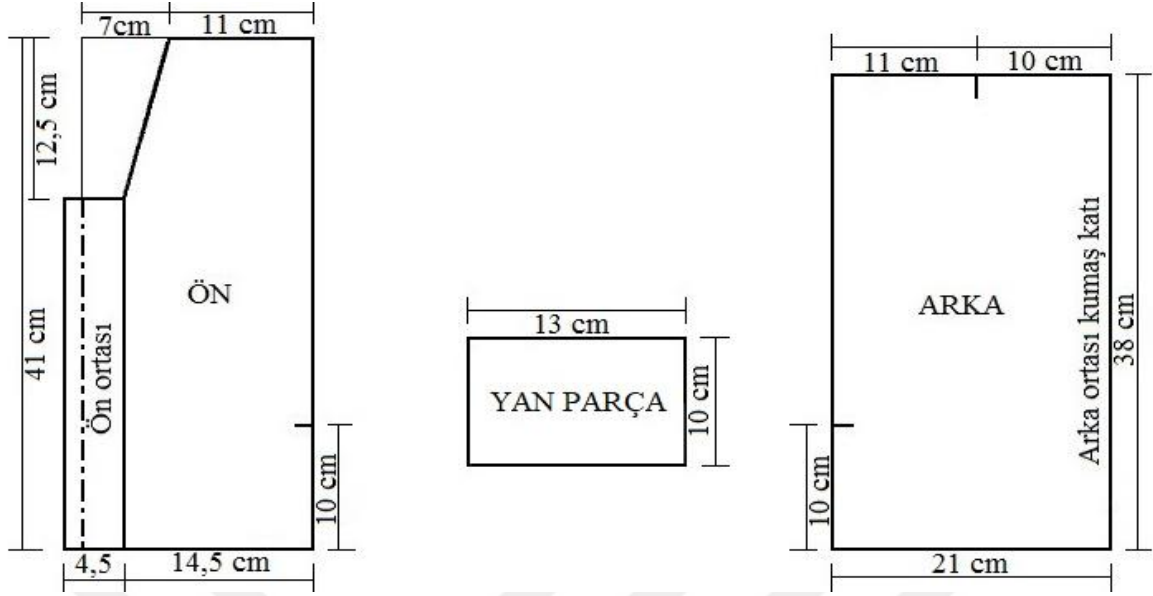
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine V yaka uygulanmış olup, ön bedenlerde siyah pamuklu kumaşla bordür yapılmıştır. Ön bedende, tek sıra düğmeli kapama payı tekniği uygulanmıştır. Arka beden kare formda çalışılmıştır. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu oldukça kısa olup, göğüs altı hizasında çalışılmıştır. Giysinin ön bedenine süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Ön bedendeki bordürler, siyah pamuklu kalın dikiş ipli kullanılarak oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Arka beden dörtkenarı bir cm den kapalı baskı, beyaz pamuklu kalın dikiş ipliği kullanılarak oyulgama dikişi ile yapılmıştır. Yan parçaların uzun kenarına da bir cm den kapalı baskı, oyulgama dikişi ile uygulanmıştır. Ön beden astarlandıktan sonra, omuzlar ve yan parçalar beyaz pamuklu kalın dikiş ipli kullanılarak, çırpma dikişi ile birleştirilmiştir.

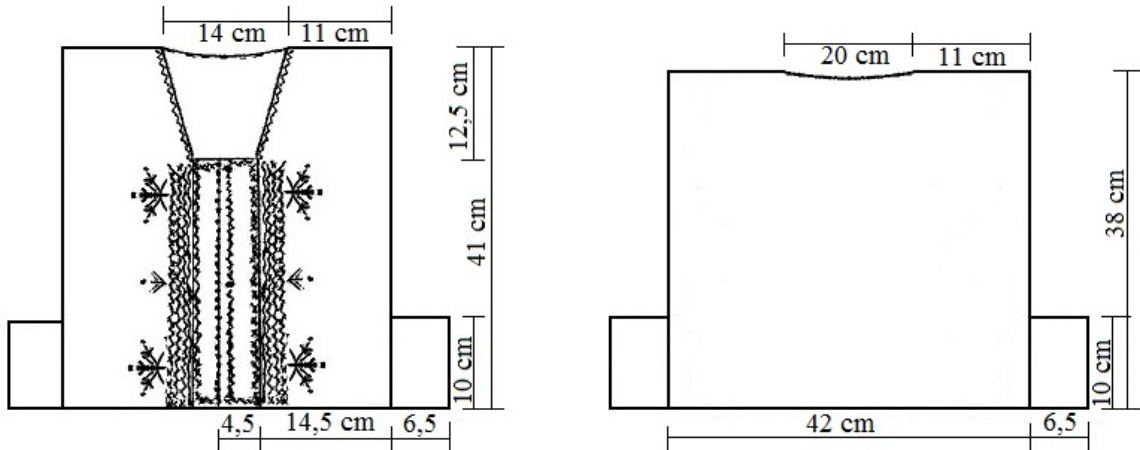
Giysinin Süsleme Özelliği: Giysinin ön bedenlerine, düz çizgilerin oluşturduğu ve bitkisel bezemeleri tamamladığı dikey bordür yerleştirilmiştir. Düz çizgiler, bir cm ara ile üç sıra kordon tutturma tekniğinde uygulanmıştır. Aralarına bir sıra zikzak sutaşı, bir sıra renkli iş orlonları ile çapraz iğne ve bir sıra tek taraflı çengel iğnesi olmak üzere beş sıra süslenmiştir. Küçük yaprak ve dallardan oluşan bitkisel bezemenin tamamladığı bordüre, iri pullar ve boncuklar yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Kapama payı kenarlarını, boncuklu bordo tığ oyası çevrelemiştir. Süslemede zincir işi, çapraz iğne, tek taraflı çengel iğnesi, kordon tutturma, pul boncuk dikme teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama, ön bedene desenli bordo sentetik kumaşla yapılmıştır. Astar, bedene oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Giyside duble astarlama tekniği uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 27.2. İçlik kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 27.3. İçlik teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 8

Şekil No: 28, 28.1, 28.2, 28.3

İnceleme Tarihi: 02.04.2014

Tarihlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysi onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: İçlik

Şekil 28. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 28.1. İçlik süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: İçlik dikiminde; gri siyah ve bordo alpaka kumaş, lacivert pamuklu kumaş kullanılmıştır. Ön bedende astarlama krem renkli gri çizgili pamuklu kumaş ile yapılmıştır. Süslemede; Gri, lacivert, siyah, bordo, turuncu, koyu ve açık pembe, açık yeşil, yeşil, koyu ve açık mavi, kırmızı, mor, beyaz iş orlonları, simli krem renkli iplik, pul, beyaz ve sarı boncuklar kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; bordo, yeşil ve gri koton iplik, beyaz dikiş ipliği ve beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

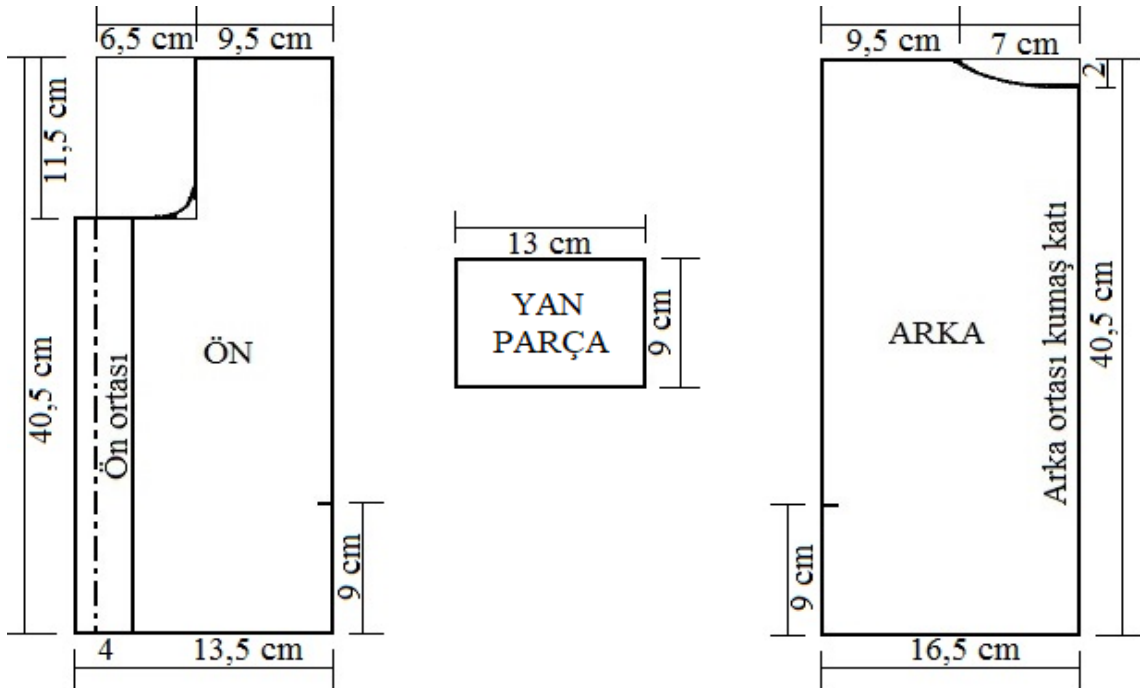
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine kare yaka uygulanmıştır. Ön yakada bordo alpaka kumaşla biye çalışılması yapılmıştır. Ön bedende, tek sıra düğmeli kapama payı tekniği uygulanmıştır. Ön bedenlerde, kapama payı kenarlarına lacivert pamuklu kumaş ile bordür yerleştirilmiştir. Arka beden kare formda çalışılmıştır. Bedenlerin birleştirilmesi, yan parçalarla yapılmıştır. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu oldukça kısa olup, göğüs altı hizasında çalışılmıştır. Giyside, ön bedenlere süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Ön bedendeki bordürler, bordo koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Arka beden omuz, yaka, sol kenarı ve etek ucuna iki cm genişliğinde kapalı baskı, yeşil be bordo koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi uygulanmıştır. Sağ kenarına ise, bir cm den kapalı baskı, siyah koton iplik ile oyulgama dikişi yapılmıştır. Ön beden astarlandıktan sonra, omuzlar bordo koton iplik kullanılarak, çarpma dikişi ile birleştirilmiştir. Yan parçalar iki kat çalışılmış olup, bedenlere çarpma dikişi ile birleştirilmiştir.

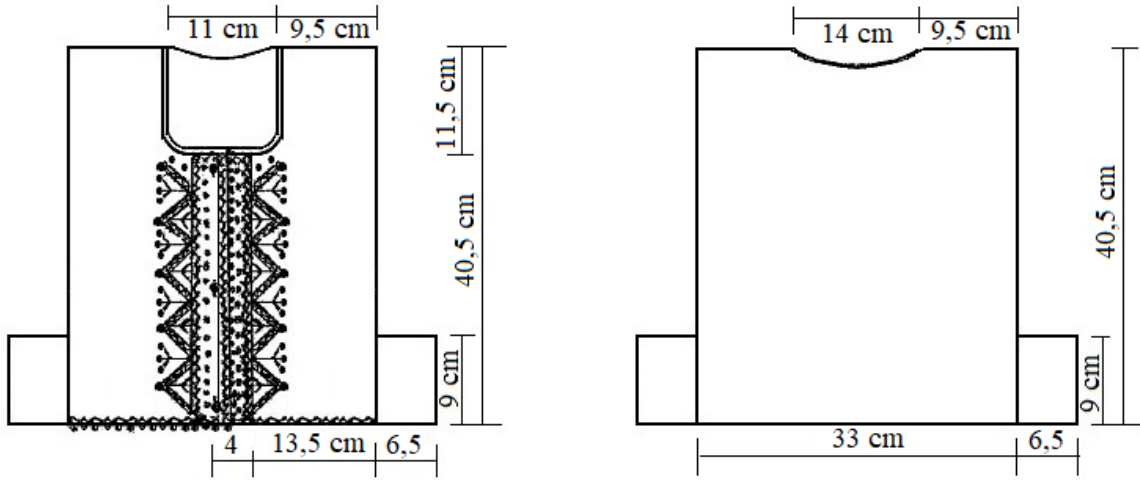
Giysinin Süsleme Özelliği: Giysinin ön bedenlerinde, düz ve zikzak çizgilerle, dikey geniş geometrik bordür ile süsleme yapılmıştır. Kordon tutturma ve kılıç iğnesi ile yapılan zikzak çizgilerin üçgen boşluklarına bitkisel bezemeler, beyaz boncuk ve iri metal pullar yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Giyside ön bedende pamuklu kumaş ile yapılan bordürün ortalarına pul boncuk yerleştirilmiş ve kenarları bordo iş orlonu ile kordon tutturma tekniği ile çevrelenmiştir. Kordon üzerine renkli iş orlonları ile çapraz iğne yapılmıştır. Kapama payı kenarlarını, boncuklu bordo tiğ oyası çevrelemiştir. Süslemede, çapraz iğne, kılıç iğnesi ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama, ön bedene krem gri çizgili pamuklu kumaş ile yapılmıştır. Astar, bedene oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Giyside duble astarlama tekniği uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 28.2. İçlik kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 28.3. İçlik teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 9

Şekil No: 29, 29.1, 29.2, 29.3

İnceleme Tarihi: 11.11.2015

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysinin arka bedeninde, sağ ve sol yaka kenarlarındaki altı cm lik yırtılma, çırpma dikişi ile onarıldığı görülmüştür.

Bugünkü Durumu: Giysinin sağ yan parçasında yırtıkların olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: İçlik

Şekil 29. İçlik ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 29.1. İçlik süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: İçlik dikiminde; siyah alpaka kumaş, kırmızı sentetik kumaş ve gri, bordo çizgili yünlü kumaş kullanılmıştır. Ön bedende astarlama amerikan bezi ile yapılmıştır. Süslemede; bordo, lacivert, mavi, mor, pembe, sarı, yeşil ve taba renkli koton iplikler, mavi iş orlonu, beyaz sutaşı, pul ve renkli oya boncukları kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; turuncu, pembe ve bordo koton iplik, beyaz pamuklu kalın dikiş ipi ve beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine kare yaka uygulanmıştır. Ön yakada kırmızı sentetik kumaşla biye çalışılması yapılmıştır. Ön bedende, tek sıra düğmeli kapama payı tekniği uygulanmıştır. Ön bedenlerde, kapama payı kenarlarına kırmızı sentetik kumaş ile bordür yerleştirilmiştir. Arka beden kare formda çalışılmıştır. Bedenlerin birleştirilmesi, yan parçalarla yapılmıştır. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu oldukça kısa olup, göğüs altı hizasında çalışılmıştır. Giyside, ön bedenlere süsleme uygulanmıştır.

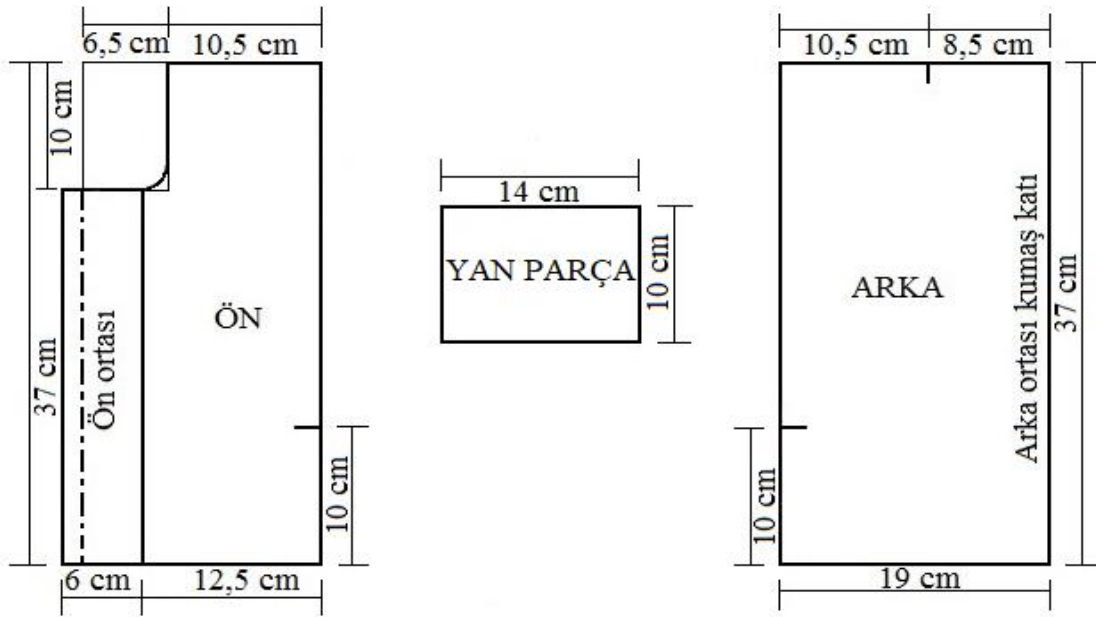
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Ön bedendeki bordürler, pembe koton iplik kullanılarak oyulgama dikiş ile birleştirilmiştir. Arka bedenın sağ kenarı sekiz cm, sol kenarı iki cm, etek ucu iki cm, yaka ve omuz on dört cm'den kapalı baskı, turuncu koton iplik kullanılarak oyulgama dikiş uygulanmıştır. Ön beden astarlandıktan sonra, omuzlar turuncu koton iplik kullanılarak, çırpma dikiş ile birleştirilmiştir. Yan parçalar iki kat çalışılmış olup, bedenlere çırpma dikiş ile birleştirilmiştir.

Giysinin Süsleme Özelliği: Giysinin ön bedenlerinde, düz ve zikzak çizgilerle, dikey geniş geometrik bordür ile süsleme yapılmıştır. Sutaşı ile yapılan zikzak çizgilerin üçgen boşluklarına geometrik bezemeler, beyaz boncuk ve iri metal pullar yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Giyside ön bedende kırmızı sentetik kumaş ile yapılan bordürün

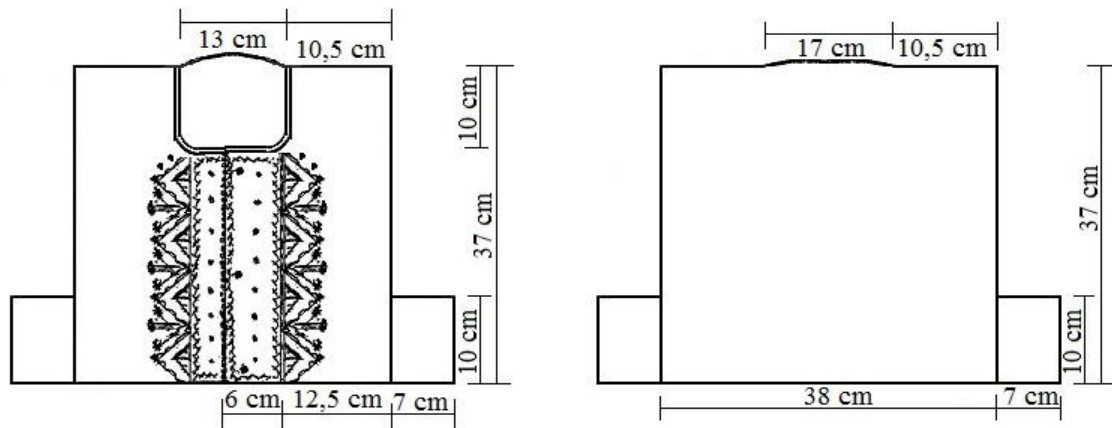
ortalarına pul boncuk yerleştirilmiş ve kenarları mavi iş orlonu ile kordon tutturma tekniği ile çevrenmiştir. Kordon üzerine renkli iş orlonları ile çapraz iğne yapılmıştır. Kapama payı kenarlarını, boncuklu mavi tiğ oyası çevrelemiştir. Süslemede, çapraz iğne, kılıç iğnesi ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama, ön bedene amerikan bezi ile yapılmıştır. Astar, bedene oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Giyside duble astarlama tekniği uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 29.2. İçlik kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 29.3. İçlik teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 10

Şekil No: 30, 30.1, 30.2, 30.3

İnceleme Tarihi: 25.04.2015

Tarhlendirme: 1925

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta katlanarak saklanmaktadır.

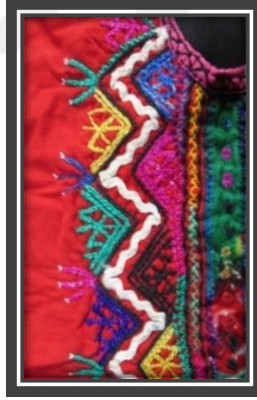
Onarım Görüp Görmediği: Giysi onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Göğüslük

Şekil 30. Göğüslük ön ve arka görünümü (Azime Seviş, Çayören, 1925).

Şekil 30.1. Göğüslük süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Göğüslük dikiminde; kırmızı pamuklu kumaş, desenli yeşil pazen kumaş kullanılmıştır. Göğüslük desenli mavi divitin ile astarlanmıştır. Süslemede; beyaz, kırmızı, mor, sarı, pembe, yeşil, siyah koza iplikleri, beyaz sutaşı ve beyaz oya boncukları kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, dikdörtgen iki parça birleştirilerek, bebek önlüğü biçiminde çalışılmıştır. Giyside sıfır yaka uygulanmış olup, pembe pamuklu kumaşla biye yapılmıştır. Dikdörtgen parçalara desenli yeşil pazen kumaş ile bordür yerleştirilmiştir.

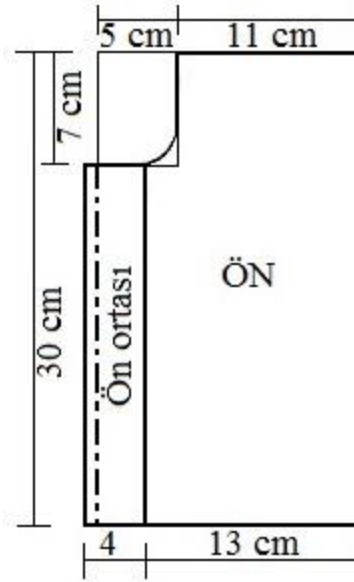
Giysinin boyu oldukça kısa olup, göğüs altı hizasında çalışılmıştır. Giysiye, süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Dikdörtgen parçalar, dört cm genişliğindeki desenli yeşil pazen kumaşı oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Parçalar astarlandıktan sonra, kenarları ve birleştirilmesi bir cm den oyulgama dikişi ile yapılmıştır.

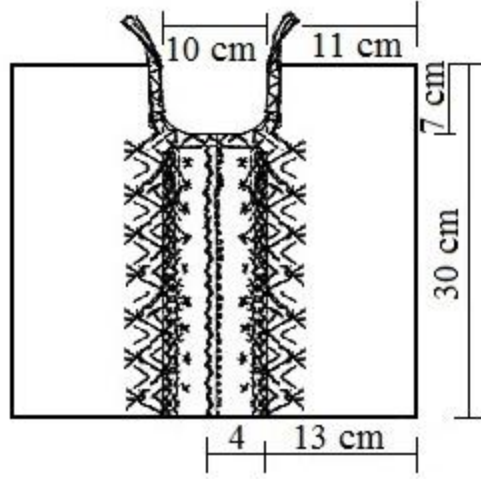
Giysinin Süsleme Özelliği: Giysinin ön bedenlerinde, düz ve zikzak çizgilerle, dikey geniş geometrik bordür ile süsleme yapılmıştır. Sutaşı ile yapılan zikzak çizgilerin üçgen boşluklarına bitkisel bezemeler yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Giyside yeşil pazen kumaşın ortaları, renkli koza ipliklerle çöp iğnesi ve kenarları siyah koton iplikle kordon tutturma tekniği uygulanmıştır. Kordon üzerine renkli koza ipliklerle ile çapraz iğne yapılmıştır. Giyside desenli yeşil pazen kumaş ile yapılan Sol bordür kenarını, boncuklu pembe tığ oyası çevrelemiştir. Süslemede zincir işi, çapraz iğne, kordon tutturma ve çöp iğnesi teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama, mavi desenli divitin ile yapılmıştır. Astarın sol üst köşesine çırpma dikişi ile ek yapılmıştır. Astar, giysiye oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Giyside duble astarlama tekniği uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 30.2. Göğüslük kalıp çizimi (Azime Seviş, Çayören, 1925).

Şekil 30.3. Göğüslük teknik çizimi (Azime Seviş, Çayören, 1925).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 11

Şekil No: 31, 31.1, 31.2, 31.3

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarihlendirme: 1956

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanabilir durumdadır.

Giysi Adı: İçlik

Şekil 31. İçlik ön ve arka beden görünümü (Niyaziye Tosun, Akçapmar, 1956).

Şekil 31.1. İçlik süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde; turuncu pamuklu kumaş, desenli kırmızı basma kumaş kullanılmıştır. Astarlama amerikan bezi ve arka bedende kullanılan desenli kırmızı basma kumaş ile yapılmıştır. Süslemede; siyah pamuklu kumaş, siyah iş orlonu, siyah ve kırmızı koton iplik kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; siyah, pembe koton iplik, beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine V yaka uygulanmıştır. Arka yaka ile ön yakanın yedi cm lik mesafesi biye ile temizlenmiştir. Kapama içten iki adet birit ilik ve düğme ile yapılmıştır. Arka beden kare formda çalışılmıştır. Bedenlerin birleştirilmesi, yan parçalarla yapılmıştır. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu oldukça kısa olup, göğüs altı hizasında çalışılmıştır. Giyside, ön bedenlere süsleme uygulanmıştır.

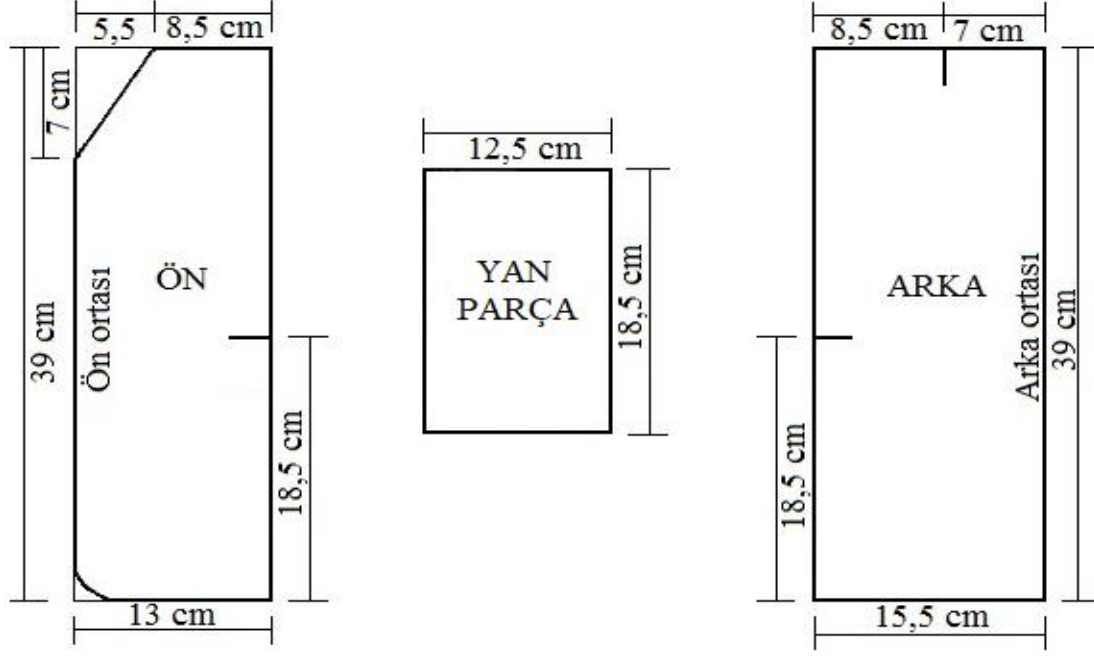
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Ön ve arka beden astarlandıktan sonra omuzlar ve yan parçalar pembe koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Yan parçaların ve omuzların astarlanması çarpma dikişi ile yapılmıştır. Arka yaka, kol evi ve etek ucuna yarım cm den oyulgama dikişi, pembe koton iplik ile yapılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Giysinin ön yaka ve etek ucunun bir bölümüne bir cm genişliğinde siyah pamuklu kumaştan şerit, çarpma dikişi ile yerleştirilmiştir. Şerit iç kenarlarına kır çiçeği motifleri, kordon tutturma tekniği ile uygulanmıştır. Şerit dış kenarlarına, siyah koton iplikle hazırlan tiğ oyası yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir.

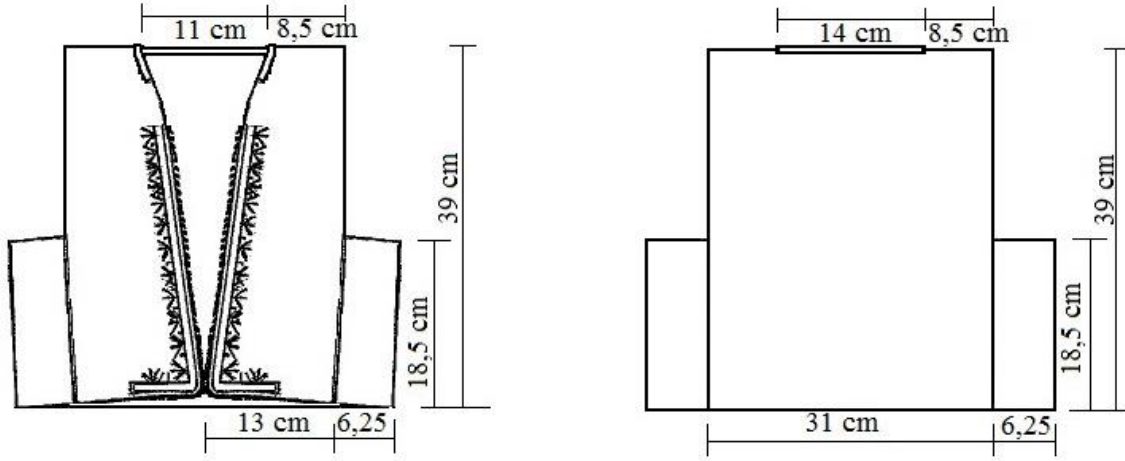
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Arka bedende kullanılan desenli kırmızı basma kumaşla, arka beden ve yan parçalar astarlanmıştır. Ön bedende astarlama, amerikan bezi ile yapılmıştır. Giysinin astarla birleştirilmesinde, yaka çevresine, kol evlerine ve etek ucuna

oyulgama dikişi uygulanmıştır. Giyside yan parçalar ve omuz oyulgama dikişi ile birleştirildikten sonra astarda çarpma dikişi uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 31.2. İçlik kalıp çizimi (Niyaziye Tosun, Akçapınar, 1956).

Şekil 31.3. İçlik teknik çizimi (Niyaziye Tosun, Akçapınar, 1956).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 12

Şekil No: 32, 32.1, 32.2, 32.3

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarhlendirme: 1960

Koleksiyondaki Yeri: Belenören kültür evinde sergilenmektedir.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysinin ön beden kumaşında, renk değişikliği olduğu görülmüştür.

Giysi adı: İçlik

Şekil 32. İçlik ön ve arka beden görünümü (Belenören kültür evi, 1960).

Şekil 32.1. İçlik süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde; kırmızı alpaka kumaş, desenli kırmızı basma kumaş kullanılmıştır. Astarlama desenli pembe divitin kumaş ve desenli sarı basma kumaş ile yapılmıştır. Süslemede; siyah alpaka kumaş, yeşil iş orlonu, siyah mavi, yeşil ve kırmızı koton iplik, metal pullar kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; kırmızı, mavi ve siyah koton iplik, beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

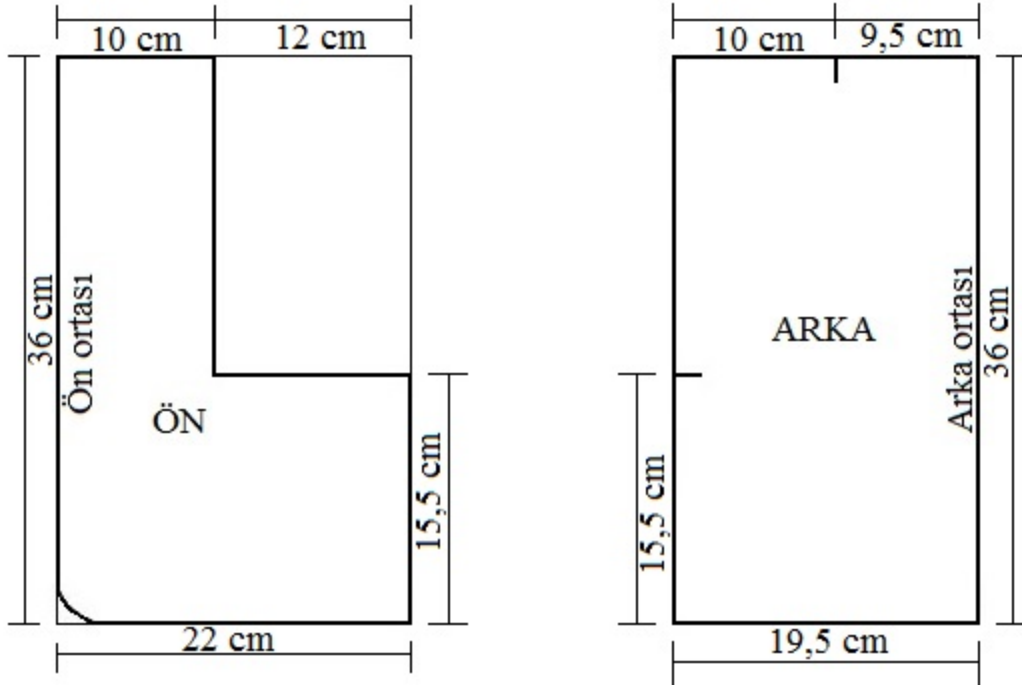
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine yakasız çalışılmıştır. Kapama içten iki adet birit ilik ve düğme ile yapılmıştır. Arka beden kare formda çalışılmıştır. Bedenlerin birleştirilmesi, ön bedeninin uzantısı olan yan parçalarla ile sağlanmıştır. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu oldukça kısa olup, göğüs altı hizasında çalışılmıştır. Giyside, ön bedenlere süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Ön ve arka beden astarlandıktan sonra omuzlar ve yan dikişler kırmızı koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Yan dikiş ve omuz astarlarının birleşimi çırpma dikişi ile yapılmıştır. Arka yaka, kol evi ve etek ucuna yarım cm den oyulgama dikişi, kırmızı ve mavi koton iplik ile yapılmıştır.

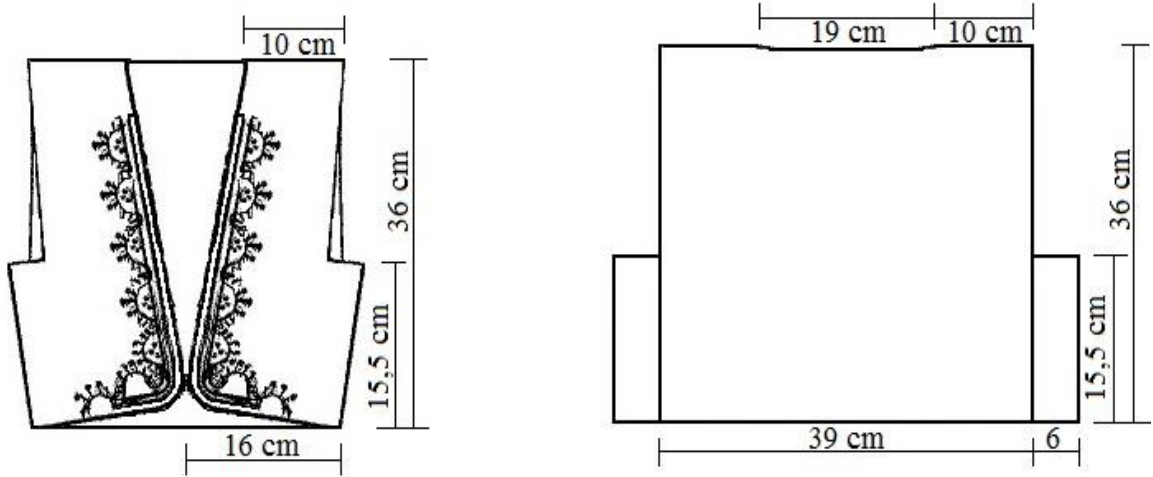
Giysinin Süsleme Özelliği: Giysinin ön yaka ve etek ucunun bir bölümüne bir cm genişliğinde siyah pamuklu kumaştan şerit, çırpma dikişi ile yerleştirilmiştir. Şerit iç kenarlarına geometrik motifler yerleştirilmiş olup, iri metal pullarla tasarım zenginleştirilmiştir. Şerit dış kenarlarına, mavi boncuk ve siyah koton iplikle hazırlan tığ oyası yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Süslemede, kordon tutturma, pul dikme teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama, ön bedende desenli pembe divitin kumaş ile yapılmıştır. Arka bedende kullanılan desenli sarı basma kumaşla, arka beden ve yan parçalar astarlanmıştır. Giysinin astarla birleştirilmesinde, yaka çevresine, kol evlerine ve etek ucuna oyulgama dikişi uygulanmıştır. Giyside yan parçalar ve omuz oyulgama dikişi ile birleştirildikten sonra astarda çırpma dikişi uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 32.2. İçlik kalıp çizimi (Belenören kültür evi, 1960).

Şekil 32.3. İçlik teknik çizimi (Belenören kültür evi, 1960).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 13

Şekil No: 33, 33.1, 33.2, 33.3

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarhlendirme: 1973

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanabilir durumdadır.

Giysi Adı: İçlik

Şekil 33. İçlik ön ve arka beden görünümü (Emine Balı, Akçapınar, 1973).

Şekil 33.1. İçlik süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde; pembe saten kumaş, desenli sarı basma kumaş kullanılmıştır. Astarlama iki farklı desenli lacivert divitin kumaş ve lacivert desenli basma kumaş ile yapılmıştır. Süslemede; desenli lacivert pazen kumaş, yeşil iş orlonu, yeşil ve kırmızı koton iplik kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; pembe, siyah, sarı ve beyaz dikiş ipliği, beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine yakasız çalışılmıştır. Kapama iki adet birit ilik ve düğme ile yapılmıştır. Arka beden kare formda çalışılmış olup, sağ tarafa ek yapılmıştır. Bedenlerin birleştirilmesi, ön bedenün uzantısı olan yan parçalarla ile sağlanmıştır. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu oldukça kısa olup, göğüs altı hizasında çalışılmıştır. Giyside, ön bedenlere süsleme uygulanmıştır.

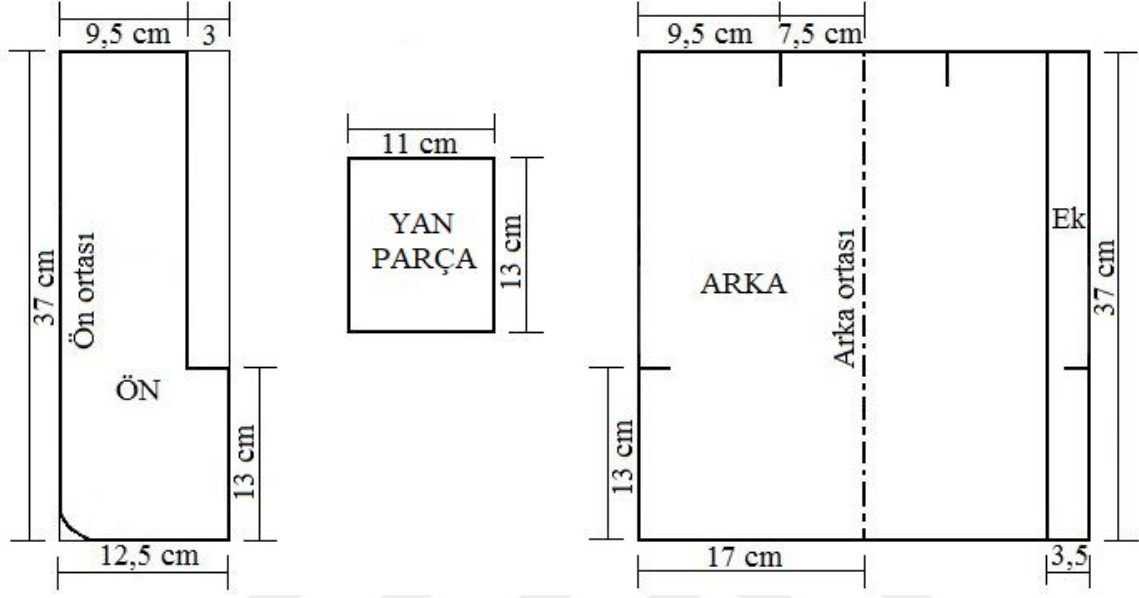
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Ön ve arka beden astarlandıktan sonra omuzlar ve yan dikişler makine dikişi birleştirilmiştir. Yan dikişlerin ve omuzların astarlanması çarpma dikişi ile yapılmıştır. Arka yaka, kol evi ve etek ucuna gaze dikişi yapılmıştır. Giysi dikiminde siyah dikiş ipliği kullanılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Giysinin ön yaka ve etek ucunun bir bölümüne bir cm genişliğinde desenli lacivert pazen kumaştın şerit, makine dikişi ve çarpma dikişi ile yerleştirilmiştir. Şerit iç kenarlarına kır çiçeği motifleri, kordon tutturma tekniği ile uygulanmıştır. Şerit dış kenarlarına, kırmızı koton iplikle hazırlan tığ oyası yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir.

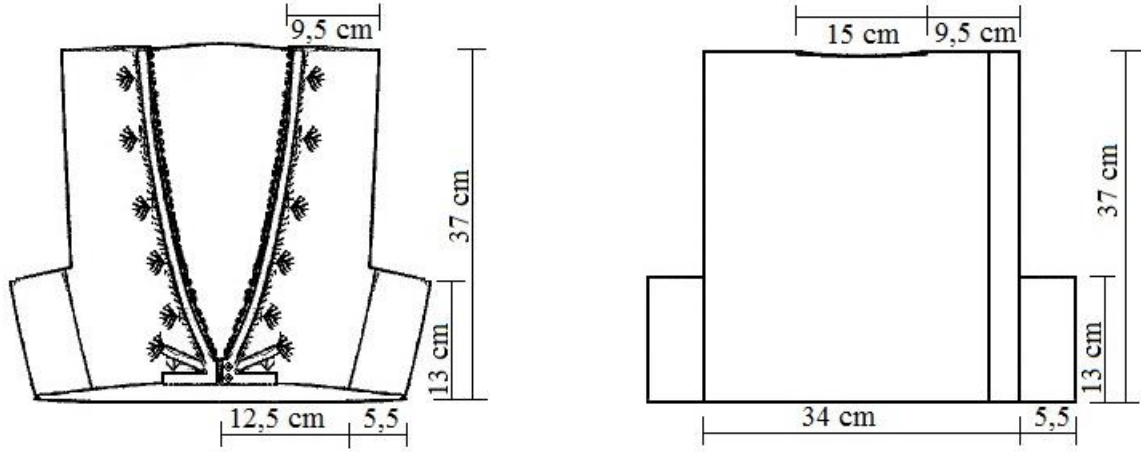
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giysi, üç farklı kumaş ile astarlanmıştır. Sol ön bedende desenli lacivert divitin kumaş, sağ ön bedende desenli lacivert basma kumaş, arka bedende ise, desenli lacivert divitin kumaş ile astarlama yapılmıştır. Giysinin astarla

birleştirilmesinde, yaka çevresine, kol evlerine ve etek ucuna makine dikişi uygulanmıştır. Giyside yan parçalar ve omuz makine dikişi ile birleştirildikten sonra astarda çırpma dikişi uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 33.2. İçlik kalıp çizimi (Emine Balı, Akçapınar, 1973).

Şekil 33.3. İçlik teknik çizimi (Emine Balı, Akçapınar, 1973).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 14

Şekil No: 34, 34.1, 34.2, 34.3

İnceleme Tarihi: 10.03.2015

Tarhlendirme: 1976

Koleksiyondaki Yeri: Kostüm dikimevinde sergilenmektedir.

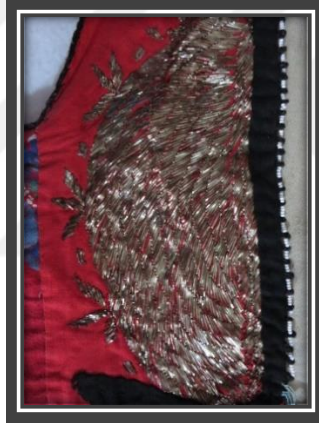
Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Arka bedeninin astarında pas lekeleri olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: İçlik

Şekil 34. İçlik ön ve arka beden görünümü (Nurgül Altın, Keles, 1976).

Şekil 34.1. İçlik süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde; kırmızı alpaka kumaş, desenli kırmızı pazen kumaş kullanılmıştır. Astarlama desenli bordo pamuklu kumaş ve amerikan bezi ile yapılmıştır. Süslemede; gümüş renkli tel kırma teli, beyaz oya boncuğu, yeşil, siyah pamuklu kumaş kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; siyah, pembe ve mavi koton iplik, siyah dikiş ipliği ve beyaz gömlek düğmesi kullanılmıştır.

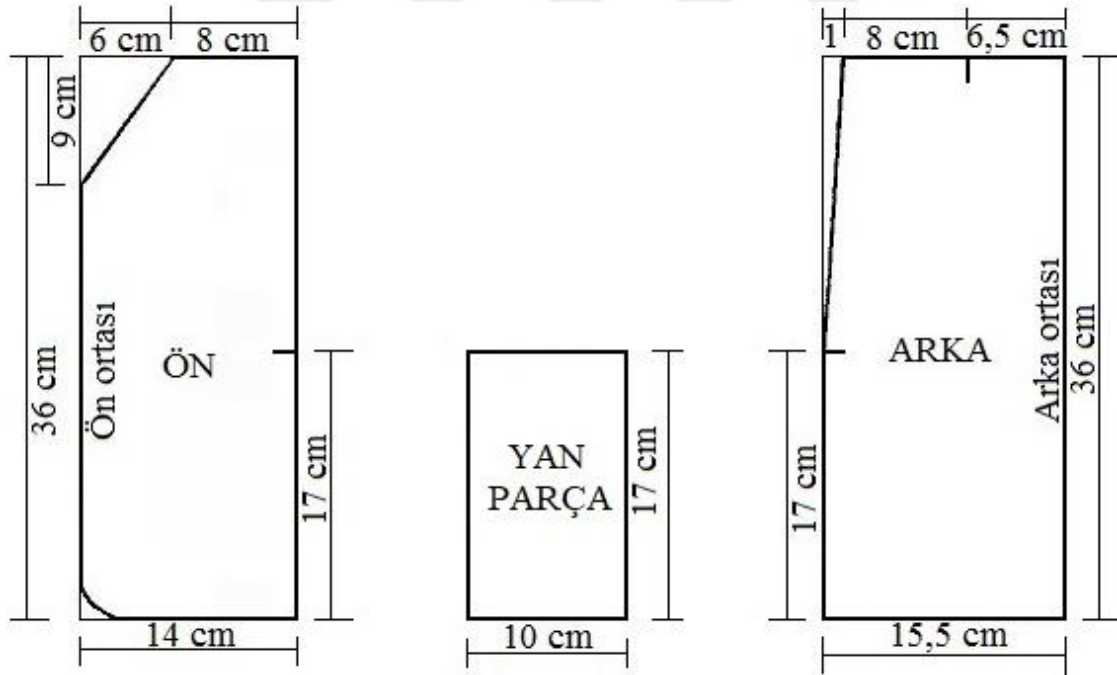
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine V yaka uygulanmıştır. Kapama iki adet birit ilik ve düğme ile yapılmıştır. Arka beden kare formda çalışılmıştır. Bedenlerin birleştirilmesi, yan parçalarla yapılmıştır. İçliğin boyu göğüs altında bitmektedir. Giysi kolsuz ve kol evi kare uygulanmıştır. Giysinin boyu oldukça kısa olup, göğüs altı hizasında çalışılmıştır. Giyside, ön bedenlere süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Ön ve arka beden astarlandıktan sonra omuzlar ve yan parçalar pembe koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Yan parçaların ve omuzların astarlanması çarpma dikişi ile yapılmıştır.

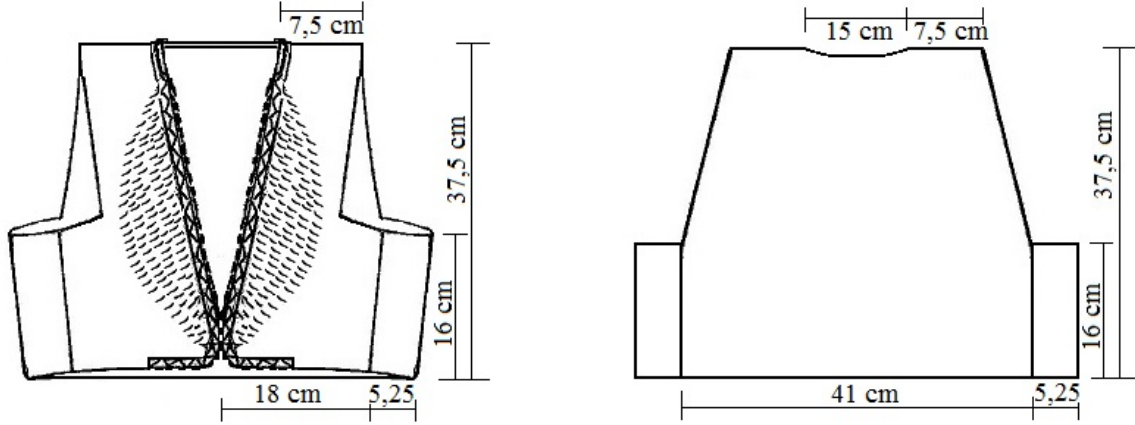
Giysinin Süsleme Özelliği: Giyside yarım daire şeklindeki desene tel kırma tekniği uygulanmıştır. Ön yaka ve etek ucunun bir bölümüne bir buçuk cm genişliğinde siyah pamuklu kumaştan şerit, çarpma dikişi ile yerleştirilmiştir. Şerit kenarlarına, beyaz boncukla ve siyah yün iplikle hazırlan tığ oyası yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Giyside kol evi ve etek ucunu siyah yünden bükülmüş kordon sınırlamaktadır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama, ön bedende desenli bordo divitin kumaşla, arka beden ve yan parçalarda amerikan bezi ile yapılmıştır. Giysinin astarla birleştirilmesinde, yaka çevresine, kol evlerine ve etek ucuna oyulgama dikişi uygulanmıştır. Giyside yan parçalar ve omuz oyulgama dikişi ile birleştirildikten sonra astarda çarpma dikişi uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 34.2. İçlik kalıp çizimi (Nurgül Altın, Keles, 1976).

Şekil 34.3. İçlik teknik çizimi (Nurgül Altın, Keles, 1976).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 15

Şekil No: 35, 35.1, 35.2, 35.3, 35.4

İnceleme Tarihi: 14.11.2015

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Üçetek

Şekil 35. Üçetek ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 35.1. Üçetek süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Üçetek; iki farklı tonda siyah pamuklu kumaştan çalışılmıştır. Giysi, lacivert, beyaz çizgili ve gri, beyaz çizgili pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. Giysi süslemesinde, desenli kırmızı pamuklu kumaş, sarı, lacivert, pembe, yeşil, bordo, turuncu, açık mavi, beyaz koza iplik, bordo iş orlonu, beyaz sutaşı, hazır harç ve metal pul kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, siyah, bordo koton iplik, beyaz dikiş iplik, ve beyaz düğme kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giyside, düz bir beden üzerine derin bir “ U ” yaka uygulanmıştır. Ön bedende kapama, birit ilik tekniği ile çalışılmıştır. Ön ortası ve yan dikişlerde kup görüntüsünde ek yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı ve omuzlar dikişsizdir. Arka bedende kalça hizasında kesik uygulanmıştır. Model boyu arka bedende ayak bileklerine, ön bedende diz hizasında çalışılmıştır. Her iki yanda kalça hizasından başlayan etek ucunda sonlanan yırtmaç vardır. Giyside kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmıştır. Kol boyu bileğe kadar uzun olup, yırtmaçlı çalışılmıştır. Giyside süsleme, arka bedende yırtmaçtan etek ucuna kadar, yaka çevresine, kol ağzı ve yırtmaç kenarlarına uygulanmıştır.

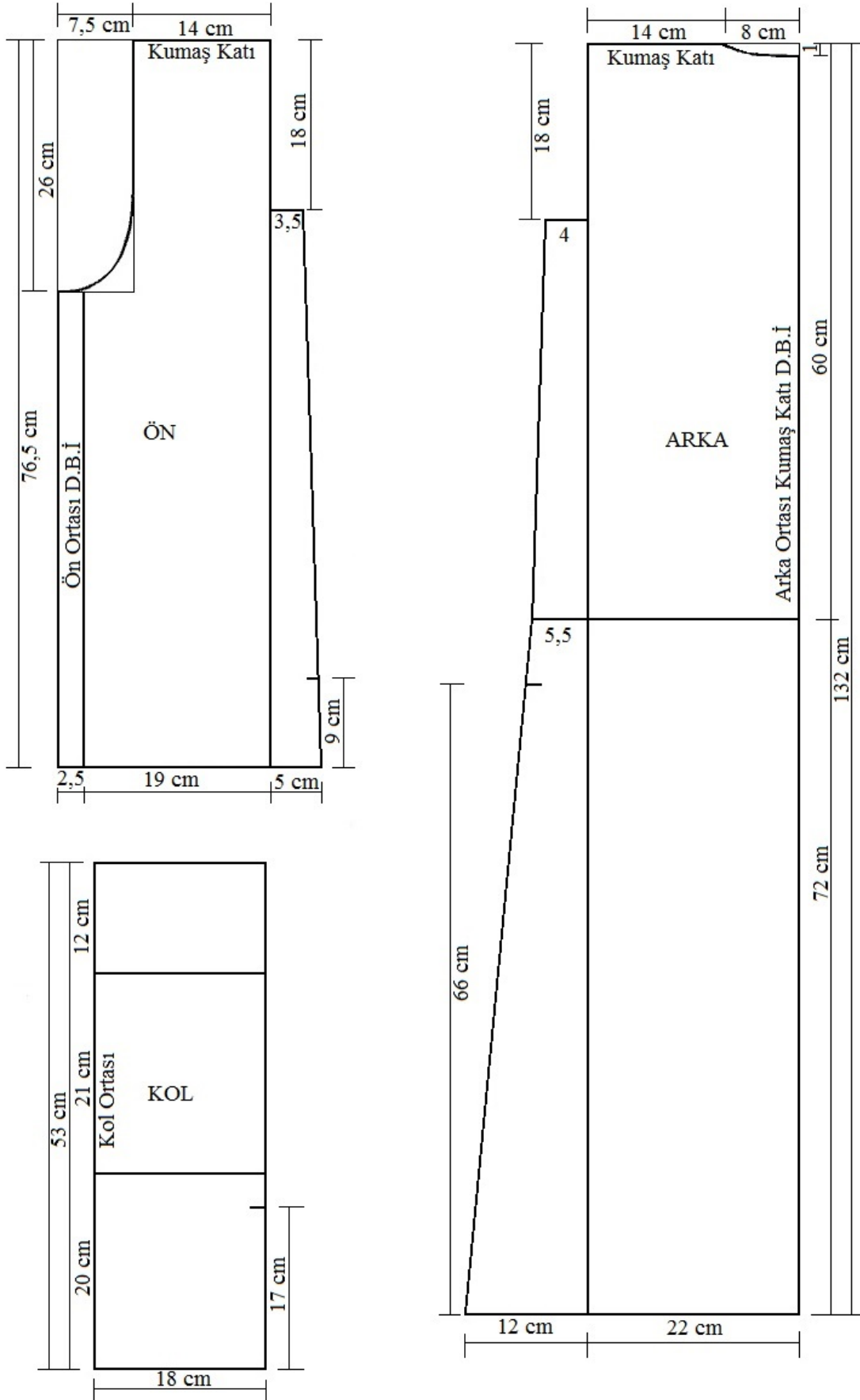
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi dikiminde, yan dikişlere, kol alt dikişlerine, ek parçalara ve kolun bedene birleştirilmesinde siyah koton iplikle oyulgama dikişi yapılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Arka bedende, etek ucundan yukarı almış altı cm uzunlukta bitkisel ve geometrik motiflerle süsleme uygulanmıştır. Giyside arka eteğin üç kenarına, bir cm ara ile sutaşı ve renkli koza ipliklerle çapraz iğne uygulanmış olup, sutaşı kenarları

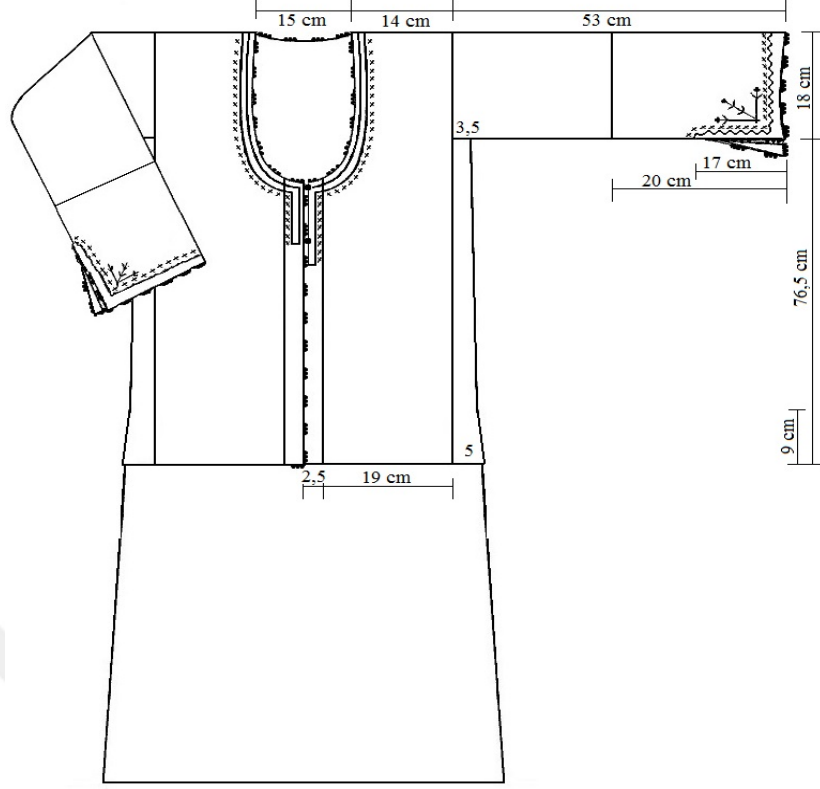
kordon tutturma tekniği ile sınırlanılmıştır. Çapraz iğne kenarlarına sutaşı ile büyük zikzaklar yapılış ve renkli iş orlonları ile bitkisel bezeme yapılıştır. Ortada ise sutaşı ile yıldız oluşturulmuş ve ara boşluklara renkli iş orlonları ile bitkisel bezemelerle süslenmiştir. Etek ucunda zikzak köşelerine, artı Şeklinde sutaşı yerleştirilerek çevresi geometrik bezemelerle süslenmiştir. Arka bedende, yırtmaç kenarları ve etek ucu hazır harçla sınırlanılmıştır. Yaka çevresine ve n ortasında on cm lik mesafeye bir cm genişliğinde desenli kırmızı pamuk kumaştan hazırlanan Şerit, bordo koton iplikle elde makine dikişi ile tutturulmuştur. Yaka, sol ön ortası ve kol yırtmaç kenarları bordo iş orlonu ile örülmüş tığ oyası ile çevrelenmiştir. Kol ağzı ve kol yırtmacı kenarlarına beyaz sutaşı çırpma dikişi ile tutturulmuştur. Yırtmaç köşelerine ve kol ortalarına renkli iş orlonu ve zincir iğnesi ile üç adet kır çiçeği yapılıştır. Süslemede zincir iğnesi, çapraz iğne, pul dikme ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: etektedir iki farklı astar kumaş kullanılmıştır. Arka yakadan otuz beş cm uzunluğunda lacivert çizgili pamuklu kumaşla, diğer parçalar gri çizgili pamuklu kumaşla astarlama yapılıştır. Arka etekte, yırtmaç ile etek ucuna kadar, sağ ve sol tarafa ek yapılıştır. Astar dikiminde, yan dikişlere, omuza, kol alt dikişlerine ve ek parça dikişlerine çırpma dikişi uygulanmıştır. Astar bedene çırpma dikişi ile birleştirilmiştir. Arka bedeninin nakışlı parçasında double astarlama tekniği kullanılmıştır.

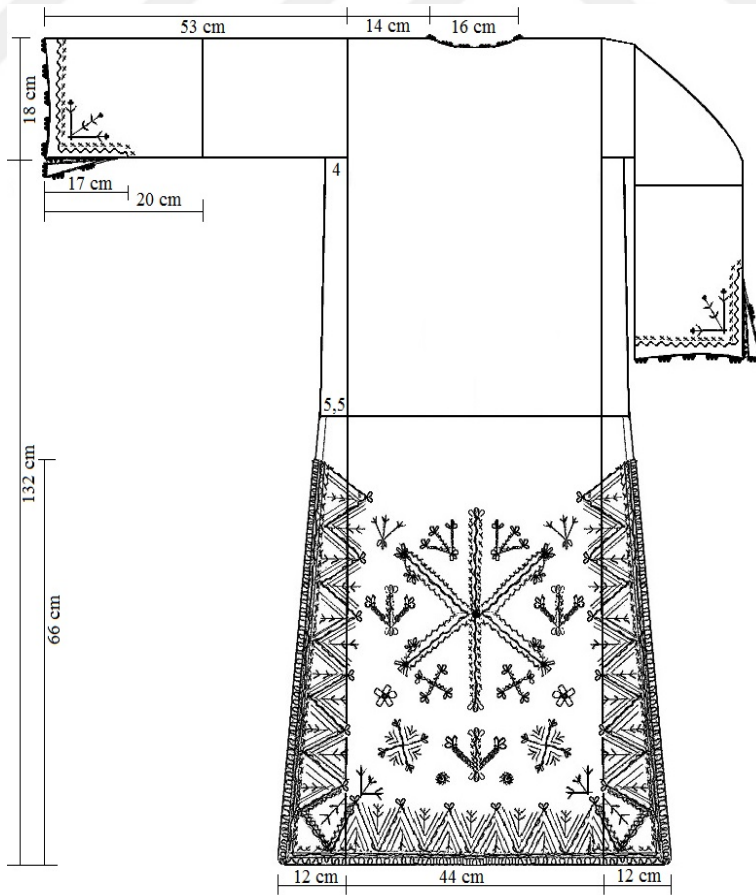
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 35.2. Üçetek kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 35.3. Üçetek ön beden teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 35.4. Üçetek arka beden teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 16

Şekil No: 36, 36.1, 36.2, 36.3, 36.4

İnceleme Tarihi: 02.04.2014

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysi onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Üçetek

Şekil 36. Üçetek ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 36.1. Üçetek süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Üçetek; yeşil ve beyaz pamuklu kumaştan çalışılmıştır. Giysi, amerikan bezi ile astarlanmıştır. Süslemede, mavi, açık mavi, sarı, hardal sarısı, açık yeşil, yeşil, pembe, açık pembe, siyah, turuncu, mor, kırmızı, kahverengi, krem renkli iş orlonları, siyah orlon, beyaz sutaşı, hazır harç ve beyaz oya boncuğu kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, siyah, mavi koton iplik, beyaz dikiş iplik ve metal düğme kullanılmıştır.

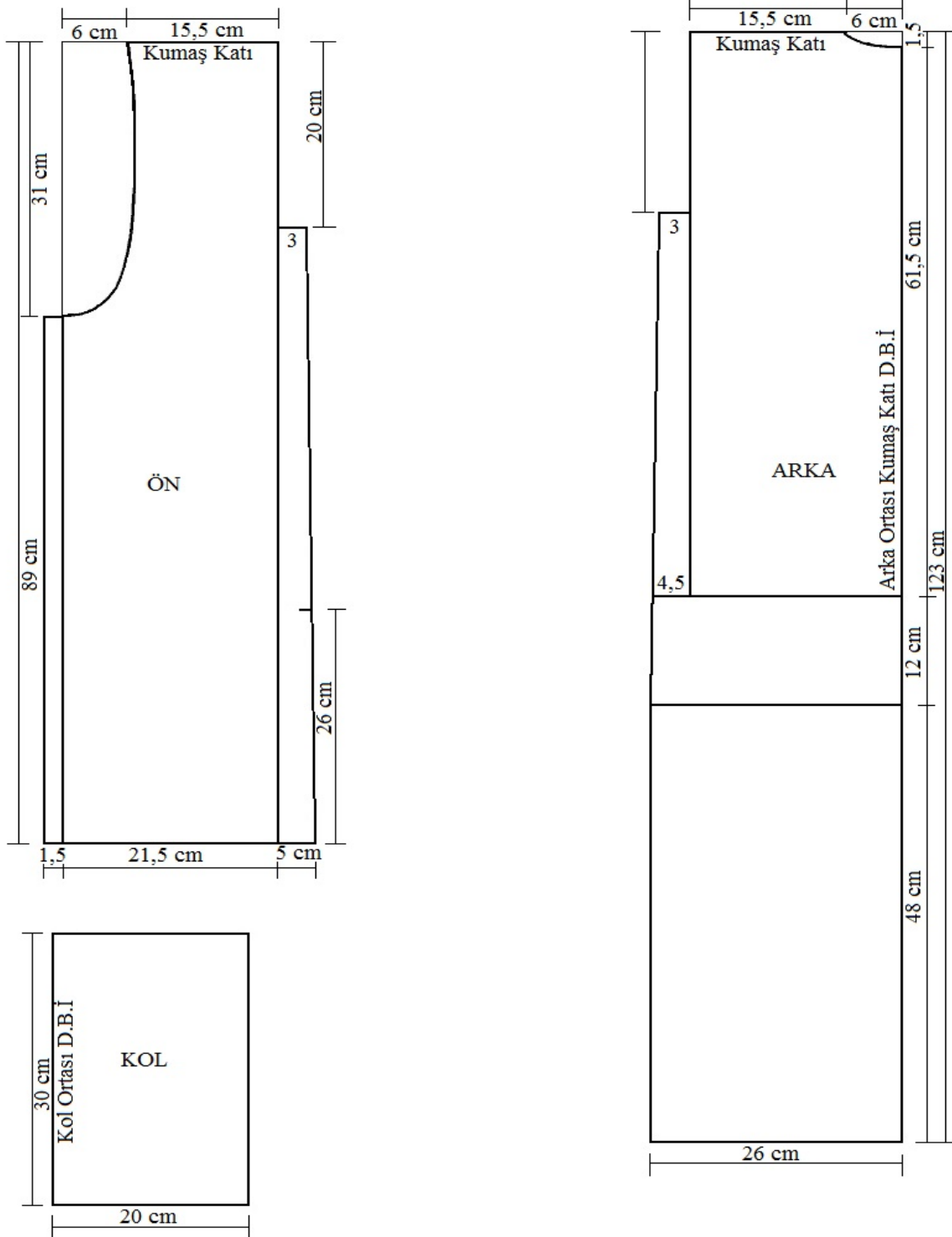
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giyside, düz bir beden üzerine derin bir “ U ” yaka uygulanmıştır. Ön bedende kapama birit ilik tekniği ile çalışılmıştır. Ön ortası ve yan dikişlere kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı ve omuzlar dikişsizdir. Arka bedende kesik uygulanarak beyaz pamuklu kumaş yerleştirilmiştir. Model boyu arka bedende ayak bileklerine, ön bedende diz hizasında çalışılmıştır. Her iki yanda kalça hizasından başlayarak etek ucunda sonlanan yırtmaç vardır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmıştır. Kol boyu dirsek ile bilek arasında çalışılmıştır. Giyside süsleme, arka bedende yırtmaçtan etek ucuna kadar, yaka çevresine, kol ağzı ve yırtmaç kenarlarına uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi dikiminde, yan dikişlere, kol alt dikişlerine ve kolun bedene birleştirilmesinde mavi koton iplikle oyulgama dikişi yapılmıştır. Giysideki ek parçalar, makine dikişi ile birleştirilmiştir. Arka bedende beyaz pamuklu kumaş oyulga ma dikişi ile birleştirilmiş olup, dikiş payları sürfile ile temizlenmiştir. Kol ağzına bir buçuk cm den kapalı baskı uygulanmıştır.

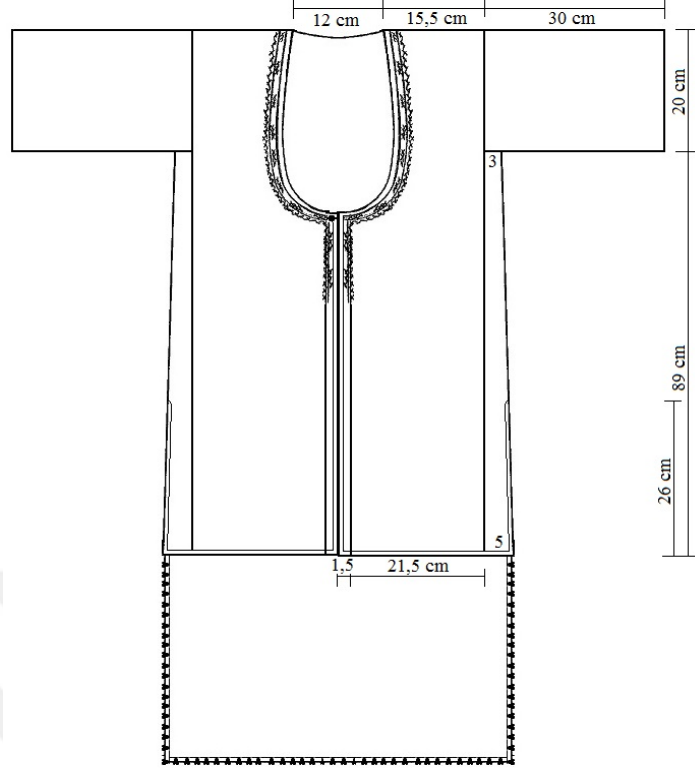
Giysinin Süsleme Özelliği: Arka bedende, etek ucundan yukarı kırk sekiz cm uzunluğunda bitkisel ve geometrik motiflerle süsleme yapılmıştır. Eteğin üç kenarını sutaşı, pul bocuk, çapraz iğne ve hazır harç ile düz çizgiler süslemektedir. Hazır harç kenarına, sutaşı ile büyük zikzaklar yapılmış ve zikzak çizgilerin üzerine pul boncuk, üçgen boşluklarına ise bitkisel bezemeler yerleştirilmiştir. Ortada ise, sutaşı ile yatay ve dikey çizgiler yerleştirilerek pul boncuk ile süslenmiştir. Artı biçimindeki sutaşı ara boşluklarına bitkisel bezeme yapılarak dairesel tasarım oluşturulmuştur. Dairesel motifin küçük boyutu dört köşeye yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Etek kenarlarını siyah orlondan yapılan iki cm eninde tığ oyası süslemiştir. Yaka çevresine ve ön ortasında on beş cm lik mesafeye, iki sıra bir cm aralıklarla tığ ile yapılan zincir işi, kordon tutturma tekniği ile yerleştirilmiştir. Kordon kenarlarına, renkli iş orlonlarıyla çapraz iğne tekniği uygulanmıştır. Yaka, ön ortası, etek ucu yırtmaç kenarları siyah yünden örülmüş tığ oyası ile çevrenmiştir. Süslemede zincir iğnesi, battaniye iğnesi, çapraz iğne, pul dikme ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giysi, amerikan bezi ile astarlanmıştır. Astarlarda ekler vardır. Yan dikişlere ve kol alt dikişine oyulgama dikişi uygulanmıştır. Astar bedene çarpma dikişi ile birleştirilmiştir. Arka bedenın nakışlı parçasında double astarlama tekniği kullanılmıştır.

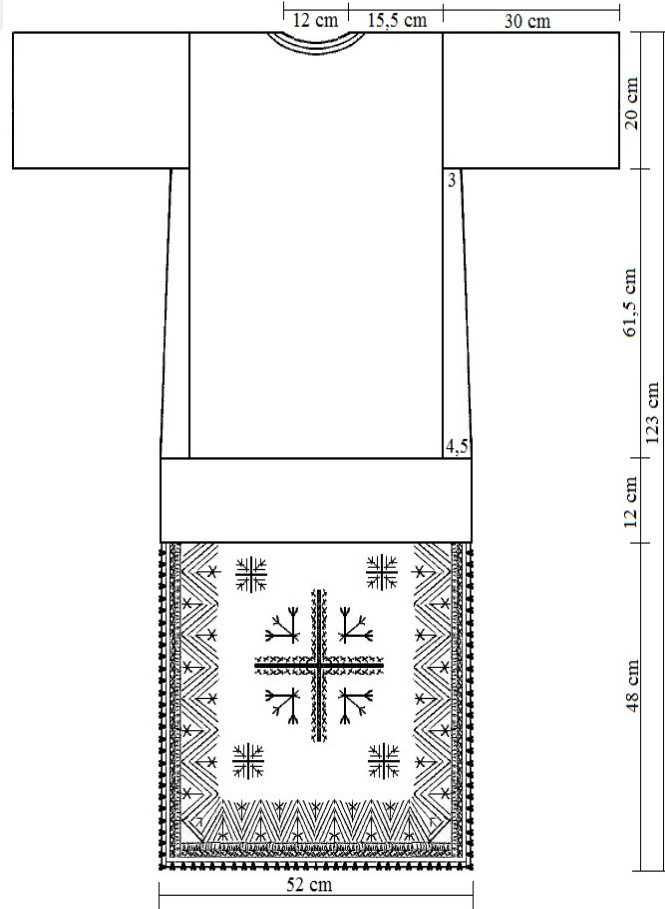
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 36.2. Üçetek kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 36.3. Üçetek ön beden teknik çizimi (Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 36.4. Üçetek arka beden teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 17

Şekil No: 37, 37.1, 37.2, 37.3, 37.4

İnceleme Tarihi: 23.03.2015

Tarhlendirme: 1942

Koleksiyondaki Yeri: Giysi sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysinin kullanımını kolaylaştırmak için, içlik kesilerek yakaya yerleştirilmiştir.

Bugünkü Durumu: Folklor gösterilerinde, festivallerde, kına gecelerinde giysi kullanılmaktadır.

Giysi Adı: Üçetek

Şekil 37. Üçetek ön ve arka beden görünümü (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).

Şekil 37.1. Üçetek süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde iki farklı kumaş kullanılmış olup, bordo renkte pazen ve pamuklu kumaşla çalışılmıştır. Giysi, amerikan bezi ve geometrik desenli lacivert pamuklu kumaş ile astarlanmıştır. Giysi süslemede mavi, sarı, yeşil, pembe, siyah, beyaz, turuncu, mor ve bordo koza iplikleri, siyah orlon, beyaz sutaşı, hazır harç, beyaz oya boncuğu, yarım cm genişliğinde yeşil dokuma şerit kullanılmıştır. Yardımcı malzemede siyah, kırmızı turuncu koton iplik ve beyaz dikiş iplik, beyaz düğme kullanılmıştır.

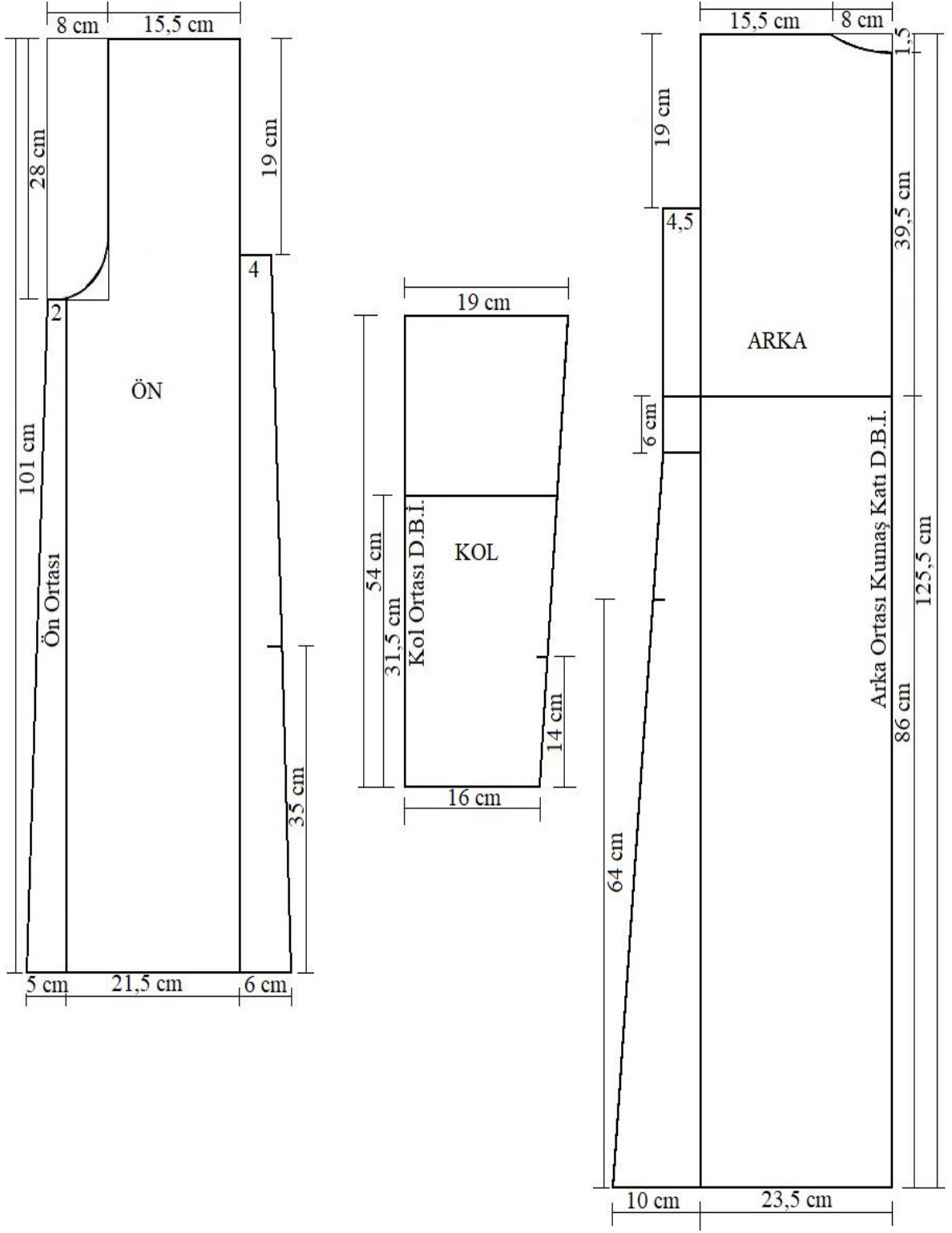
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giyside düz bir beden üzerine derin bir “ U ” yaka uygulanmıştır. Ön bedende kapama, iki buçuk cm aralıklarla dört adet birit ilik ve düğme ile yapılmıştır. Ön ortası ve yan dikişlere kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı ve omuzlar dikişsizdir. Arka bedende kalça hizasında kesik uygulanmıştır. Model boyu arka bedende ayak bileklerinde, ön bedende diz hizasında çalışılmıştır. Her iki yanda kalça hizasından başlayarak etek ucunda sonlanan yırtmaç vardır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmıştır. Kol boyu bileğe kadar uzun ve yırtmaçlı çalışılmıştır. Giyside süsleme, arka bedende yırtmaçtan etek ucuna kadar, yaka çevresine, kol ağzı ve yırtmaç kenarlarına uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi dikiminde, yan dikişlere, kol alt dikişlerine ve kolun bedene birleştirilmesinde siyah kalın iplikle oyulgama dikişi uygulanmıştır. Arka bedende sağ ek parça, oyulgama dikişi ve dikiş paylarına çırpma dikişi, sol ek parça çırpma dikişi, diğer ek parçalar ise makine dikişi ile birleştirilmiştir.

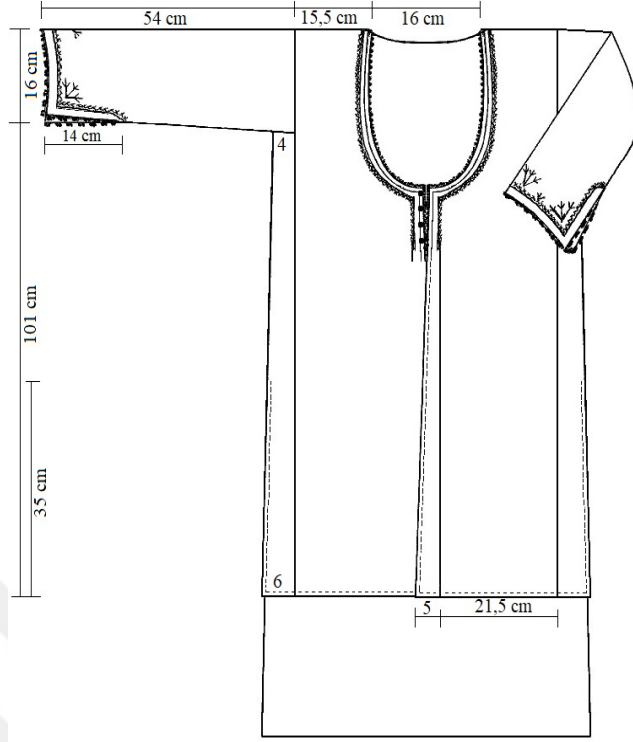
Giysinin Süsleme Özelliği: Arka bedende, etek ucundan yukarı elli altı cm uzunlukta bitkisel ve geometrik motiflerle süsleme yapılmıştır. Giyside arka eteğin üç kenarına, sutaşı ile düz ve büyük zikzak çizgiler yerleştirilmiş olup, zikzak çizgilerin üçgen boşluklarını, renkli koza iplikleri ile bitkisel bezemeler süslemektedir. Ortada ise sutaşı ile yıldız oluşturulmuş ve ara boşlukları renkli koza iplikleri ile bitkisel bezemeler yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Etek ucunda zikzak köşelerine, artı şeklinde sutaşı yerleştirilerek çevresi bitkisel bezemelerle süslenmiştir. Arka bedende, yırtmaç kenarları ve etek ucu hazır harçla sınırlandırılmıştır. Yaka çevresine ve ön ortasında on üç cm lik mesafeye, yarım cm. genişliğinde yeşil dokuma, turuncu koton iplikle elde makine dikişi ile süsleme yapılarak tutturulmuştur. Dokuma kenarına renkli koza ipliklerle ile çapraz iğne yapılmıştır. Kol ağzı ve kol yırtmacı kenarlarına beyaz sutaşı oyulgama dikişi ile tutturulmuştur. Yırtmaç köşelerine ve kol ortalarına renkli koza iplikleri ve zincir iğnesi ile üç adet kır çiçeği yapılmıştır. Yaka ve kol yırtmaç kenarlarını, beyaz kesme boncuklu siyah tığ oyası çevrelemiştir. Süslemede zincir iğnesi, çapraz iğne, pul dikme ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Üçetek amerikan bezi ile astarlanmış olup, kol ağzı ile kol yırtmacı arasındaki mesafe lacivert geometrik desenli pamuklu kumaşla astarlanmıştır. Astarla ekler vardır. Eklerin birleştirilmesinde oyulgama dikişi yapıldıktan sonra, dikiş payları kapalı baskı ile temizlenmiştir. Astar dikiminde, yan dikişlere, omuza ve kol alt dikişlerine oyulgama dikişi uygulanmıştır. Astar bedene çırpma dikişi ile birleştirilmiştir. Arka beden nakışlı parçasında duble astarlama tekniği kullanılmıştır. Arka ve ön bedenlerin ortasından kırmızı koton iplikle oyulgama dikişi uygulanmıştır.

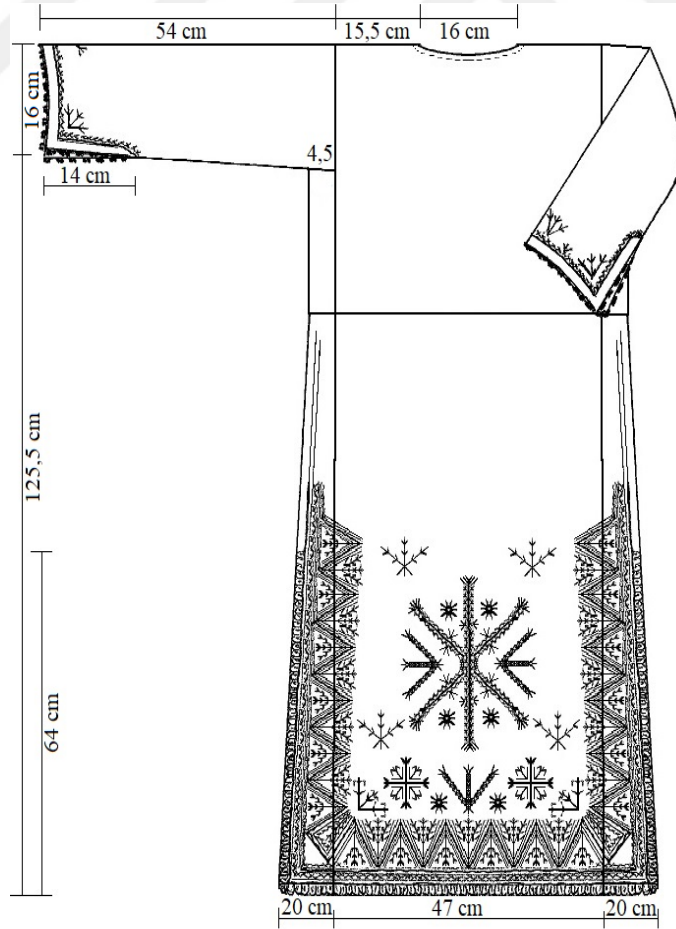
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 37.2. Üçetek kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).

Şekil 37.3. Üçetek ön beden teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacı, 1942).

Şekil 37.4. Üçetek arka beden teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacı, 1942).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 18

Şekil No: 38, 38.1, 38.2, 38.3, 38.4

İnceleme Tarihi: 30.03.2015

Tarhlendirme: 1959

Koleksiyondaki Yeri: Giysi sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir.

Giysi Adı: Üçetek

Şekil 38. Üçetek ön ve arka beden görünümü (Nebiye Kavçın, Kocakovacık 1959).

Şekil 38.1. Üçetek süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Üçetek; bordo pazen kumaştan çalışılmıştır. Giyside, amerikan bezi, gri keten kumaş, kaput bezi ve beyaz gri çizgili gömleklik kumaş ile astarlama yapılmıştır. Süslemede, mavi, sarı, yeşil, pembe, siyah, beyaz, mor ve bordo koza iplikleri, siyah orlon, beyaz sutaşı, hazır harç, beyaz oya boncuğu ve bir cm genişliğinde siyah kurdele kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, siyah, kırmızı ve turuncu koton iplik, kırmızı dikiş iplik, bordo iş orlonu ve beyaz düğme kullanılmıştır.

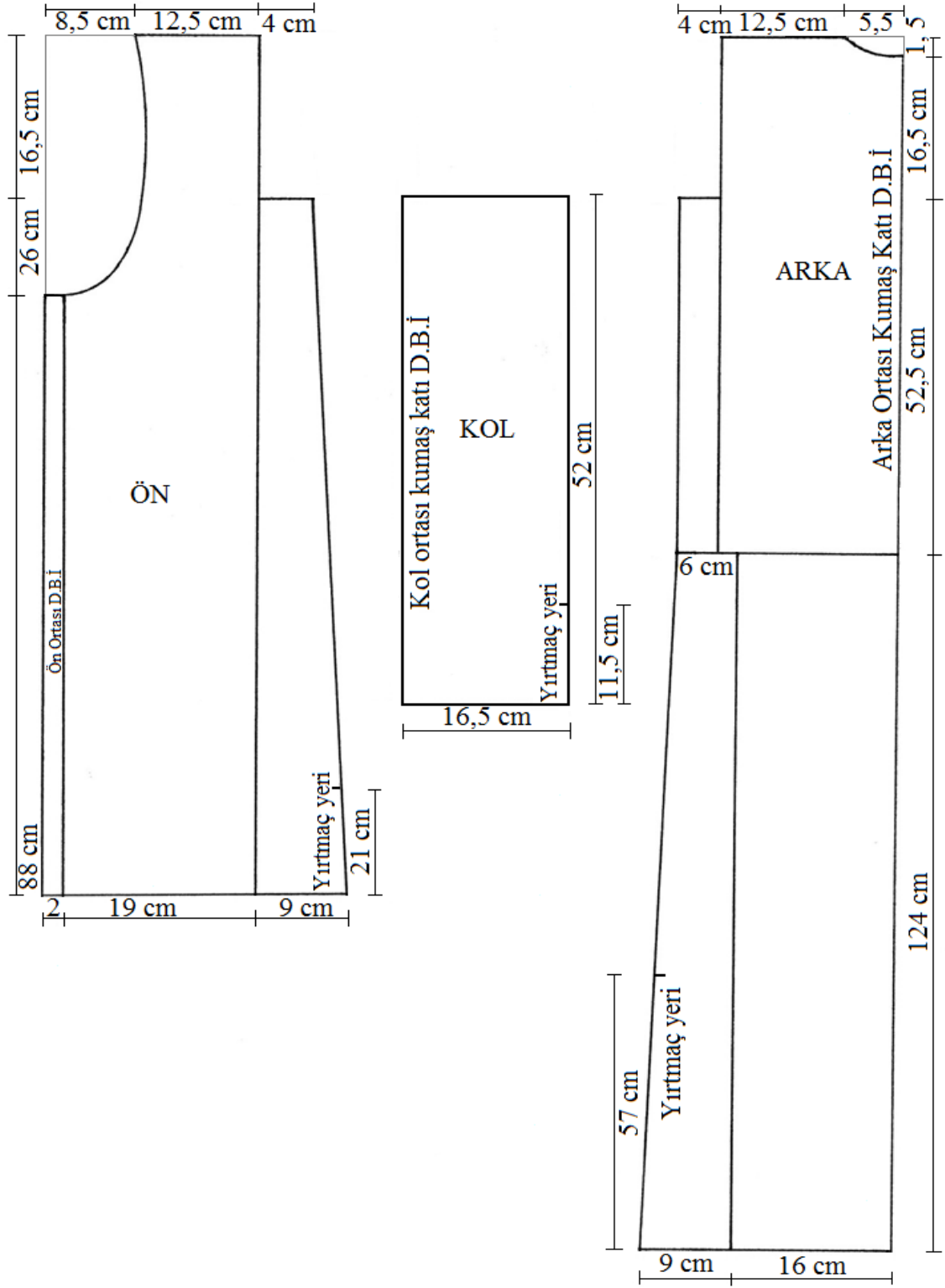
Giysin Model ve Kesim Özelliği: Giyside, düz bir beden üzerine derin bir “ U ” yaka uygulanmıştır. Ön bedende kapama, birit ilik tekniği ile çalışılmıştır. Ön ortası ve yan dikişlerde kup görüntüsünde ek yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı ve omuzlar dikişsizdir. Arka bedende kalça hizasında kesik uygulanmıştır. Model boyu arka bedende ayak bileklerinde, ön bedende diz hizasında çalışılmıştır. Her iki yanda kalça hizasından başlayan etek ucunda sonlanan yırtmaç vardır. Giyside kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmıştır. Kol boyu bileğe kadar uzun olup, yırtmaçlı çalışılmıştır. Giyside süsleme, arka bedende yırtmaçtan etek ucuna kadar, yaka çevresine, kol ağzı ve yırtmaç kenarlarına uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi dikiminde, yan dikişlere, kol alt dikişlerine ve kolun bedene birleştirilmesinde siyah kalm iplikle oyulgama dikişi uygulanmıştır. Giysideki ek parçalar, makine dikişi ile birleştirilmiştir.

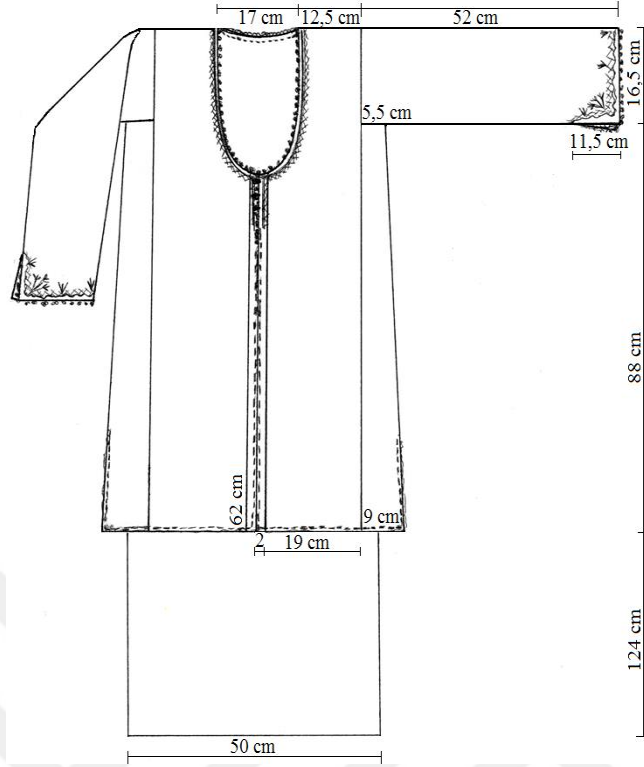
Giysin Süsleme Özelliği: Arka bedende, etek ucundan yukarı elli yedi cm uzunlukta bitkisel ve geometrik motiflerle süsleme uygulanmıştır. Giyside arka eteğin üç kenarına, sutaşı ile düz ve büyük zikzak çizgiler yerleştirilmiş olup, zikzak çizgilerin üçgen boşluklarını, renkli koza iplikleri ile bitkisel bezemeler süslemektedir. Ortada ise, sutaşı ile yıldız oluşturulmuş ve ara boşluklarına renkli koza iplikleri ile bitkisel bezemeler yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Etek ucunda zikzak çizgilerin köşelerine, çarpı şeklinde sutaşı yerleştirilerek çevresi geometrik bezemelerle süslenmiştir. Arka bedende, yırtmaç kenarları ve etek ucu hazır harçla sınırlandırılmıştır. Yaka çevresine ve ön ortasında yirmi cm lik mesafeye siyah kurdele, kırmızı ve sarı dikiş ipliği kullanılarak, makine dikişi ile tutturulmuştur. Kurdele kenarına renkli koza iplikleri ile çapraz iğne yapılmıştır. Kol ağzı ve kol yırtmacı kenarlarına beyaz sutaşı oyulgama dikişi ile tutturulmuştur. Yırtmaç köşelerine ve kol ortalarına renkli koza iplikleri kullanılarak zincir iğnesi ile üç adet kır çiçeği yapılmıştır. Yaka ve kol yırtmaç kenarlarını, beyaz kesme boncuklu siyah tığ oyası çevrelemiştir. Süslemede zincir iğnesi, çapraz iğne, pul dikme ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Üçetekte dört farklı astar kumaş kullanılmıştır. Ön ve arka bedene amerikan bezi ile astarlama yapılmıştır. Arka etek ucundan yukarı doğru elli iki cm gri kalın bossa kumaş, kolda kaput bezi, ön bedende yakadan altı cm mesafe beyaz gri çizgili gömleklik kumaş kullanılmıştır. Astar dikiminde, yan dikişlere, omuza, kol alt dikişlerine ve ek parça dikişlerine çırpma dikişi uygulanmıştır. Astar bedene çırpma dikişi ile birleştirilmiştir. Arka bedenın nakışlı parçasında duble astarlama tekniği kullanılmıştır. Ön bedenlerin ortasında, bordo iş orlonu ile oyulgama dikişi yapılmıştır. Arka ortasında ise, on beş cm uzunluğunda oyulgama dikişi uygulanmıştır.

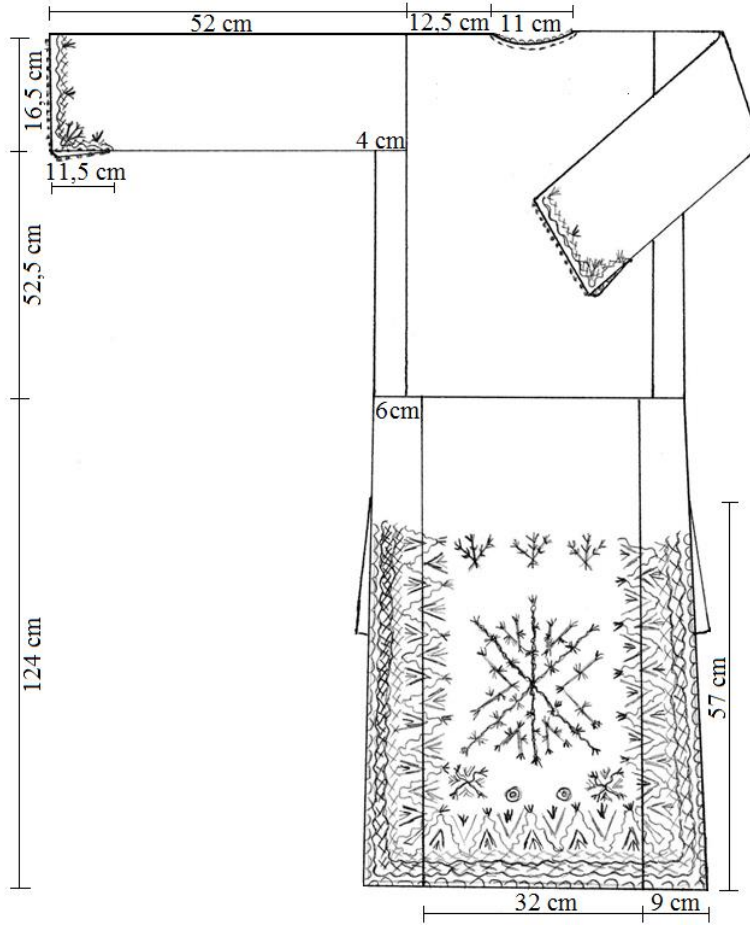
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi, Genç Akademisyenler Birliği tarafından 27-30 Nisan 2017 tarihinde Barselona şehrinde düzenlenen 3. Uluslararası Multidisipliner Avrasya Kongresinde, tarafımdan bildiride sunulmuştur. Bilim kurulu tarafından en iyi bildiri ödülüne layık görülmüştür.

Şekil 38.2. Üçetek kalıp çizimi (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959).

Şekil 38.3. Üçetek ön beden teknik çizimi (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959).

Şekil 38.4. Üçetek arka beden teknik çizimi (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 19

Şekil No: 39, 39.1, 39.2, 39.3

İnceleme Tarihi: 21.03.2016

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Arka bedende astara, gri çizgili kumaştan çarpma dikişi ile yama yapıldığı görülmüştür.

Bugünkü Durumu: Giysinin renginde bozulmalar, astarda, şeritlerde yırtılmalar, tel kırma ve metal pulda dökülmeler olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Güdük (cepken)

Şekil 39. Güdük ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 39.1. Güdük süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Güdük; iki farklı tonda taba renkli ve siyah pamuklu kumaştan çalışılmıştır. Astarlamada taba renginde ekose pamuklu kumaş ve amerikan bezi kullanılmıştır. Süsleme için; pamuk, altın renginde tel kırma teli, sarı, turuncu, mavi, beyaz, pembe, mor koza iplikleri, sarı simli sutaşı, sarı, yeşil, pembe ipekli kumaşlar, desenli lacivert, siyah ve kırmızı pamuklu kumaşlar, pembe, mavi oya ipi ve beyaz oya boncuğu, kullanılmıştır. Yardımcı malzeme; turuncu, sarı ve siyah koton ipliği kullanılmıştır.

Giysinın Model ve Kesim zelliği: Giysi, düz bir beden zerine V yaka uygulanarak, n ortası açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Giyside n beden ve yan dikişlere kup görüntüsünde ek yapılmıştır. n ortasına ve etek ucuna siyah pamuklu kumaşla geniş bordür uygulanmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişlidir. n ortasına, yaka çevresine, kol ağzına ve etek ucuna biye çalışması uygulanmıştır. Giysinın boyu bel hizasında çalışılmıştır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış olup, kol ağzına doğru daraltılma yapılmıştır. Sağ kol ortası dikişlidir. Kol boyu dirsek ile bilek arasında çalışılmıştır. Giyside n bedene ve kol ağzına süsleme uygulanmıştır.

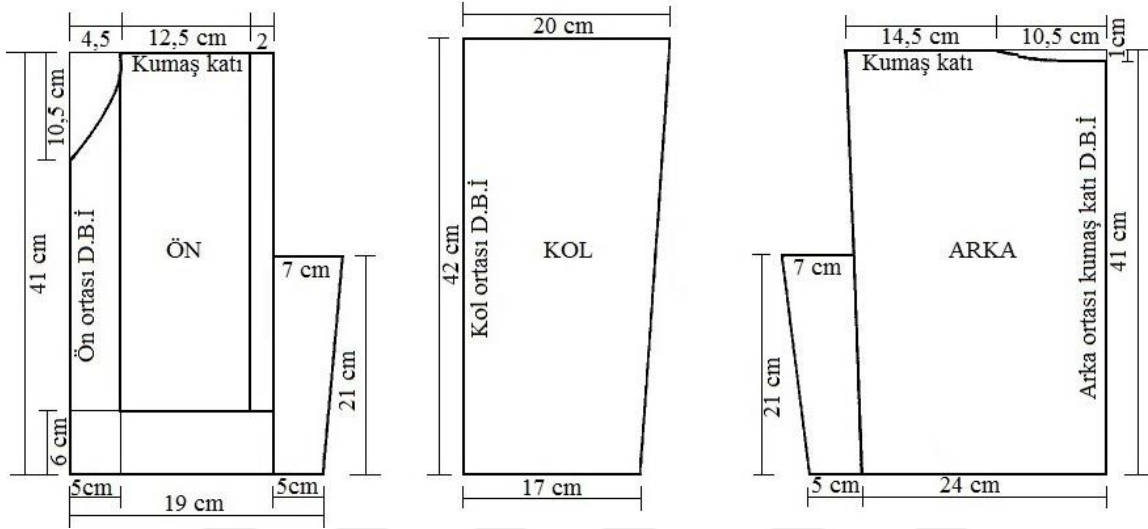
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside, kup, ek ve bordürlerin birleştirilmesinde sarı ve turuncu koton iplikler kullanılarak oyulgama dikişi uygulanmıştır. Giyside birleştirilen parçalara ve kollara astarlama yapılmıştır. Giysi astarlandıktan sonra, sarı ve turuncu koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Giysinın dikiş payları, bir buçuk cm genişliğinde kapalı baskı ile temizlenmiştir. Biyelerde kapalı baskı, çırpma dikişi ile yapılmıştır. şeritler çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

Giysinın Süsleme zelliği: Giyside n bedene verev, kol ve arka bedene balıksırtı biçiminde kapitone, oyulgama dikişi ile uygulanmıştır. n bedendeki siyah bordürü, ipekli kumaşlardan hazırlanan şeritler, sarı simli sutaşı, renkli koza ipliklerle yapılan çapraz iğne ve kordon tutturma tekniği olmak üzere altı sıra su bezemektedir. Bordür kenarına dikey kalın geometrik desen, tel kırma tekniğiyle uygulanmış ve aralarına renkli koza iplikleri ile dolgu puan yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Kol ağzına yarım cm ara ile beyaz ipek kumaş ve desenli siyah pamuklu kumaştan hazırlanan şeritler yerleştirilmiş ve kol ortalarına, şeritlerle kır çiçeği yapılmıştır. Yan dikişlere, n ve arka bedendeki kuplara yarım cm genişliğinde şerit yerleştirilmiştir. Omuzla kolun birleşim noktasına, şeritler yıldız şeklinde yerleştirilmiş ve uçlarına pul boncuk tutturulmuştur. n ortası, etek ucu ve kol ağzı boncuklu tığ oyası ile çevrelenmiştir. Arka bedenın etek ucundaki tığ oyasında boncuk

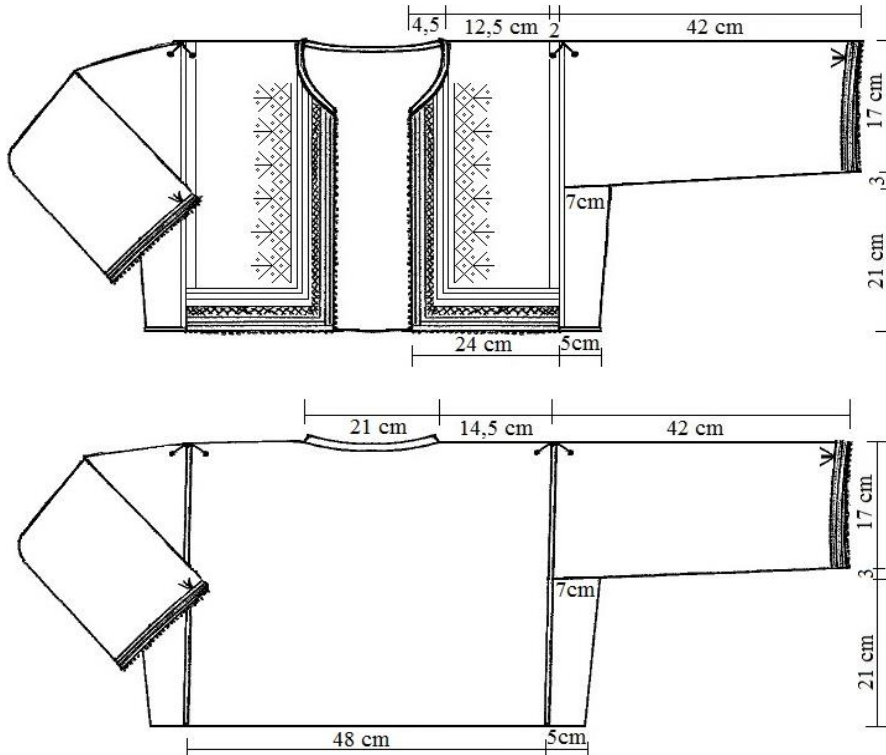
kullanılmamıştır. Süslemede zincir iğnesi, çapraz iğne, pul dikme ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside duble astarlama tekniği kullanılmıştır. Astar ve kumaş arasına bir tabaka pamuk yerleştirilmiş ve iki cm aralıklarla verev çizgilere, oyulgama dikişi yapılmıştır. Astar giysiye çarpma dikişi ile birleştirilmiştir.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 39.2. Gündük kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 39.3. Gündük teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 20

Şekil No: 40, 40.1, 40.2, 40.3

İnceleme Tarihi: 21.03.2016

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysinin renginde bozulmalar, kollarda küçük yırtıklar, kapitone ve metal pullar dikişlerinde sökülmeler olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Güdük (cepken)

Şekil 40. Güdük ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 40.1. Güdük süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Güdük; yeşil ipekli kumaştan çalışılmıştır. Astarlamada, açık yeşil ince pamuklu kumaş kullanılmıştır. Süsleme için; pamuk, lacivert, bordo, mavi, pembe, mor, sarı, beyaz ve koyu yeşil koza ipliği, bordo i orlonu, beyaz sutaı, metal pul ve beyaz oya boncuğu kullanılmıştır. Yardımcı malzeme; turuncu, bordo, beyaz dikiş ipliği ve siyah koton ipliği kullanılmıştır.

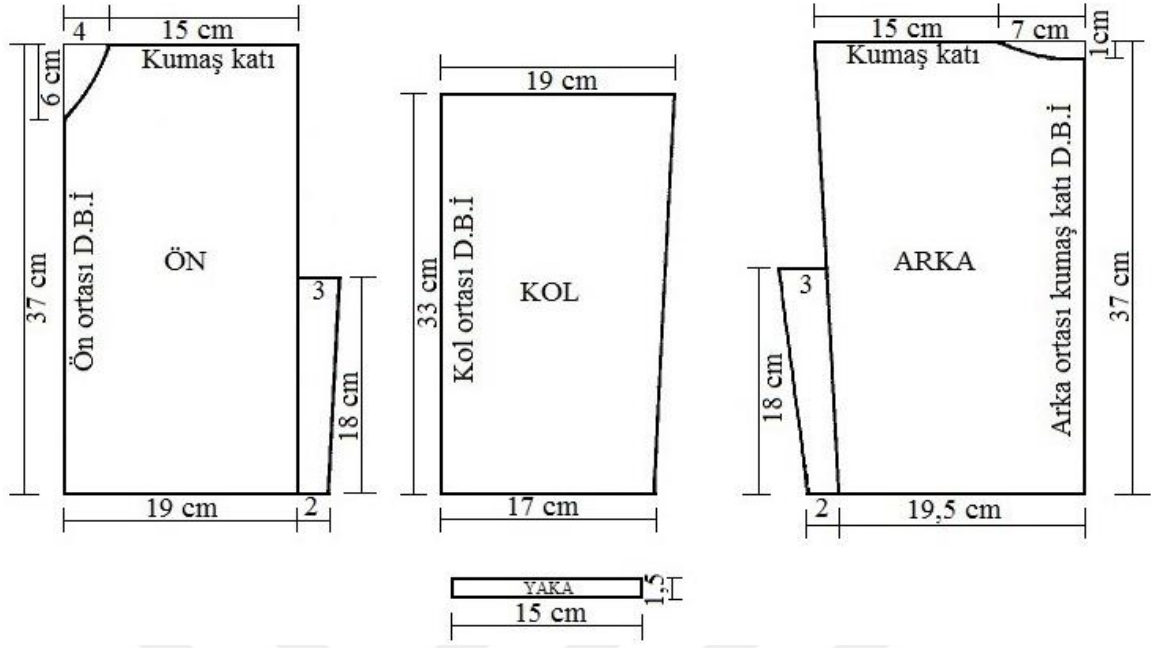
Giysinin Model ve Kesim zelliği: Giysi, düz bir beden üzerine dik yaka uygulanarak, n ortası açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Yan dikilere kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikisizdir. Giysinin boyu bel hizasında çalışılmıştır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış olup, kol ağzına doğru daraltılma yapılmıştır. Kol boyu dirsek ile bilek arasında çalışılmıştır. Giyside n bedene ve kol ağzına süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside, kup dikilerinde oyulgama dikişi siyah koton iplikle uygulanmıştır. Kup dikiminden sonra, giyside bütün parçalara astarlama yapılmıştır. Giysi astarlandıktan sonra, siyah koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birletirilmitir. Giysinin dikiş payları, bir buçuk cm genişliğinde kapalı baskı ile temizlenmiştir. Süslemede sutaı dikimi, oyulgama dikişi ile yapılmıştır. Giysiye tığ oyası ise çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

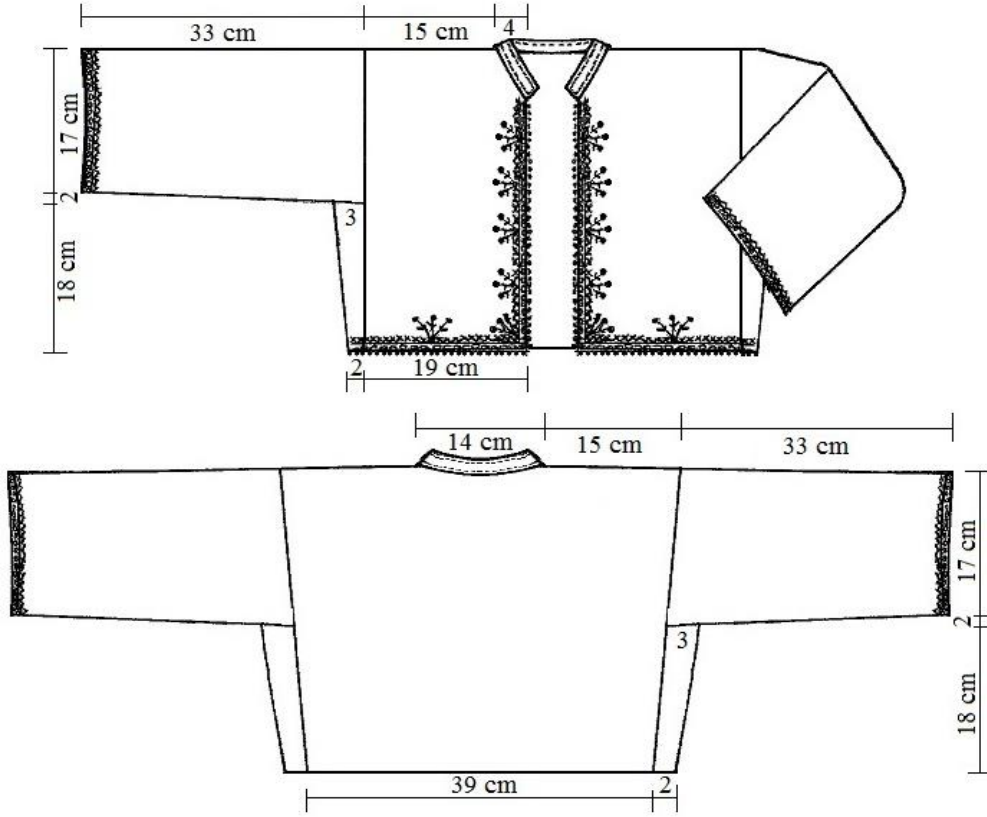
Giysinin Süsleme zelliği: Giyside, n bedene verev, kol ve arka bedene balıksırtı biçiminde kapitone, turuncu dikiş ipi ile uygulanmıştır. Kapitone dikişi, iki buçuk cm arayla yapılmış olup, n beden ve kolda yarım cm mesafede çift dikiş uygulanmıştır. Giyside n ortasına, etek ucuna, kol ağzına bir sıra metal pul ve iki sıra bordo i orlonu ile kordon tutturma tekniği uygulanmıştır. n ortası, etek ucu ve kol ağzında kordon tutturmayı sutaı ve kenarına renkli koza ipliklilerle yapılan çapraz iğne süslemektedir. Bordür kenarına renkli koza iplikleri ile kır çiçekleri ve metal pul yerleştirilerek tasarım zenginletirilmitir. n ortasını, etek ucunu ve kol ağzını beyaz kesme boncuklu bordo tığ oyası evrelemitir. Arka bedeninin etek ucundaki tığ oyasında boncuk kullanılmamıştır. Yaka kenarına yarım cm den bir sıra kordon yerleştirilmiştir. Süslemede zincir iğnesi, çapraz iğne, pul dikme ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside double astarlama tekniği kullanılmıştır. Astar ve kumaş arasına bir tabaka pamuk yerleştirilmiş ve iki buçuk cm aralıklarla verev çizgilere, makine dikişi yapılmıştır. Yaka astarla alıılmı ve çırpma dikişi ile kapalı baskı uygulanmıştır. Astar giysiye çırpma dikişi ile birletirilmitir.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 40.2. GÜDÜK kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 40.3. GÜDÜK teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 21

Şekil No: 41, 41.1, 41.2, 41.3

İnceleme Tarihi: 11.11.2015

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysinin sağ arka ve sol ön kolunda yırtılmalar, metal pul, beyaz boncuklarda dökülmeler olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Güdük (cepken)

Şekil 41. Güdük ön ve arka beden görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 41.1. Güdük süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Güdük; yeşil divitin kumaştan çalışılmıştır. Astarlamada turuncu gri ekose pamuklu kumaş kullanılmıştır. Süsleme için; pamuk, lacivert, sarı, mor, pembe, turuncu, yeşil, narçiçeği, bordo, siyah i orlonu, beyaz sutaı, metal pul ve beyaz oya boncuğu kullanılmıştır. Yardımcı malzeme; turuncu, siyah, beyaz dikiş ipliği ve yeşil koton ipliği kullanılmıştır.

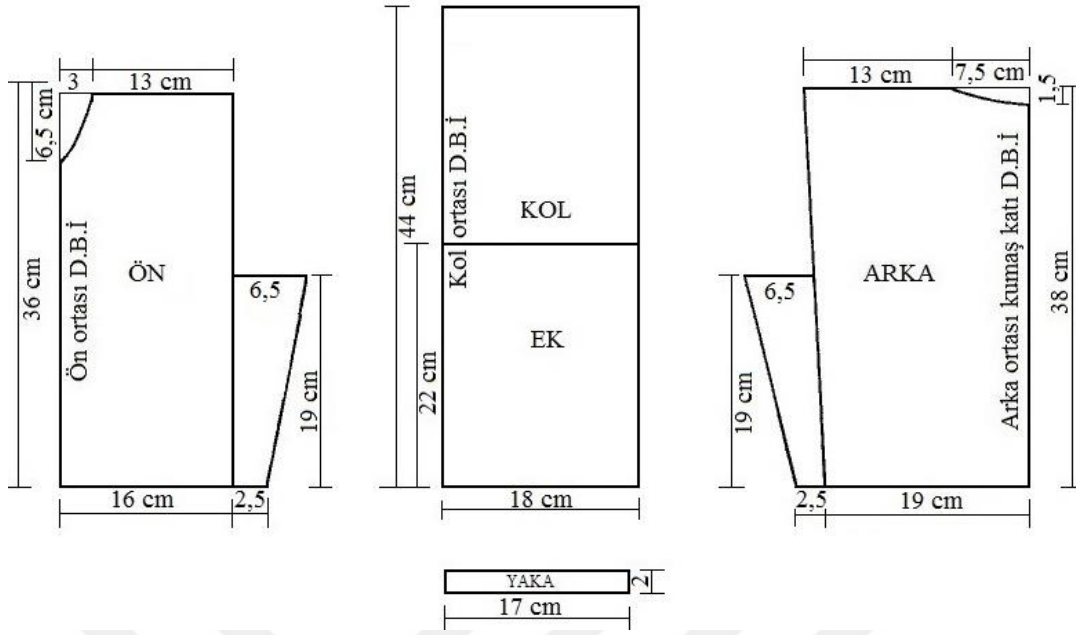
Giysinin Model ve Kesim zelliği: Giysi, düz bir beden üzerine dik yaka uygulanarak, n ortası açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Yan dikilere kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikisizdir. Giysinin boyu bel hizasında çalışılmıştır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış olup, sağ kola ek yapılmıştır. Kol boyu dirsek ile bilek arasında çalışılmıştır. Giyside n bedene ve kol ağzına süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside, kup dikilerinde oyulgama dikişi yeşil koton iplikle uygulanmıştır. Kup dikiminden sonra, giyside bütün parçalara astarlama yapılmıştır. Giysi astarlandıktan sonra, yeşil koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birletirilmitir. Giysinin dikiş payları, bir cm genişliğinde kapalı baskı ile temizlenmiştir. Yaka elde makine dikişi bedene birleştirilip çırpma dikişi ile kapalı baskı uygulanmıştır. Yaka çevresine ıma ve gaze dikişi uygulanmıştır. Süslemede, sutaı ve tığ oyası giysiye çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

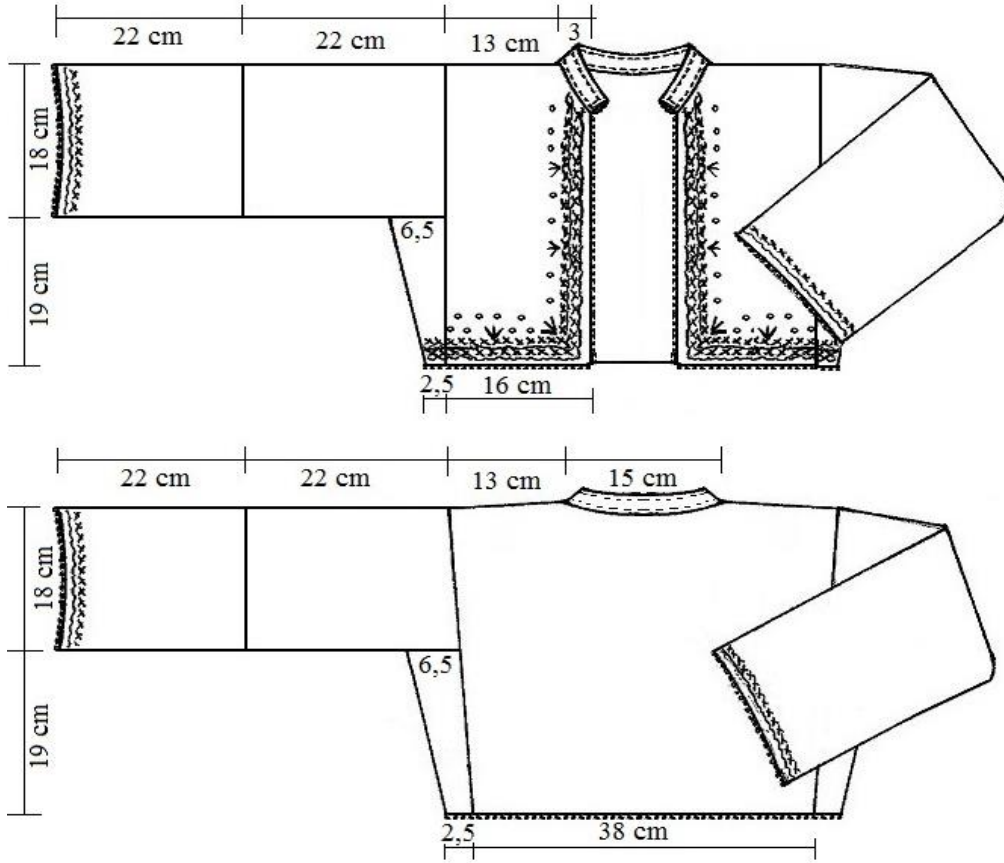
Giysinin Süsleme zelliği: Giyside, n bedene verev, kol ve arka bedene balıksırtı biçiminde kapitone, turuncu dikiş ipi ile uygulanmıştır. Kapitone dikişi, iki buçuk cm arayla yapılmış olup n beden ve kolda yarım cm mesafede çift dikiş uygulanmıştır. Giyside n ortasına, etek ucuna, bir cm ara ile dört sıra kordon tutturma tekniği uygulanmıştır. Kordon aralarına bir sıra sutaı, bir sıra çapraz iğne olmak üzere dört sıra su bezemektedir. Bordür kenarına renkli i orlonları ile kır çiçekleri ve metal pul yerleştirilerek tasarım zenginletirilmitir. Kol ağzına da kordon, sutaı ve çapraz iğneden oluşan bordür süslemektedir. n ortası, etek ucu ve kol ağzını beyaz kesme boncuklu siyah tığ oyası evrelemitir. Arka bedeninin etek ucundaki tığ oyasında boncuk kullanılmamıştır. Yaka kenarına bir mm den bir sıra kordon yerleştirilmiştir. Süslemede zincir iğnesi, çapraz iğne, pul dikme ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside double astarlama tekniği kullanılmıştır. Astar ve kumaş arasına bir tabaka pamuk yerleştirilmiş ve iki buçuk cm aralıklarla verev çizgilere, makine dikişi yapılmıştır. Astar, giysiye çırpma dikişi ile birletirilmitir.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 41.2. GÜDÜK kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 41.3. GÜDÜK teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 22

Şekil No: 42, 42.1, 42.2, 42.3

İnceleme Tarihi: 21.03.2016

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Arka yakada kordon tutturmada kopmalar, astarda sararmalar ve pul boncukta dökülmeler olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Güdük (cepken)

Şekil 42. Güdük ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 42.1. Güdük süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Güdük; bordo pazen kumaştan çalışılmıştır. Astarlamada, krem renkli ince pamuklu kumaş kullanılmıştır. Süsleme için; pamuk, pembe, açık pembe, turuncu, mavi, lacivert, narçiçeği, beyaz, yeşil, koyu yeşil siyah iş orlonu, beyaz sutaşı, metal pul ve beyaz oya boncuğu kullanılmıştır. Yardımcı malzeme; bordo, siyah, beyaz dikiş ipliği ve açık pembe, siyah koton ipliği kullanılmıştır.

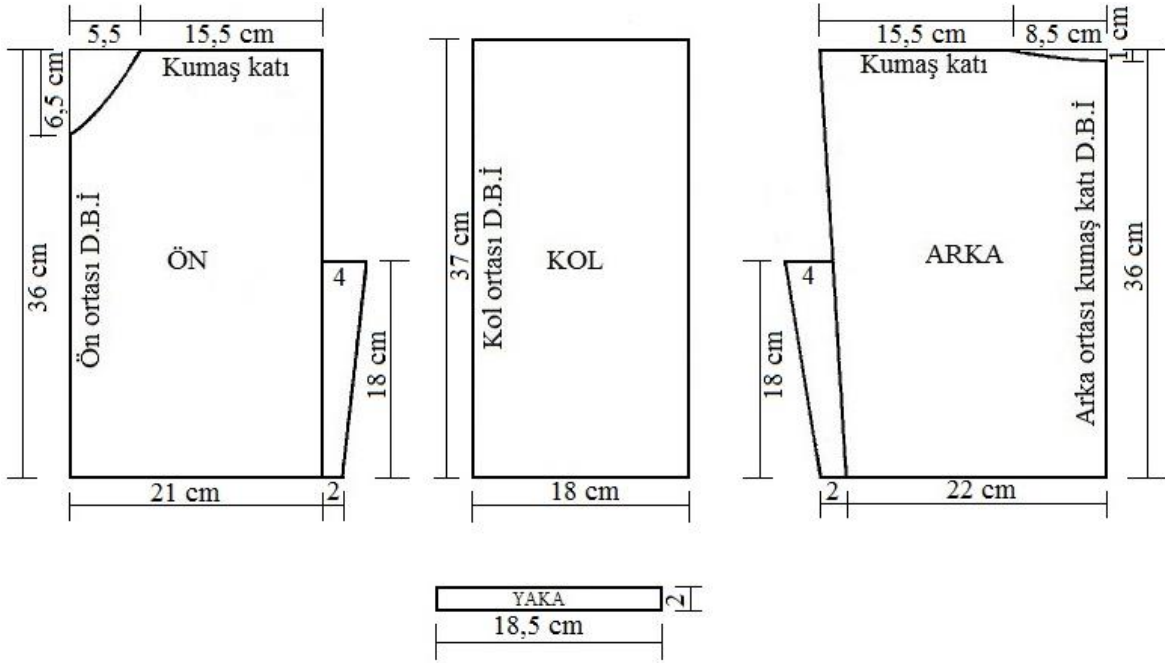
Giysinın Model ve Kesim zelliği: Giysi, düz bir beden üzerine dik yaka uygulanarak, n ortası açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Yan dikişlere kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişsiz çalışılmıştır. Giysinın boyu bel hizasında çalışılmıştır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmıştır. Kol boyu dirsek ile bilek arasında çalışılmıştır. Giyside n bedene ve kol ağzına süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside, kup dikişlerinde oyulgama dikişi açık pembe ve beyaz koton iplikle uygulanmıştır. Kup dikiminden sonra, giyside bütün parçalara astarlama yapılmıştır. Giysi astarlandıktan sonra, pembe koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Dikiş payları, iki cm genişliğinde kapalı baskı ile temizlenmiştir. Yaka baskısı çırpma dikişi ile yapılmıştır. Süslemede, sutaşı ve tığ oyası giysiye çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

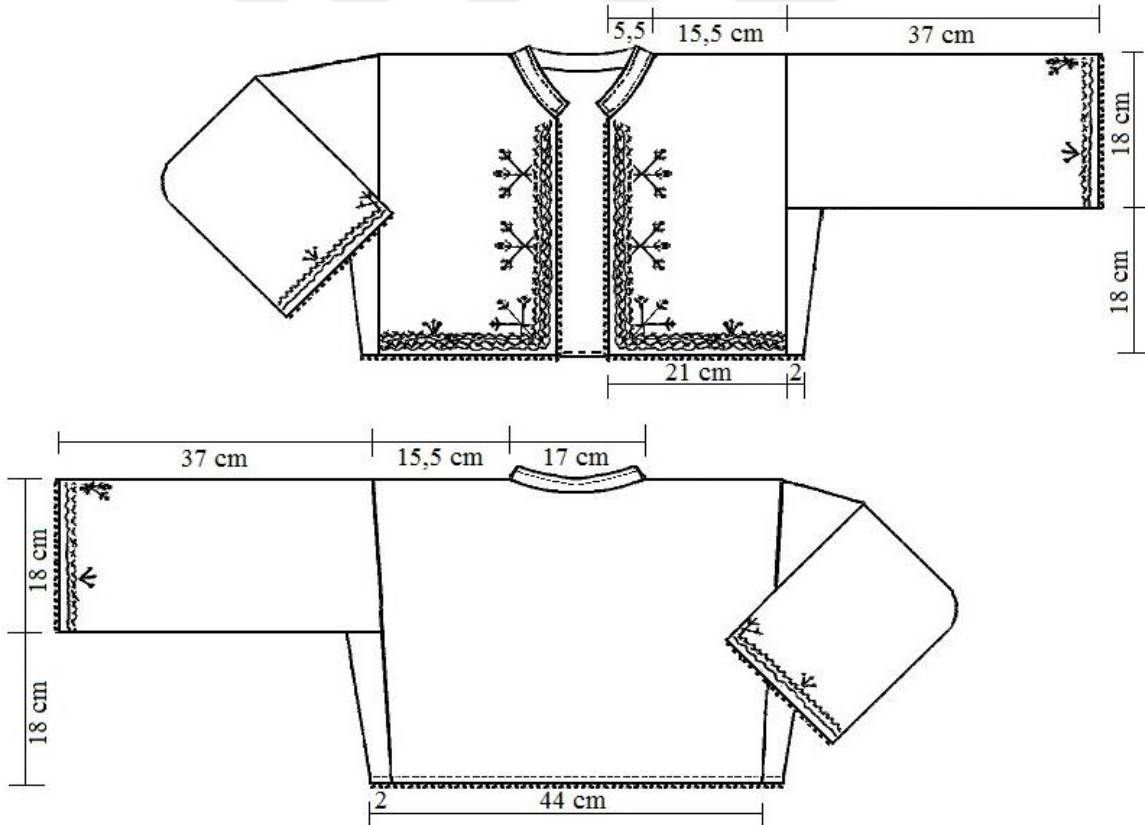
Giysinın Süsleme zelliği: Giyside n bedene verev, kol ve arka bedene balıksırtı biçiminde kapitone, bordo dikiş ipi ile uygulanmıştır. Kapitone dikişi, beş cm arayla yapılmış olup n beden ve kolda yarım cm mesafede çift dikiş uygulanmıştır. Giyside n ortasına, etek ucuna, bir cm ara ile dört sıra kordon tutturma tekniği uygulanmıştır. Kordon aralarına bir sıra sutaşı, bir sıra çapraz iğne olmak üzere dört sıra su bezemektedir. Bordür kenarına renkli iş orlonları ile kır çiçekleri ve metal pul yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Kol ağzına da kordon, sutaşı ve çapraz iğneden oluşan bordür süslemektedir. Bordür kenarına, renkli iş orlonu ve zincir iğnesi ile üç adet kır çiçeği yapılmıştır. n ortası, etek ucu ve kol ağzını beyaz kesme boncuklu siyah tığ oyası çevrelemiştir. Arka bedeninin etek ucundaki tığ oyasında boncuk kullanılmamıştır. Yaka kenarına yarım cm den bir sıra kordon yerleştirilmiştir. Süslemede zincir iğnesi, çapraz iğne, pul dikme ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside double astarlama tekniği kullanılmıştır. Astar ve kumaş arasına bir tabaka pamuk yerleştirilmiş ve beş cm aralıklarla verev çizgilere, makine dikişi yapılmıştır. Astarın giysiye birleştirilmesinde çırpma dikişi beyaz dikiş ipi ile uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 42.2. Güdük kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 42.3. Güdük teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 23

Şekil No: 43, 43.1, 43.2, 43.3

İnceleme Tarihi: 23.03.2015

Tarhlendirme: 1945

Koleksiyondaki Yeri: Giysi sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysinin sağ kol altında sökölme, arka etek ucundaki tiğ oyasında kopmalar, kol ağzında ve sağ ön bedendeki tiğ oyasında boncukların döküldüğü görülmüştür. Giysi folklor ve kına gecelerinde giyilmektedir.

Giysi Adı: Gütük (cepken)

Şekil 43. Gütük ön ve arka beden görünümü (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945).

Şekil 43.1. Gütük süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Gütük; iki farklı tonda kırmızı pamuklu kumaştan çalışılmıştır. Astarlamada, amerikan bezi ve bordo pamuklu kumaş kullanılmıştır.

Süsleme için; pamuk, altın renkte tel kırma teli, beyaz sutaşı, siyah orlon ve beyaz oya boncuğu kullanılmıştır. Yardımcı malzeme; pembe, siyah renkte koton iplik, kırmızı ve siyah dikiş ipliği kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine dik yaka uygulanarak, ön ortası açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Ön bedene roba uygulanmış olup, yan dikişlere kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı ve omuzlar dikişsizdir. Giysinin boyu bel hizasında çalışılmıştır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmıştır. Kol boyu dirsek ile bilek arasında çalışılmıştır. Giyside ön bedene ve kol ağzına süsleme uygulanmıştır.

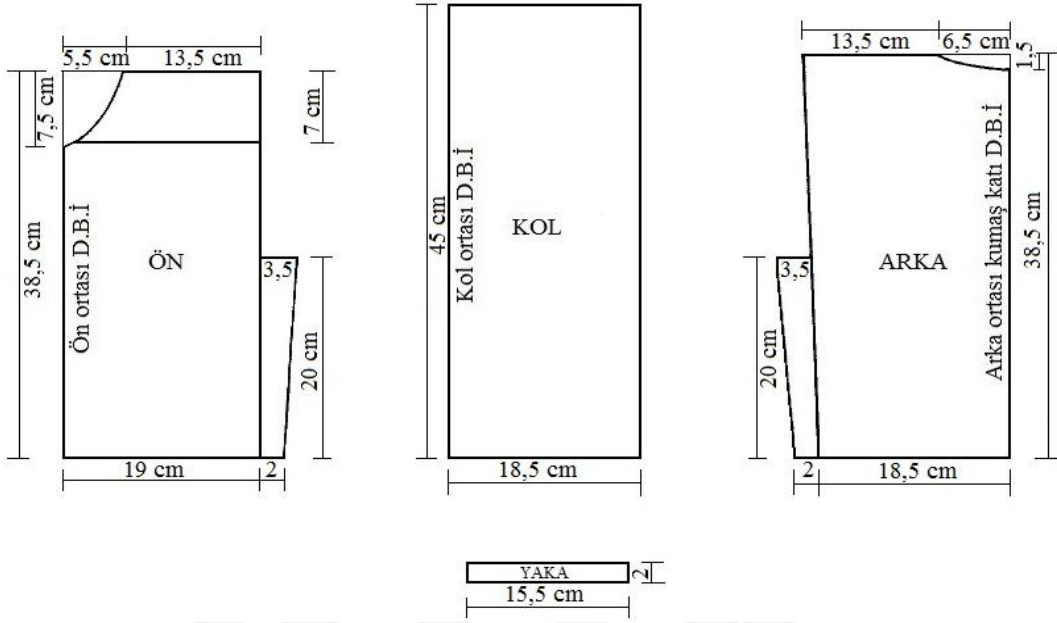
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside, kup ve roba dikişlerinde oyulgama dikişi pembe koton iplikle uygulanmıştır. Kup ve roba dikiminden sonra, giyside bütün parçalara astarlama yapılmıştır. Giysi astarlandıktan sonra, yeşil koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Dikiş payları, iki cm genişliğinde kapalı baskı ile temizlenmiştir. Yaka amerikan bezi ile astarlanmış ve çırpma dikişi ile kapalı baskı yapılmıştır. Yakanın çevresi iki mm lik siyah koton iplikle oyulgama dikişi yapılmıştır. Süslemede sutaşı dikimi, oyulgama dikişi ile yapılmıştır. Giysiye tığ oyası ise çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

Giyside Kullanılan Süsleme Özelliği: Giyside ön bedene verev, kol ve arka bedene balıksırtı biçiminde kapitone, kırmızı dikiş ipi ile uygulanmıştır. Kapitone dikişi, üç buçuk cm arayla yapılmış olup, ön beden ve kolda yarım cm mesafede çift dikiş uygulanmıştır. Ön ortası, etek ucu ve kol ağzı kenarlarını, beyaz sutaşı süslemektedir. Ön ortasında sutaşı kenarma, dikey kalın geometrik desen, tel kırma tekniğiyle uygulanarak aralarına yerleştirilen dolgu puan tasarımı zenginleştirmiştir. Ön ortası, etek ucu ve kol ağzını beyaz kesme boncuklu siyah tığ oyası çevrelemiştir. Arka bedeninin etek ucundaki tığ oyasında boncuk kullanılmamıştır. Arka etek ucunu, yarım cm arayla iki sıra kordon süslemektedir. Süslemede tel kırma ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

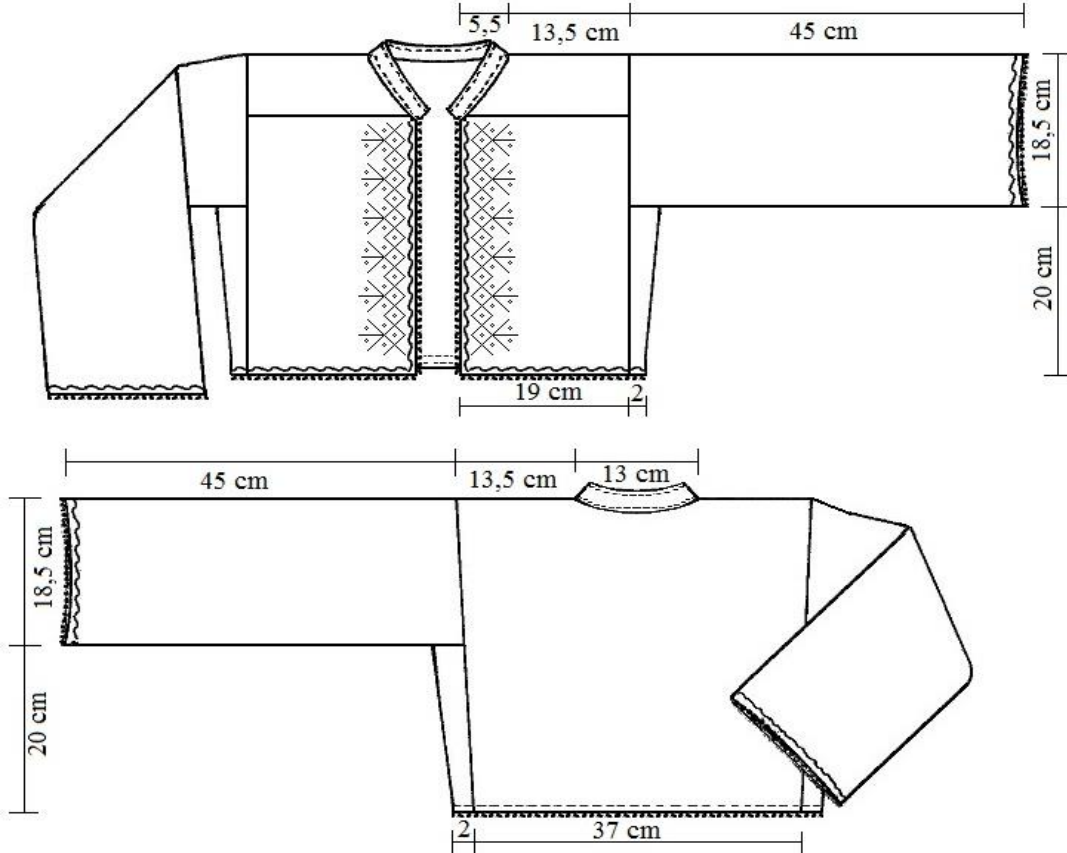
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside ön beden ve kol ağzından yukarı, altı cm lik mesafe, bordo pamuklu kumaşla, giysinin diğer parçaları ise, amerikan bezi ile astarlanmıştır. Giyside duble astarlama tekniği kullanılmıştır. Astar ve kumaş arasında bir tabaka pamuk yerleştirilmiş ve üç buçuk cm aralıklarla verev çizgilere, makine dikişi yapılmıştır. Astarın giysiye birleştirilmesinde çırpma dikişi siyah koton iplik ile uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi, Genç Akademisyenler Birliği tarafından 27-30 Nisan 2017 tarihinde Barselona şehrinde düzenlenen 3. Uluslararası Multidisipliner Avrasya

Kongresinde, tarafımdan bildiride sunulmuştur. Bilim kurulu tarafından en iyi bildiri ödülüne layık görülmüştür.

Şekil 43.2. Gütük kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945).

Şekil 43.3. Gütük teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 24

Şekil No: 44, 44.1, 44.2, 44.3

İnceleme Tarihi: 30.03.2015

Tarhlendirme: 1959

Koleksiyondaki Yeri: Giysi sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi sağ ve sol kolda yırtılmalar, kapitone dikişlerinde sökülme ler olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Güdük (cepken)

Şekil 44. Güdük ön ve arka beden görünümü (Nebiyе Kavçın, Kocakovacık, 1959).

Şekil 44.1. Güdük süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Güdük; yeşil pazen kumaştan çalışılmıştır. Astarlamada krem renkli ince pamuklu kumaş kullanılmıştır. Süsleme için; pamuk, sarı, açık sarı, mor, mavi, turuncu, yeşil, pembe, bordo koton ipliği, siyah i orlonu, beyaz sutaı ve beyaz oya boncuğu kullanılmıştır. Yardımcı malzeme; kırmızı, siyah, beyaz dikiş ipliği, yeşil koton ipliği ve beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği kullanılmıştır.

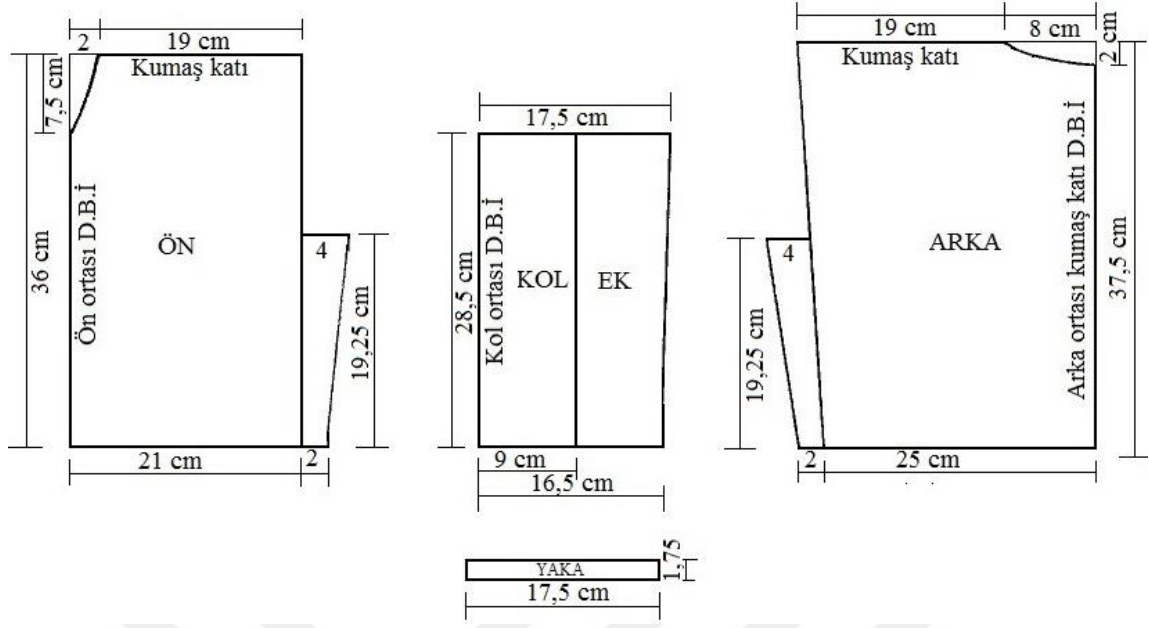
Giysinin Model ve Kesim zelliği: Giysi, düz bir beden üzerine dik yaka uygulanarak, n ortası açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Yan dikilere kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka orta kumaş katı olup, omuzlar dikisizdir. Giysinin boyu bel hizasında çalışılmıştır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmıştır. Kol boyu dirsek ile bilek arasında çalışılmıştır. Sol n kola ek yapılmıştır. Giyside n bedene ve kol ağzına süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside, kup dikilerinde oyulgama dikişi beyaz kalın pamuklu dikiş iplikle uygulanmıştır. Kup dikiminden sonra, giyside bütün parçalara astarlama yapılmıştır. Giysi astarlandıktan sonra, yeşil koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birletirilmitir. Dikiş payları, iki cm genişliğinde kapalı baskı ile temizlenmiştir. Yaka çevresine ıma ve gaze dikişi uygulanmıştır. Süslemede sutaı dikimi, oyulgama dikişi ile yapılmıştır. Giysiye tığ oyası ise çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

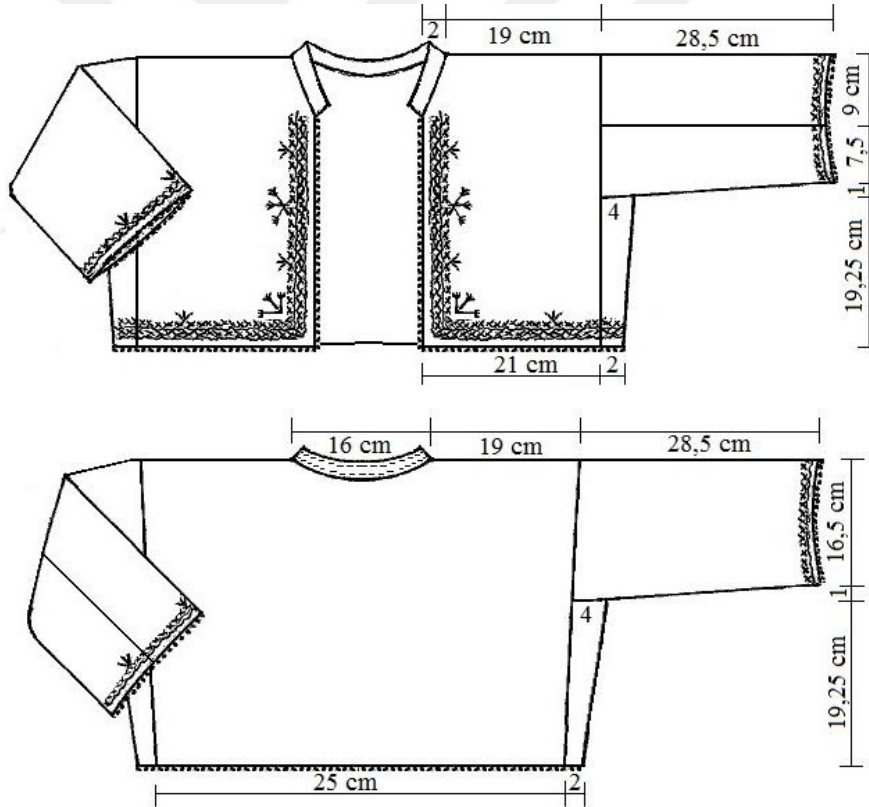
Giysinin Süsleme zelliği: Giyside n bedene verev, kol ve arka bedene balıksırtı biçiminde kapitone, kırmızı dikiş ipi ile uygulanmıştır. Kapitone dikişi, iki cm arayla yapılmış olup n beden ve kolda yarım cm mesafede çift dikiş uygulanmıştır. Giyside n ortasına, etek ucuna, bir cm ara ile dört sıra kordon tutturma tekniği uygulanmıştır. Kordon aralarına bir sıra sutaı, bir sıra çapraz iğne olmak üzere dört sıra su bezemektedir. Bordür kenarına renkli i orlonları ile kır çiçekleri yerleştirilerek tasarım zenginletirilmitir. Kol ağzına da kordon, sutaı ve çapraz iğneden oluşan bordür süslemektedir. Bordür kenarına, renkli i orlonu ve zincir iğnesi ile üç adet kır çiçeği yapılmıştır. n ortası, etek ucu ve kol ağzını beyaz kesme boncuklu siyah tığ oyası evrelemitir. Arka bedeninin etek ucundaki tığ oyasında boncuk kullanılmamıştır. Arka etek ucuna yarım cm arayla iki sıra kordon yerleştirilmiştir. Süslemede zincir iğnesi, çapraz iğne, pul dikme ve kordon tutturma teknikleri kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside double astarlama tekniği kullanılmıştır. Astar ve kumaş arasına bir tabaka pamuk yerleştirilmiş ve iki cm aralıklarla verev çizgilere, makine dikişi yapılmıştır. Astarın giysiye birleştirilmesinde çırpma dikişi beyaz dikiş ipi ile uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 44.2. Güdük kalıp çizimi (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959).

Şekil 44.3. Güdük teknik çizimi (Nebiye Kavçın, Kocakovacık, 1959).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 25

Şekil No: 45, 45.1, 45.2, 45.3, 45.4

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarhlendirme: 1962

Koleksiyondaki Yeri: Giysi sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Hırka

Şekil 45. Hırka ön ve arka beden görünümü (Fatma Bil, Belenören, 1962).

Şekil 45.1. Hırka yaka detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Hırka; desenli lacivert divitin kumaştan çalışılmıştır. Astarlamada desenli kırmızı divitin kumaş kullanılmıştır. Süsleme için; pamuk ve lacivert koton iplik kullanılmıştır. Yardımcı malzeme; lacivert koton ipliği kullanılmıştır.

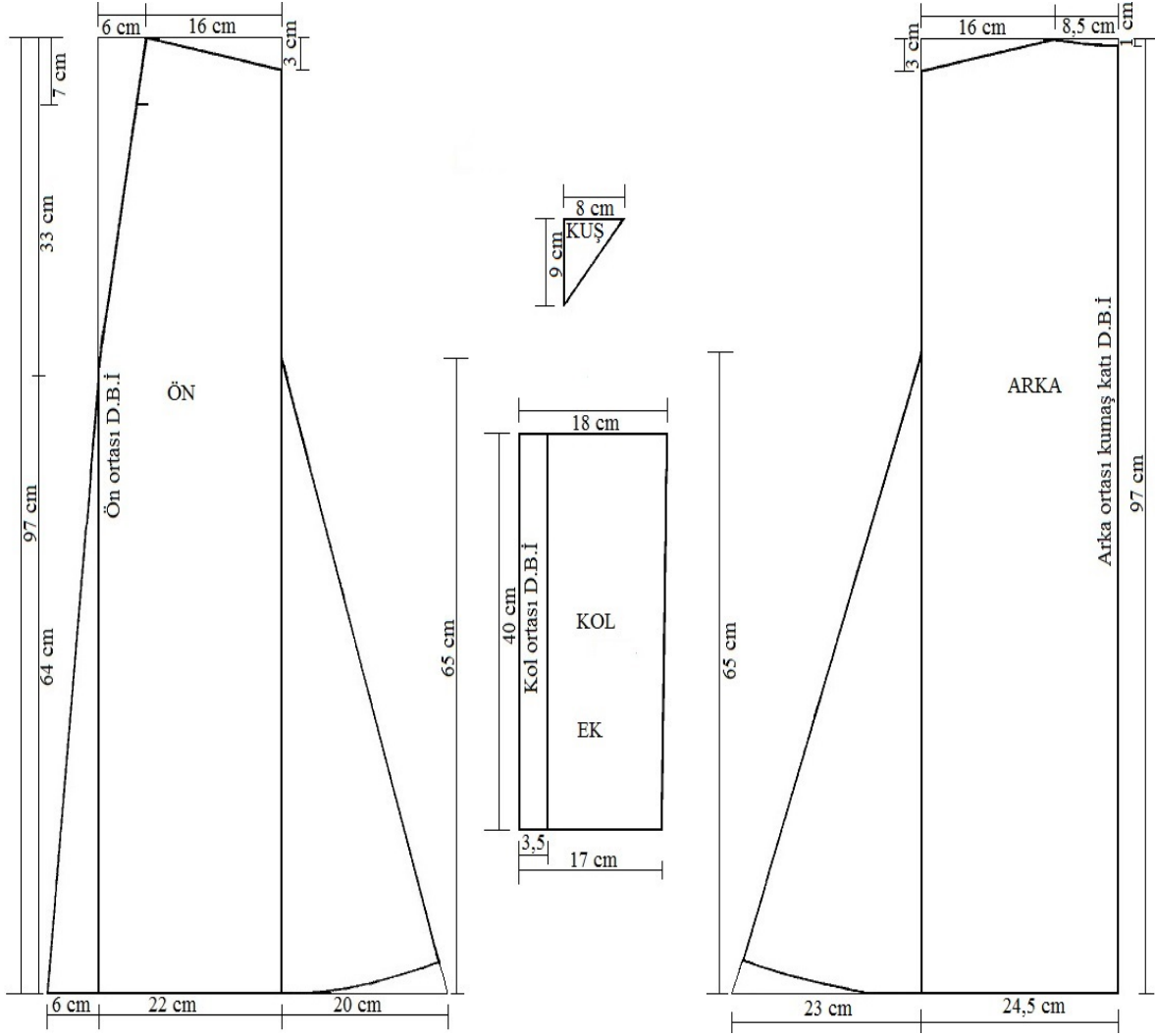
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine V yaka uygulanarak, önden açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Arka yaka ile ön yakanın yedi cm lik mesafesi biye ile temizlenmiştir. Ön ortasına ve yan dikişlere bel hizasından etek ucuna doğru genişleyen ek parçalar yerleştirilmiştir. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişli çalışılmıştır. Model boyu diz hizasındadır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol altlarına kuş parçaları yerleştirilmiştir. Kol boyu dirsek ile bilek arasında çalışılmıştır. Sağ ön kola ek yapılmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside, ek parçaların birleştirilmesinde, oyulgama dikişi lacivert koton iplikle uygulanmıştır. Giyside ek parçaların dikiminden sonra, bütün parçalara astarlama yapılmıştır. Giysi astarlandıktan sonra, lacivert koton iplik kullanılarak oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Dikiş payları, bir cm genişliğinde kapalı baskı ile temizlenmiştir. Yakada biye çalışmasına oyulgama dikişi yapıldıktan sonra lacivert koton ipe çırpma dikişi uygulanmıştır. Biyenin ortasına oyulgama dikişi yapılmıştır.

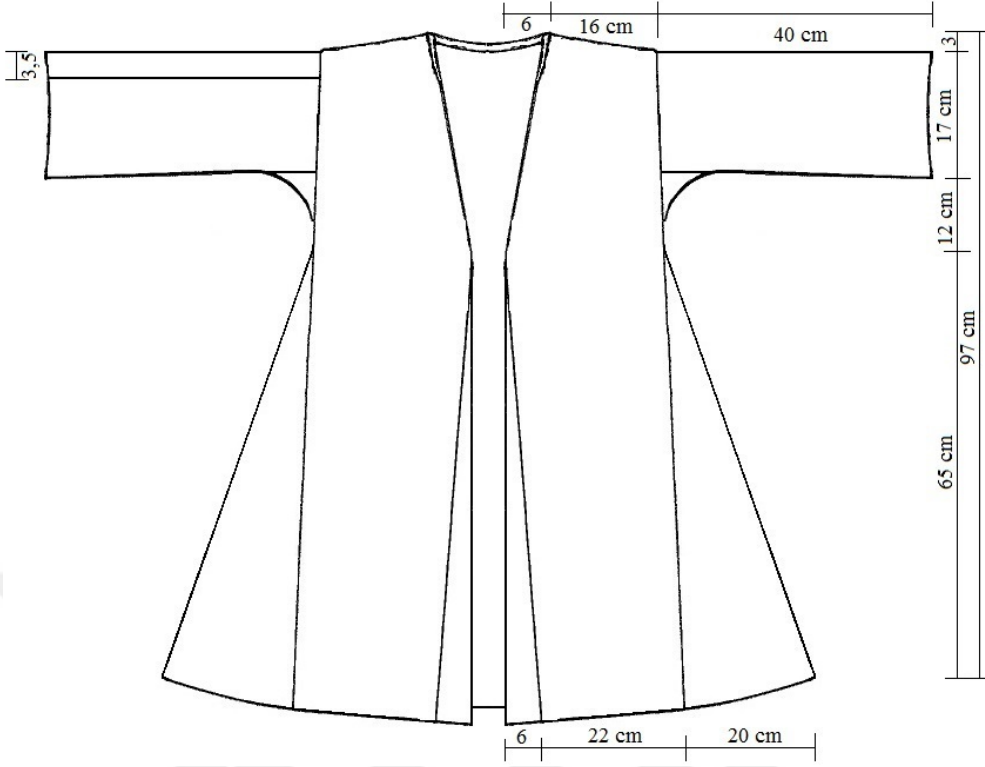
Giysinin Süsleme Özelliği: Giyside süsleme lacivert koton iplikle uygulanan bir cm genişliğindeki dikey kapitone dikişidir. Kapitone oyulgama dikişi ile uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside duble astarlama tekniği kullanılmıştır. Giysi ve astarı aynı kumaş özelliğine sahip olup renklerinde farklılık vardır. Astarlama, kırmızı desenli divitin kumaş ile çalışılmıştır. Astar ve kumaş arasında bir tabaka pamuk yerleştirilmiş ve kapitone dikişi yapılmıştır. Astarın giysiye birleştirilmesinde lacivert koton iplik ile oyulgama dikişi uygulanmıştır.

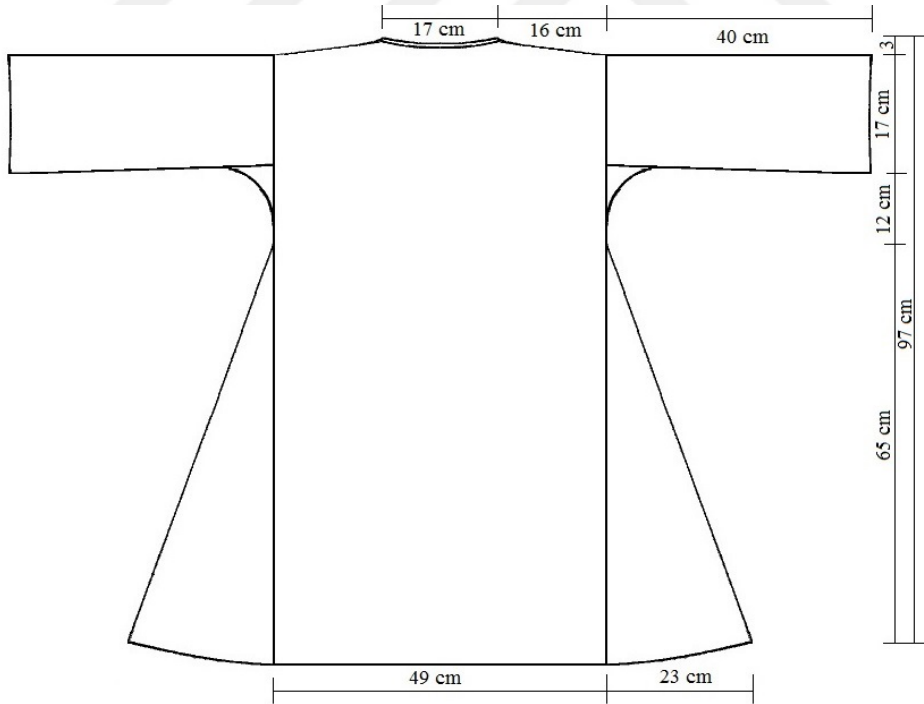
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 45.2. Hırka kalıp çizimi (Fatma Bil, Belenören, 1962).

Şekil 45.3. Hırka arka beden teknik çizimi (Fatma Bil, Belenören, 1962).

Şekil 45.4. Hırka ön beden teknik çizimi (Fatma Bil, Belenören, 1962).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 26

Şekil No: 46, 46.1, 46.2, 46.3, 46.4

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarhlendirme: 1963

Koleksiyondaki Yeri: Giysi sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Hırka

Şekil 46. Hırka ön ve arka beden görünümü (Nazire Teke, Akçapınar, 1963).

Şekil 46.1. Hırka yaka detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Hırka; desenli kırmızı divitin kumaştan çalışılmıştır. Astarlamada desenli lacivert divitin kumaş kullanılmıştır. Süsleme için; pamuk ve lacivert dikiş ipliği kullanılmıştır. Yardımcı malzeme; lacivert dikiş ve koton ipliği kullanılmıştır.

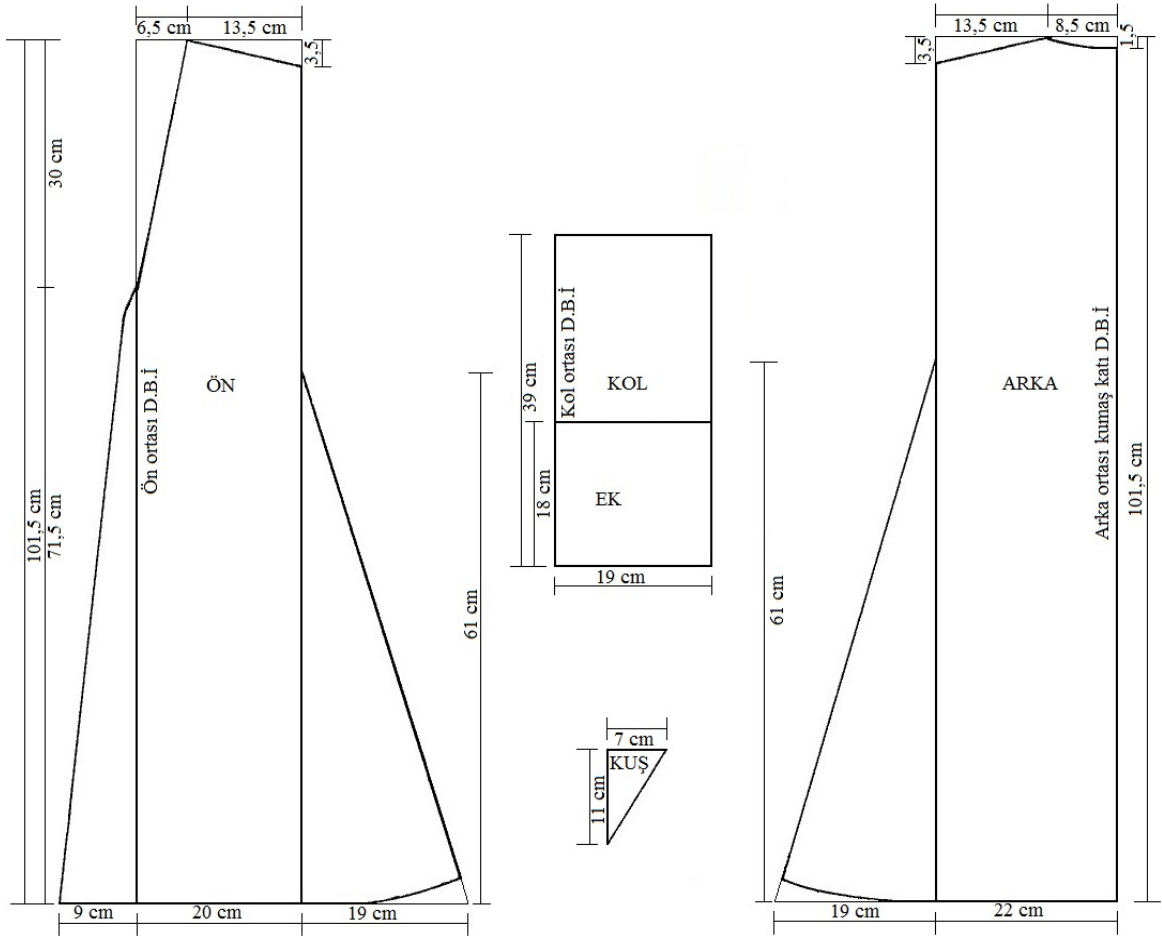
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine V yaka uygulanarak, önden açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Ön ortasma ve yan dikişlere bel hizasından etek ucuna doğru genişleyen ek parçalar yerleştirilmiştir. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişli çalışılmıştır. Model boyu diz hizasındadır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol altlarına kuş parçaları yerleştirilmiştir. Kol boyu dirsek ile bilek arasında çalışılmıştır. Sol ön kola ek yapılmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside, ek parçaların birleştirilmesinde, lacivert dikiş ipliği ile makine dikişi uygulanmıştır. Giyside ek parçaların dikiminden sonra, bütün parçalara astarlama yapılmıştır. Giysi astarlandıktan sonra, lacivert dikiş ipliği kullanılarak makine dikişi ile birleştirilmiştir. Dikiş paylarına, bir cm genişliğinde kapalı baskı lacivert koton iplikle uygulanmıştır.

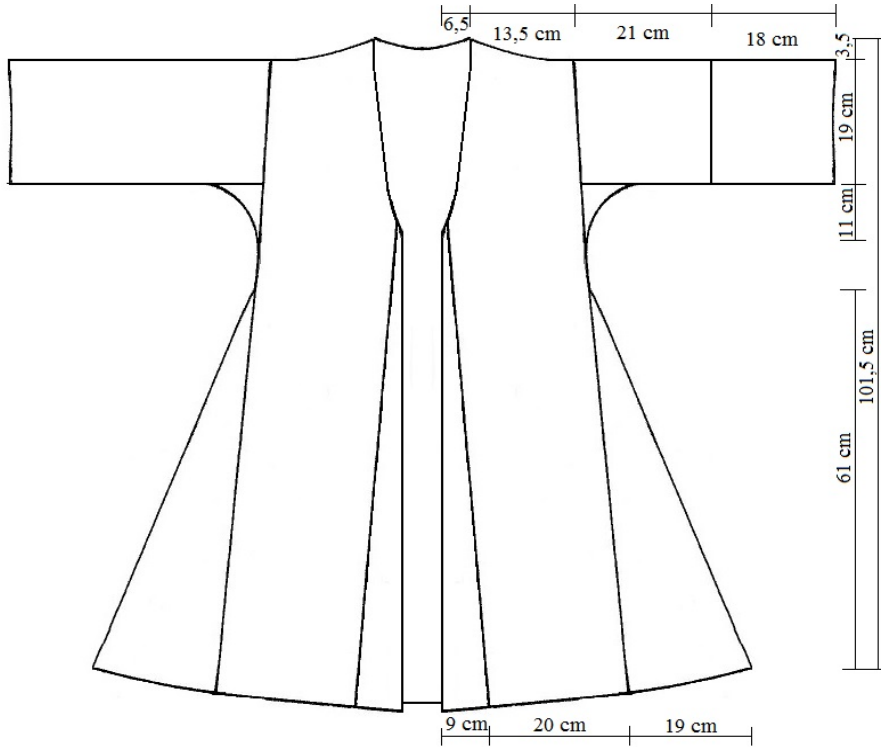
Giysinin Süsleme Özelliği: Giyside süsleme lacivert dikiş ipi ile uygulanan bir cm genişliğindeki dikey kapitone dikişidir. Kapitone makine dikişi ile uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside duble astarlama tekniği kullanılmıştır. Giysi ve astarı aynı kumaş özelliğine sahip olup renklerinde farklılık vardır. Astarlama, lacivert desenli divitin kumaş ile çalışılmıştır. Astar ve kumaş arasında bir tabaka pamuk yerleştirilmiş ve kapitone dikişi yapılmıştır. Astarın giysiye birleştirilmesinde lacivert koton iplik ile çırpma dikişi uygulanmıştır.

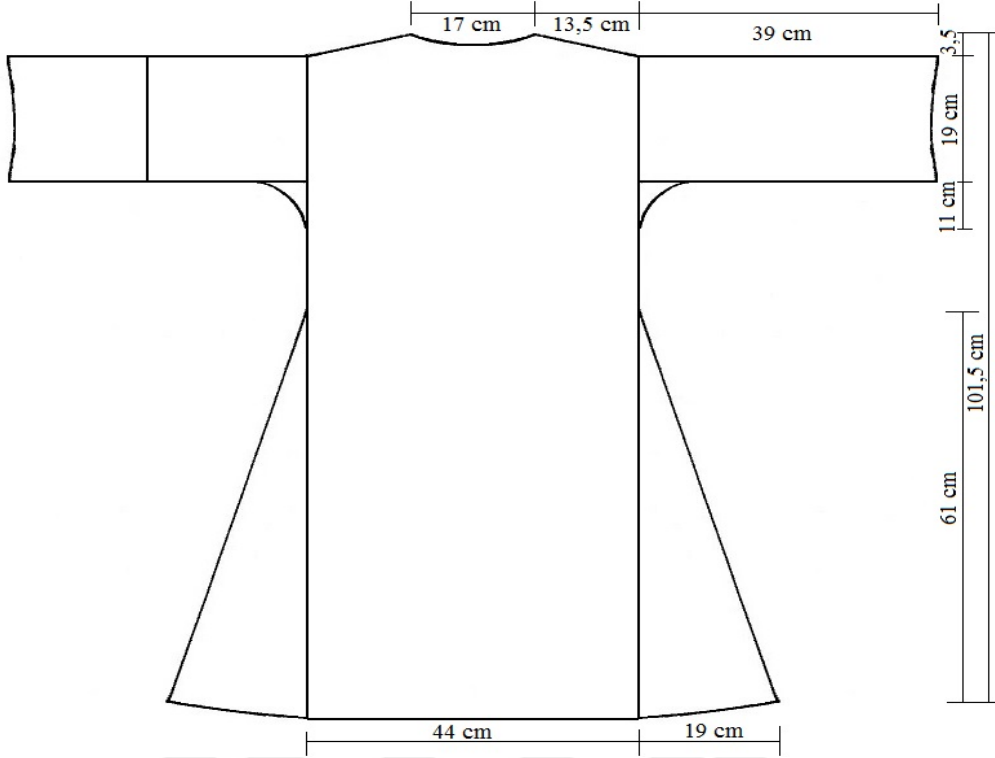
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 46.2. Hırka kalıp çizimi (Nazire Teke, Akçapınar, 1963).

Şekil 46.3. Hırka ön beden teknik çizimi (Nazire Teke, Akçapınar, 1963).

Şekil 46.4. Hırka arka beden teknik çizimi (Nazire Teke, Akçapınar, 1963).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 27

Şekil No: 47, 47.1, 47.2, 47.3

İnceleme Tarihi: 21.03.2016

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: İç paça dikiş paylarına, overlok dikişi ile onarım yapıldığı görülmüştür.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Şalvar

Şekil 47. Şalvar (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 47.1. Şalvar süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Şalvar dikiminde, el tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaş kullanılmıştır. Süsleme lacivert ve kırmızı pamuklu nakış ipliği ile yapılmıştır. Yardımcı malzemede, beyaz dikiş ipi, beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ve lastik kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi el tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaşla çalışılmıştır. Giyside yan dikiş uygulanmayıp, arka ve önde kup şeklinde ek yapılmıştır. Giyside belden aşağı doğru on cm genişliğinde kesik uygulanmıştır. Şalvar ağı yukarıda olup, ağma on dört cm genişliğinde kare parça yerleştirilmiştir. Giysinin bel ve paçaları büzgülü olup, lastik uçkurludur. Giysinin boyu ayak bileğine kadar uzanmaktadır. Giyside paçalara süsleme uygulanmıştır.

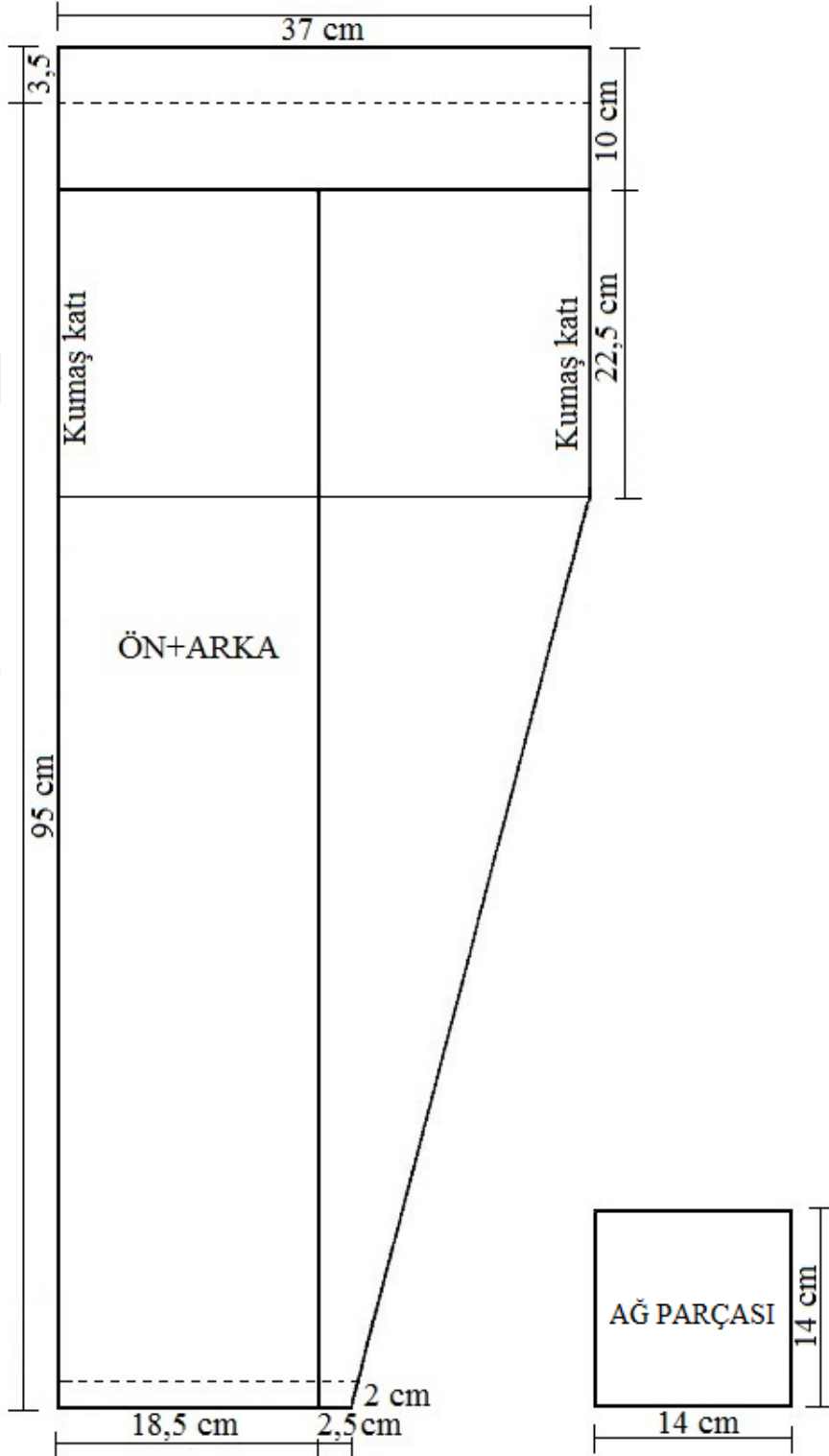
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside kupların birleştirilmesinde, beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ile çırpma dikişi uygulanmıştır. Kesik ve iç paça dikimi, makine dikişi ile yapılmıştır. Ağ parçasının dikiminde oyulgama dikişi yapıldıktan sonra dikiş payları kapalı baskı ile temizlenmiştir. Beldeki uçkurluk üç buçuk cm genişliğinde olup, makinede baskı dikişi yapılmıştır. Paçalardaki uçkurluğa iki cm genişliğinde ek yapılarak, elde makine dikişi ile kapalı baskı uygulanmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Giysi paçaları nakışlı olup, desen paçalardaki kup genişliğinde ve yirmi üç cm uzunluğunda dikey yerleştirilmiştir. Paçalardaki motiflere cicim tekniği uygulanmış olup, bitkisel ve geometrik bezeme tekniği ile süslenmiştir. Şalvar paçalarına

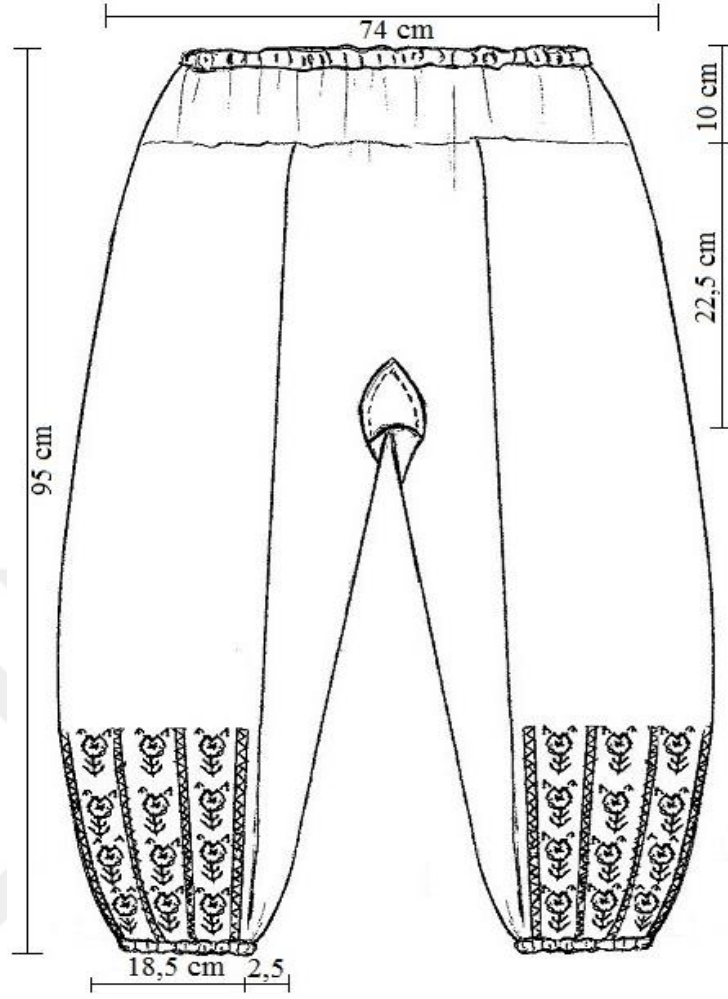
altı sıra bitkisel bordür yerleştirilmiştir. Bordür aralarına geometrik düz çizgiler yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama yoktur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 47.2. Şalvar kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 47.3. Şalvar teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 28

Şekil No: 48, 48.1, 48.2, 48.3

İnceleme Tarihi: 17.03.2015

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Giysi, Bursa Kent Müzesinde cansız manken üzerinde sergilenmektedir.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giyside sarı lekeler olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Şalvar

Şekil 48. Şalvar (Bursa Kent Müzesi).

Şekil 48.1. Şalvar süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Şalvar dikiminde, el tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaş, kaput bezi ve amerikan bezi kullanılmıştır. Süsleme lacivert, kırmızı ve koyu sarı nakış ipliği ile yapılmıştır. Yardımcı malzemede, beyaz dikiş ipi, beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ve lastik kullanılmıştır.

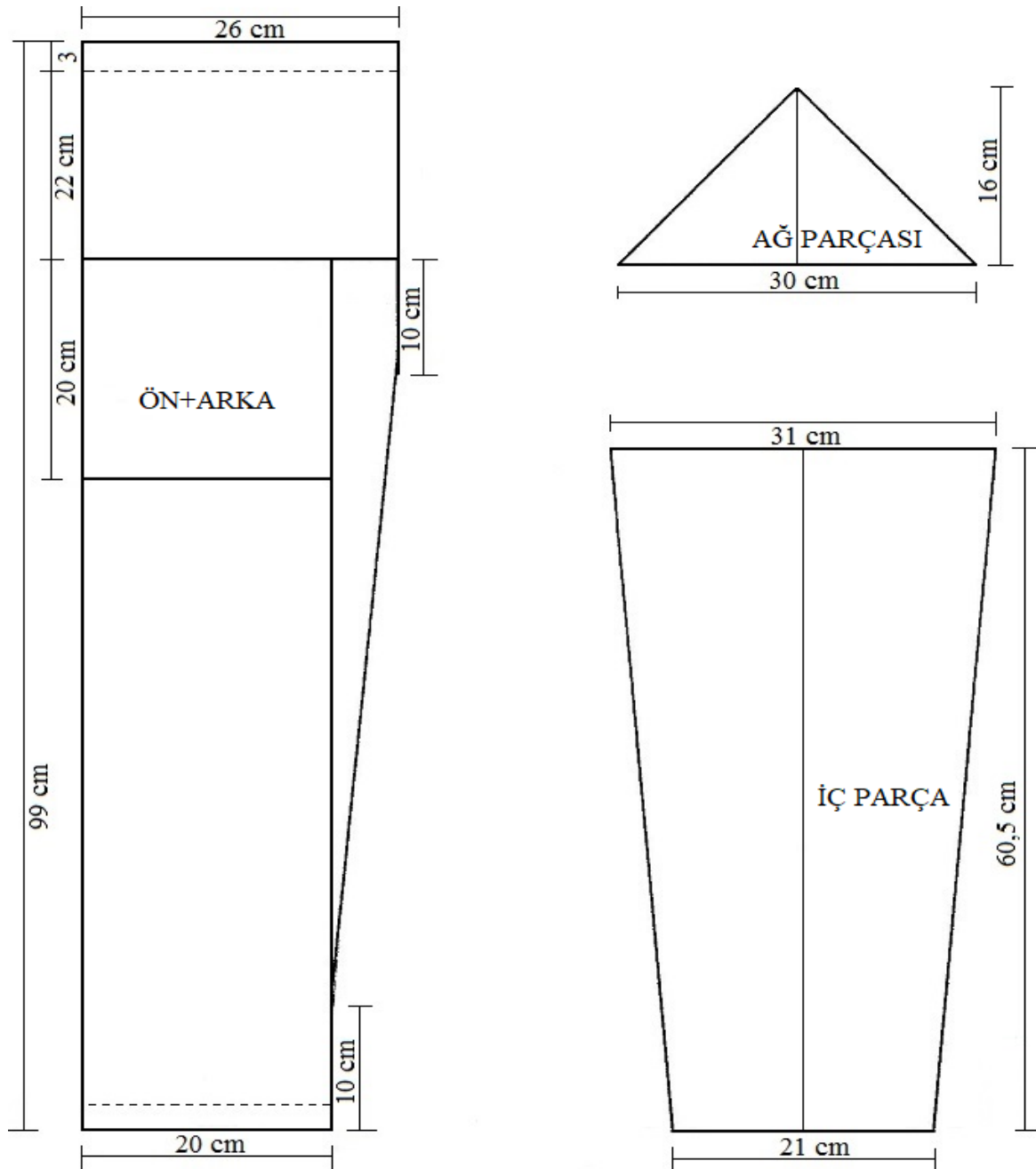
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giyside yan dikiş uygulanmayıp, arka ve önde kup şeklinde ek yapılmıştır. Giyside nakışlı olan parça, ekli çalışılmıştır. Giyside kalça hizasında kesik uygulanarak amerikan bezi ile çalışılmıştır. Giysideki üst kesikte, üç adet ek yapılmış olup, sağ öndeki ekte yedi cm uzunluğunda yırtmaç açıklığı bırakılmıştır. Şalvar ağı yukarıda olup, kesik başlangıcına kadar dikişlidir. Şalvar ağna üçgen parça yerleştirilerek, bir paçadan diğerine uzanan dikdörtgen ek parça ile birleştirilmiştir. Şalvarın bel ve paçaları büzgülü olup, lastik uçkurludur. Giysinin boyu ayak bileğine kadar uzanmaktadır. Giyside paçalara süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysinin kup dikiminde beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ile çırpma dikişi uygulanmıştır. Kalçada uygulanan kesik makine dikişi ile birleştirilmiştir. Şalvardaki ek parçaların dikiminde oyulgama dikişi yapıldıktan sonra dikiş payları kapalı baskı ile temizlenmiştir. Beldeki uçkurluk üç buçuk cm, paçalardaki uçkurluk ise iki cm genişliğinde olup, çırpma dikişi ile kapalı baskı uygulanmıştır.

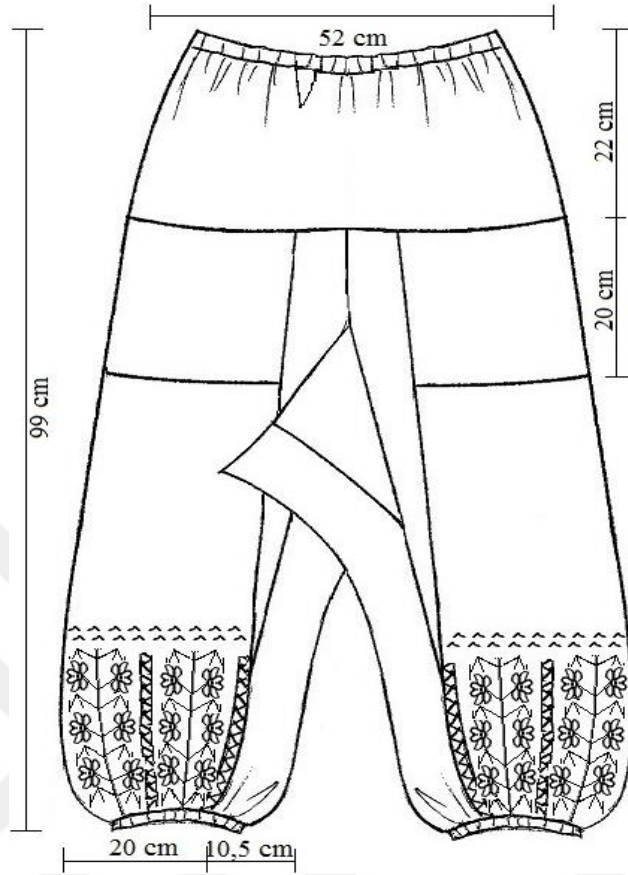
Giysinin Süsleme Özelliği: Giysi paçaları nakışlı olup, desen paçalardaki kup genişliğinde ve yirmi cm. uzunluğunda dikey yerleştirilmiştir. Paçalardaki motiflere cicim tekniği uygulanmış olup, bitkisel ve geometrik bezeme tekniği ile süslenmiştir. Şalvar paçalarına, dört sıra çiçek, yaprak dal ve minelerden oluşan bitkisel bordür yerleştirilmiştir. Bordür aralarına geometrik düz ve zikzak çizgiler, üstüne ise geometrik mineler yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama yoktur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmıştır.

Şekil 48.2. Şalvar kalıp çizimi (Bursa Kent Müzesi).

Şekil 48.3. Şalvar teknik çizimi (Bursa Kent Müzesi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 29

Şekil No: 49, 49.1, 49.2, 49.3

İnceleme Tarihi: 08.11.2015

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Sol arka ağ parçasında sökölme ve paça uçlarında kırmızı lekeler olduğu görölmüştür.

Giysi Adı: Şalvar

Şekil 49. Şalvar (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 49.1. Şalvar süsleme detay görünümü

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Şalvar dikiminde, el tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaş, kaput bezi ve amerikan bezi kullanılmıştır. Süsleme lacivert ve kırmızı nakış ipliği ile yapılmıştır. Yardımcı malzemede, beyaz dikiş ipi, beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ve lastik kullanılmıştır.

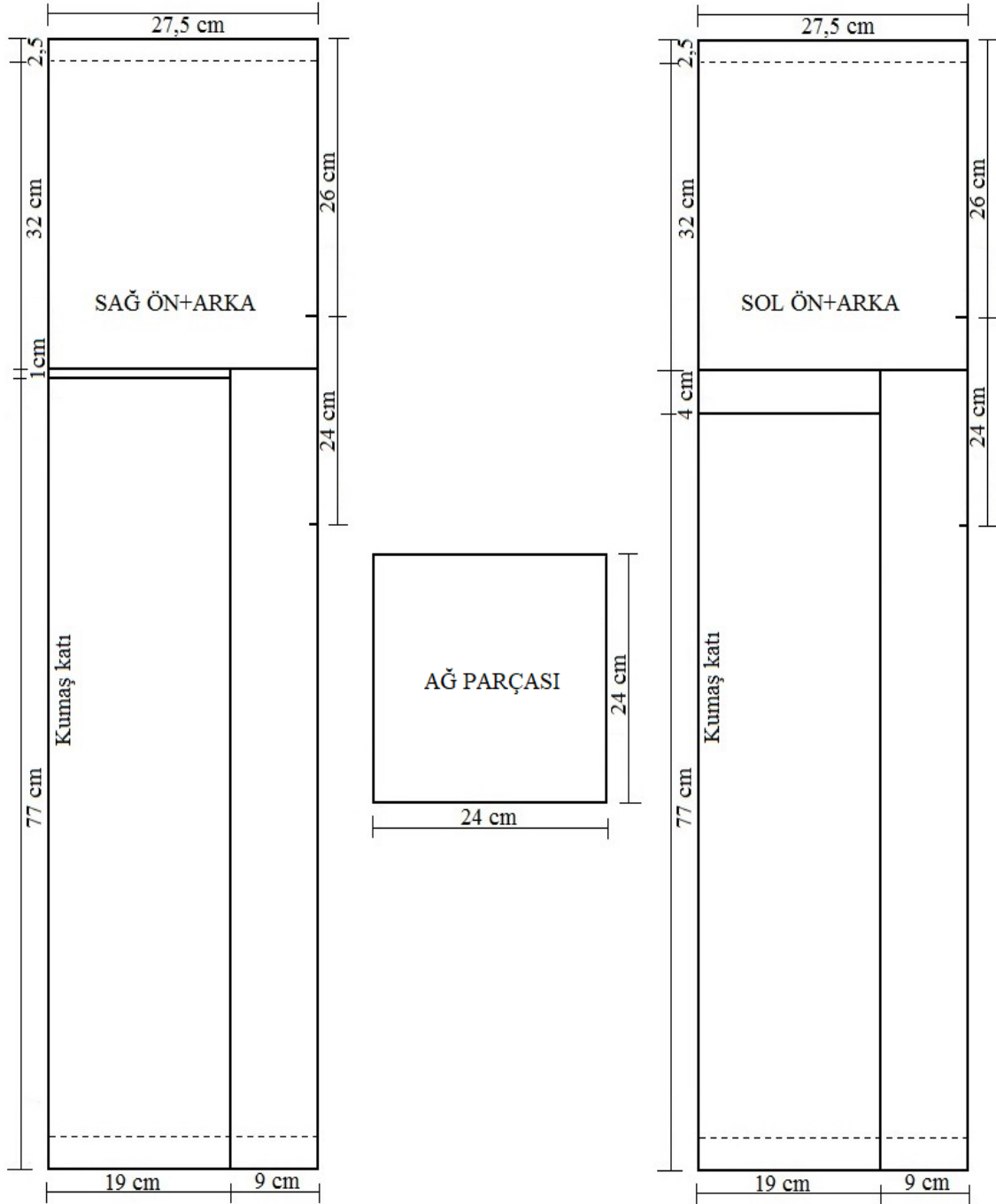
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giyside yan dikiş uygulanmayıp, arka ve önde kup şeklinde ek yapılmıştır. Giyside nakışlı olan parçalar, farklı genişlikte ekli çalışılmıştır. Giyside kalça hizasında kesik uygulanarak, amerikan bezi ile çalışılmıştır. Şalvar ağı yukarıda olup, dikişli çalışılmıştır. Şalvar ağna yirmi dört cm genişliğinde kare parça üçgen şeklinde yerleştirilmiştir. Şalvarın bel ve paçaları büzgülü olup, lastik uçkurludur. Giysinin boyu ayak bileğine kadar uzanmaktadır. Giyside paçalara süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysinin kup dikiminde beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ile çırpma dikişi uygulanmıştır. Kalçada uygulanan kesik makine dikişi ile birleştirilmiştir. Şalvardaki ek parçaların dikiminde oyulgama dikişi yapıldıktan sonra dikiş payları kapalı baskı ile temizlenmiştir. Beldeki ve paçalardaki uçkurluk üç cm. genişliğinde olup, makine dikişi ile kapalı baskı yapılmıştır.

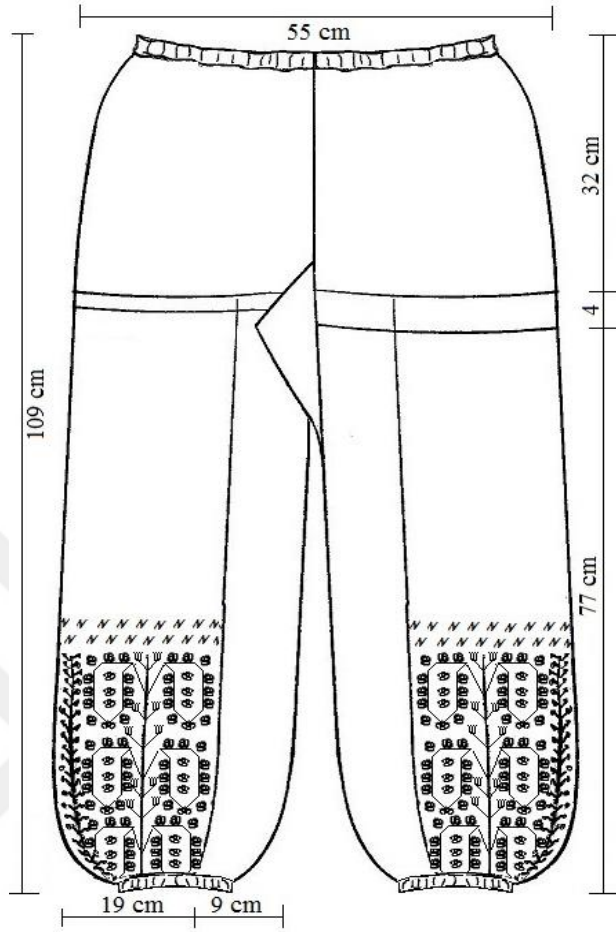
Giysinin Süsleme Özelliği: Giysi paçaları nakışlı olup, desen paçalardaki kup genişliğinde ve yirmi sekiz cm. uzunluğunda dikey yerleştirilmiştir. Paçalardaki motiflere cicim tekniği uygulanmış olup, bitkisel ve geometrik bezeme tekniği ile süslenmiştir. Şalvar paçalarına dört sıra geometrik bordür yerleştirilmiştir. Bordür aralarına yaprak dal ve minelerden oluşan düz çizgiler, üstüne ise geometrik mineler yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama yoktur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmıştır.

Şekil 49.2. Şalvar kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 49.3. Şalvar teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 30

Şekil No: 50, 50.1, 50.2, 50.3

İnceleme Tarihi: 08.11.2015

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Şalvar

Şekil 50. Şalvar (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 50.1. Şalvar süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Şalvar dikiminde, el tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaş ve amerikan bezi kullanılmıştır. Süsleme mavi, kırmızı ve koyu sarı nakış ipliği ile yapılmıştır. Yardımcı malzemedede, beyaz dikiş ipi, beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ve lastik kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giyside yan dikiş uygulanmayıp, arka ve önde kup şeklinde ek yapılmıştır. Giyside kalça hizasında kesik uygulanmıştır. Şalvar ağı yukarıda olup, dikişli çalışılmıştır. Şalvar ağna üçgen parça yerleştirilerek, bir paçadan diğerine uzanan dikdörtgen ek parça ile birleştirilmiştir. Şalvarın bel ve paçaları büzgülü olup, lastik uçkurludur. Giysinin boyu ayak bileğine kadar uzanmaktadır. Giyside paçalara süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysinin kup dikiminde beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ile çarpma dikişi uygulanmıştır. Giysi kalça hizasında üç cm den katlanarak, çarpma dikişi ile kapalı baskı yapıldıktan sonra, kesik ile birleştirilmiştir. Şalvardaki ağ parçalarının dikiminde oyulgama dikişi yapılarak, dikiş payları kapalı baskı ile temizlenmiştir. Beldeki uçkurluk üç cm. genişliğinde olup, makine dikişi ile kapalı baskı yapılmıştır. Paçalardaki

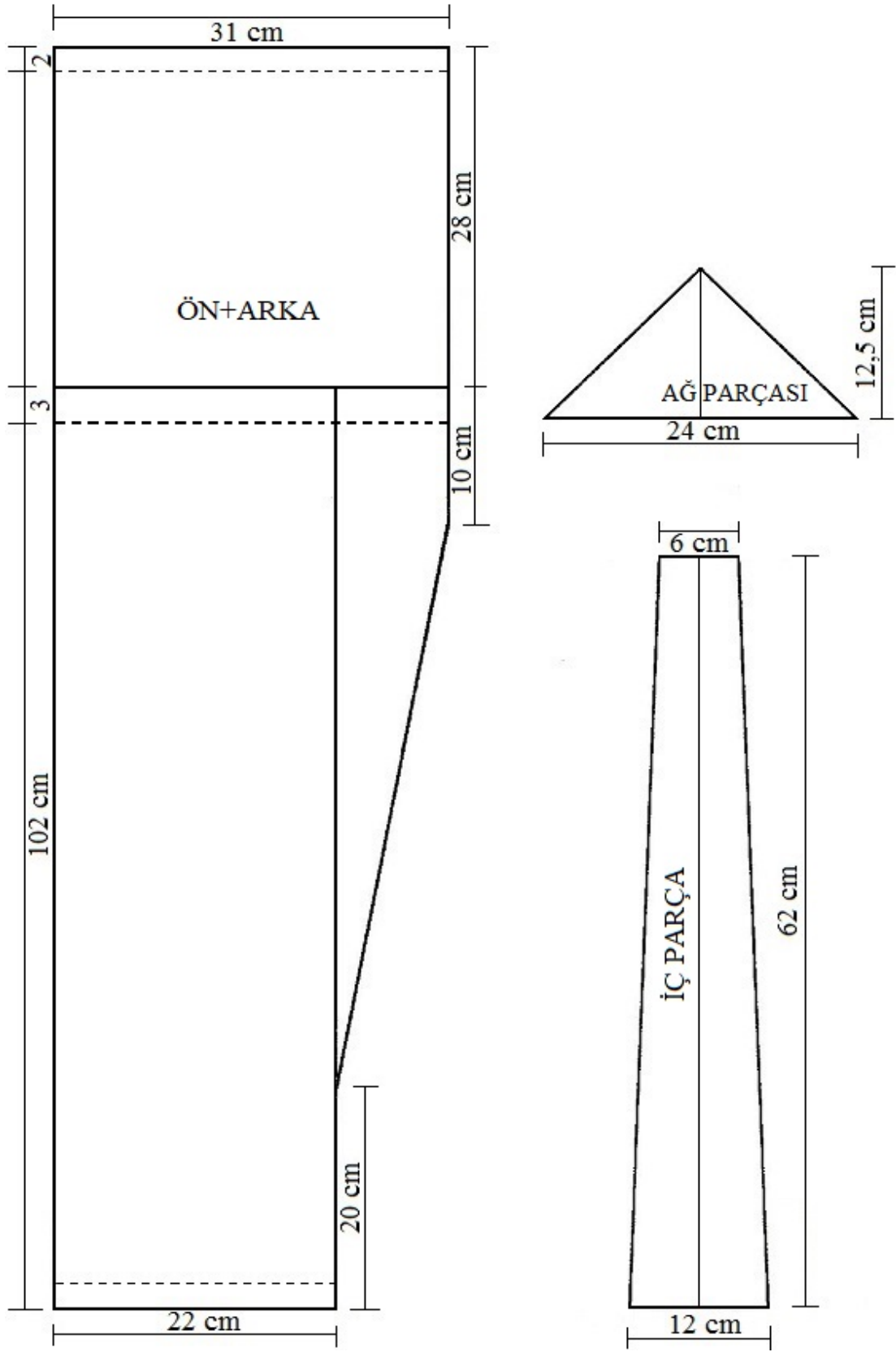
uçkurluk iki cm. genişliğinde olup, beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ile kapalı baskı yapılmıştır.

Giysinin Süsleme zelliği: Giysi paçaları nakışlı olup, desen paçalardaki kup genişliğinde ve yirmi beş cm. uzunluğunda dikey yerleştirilmiştir. Paçalardaki motiflere cicim tekniği uygulanmış olup, bitkisel ve geometrik bezeme tekniği ile süslenmiştir. şalvar paçalarına beş sıra iek, yaprak dal ve minelerden oluşan bitkisel bordür yerleştirilmiştir. Bordür aralarına yaprak dal ve minelerden oluşan düz çizgiler, üstüne ise geometrik mineler yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir.

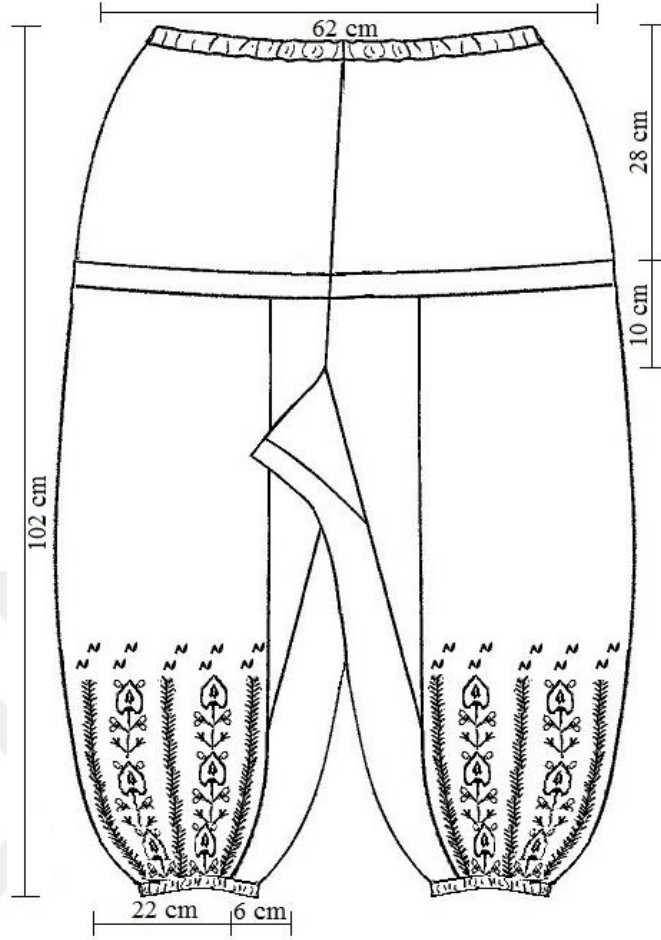
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama yoktur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmıştır.

Şekil 50.2. Şalvar kalıp çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 50.3. Şalvar teknik çizimi (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 31

Şekil No: 51, 51.1, 51.2

İnceleme Tarihi: 23.03.2015

Tarhlendirme: 1943

Koleksiyondaki Yeri: Şalvar valizde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Şalvar

Şekil 51. Şalvar (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde, desenli kırmızı ipek kadife kumaş, desenli gri basma kumaş ve siyah pamuklu kumaş kullanılmıştır. Yardımcı malzemedede, lastik, siyah ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

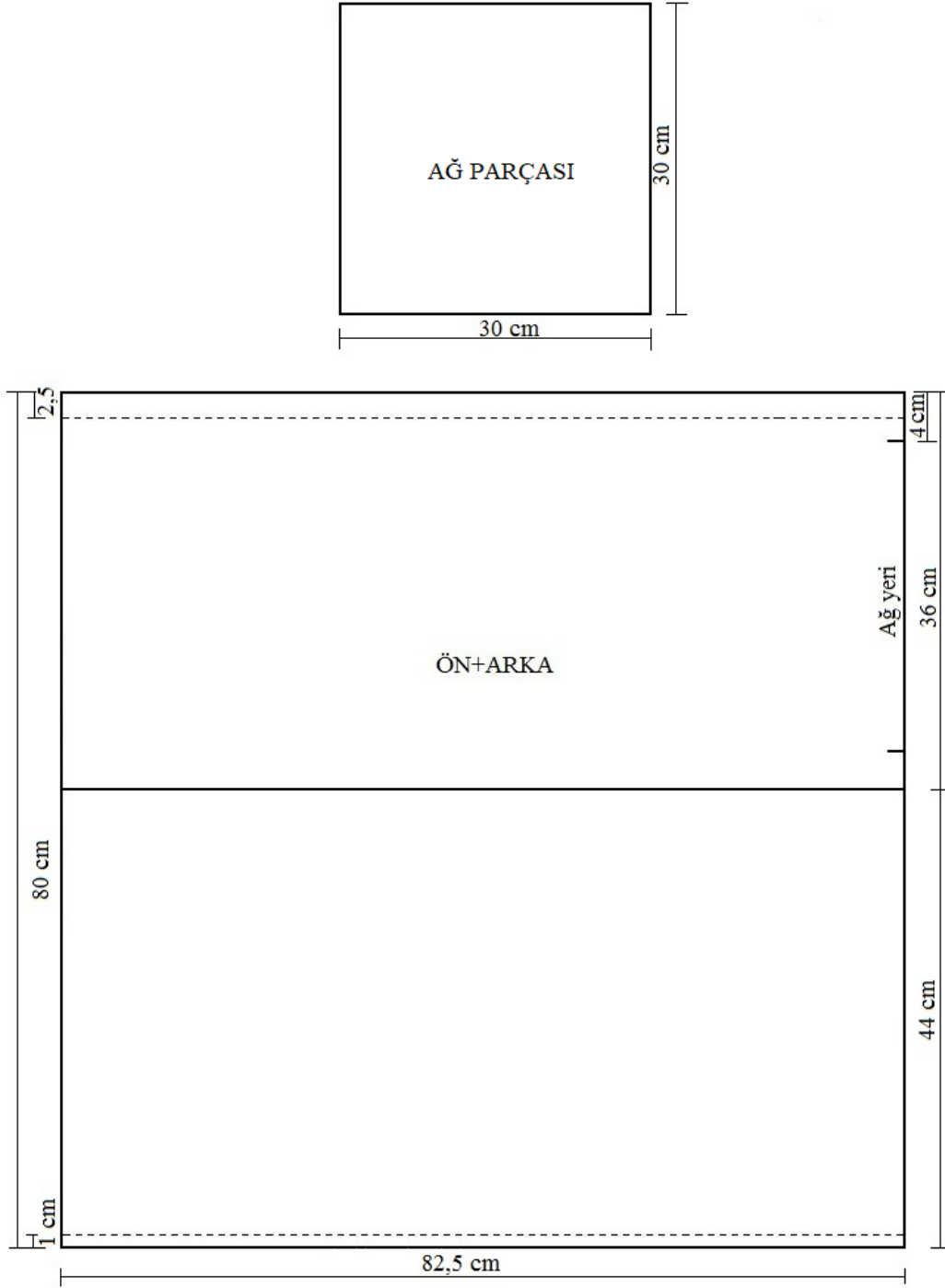
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi düz ve geniş kesimli çalışılmıştır. Giysiye bele paralel kalça ile diz arasında kesik uygulanmıştır. Giyside belden kesige kadar desenli gri pamuklu kumaş, kesikten paçaya kadar desenli kırmızı ipek kadife kumaş kullanılmıştır. Uçkurluk ise siyah pamuklu kumaş ile çalışılmıştır. Giysinin üst parçasında üç adet ek yapılmıştır. Şalvarın yanı kesikten paçaya kadar dikişlidir. Şalvar ağna, desenli gri basma kumaştan otuz cm genişliğindeki kare parça, üçgen şeklinde yerleştirilmiştir. Uçkurluk, giysi beline büzgü uygulandıktan sonra, birleştirilmiştir. Şalvarın paçaları büzgülü olup, lastik uçkurludur. Giysinin boyu ayak bileğine kadar uzanmaktadır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysideki ekler ve kesik bir cm genişliğinde makine dikişi ile birleştirildikten sonra, kesik üzerine gaze dikişi uygulanmıştır. Şalvar yan dikişi, iç paça, ağ ve ağ parçası bir cm genişliğinde makine dikişi ile birleştirilmiştir ve kenar temizliği yapılmamıştır. Beldeki uçkurluk iki buçuk cm ve paçadaki uçkurluk iki cm. genişliğinde çalışılmıştır. Beldeki uçkurluğa kapalı baskı uygulanmış olup, beyaz dikiş ipliği ile gaze dikişi yapılmıştır. Paçadaki uçkurluğa siyah dikiş ipliği ile kapalı baskı uygulanmıştır.

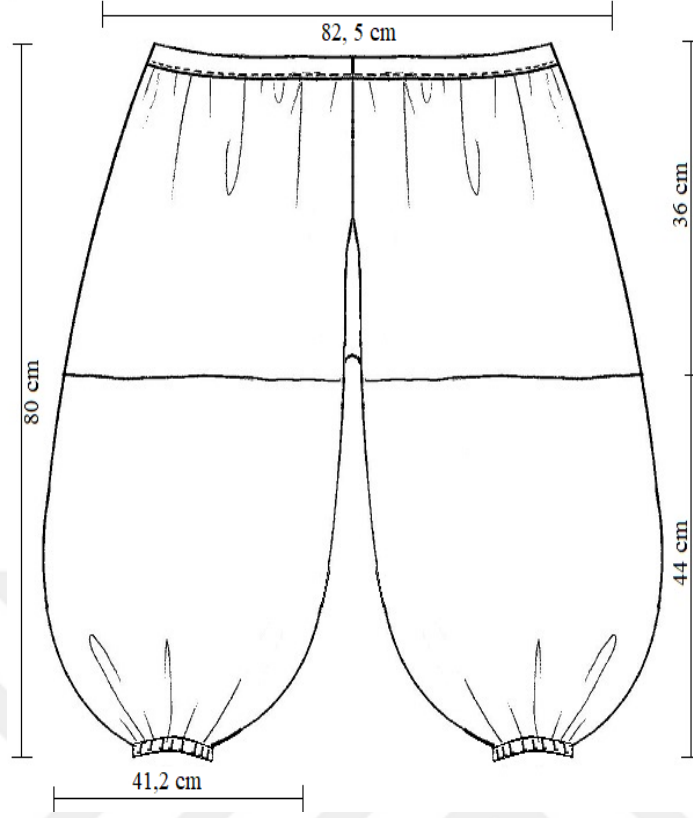
Giysinin Süsleme Özelliği: Giyside herhangi bir süsleme işlemi yapılmamıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside astarlama uygulanmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 51.1. Şalvar kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).

Şekil 51.2. Şalvar teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacı, 1942).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 32

Şekil No: 52, 52.1, 52.2

İnceleme Tarihi: 24.04.2015

Tarhlendirme: 1961

Koleksiyondaki Yeri: Giysi katlanarak sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysideki saten kumaşın dikiş paylarında kenar temizliği yapılmaması nedeniyle ara ara yıpranmalar olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Şalvar

Şekil 52. Şalvar (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde, pembe ipek saten kumaş, amerikan bezi ve yeşil desenli basma kumaş kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, pembe iş orlonu, beyaz dikiş ipliği ve lastik, kullanılmıştır.

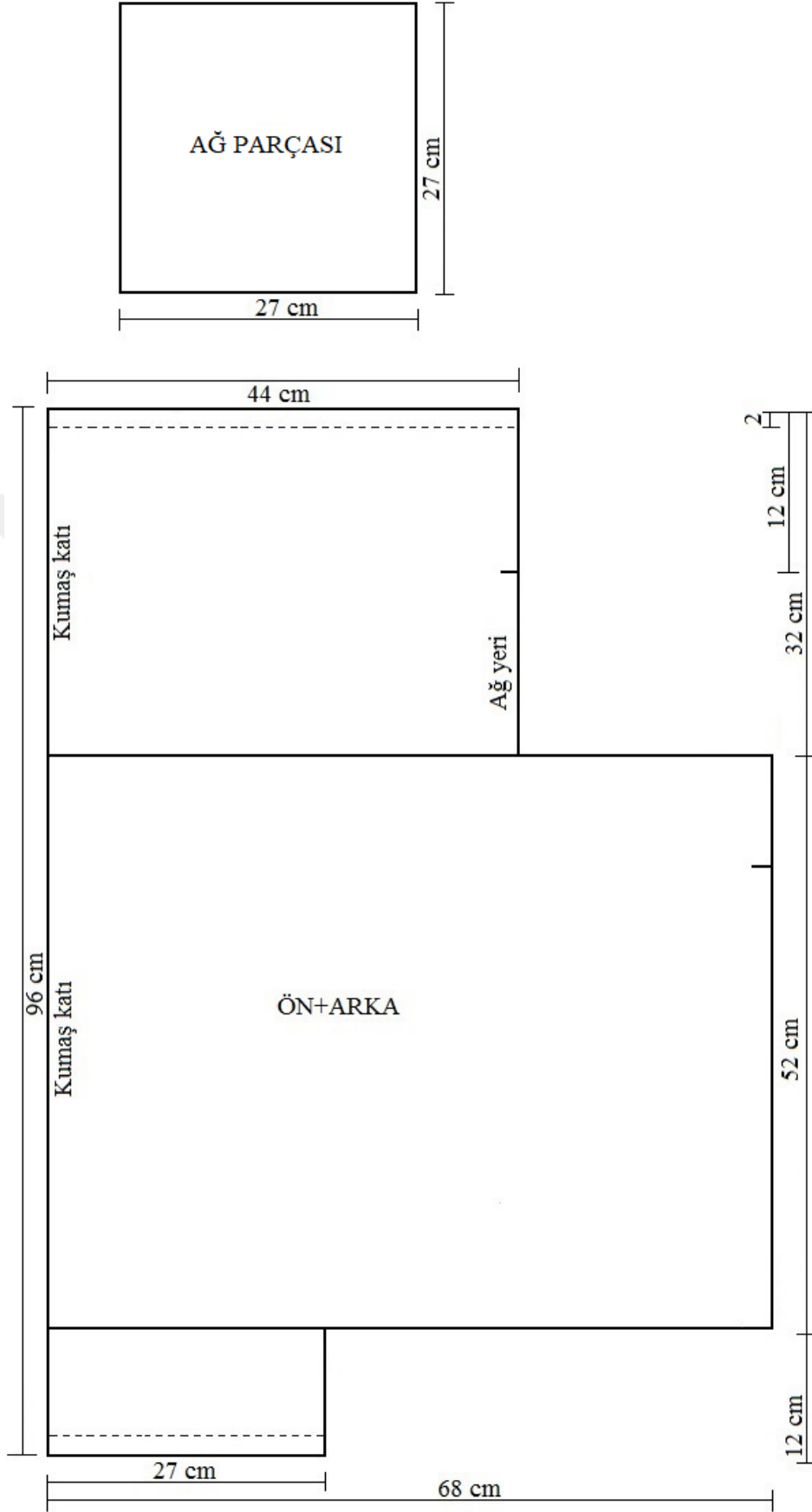
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Şalvar pembe ipek saten kumaşla çalışılmış olup, belden aşağı otuz iki cm ve paçadan yukarıya on iki cm genişliğinde kesik uygulanmıştır. Giyside belden kesişe kadar amerikan bezi, paçadan kesişe kadar ise, desenli yeşil basma kumaş kullanılmıştır. Giysiyi oluşturan pembe ipek saten kumaşa, büzgü yapılarak kesiklerle birleştirilmiştir. Giysinin yanları kumaş katı olup, ağı dikışlidir. Şalvar ağına, desenli yeşil basma kumaştan yirmi yedi cm genişliğindeki kare parça, üçgen şeklinde yerleştirilmiştir. Şalvarın bel ve paçaları büzgülü olup, lastik uçkurludur. Giysinin boyu ayak bileğine kadar uzanmaktadır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giyside kesiklerin ve iç paçanın birleştirilmesinde, beyaz dikiş ipliği ile oyulgama dikışı uygulanmıştır. Ağ ve ağ parçası dikiminde, pembe iş orlonu ile oyulgama dikışı yapılmıştır. Beldeki uçkurluk iki cm ve paçadaki uçkurluk bir buçuk cm. genişliğinde çalışılmıştır. Uçkurluklara, pembe iş orlonu ile oyulgama dikışı yapılarak kapalı baskı uygulanmıştır.

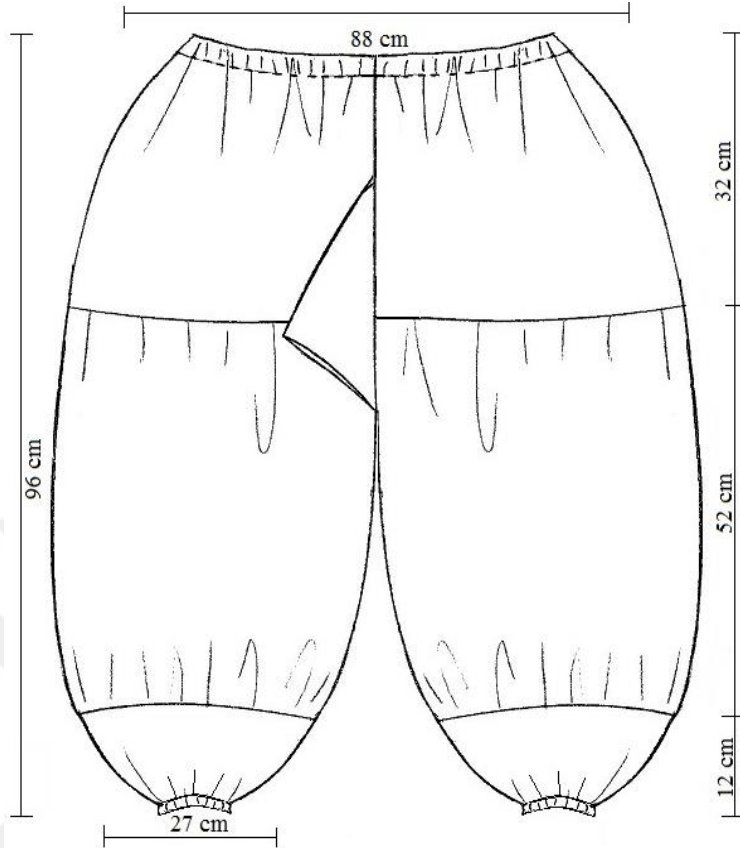
Giysinin Süsleme Özelliği: Giyside herhangi bir süsleme işlemi yapılmamıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giysiye astarlama uygulanmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 52.1. Şalvar kalıp çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).

Şekil 52.2. Şalvar teknik çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).

4.3. Alt Problem 3: Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın özel gün giyimlerinde kullanılan malzemelerin özellikleri nelerdir?

4.4. Alt Problem 4: Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın özel gün giyimlerinde kullanılan renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama teknikleri nelerdir?

Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın özel gün giyimlerinde kullanılan malzemelerin özelliklerini, renk, kumaş, malzeme, model özelliği, kalıp, kesim, dikim, süsleme ve astarlama tekniklerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada sonucunda ulaşılan geleneksel kadın özel gün giyim örnekleri incelenerek aşağıda sunulmuştur.

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 33

Şekil No: 53, 53.1, 53.2, 53.3, 53.4

İnceleme Tarihi: 24.04.2015

Tarihlendirme: 1961

Koleksiyondaki Yeri: Giysi bohça içerisinde sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysi onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysinin iki düğmesinin olmadığı görülmüştür.

Giysi Adı: Entari

Şekil 53. Entari ön ve arka beden görünümü (Ayşe Altın, Kıranşıklar, 1961).

Şekil 53.1. Entari süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde, turuncu renkte floş çizgili viskon kumaş kullanılmıştır. Giyside, üst bedene, kollara ve etek ucunun on cm lik mesafesine, amerikan bezi ile astarlama yapılmıştır. Giyside süsleme, siyah pamuklu kumaş, siyah koton iplik ve siyah yün iplik ile uygulanmıştır. Yardımcı malzemede, beyaz gömlek düğmesi, siyah ve açık mavi koton iplik kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi düz bir beden üzerine dik yaka uygulanarak, ön beden bel hizasına kadar açık çalılışlıdır. Yaka oyuntusundan ön ortasında, beş cm genişliğinde, dikdörtgen şeklinde kesik uygulanarak, ek yapılmıştır. Tek sıra düğmeli kapama tekniği kullanılmıştır. Ön ve arka ortası kumaş katı, omuzlar dikişsiz çalılışlıdır.

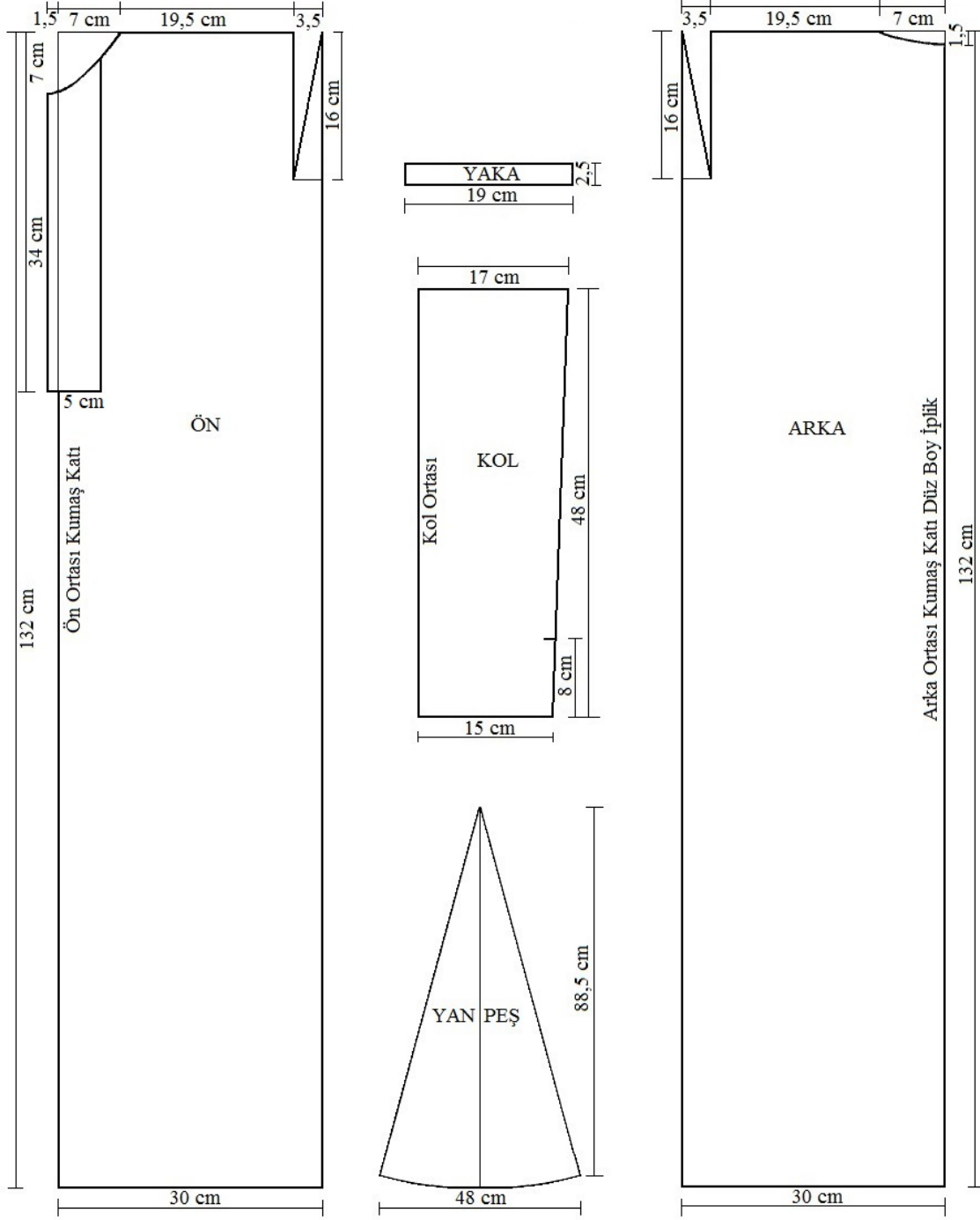
Yan dikişlere, belden etek ucuna doğru genişleyen ek parçalar yerleştirilmiştir. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol yırtmacı uygulanmıştır. Kol alt dikişlerine yerleştirilen kuş parçaları, kol evine uygulanan üçgen kesik ile yapılmıştır. Entarinin boyu, ayak bileklerine kadar çalışılmıştır. Giysinin ön bedende kesik üzerine ve kol ağzına süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Entarinin yan dikişleri, kol alt dikişleri, ön bedene uygulan kesik, açık mavi koton iplik ve oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Yakanın bedene birleştirilmesinde oyulgama dikişi ve kapalı baskı kullanılmıştır. Yaka ortasına oyulgama dikişi, kenarına ise elde makine dikişi uygulanmıştır. Kapama payı kenarına yarım cm aralıklarla elde makine dikişi yapılmıştır. Kol ağzı, iki cm den kıvrılarak astarla oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Etek ucuna astar yerleştirilerek siyah koton iplikle oyulgama dikişi uygulanmıştır.

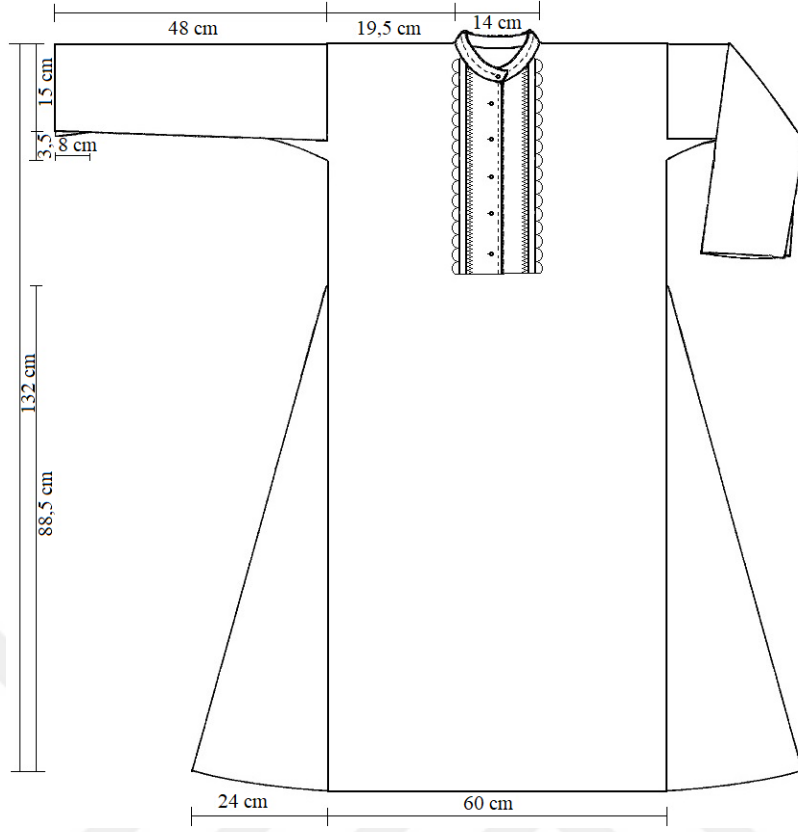
Giysinin Süsleme Özelliği: Ön ortasında uygulanan kesik üzerine ve kol ağzına bir cm genişliğinde siyah pamuklu kumaştan hazırlana şerit yerleştirilmiştir. Ön bedende şerit iç kenarlarını, kordon tutturma tekniği ile geometrik bordür süslemektedir. Entarinin kapama payı, yaka ve kol yırtmacı kenarlarını, siyah yünden bükülmüş kordon sınırlamaktadır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside, ön ve arka beden bel hizasına kadar, dikdörtgen şekilde hazırlanan astar, bedene oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Koldaki astar dikdörtgen olup, kol ağzı ile birleştirip çevrildikten sonra, oyulgama dikişi ile kola tutturulmuştur. Etek ucundaki astar ise, on cm genişliğinde olup, oyulgama dikişi ile kapalı baskı yapılmıştır.

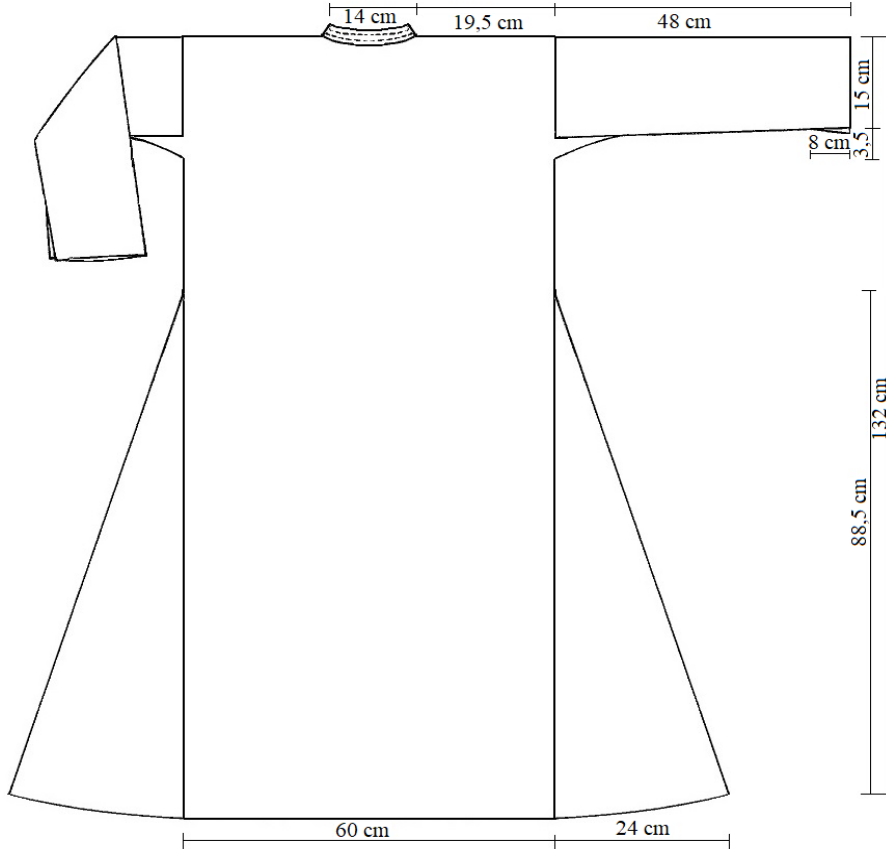
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 53.2. Entari kalıp çizimi (Ayşe Altın, Kıranşıklar, 1961).

Şekil 53.3. Entari ön beden teknik çizimi (Ayşe Altın, Kıranşıklar, 1961).

Şekil 53.4. Entari arka beden teknik çizimi (Ayşe Altın, Kıranşıklar, 1961).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 34

Şekil No: 54, 54.1, 54.2, 54.3, 54.4

İnceleme Tarihi: 24.03.2015

Tarhlendirme: 1970

Koleksiyondaki Yeri: Entari valizde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysinin yan dikişlerinde iki buçuk cm daraltma, etek ucunda beş buçuk cm uzatma yapıldığı görülmüştür. Kalıp çizimi giysi orijinaline göre çalışılmıştır.

Bugünkü Durumu: Giysi folklor ve kına gecelerinde giyilmektedir.

Giysi Adı: Entari

Şekil 54. Entari ön ve arka beden görünümü (Şerife Tümen, Kocakovacak, 1970).

Şekil 54.1. Entari süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde, kendinden desenli parlak yeşil metalik polyester simli kumaş kullanılmıştır. Giysi, amerikan bezi ve kırmızı desenli pazen kumaş ile astarlanmıştır. Giyside süsleme, bordo dikiş ipliği, kırmızı yün iplik ve beyaz kum boncuk ile uygulanmıştır. Yardımcı malzemede, fermejüp, beyaz gömlek düğmesi, yeşil koton iplik, siyah ve bordo dikiş ipliği kullanılmıştır.

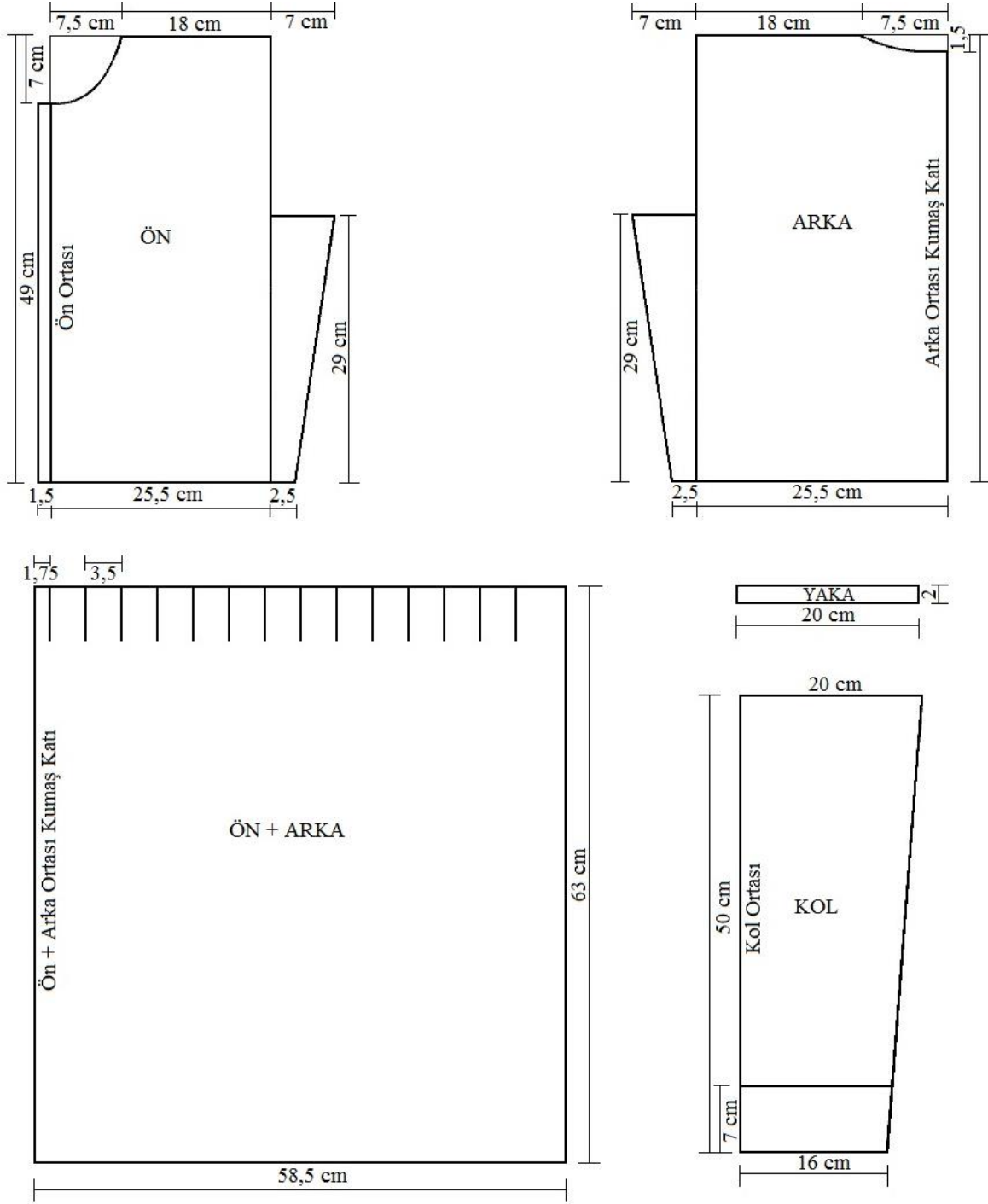
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi düz bir beden üzerine dik yaka uygulanarak, ön beden, bel hizasına kadar açık çalışılmıştır. Giyside kapama, yedi adet fermejüple yapılarak, tek sıra düğmeli kapama tekniği uygulanmıştır. Giysinin bel çevresi kesikli olup, serbest pilli etek ile birleştirilmiştir. Giysinin üst bedeninde, yan dikişlere kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı, omuzlar dikişsiz çalışılmıştır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol yırtmacı uygulanmıştır. Kol ağzına yedi cm genişliğinde parça eklenerek, makinede kapalı baskı ile manşet görüntüsü verilmiştir. Kol ağzına birit ilik tekniği uygulanarak daraltılma yapılmıştır. Entarinin boyu, diz altı hizasında çalışılmıştır. Giyside ön beden ve kol ağzına süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Entarinin yan dikişleri, kol alt dikişleri, bele uygulan kesik, makine dikişi ile birleştirilmiştir. Giysi astarlandıktan sonra, arka ortasına ve beldeki kesik arasına makine dikişi, bordo iplikle yapılmıştır. Yaka bedene makine dikişi ile birleştirilerek, kapalı baskı uygulanmıştır. Yakanın çevresine, bordo iplikle çıma dikişi yapılmıştır. Etek ucu beş buçuk cm den katlanarak kapalı baskı, makine dikişi ile uygulanmıştır.

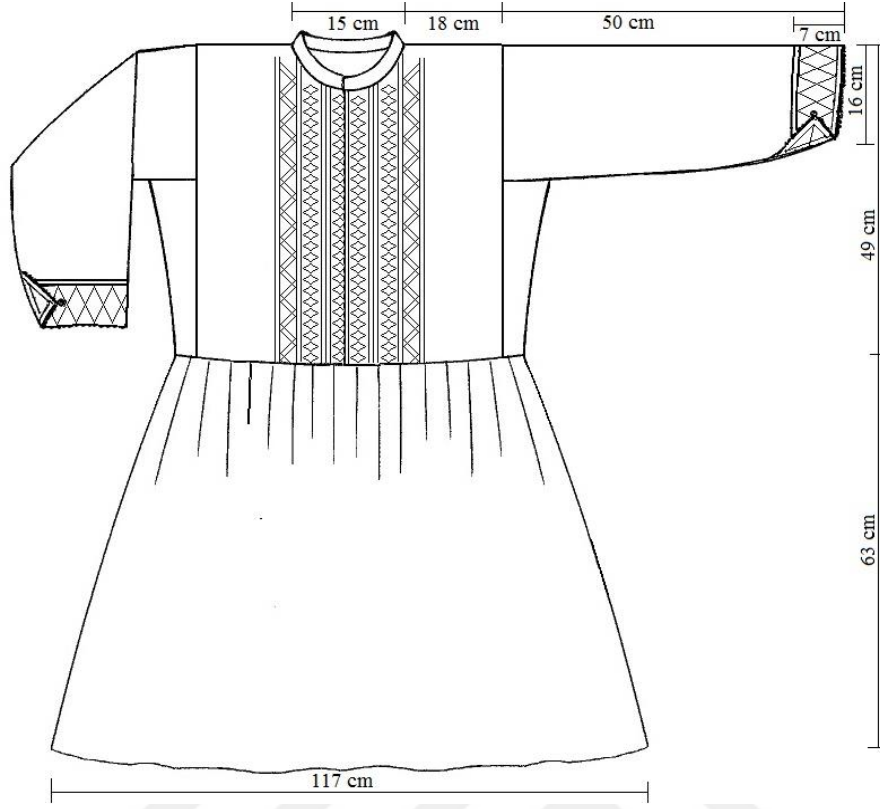
Giysinin Süsleme Özelliği: Giyside ön bedene ve kol ağzına makine dikişleri ile süsleme yapılmıştır. Ön bedene iki sıra eşkenar dörtgen, bir sıra zikzak çizgilerin süslediği bordürler dikey yerleştirilmiştir. Bordürleri yarım cm aralıklarla yapılan düz dikişler sınırlamaktadır. Kol ağzındaki ek parçaya çıma dikişi uygulandıktan sonra, eşkenar dörtgen şeklinde makine dikişi uygulanmıştır. Kapanma payı ve kol ağzı kenarlarını, kırmızı yün ipten yapılan boncuklu tığ oyası çevrelemektedir. Süslemede makine dikişi kullanılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside; ön ve arka bedene, bel hizasının üç cm altında biten astarlama, amerikan bezi ile yapılmıştır. Giysi kolları, kol ağzından dirsek hizasına kadar, kırmızı desenli pazen kumaşla, dirsekten yukarısı amerikan bezi ile astarlanmıştır. Giysinin yakası, kırmızı desenli pazen kumaşla astarlı çalışılmıştır. Astarın omuzları dikişsizdir. Astarla yan dikişlere çarpma dikişi, yeşil koton iplik ile uygulanmıştır. Astarın etek ucuna kapalı baskı, oyulgama dikişi ile yapılmıştır.

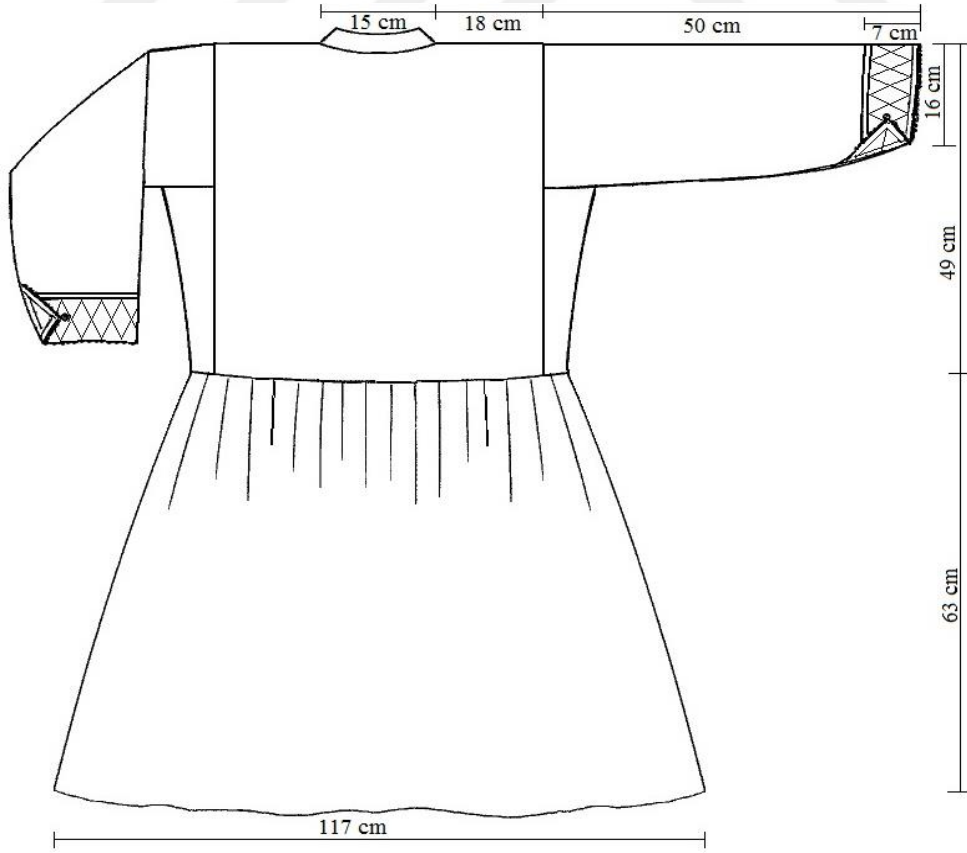
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 54.2. Entari kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1970).

Şekil 54.3. Entari ön beden teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1970).

Şekil 54.4. Entari arka beden teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1970).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 35

Şekil No: 55, 55.1, 55.2, 55.3, 55.4, 55.5

İnceleme Tarihi: 08.01.2017

Tarhlendirme: 1920

Koleksiyondaki Yeri: Giysi bohça içerisinde dolapta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Astarla arka yaka ortasından aşağı doğru yedi cm lik mesafe, pembe desenli sentetik kumaş ile yama yapıldığı görülmüştür. Ayrıca arka yaka ortası ve sağ arka etekteki yırtılmalar çarpma dikişi ile onarıldığı görülmüştür.

Bugünkü Durumu: Koldaki kuş paçalarında ve yırtmaçlarda sökülmeler olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Urba (Bindallı)

Şekil 55. Urba ön ve arka beden görünümü (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1920).

Şekil 55.1. Urba ön beden süsleme görünümü.

Şekil 55.2. Urba arka beden süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde, lacivert pamuklu kadife kumaş kullanılmıştır. Astarlama krem renkli pamuklu kumaş ile yapılmıştır. Süslemede, sarı sim iplik, sarı metal pul, hazır harç ve karton kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine yakasız, önden açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişlidir. Ön ortasına omuzda itibaren etek ucuna doğru genişleyen ek parça yerleştirilmiştir. Giyside kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol uçları püf ile toparlanarak manşet uygulanmıştır. Kol altlarına kuş parçaları yerleştirilmiştir. Her iki yanda kalça hizasından başlayarak etek ucunda sonlanan yırtmaç vardır. Giysinin boyu ayak bileklerine kadardır. Giyside bütün parçalara süsleme uygulanmıştır.

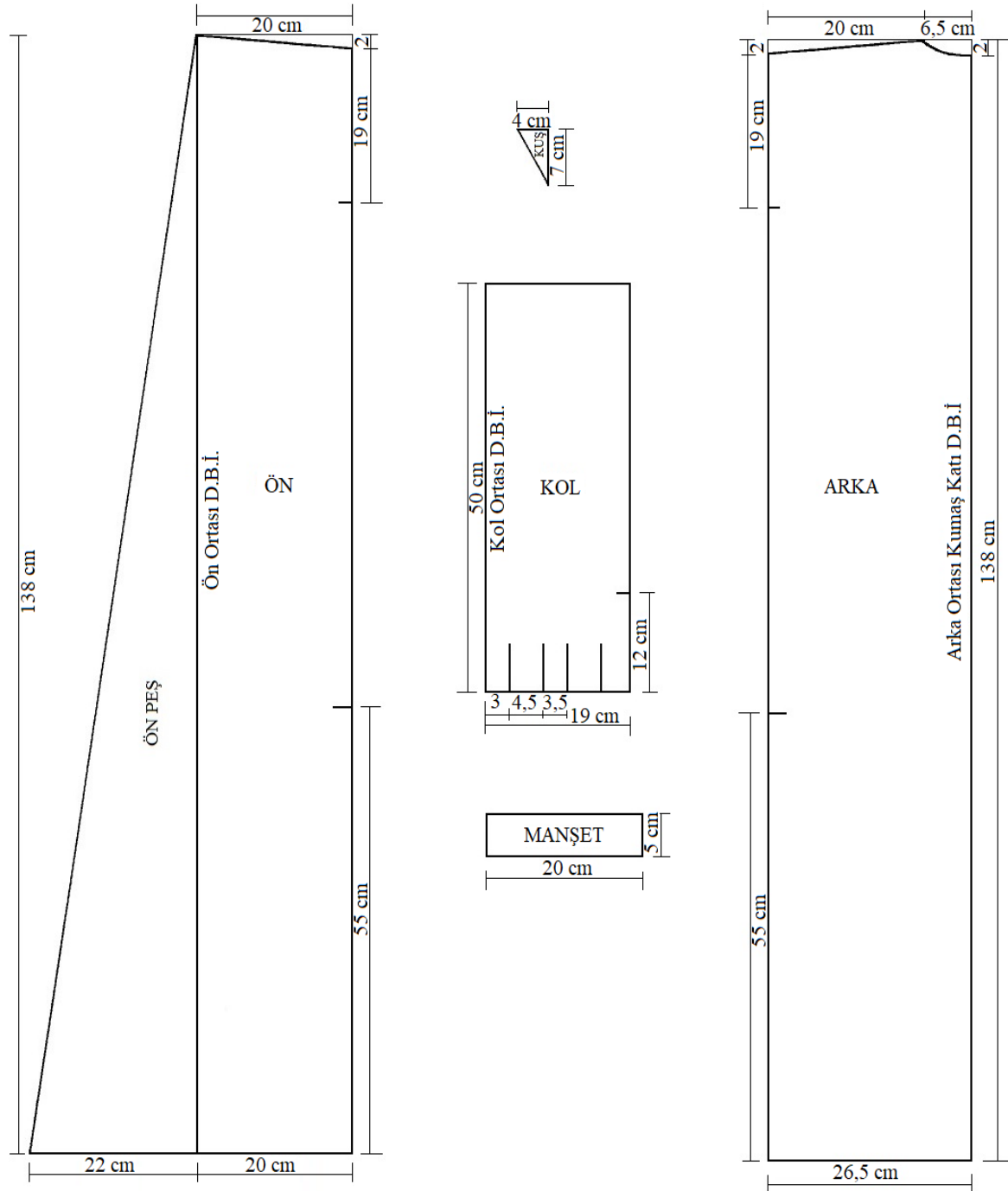
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi dikimi, makinede düz dikiş ile yapılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Giysi üzerine bitkisel ve geometrik bezeme motifleri Maraş işi tekniğinde çalışılmıştır. Giysinin, peş kenarları, etek uçları ve yırtmaç kenarları verev çizgilerle çevrelenen çiçek motifleri ile su şeklinde süslenmiştir. Etek ucu ile yırtmaç arasında ön ve arka bedeni ortlayan gül bezek, hançer yaprak ve kıvrımlı dallardan oluşan büyük bitkisel motif yerleştirilmiştir. Ön ve arka bedeni ortlayan, bel hizasından kol evine doğru, kavisli çizgilerle oluşturulan motifi, geometrik şekiller ve çiçekler süslemektedir. Bu motif karşılıklı yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Giyside bütün parçalara, farklı tasarım ve büyüklükteki bitkisel motiflerle serpmeye şeklinde bezeme yapılmıştır. Bitkisel ve

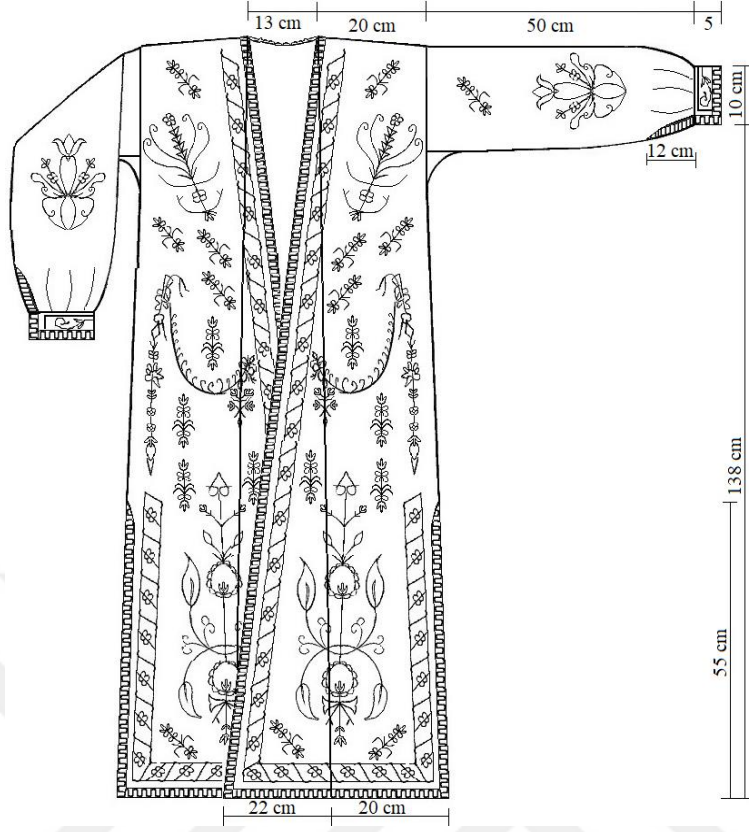
geometrik motif aralarına metal pul yerleştirilerek, süsleme yapılmıştır. Giysinin yaka, peş kenarları, etek uçları, yırtmaç kenarları ve manşet kenarları hazır harç ile sınırlandırılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside krem renkli pamuklu kumaş ile astarlama yapılmıştır. Giyside duble astarlama tekniği kullanılmıştır. Astar parçalarının birleştirilmesinde, yorgan ipi ile oyulgama dikişi yapılarak dikiş paylarına bir cm den kapalı baskı uygulanmıştır. Astar giysiye çarpma dikişi ile birleştirilmiştir.

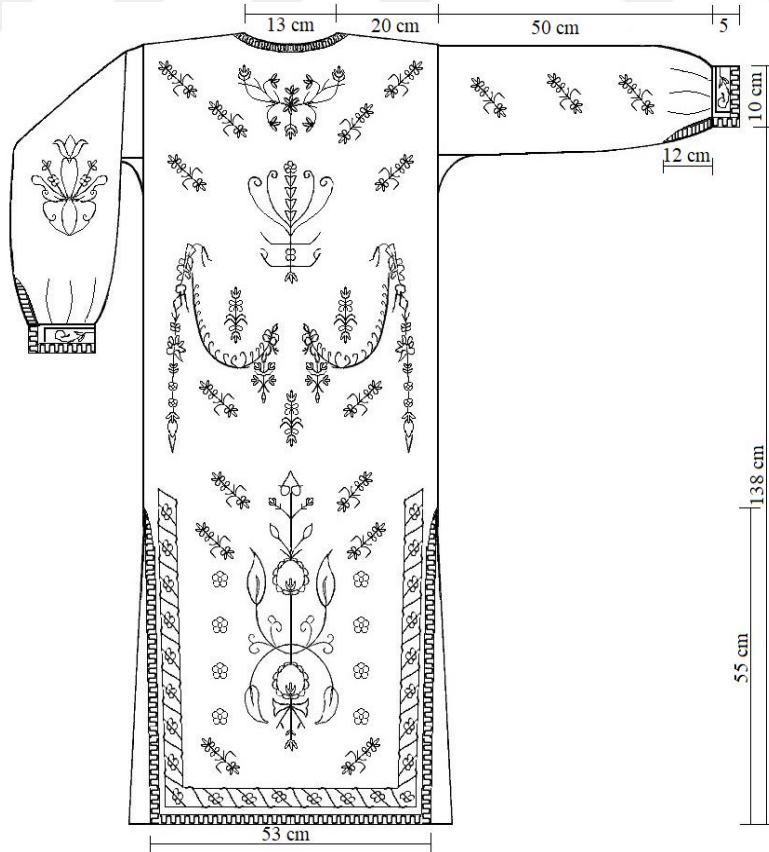
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 55.3. Urba kalıp çizimi (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1920).

Şekil 55.4. Urba ön beden teknik çizimi (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1920).

Şekil 55.5. Urba arka beden teknik çizimi (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1920).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 36

Şekil No: 56, 56.1, 56.2, 56.3, 56.4, 56.5

İnceleme Tarihi: 04.01.2017

Tarhlendirme: 1930

Koleksiyondaki Yeri: Giysi bohça içerisinde dolapta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi astarında yırtılmalar, hazır harçta yıpranmalar görülmüştür.

Giysi Adı: Urba (bindallı)

Şekil 56. Urba ön ve arka beden görünümü (Behiçe Arslan, Kemaliye, 1930).

Şekil 56.1. Urba ön beden süsleme detay görünümü.

Şekil 56.2. Urba arka beden süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde, bordo pamuklu kadife kumaş kullanılmıştır. Astarlama krem renkli mermerşahi ile yapılmıştır. Süslemede, sarı sim iplik, sarı metal pul, hazır harç ve karton kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, açık sarı koton iplik ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

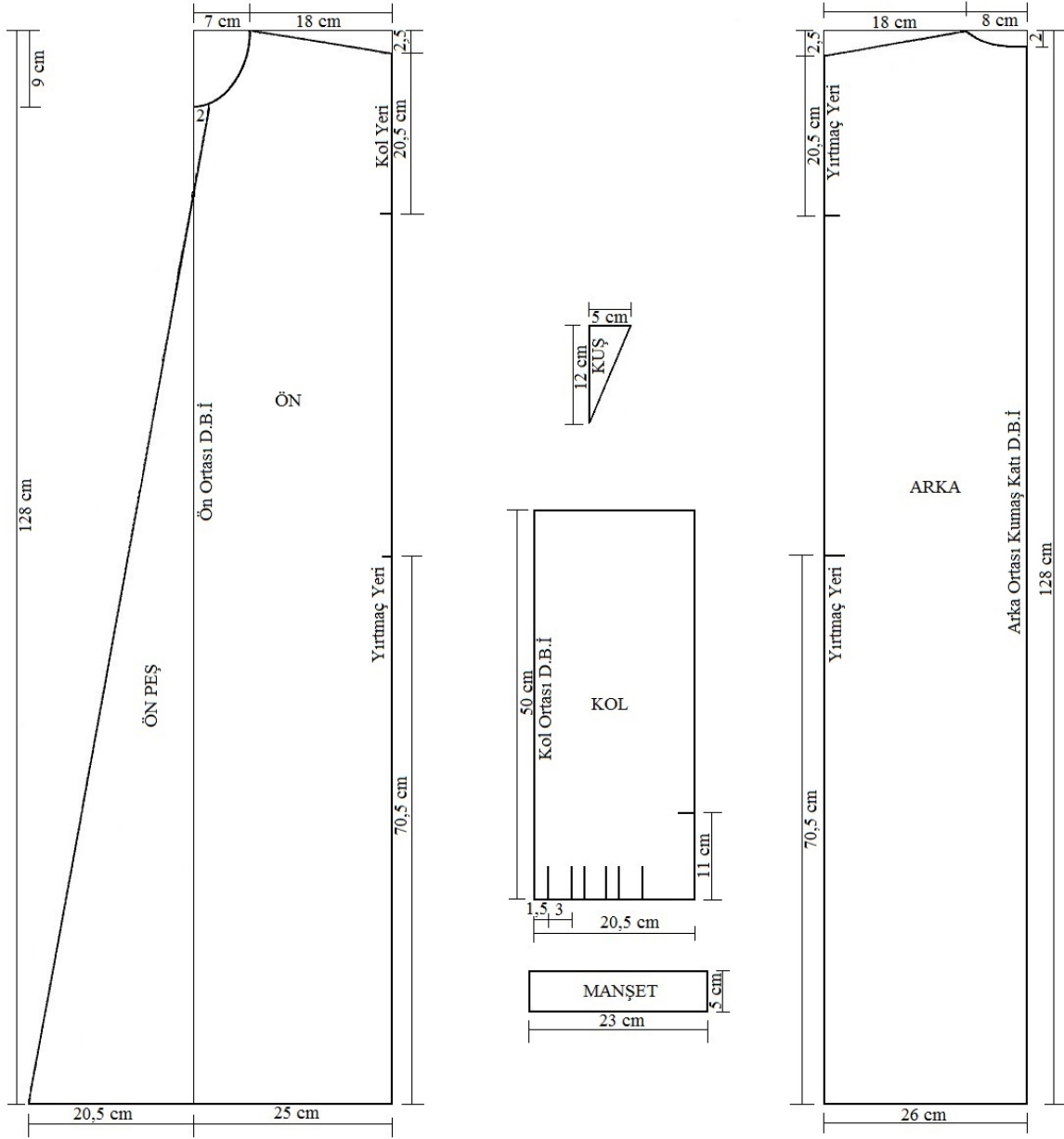
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine sıfır yaka uygulanarak, önden açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikilidir. Ön ortasına bel hizasından etek ucuna doğru genişleyen ek parça yerleştirilmiştir. Giyside kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol uçları pililer ile toparlanarak manşet uygulanmıştır. Kol altlarına kuş parçaları yerleştirilmiştir. Her iki yanda kalça hizasından başlayarak etek ucunda sonlanan yırtmaç vardır. Giysinin boyu ayak bileklerine kadardır. Giyside bütün parçalara süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi dikimi makinede düz dikiş ile yapılmıştır.

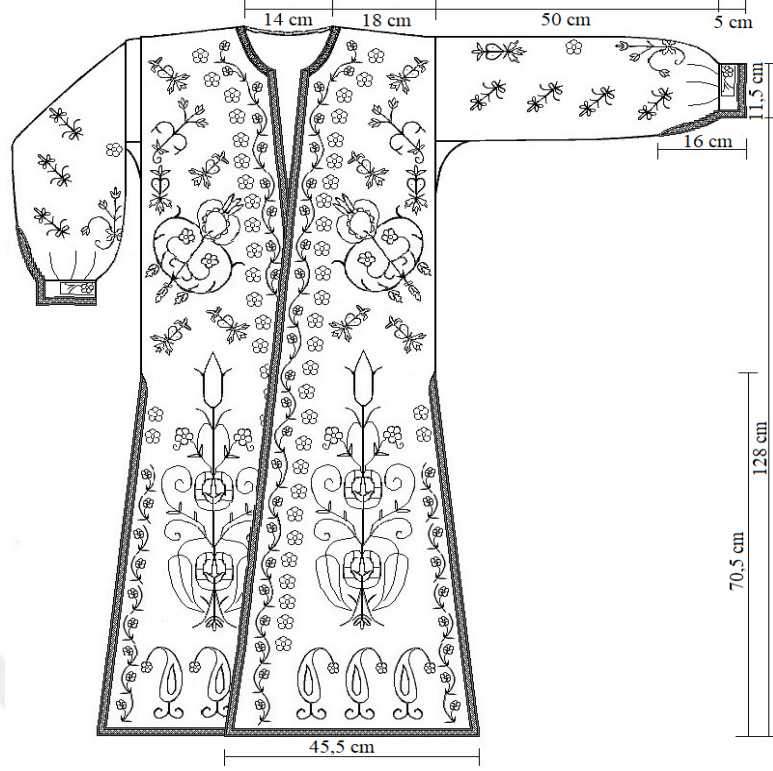
Giysinin Süsleme Özelliği: Giysi üzerine bitkisel bezeme motifleri Maraş işi tekniğinde çalışılmıştır. Giysinin, ön yaka, peş kenarları ve yırtmaç kenarları kıvrımlı dal, mine çiçeği ve yaprak motifleri ile su şeklinde süslenmiştir. Ön bedene yaka ve peş kenarlarına uygulanan su, mine çiçekleri ile çevrenmiştir. Etek uçlarına büyük hançer yaprakları yerleştirilmiştir. Ön bedende, hançer yaprakları üzerine gül bezek, lale, hançer yaprak ve kıvrımlı dallardan oluşan büyük bitkisel motif yerleştirilmiştir. Arka ortasına, hançer yaprakları üzerine, gül bezek, mine çiçeği, lale, yaprak ve kıvrımlı dallardan oluşan büyük bitkisel motif ile süsleme yapılmıştır. Arka ortasına büyük bitkisel motif üzerine dört farklı bitkisel motif yerleştirilmiştir. Arka ortasına yerleştirilen bitkisel motifler, mine çiçeği ile çevrenmiştir. Giyside bütün parçalara, farklı tasarım ve büyüklükteki bitkisel motiflerle serpmeye şeklinde bezeme yapılmıştır. Bitkisel motif aralarına metal pul yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Giysinin yaka, peş kenarları, etek uçları, yırtmaç kenarları ve manşet kenarları hazır harç ile sınırlandırılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside krem renkli mermerşahi ile astarlama yapılmıştır. Giyside duble astarlama tekniği kullanılmıştır. Astar parçalarının birleştirilmesinde, açık sarı koton iplik ile oyulgama dikişi yapılarak dikiş paylarına bir cm den kapalı baskı uygulanmıştır. Astar giysiye çırpma dikişi ile birleştirilmiştir.

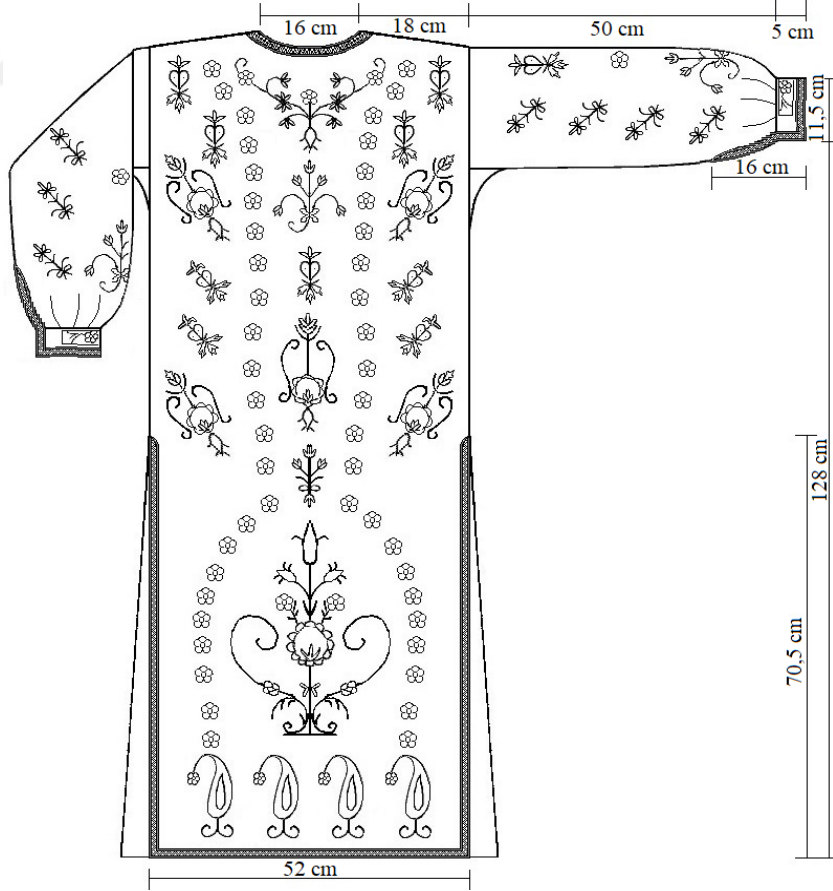
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi, Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi, uluslararası bilimsel hakemli mevsimlik derginin 33. sayısında, “Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın özel giyim kuşam özellikleri” konulu hazırladığımız makalede yayınlanmıştır.

Şekil 56.3. Urba kalıp çizimi (Behiçe Arslan, Kemaliye, 1930).

Şekil 56.4. Urba ön beden teknik çizim (Behiçe Arslan, Kemaliye, 1930).

Şekil 56.5. Urba arka beden teknik çizim (Behiçe Arslan, Kemaliye, 1930).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 37

Şekil No: 57, 57.1, 57.2, 57.3, 57.4, 57.5

İnceleme Tarihi: 30.03.2015

Tarhlendirme: 1942

Koleksiyondaki Yeri: Giysi bohça içerisinde hurca konularak dolapta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysi kenarlarındaki simli hazır harç makine dikişi ile onarıldığı görülmüştür.

Bugünkü Durumu: Kol altındaki kuş parçalarında yırtılma, yan dikişlerde sökülme olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Urba (bindallı)

Şekil 57. Urba ön ve arka beden görünümü (Fadime Sadıç, Kocakovacı, 1942).

Şekil 57.1. Urba ön beden süsleme detay görünümü.

Şekil 57.2. Urba arka beden süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde, bordo pamuklu kadife, bordo desenli divitin kumaş kullanılmıştır. Astarlama amerikan bezi ile yapılmıştır. Süslemede, sarı sim iplik, sarı metal pul, hazır harç, karton, turuncu, yeşil, mavi ve krem renginde koza ipliği kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, pembe koton iplik ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi düz bir beden üzerine V yaka uygulanarak, önden açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişlidir. Arka bedende yan dikişlere kup şeklinde ek yapılmıştır. Ön ortasına bel hizasından etek ucuna doğru genişleyen ek parça yerleştirilmiştir. Kol üstüne bordo desenli divitin kumaş ile ek yapılmıştır. Giyside kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol altlarına kuş parçaları yerleştirilmiştir. Kollarda, kol ağzına doğru daraltılma yapılarak, kol alt dikişinden yırtmaç uygulanmıştır. Her iki yanda kalça hizasından başlayarak etek ucunda sonlanan yırtmaç vardır. Giysinin boyu ayak bileklerine kadardır. Giyside bütün parçalara süsleme uygulanmıştır.

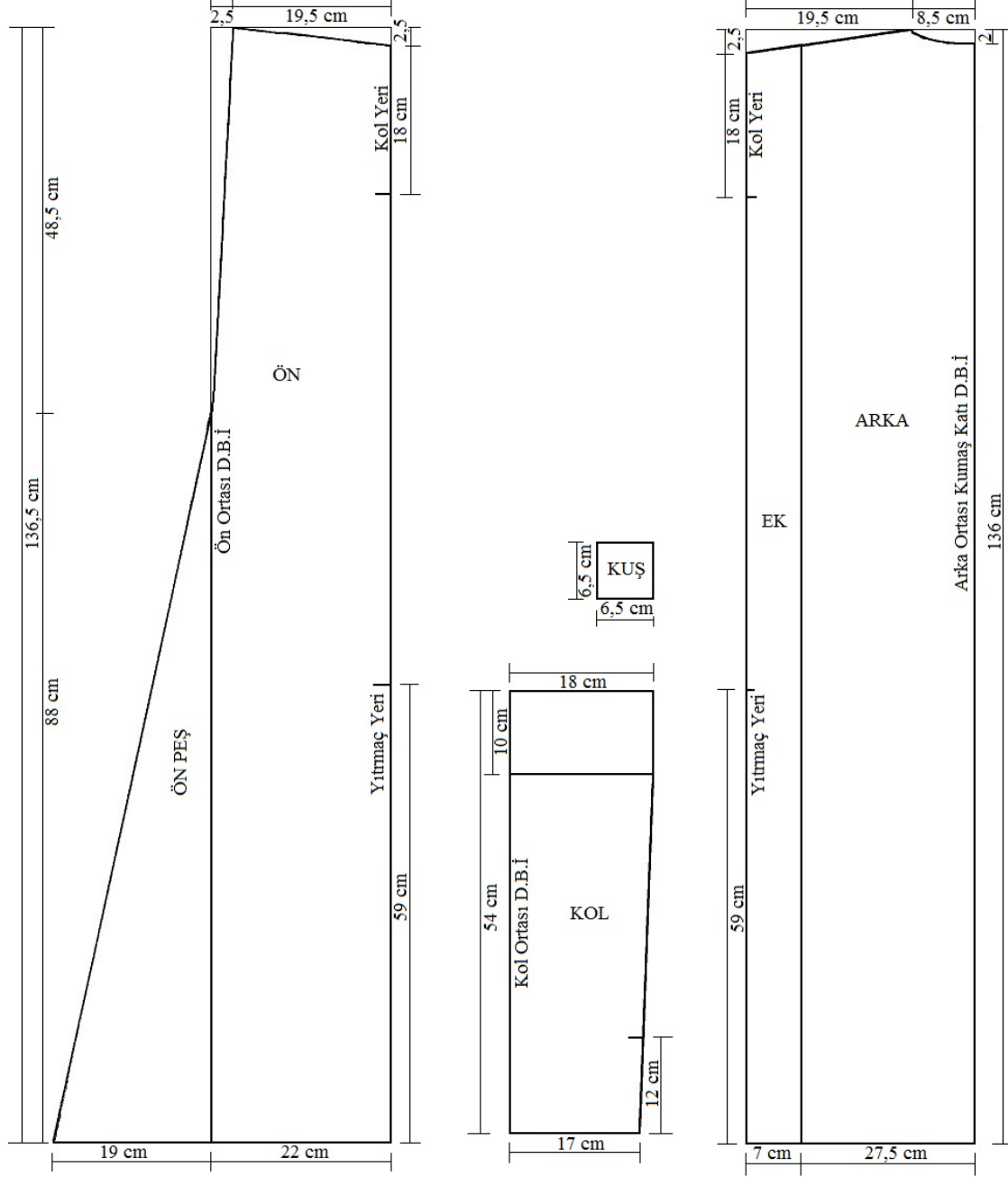
Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi parçalarının birleştirilmesinde, pembe koton iplikle oyulgama dikişi yapılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Giysi üzerine bitkisel bezeme motifleri Maraş işi tekniğinde çalışılmıştır. Giysinin, ön ortası, peş kenarları, etek uçları ve yırtmaç kenarları kıvrımlı dal, mine çiçeği ve yaprak motifleri ile su şeklinde süslenmiştir. Ön bedende etek ucu ile peş köşesine, çiçek, gül bezek ve kıvrımlı dallardan oluşan bitkisel motif, yırtmaç kenarına doğru verev yerleştirilmiştir. Bu bitkisel motif örneği ile ön bedende göğüs altına, arka bedende ise kalça hattına iki adet dikey yerleştirilerek, süsleme yapılmıştır. Ön bedende, etek ucu ile yırtmaç arasında gül bezek, lale, hançer yaprak ve kıvrımlı dallardan oluşan büyük bitkisel motif yerleştirilmiştir. Arka bedende ise, fiyonk, gül bezek ve kıvrımlı dallardan oluşan büyük bitkisel motif, etek ucundaki beş sıra küçük bitkisel motifler üzerine yerleştirilmiştir. Arka bedende etek ucundaki motif aralarına ve büyük bitkisel motifin sağ ve soluna renkli koza ipliklerle kır çiçekleri yerleştirilerek zincir iğnesi tekniği uygulanmıştır. Giysinin bütün parçaları, kıvrımlı dal, çiçek ve yapraklardan oluşan küçük bitkisel motiflerle serpmeye şeklinde bezenmiştir. Bitkisel motif aralarına metal pul yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Giysinin yaka, ön ortası, peş kenarları, etek uçları, yırtmaç kenarları ve kol ağzı hazır harç ile sınırlandırılmıştır.

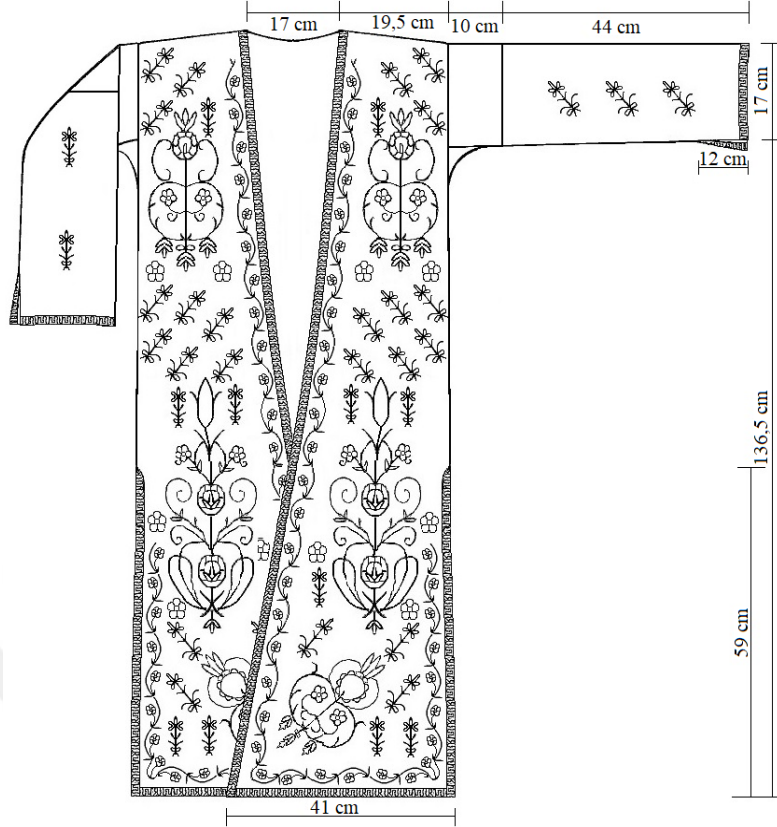
Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside amerikan bezi ile astarlama yapılmıştır. Giyside double astarlama tekniği kullanılmıştır. Astar parçalarının birleştirilmesinde, pembe

koton iplik ile oyulgama dikişi yapılarak dikiş paylarına bir cm den kapalı baskı uygulanmıştır. Astar giysiye çarpma dikişi ile birleştirilmiştir.

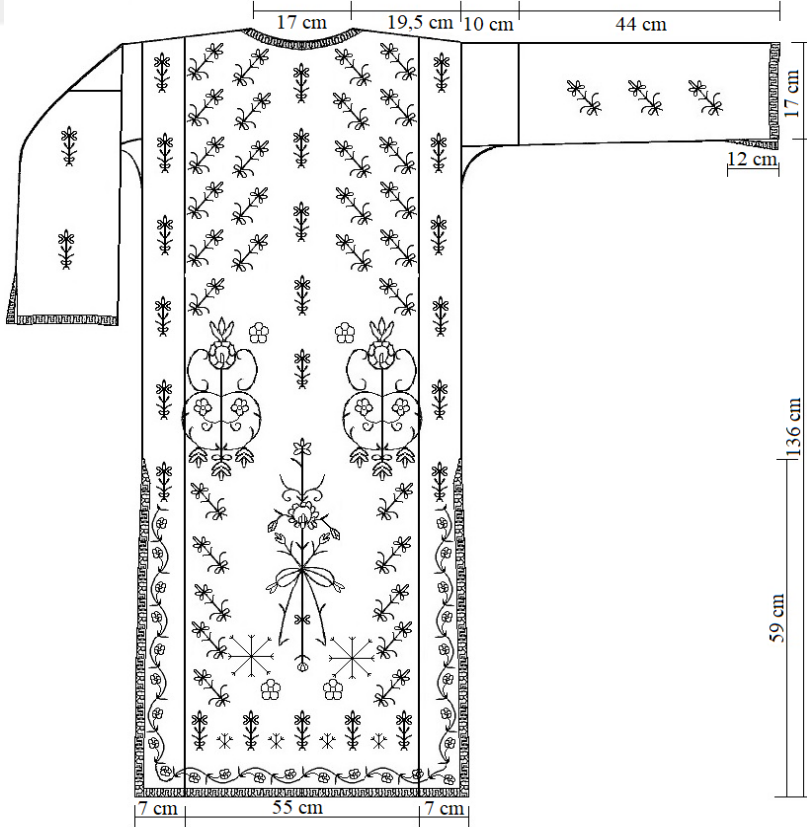
Eserin Yayınlamp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 57.3. Urba kalıp çizimi (Fadime Sadıç, Kocakovacık, 1942).

Şekil 57.4. Urba ön beden teknik çizimi (Fadime Sadıç, Kocakovacık, 1942).

Şekil 57.5. Urba arka beden teknik çizimi (Fadime Sadıç, Kocakovacık, 1942).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 38

Şekil No: 58, 58.1, 58.2, 58.3, 58.4, 58.5

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarhlendirme: 1959

Koleksiyondaki Yeri: Giysi bohça içerisinde valizde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir durumdadır.

Giysi Adı: Urba (bindallı)

Şekil 58. Urba ön ve arka beden görünümü (Hanife Akbel, Belenören, 1959).

Şekil 58.1. Urba ön beden süsleme detay görünümü.

Şekil 58.2. Urba arka beden süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde, bordo pamuklu kadife kumaş kullanılmıştır. Astarlama amerikan bezi ile yapılmıştır. Süslemede, sarı sim iplik, sarı metal pul, sarı hazır harç ve karton kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği, bordo ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

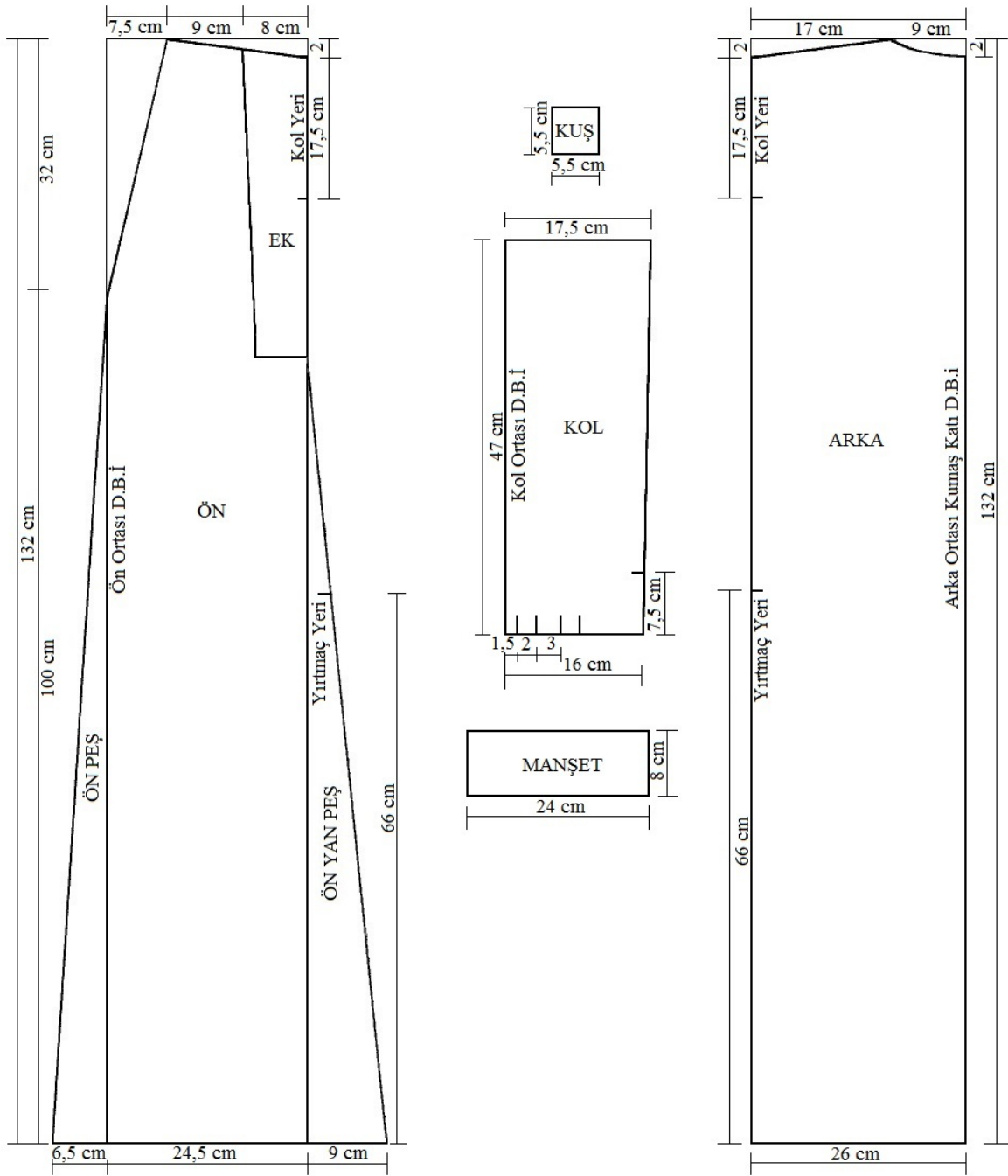
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi düz bir beden üzerine V yaka uygulanarak, önden açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişlidir. Ön bedende, omuzdan bel hizasına kadar kup şeklinde ek yapılmıştır. Ön ortasına ve yan dikişlere bel hizasından etek ucuna doğru genişleyen ek parçalar yerleştirilmiştir. Giyside kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol uçları pililer ile toparlanarak manşet uygulanmıştır. Kol altlarına kuş parçaları yerleştirilmiştir. Her iki yanda kalça hizasından başlayarak etek ucunda sonlanan yırtmaç vardır. Giysinin boyu ayak bileklerine kadardır. Giyside bütün parçalara süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi dikimi, makinede düz dikiş ile yapılmıştır.

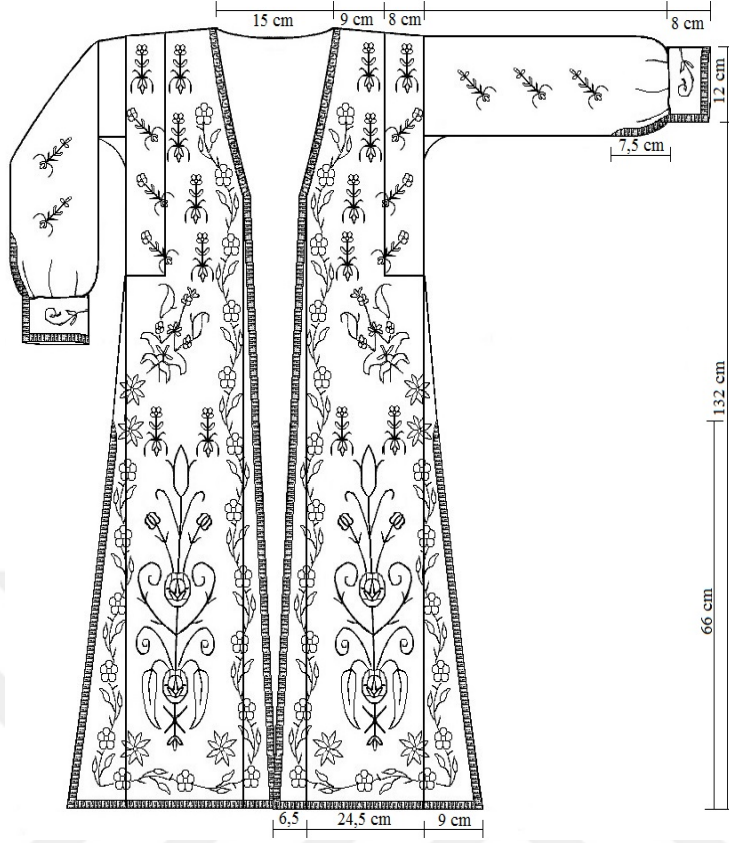
Giysinin Süsleme Özelliği: Giysi üzerine bitkisel ve geometrik bezeme motifleri Maraş işi tekniğinde çalışılmıştır. Ön beden, yaka, peş kenarları, etek uçları ve yırtmaç kenarları kıvrımlı dal, yaprak ve çiçek motifleri ile su şeklinde süslenmiştir. Arka beden, etek ucu ve yırtmaç kenarları geometrik motiflerden oluşan su bezemektedir. Giysiyi, etek ucu ile yırtmaç arasında ön ve arka bedeni ortalayan gül bezek, lale, hançer yaprak ve kıvrımlı dallardan oluşan büyük bitkisel motif süslemektedir. Arka bedendeki motif, mine çiçeği ile çevrelenmiştir. Büyük bitkisel motif üzerine, ön bedende yaprak, mine çiçeği ve kıvrımlı dallardan oluşan bitkisel motif verev yerleştirilmiştir. Arka bedende ise, büyük yaprak, çiçek ve kıvrımlı dallardan oluşan iki farklı motif dikey yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Giysinin bütün parçalarına kıvrımlı dal, çiçek ve yapraklardan oluşan küçük motiflerle serpmeye şeklinde bezeme yapılmıştır. Bitkisel motif aralarına metal pul yerleştirilerek, süsleme yapılmıştır. Giysinin yaka, ön ortası, peş kenarları, etek uçları, yırtmaç kenarları ve manşet kenarları hazır harç ile sınırlandırılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside amerikan bezi ile astarlama yapılmıştır. Astar parçalarının birleştirilmesinde, beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği ile oyulgama dikişi yapılarak, dikiş paylarına bir cm den kapalı baskı uygulanmıştır. Astar giysiye çırpma dikişi ile birleştirilmiştir.

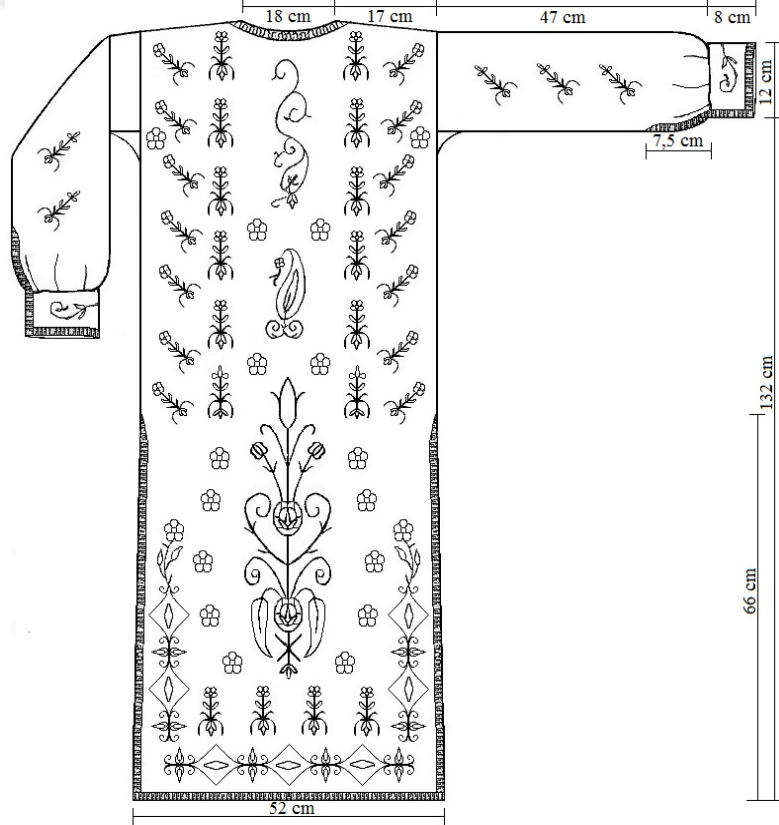
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 58.3. Urba kalıp çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1959).

Şekil 58.4. Urba ön beden teknik çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1959).

Şekil 58.5. Urba arka beden teknik çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1959).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 39

Şekil No: 59, 59.1, 59.2, 59.3, 59.4, 59.5

İnceleme Tarihi: 24.04.2015

Tarhlendirme: 1961

Koleksiyondaki Yeri: Giysi bohça içerisinde sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Arka yakadaki yırtılma çırpma dikişi ile onarılmıştır.

Bugünkü Durumu: Ön yaka kenarında, sol kol evinde ve astarın arka yakasında yırtılma lar olduğu görülmüştür.

Giysi Adı: Urba (bindallı)

Şekil 59. Urba ön ve arka beden görünümü (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).

Şekil 59.1. Urba ön beden süsleme detay görünümü.

Şekil 59.2. Urba arka beden süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Giysi dikiminde, bordo pamuklu kadife kumaş kullanılmıştır. Astarlama krem renkli pamuklu kumaşla yapılmıştır. Süslemede, yeşil ipekli kumaş, sarı sim iplik, sarı kurt, sarı metal pul, hazır harç ve karton kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği, bordo ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

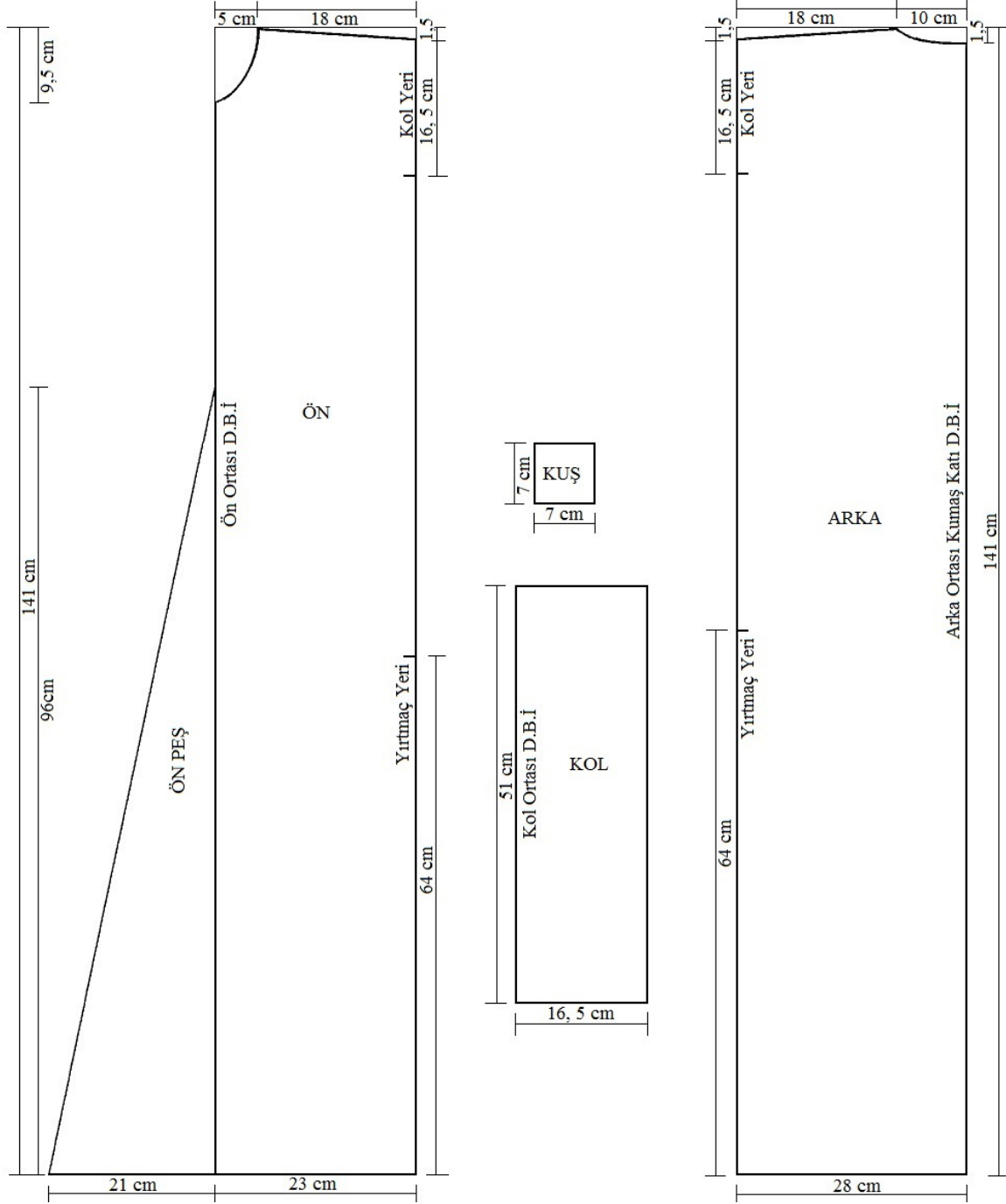
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi düz bir beden üzerine sıfır yaka uygulanarak, önden açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişlidir. Ön ortasına bel hizasından etek ucuna doğru genişleyen ek parça yerleştirilmiştir. Giyside kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol altlarına kuş parçaları yerleştirilmiştir. Her iki yanda kalça hizasından başlayarak etek ucunda sonlanan yırtmaç vardır. Giysinin boyu ayak bileklerine kadardır. Giyside bütün parçalara süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi dikimi, makinede düz dikiş ile yapılmıştır.

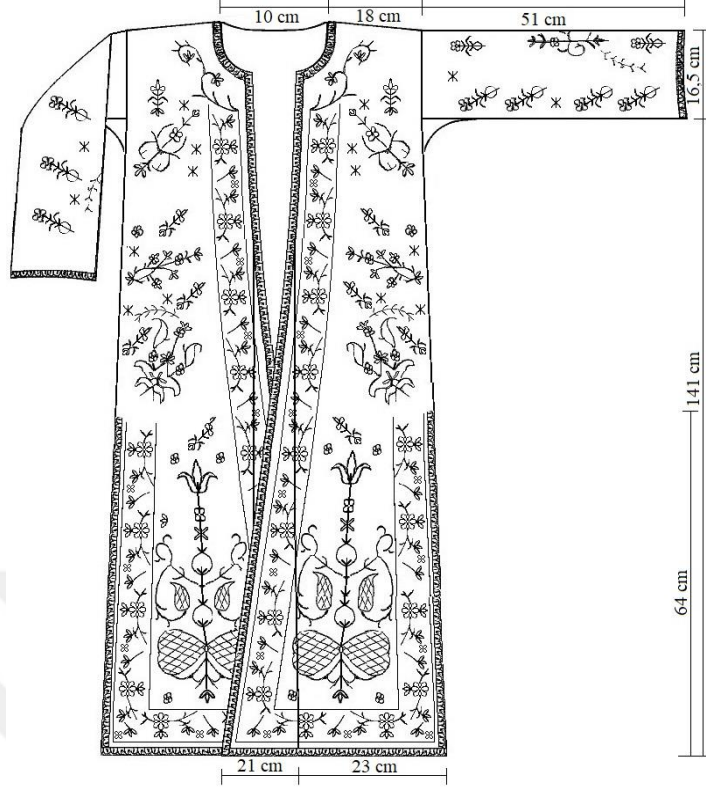
Giysinin Süsleme Özelliği: Giysi üzerine bitkisel ve geometrik bezeme motifleri Maraş işi tekniğinde çalışılmıştır. Giysinin, ön ortası, peş kenarları, etek uçları, yırtmaç kenarları kıvrımlı dal, yaprak ve çiçek motifleri ile su şeklinde süslenerek düz çizgilerle sınırlandırılmıştır. Arka bedende etek ucu, karşılıklı birbirine bakan büyük hançer yapraklardan oluşan motiflerle süslenmiştir. Etek ucu ile yırtmaç arasında ön ve arka bedeni ortalamayan fiyonk, gül bezek, lale, yaprak ve kıvrımlı dallardan oluşan büyük bitkisel motif yerleştirilmiştir. Hançer yaprak ve büyük bitkisel motiflerin ortalarına, yeşil ipek kumaş yerleştirilerek, Maraş işi tekniğinde applike uygulanmıştır. Applikenin üzerine kurt tutturma tekniği ile eşkenar dörtgenlerden oluşan bezeme yapılmıştır. Arka bedendeki büyük bitkisel motif kenarları, mine çiçekleri ile kubbe şeklinde çevrelenmiştir. Çevrelenen üst kenarlara paralel olarak, kıvrımlı dallarla sarmaşık şeklinde süsleme yapılmıştır. Bu süsleme üzerine çiçek, kavisli çizgiler ve eşkenar dörtgenlerden oluşan üç adet motif, üçgen bir hatla yerleştirilmiştir. Üçgen hat üzerine ise, arka yakaya doğru çiçek, lale ve kıvrımlı dallardan oluşan motif ile süsleme yapılmıştır. Ön bedende büyük bitkisel motif üzerine, ön ortasına doğru üç farklı bitkisel motif, eşit aralıklarla paralel ve verev yerleştirilmiştir. Kol ortasını çiçek, lale ve kıvrımlı dallardan oluşan bitkisel motif süslemektedir. Kol, ön ve arka bedenin üst kısımlarında ise kıvrımlı dal, çiçek ve yapraklardan oluşan küçük motiflerle serpmeye şeklinde bezeme yapılmıştır. Bitkisel motif aralarına kurt tutturma tekniği ile kıvrımlı dallar ve yıldız yapılarak, uçlarına metal pul yerleştirilmiştir. Giysinin yaka, ön ortası, peş kenarları, etek uçları, yırtmaç kenarları ve kol ağzı hazır harç ile sınırlandırılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside amerikan bezi ile astarlama yapılmıştır. Giyside double astarlama tekniği kullanılmıştır. Astar parçalarının birleştirilmesinde, yorgan ipe ile oyulgama dikişi yapılarak dikiş paylarına bir cm den kapalı baskı uygulanmıştır. Astar giysiye çarpma dikişi ile birleştirilmiştir.

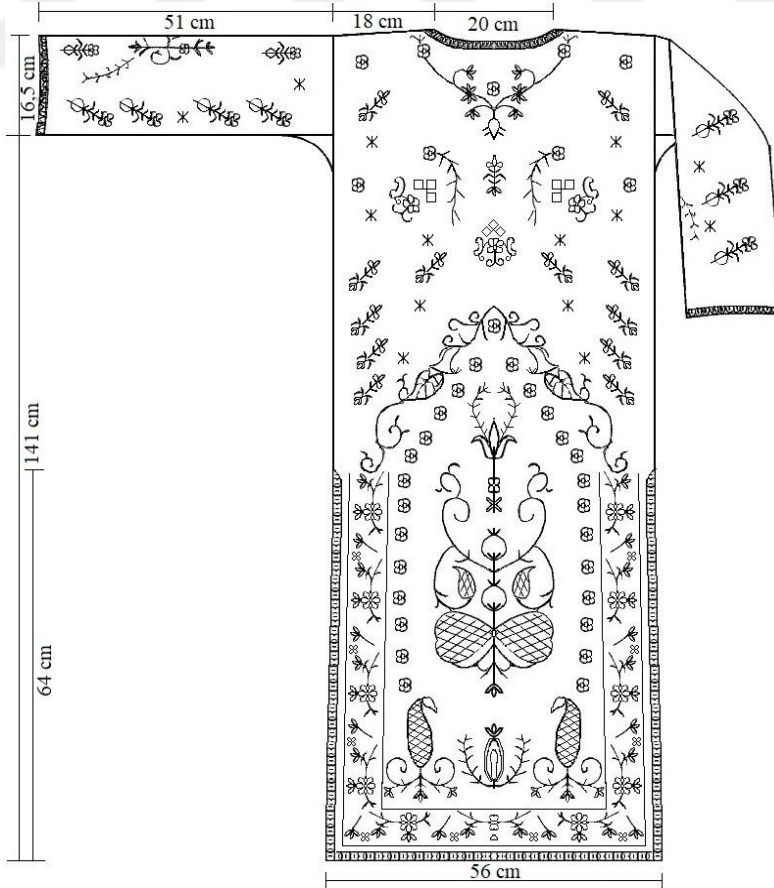
Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 59.3. Urba kalıp çizimi (Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).

Şekil 59.4. Urba ön beden teknik çizimi (Ayşe Altın, Kıranşıklar, 1961).

Şekil 59.5. Urba arka beden teknik çizimi (Ayşe Altın, Kıranşıklar, 1961).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 40

Şekil No: 60, 60.1, 60.2, 60.3, 60.4

İnceleme Tarihi: 24.03.2016

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okulda arşiv dolabında askıya asılarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi giyilebilir durumdadır.

Giysi Adı: Sarka

Şekil 60. Sarka ön ve arka beden görünümü (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 60.1. Sarka ön beden süsleme detay görünümü.

Şekil 60.2. Sarka arka beden süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Sarka dikiminde, mor ipek kadife kumaş kullanılmıştır. Astarlama kırmızı mermerşahi ile yapılmıştır. Süslemede, yeşil ve kırmızı ipekli kumaş, sarı sim iplik, sarı kurt, yeşil, kırmızı ve metal pul, beyaz kum boncuk, hazır harç ve karton kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, pembe koton iplik ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

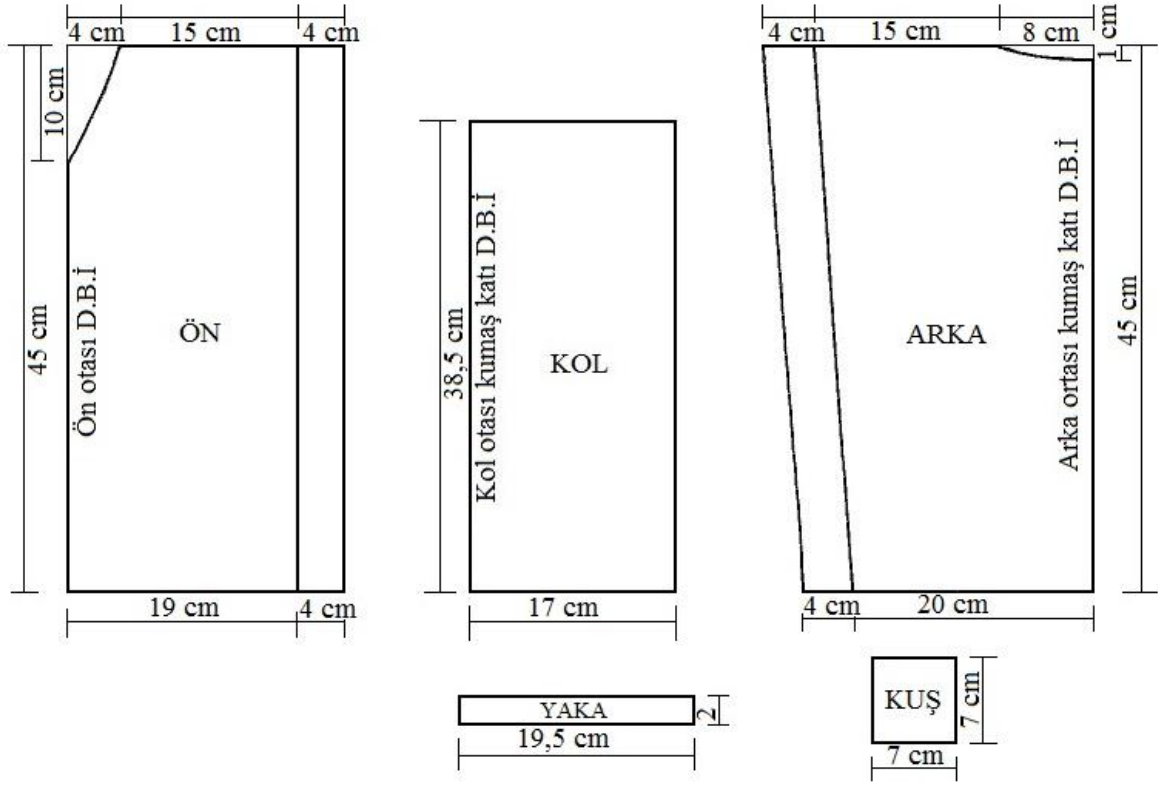
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine hakim yaka uygulanarak, önden açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Ön ve arka bedende, omuzdan bel hizasına kadar kup şeklinde ek yapılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişlidir. Giysinin boyu bel hizasında çalışılmıştır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol altlarına kuş parçaları yerleştirilmiştir. Kol boyu dirsek ile bilek arasındadır. Giysinin bütün parçalarına süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi ve astar dikimi makinede düz dikiş ile yapılmıştır.

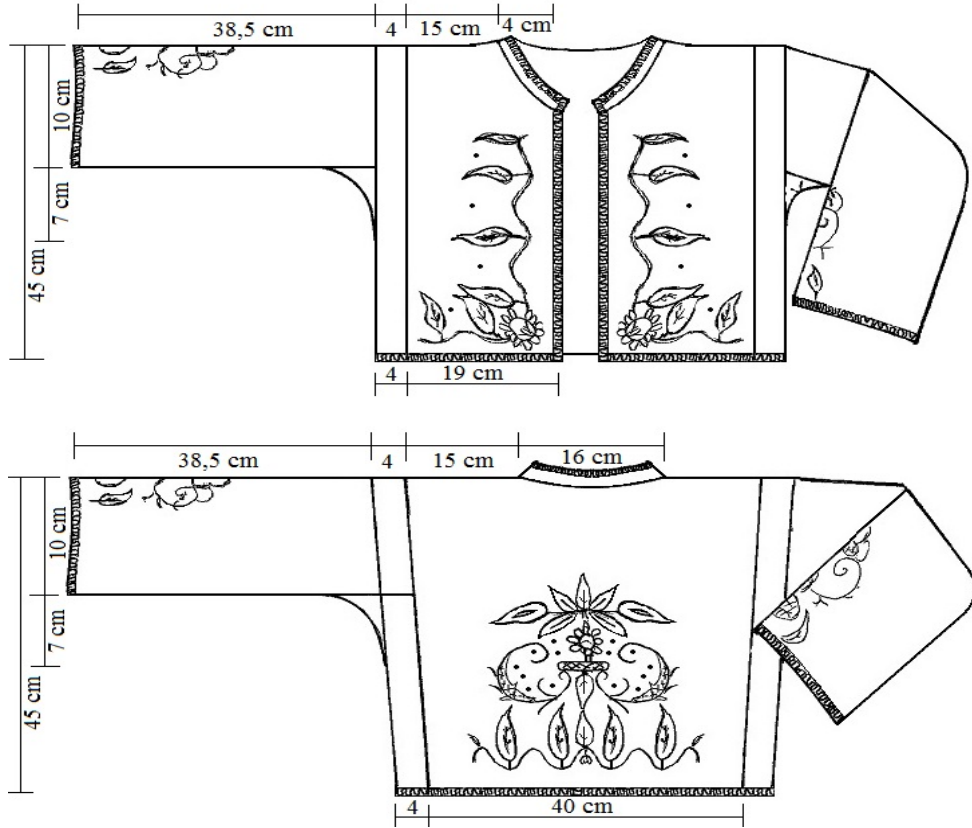
Giysinin Süsleme Özelliği: Giyse üzerine bitkisel ve geometrik bezeme motifleri, Maraş işi tekniğinde aplike yapılmıştır. Giyside, ön ortası ve etek ucu kenarından iki cm içeriden başlayan, yan dikişlere uzanan hançer yaprakları, gülbezek ve S kıvrımdan oluşan motiflerle bezeme tekniği ile süsleme yapılmıştır. Ön bedendeki motifler, arka bedenine etek ucuna düz bir hatla yerleştirilmiş olup, üzerine gülbezek, yaprak, kıvrımlı dal ve geometrik kavislerden oluşan bitkisel motif bezemektedir. Kol ağzında, karşılıklı birbirine bakan hançer yaprak ile ortaya daire yerleştirilerek, üzerine gülbezek, mine çiçeği, yaprak ve kıvrımlı dallardan oluşan bitkisel motif, tasarımı tamamlamaktadır. Hançer yaprak, yaprak ve geometrik motiflerin ortalarına, yeşil ve kırmızı ipek kumaş yerleştirilerek, Maraş işi tekniğinde aplike uygulanmıştır. Aplikenin üzerine kurt tutturma tekniği ile eşkenar dörtgenlerden oluşan bezeme yapılmıştır. Bitkisel motifler ortasına ve aralarına sarı kurt ve pul tutturma tekniği uygulanarak, tasarım zenginleştirilmiştir. Giysinin yaka, ön ortası, etek uçları ve kol ağzı hazır harç ile sınırlandırılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside kırmızı mermerşahi ile astarlama yapılmıştır. Astar parçaları, makinede düz dikiş ile birleştirilmiştir. Giysiye çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 60.3. Sarka kalıp çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 60.4. Sarka teknik çizimi (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 41

Şekil No: 61, 61.1, 61.2, 61.3, 61.4

İnceleme Tarihi: 25.02.2015

Tarhlendirme: 1934

Koleksiyondaki Yeri: Giysi bohça içerisinde valizde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Giysi onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kullanılabilir.

Giysi Adı: Sarka

Şekil 61. Sarka ön ve arka beden görünümü (Hanife Akbel, Belenören, 1934).

Şekil 61.1. Sarka ön beden süsleme detay görünümü.

Şekil 61.2. Sarka arka beden süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Sarka dikiminde, bordo pamuklu kadife kumaş kullanılmıştır. Astarlama kırmızı mermerşahi ile yapılmıştır. Süslemede, yeşil ipekli kumaş, sarı sim iplik, sarı kurt, sarı metal pul, hazır harç ve karton kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, pembe koton iplik ve bordo dikiş ipliği kullanılmıştır.

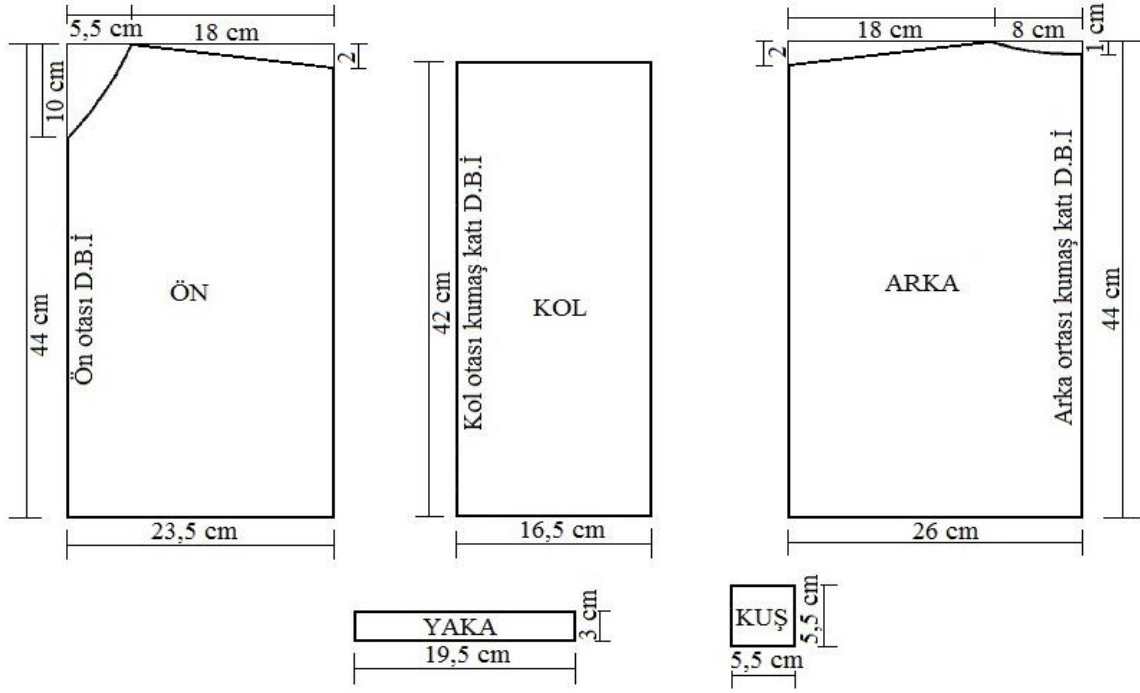
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine hakim yaka uygulanarak, önden açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişlidir. Giysinin boyu bel hizasında çalışılmıştır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol altlarına kuş parçaları yerleştirilmiştir. Kol boyu dirsek ile bilek arasındadır. Giysinin bütün parçalarına süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi ve astar dikimi makinede düz dikiş ile yapılmıştır.

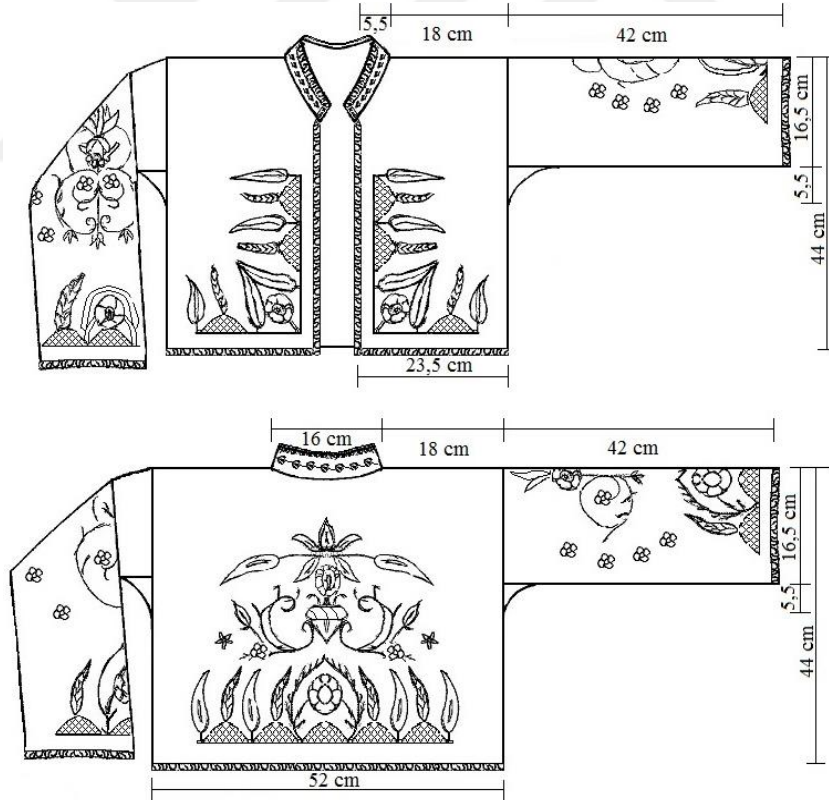
Giysinin Süsleme Özelliği: Giyse üzerine bitkisel ve geometrik bezeme motifleri, Maraş işi tekniğinde aplike yapılmıştır. Giyside, ön ortası ve etek ucu kenarından iki cm içeriden başlayan, yan dikişlere uzanan hançer yaprakları, gülbezek, başak ve üçgen şekillerden oluşan motiflerle bezeme tekniği ile süsleme yapılmıştır. Ön bedendeki motifler, arka beden etek ucuna düz bir hatla yerleştirilmiş olup, üzerine gülbezek, yaprak, kıvrımlı dal ve geometrik kavislerden oluşan bitkisel motif bezemektedir. Kol ağzında da ön bedendeki motif ile süsleme yapıldıktan sonra, gülbezek, mine çiçeği, yaprak ve kıvrımlı dallardan oluşan bitkisel motif, tasarımı tamamlamaktadır. Hançer yaprak, gülbezek ve üçgen motiflerin ortalarına, yeşil ipek kumaş yerleştirilerek, Maraş işi tekniğinde aplike uygulanmıştır. Aplikenin üzerine kurt tutturma tekniği ile eşkenar dörtgenlerden oluşan bezeme yapılmıştır. Yaka ortasını, Maraş işi tekniğinde bordür süslemektedir. Bitkisel motiflerin ortasına ve aralarına sarı kurt ve pul tutturma tekniği uygulanarak, tasarım zenginleştirilmiştir. Giysinin yaka, ön ortası, etek uçları ve kol ağzı hazır harç ile sınırlandırılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside kırmızı mermerşahi ile astarlama yapılmıştır. Astar parçaları, makinede düz dikiş ile birleştirilmiştir. Giysiye çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi, Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi, uluslararası bilimsel hakemli mevsimlik derginin 33. sayısında, “Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın özel giyim kuşam özellikleri” konulu hazırladığımız makalede yayınlanmıştır.

Şekil 61.3. Sarka kalıp çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1934).

Şekil 61.4. Sarka teknik çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1934).

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 42

Şekil No: 62, 62.1, 62.2, 62.3, 62.4

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarihlendirme: 1963

Koleksiyondaki Yeri: Giysi bohça içerisinde sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Giysi kına gecelerinde kullanılmaktadır.

Giysi Adı: Sarka

Şekil 62. Sarka ön ve arka beden görünümü (Emine Balı, Akçapınar, 1963).

Şekil 62.1. Sarka ön beden süsleme detay görünümü.

Şekil 62.2. Sarka arka beden süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Sarka dikiminde, koyu mavi pamuklu pazen kumaş kullanılmıştır. Astarlama kırmızı mermerşahi ile yapılmıştır. Süslemede, yeşil ve

kırmızı ipekli kumaş, sarı sim iplik, sarı kurt, sarı metal pul, hazır harç ve karton kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, mavi koton iplik ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

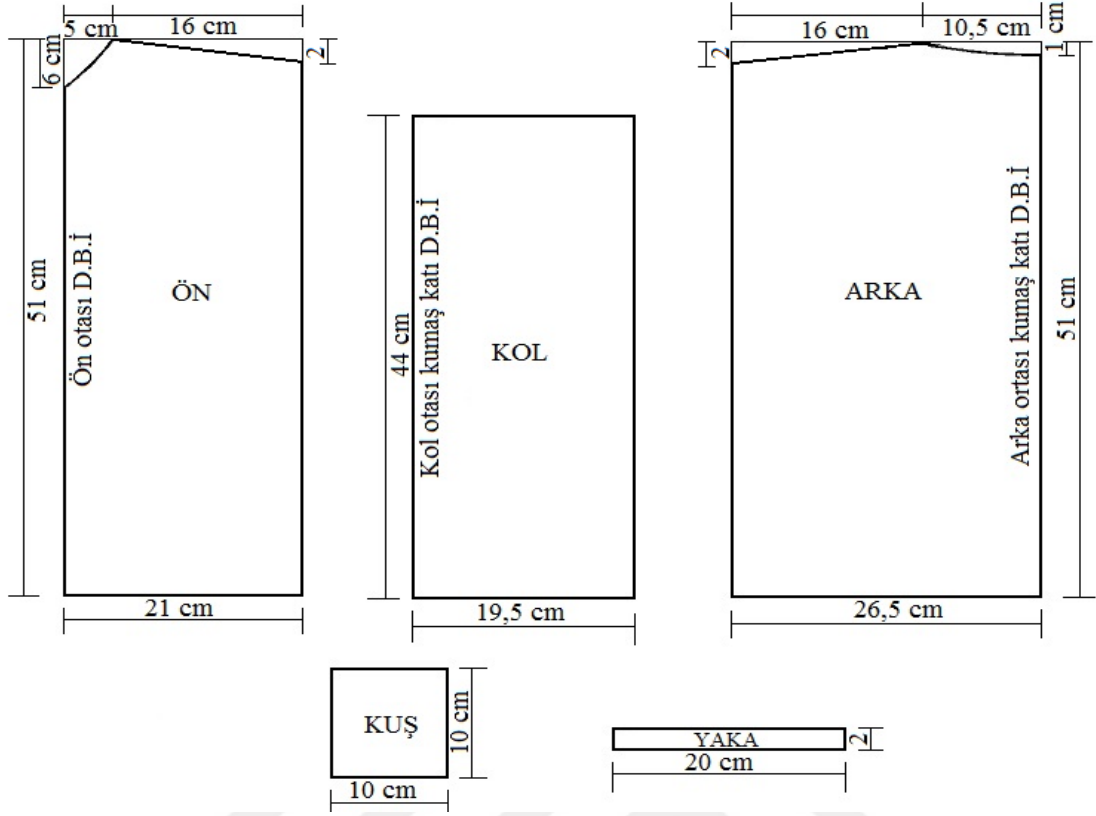
Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Giysi, düz bir beden üzerine hakim yaka uygulanarak, önden açık ve düğmesiz çalışılmıştır. Arka ortası kumaş katı olup, omuzlar dikişlidir. Giysinin boyu bel hizasında çalışılmıştır. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış ve kol altlarına kuş parçaları yerleştirilmiştir. Kol boyu dirsek ile bilek arasındadır. Giyside sol ön bedene applike iç cep çalışılmıştır. Giysinin bütün parçalarına süsleme uygulanmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Giysi ve astar dikimi makinede düz dikiş ile yapılmıştır.

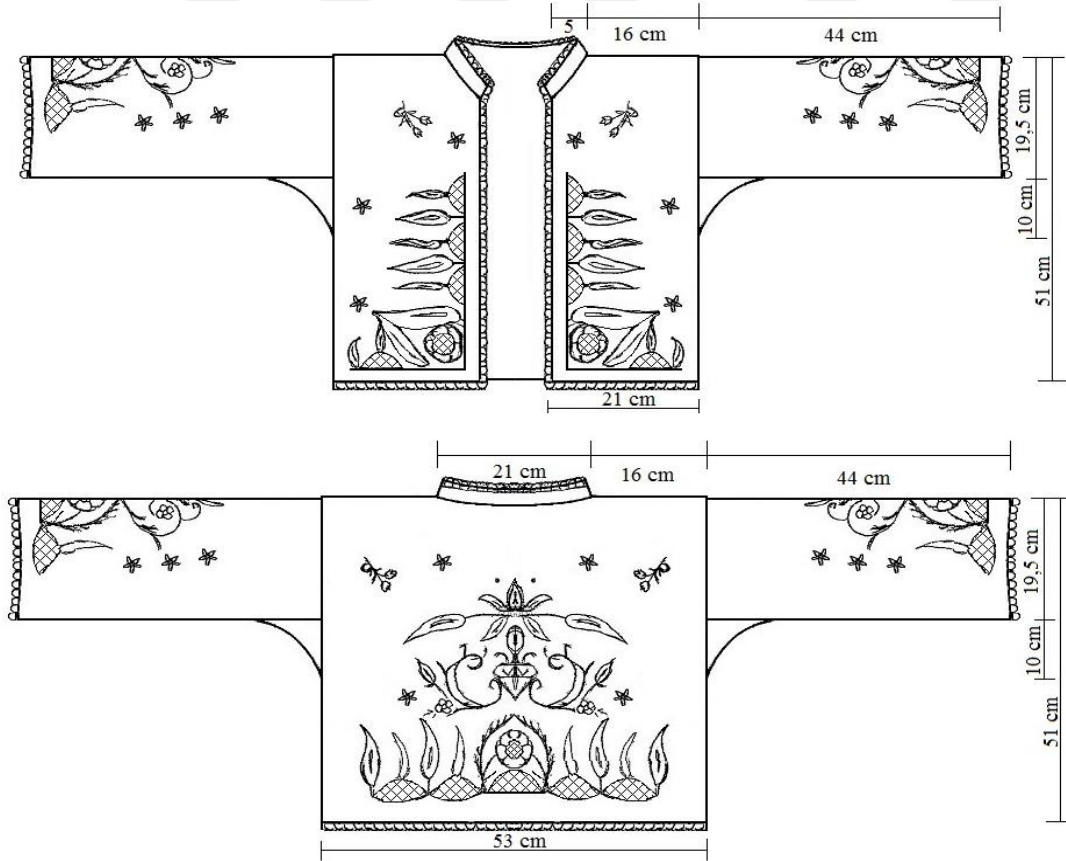
Giysinin Süsleme Özelliği: Giyse üzerine bitkisel ve geometrik bezeme motifleri, Maraş işi tekniğinde applike yapılmıştır. Giyside, ön ortası ve etek ucu kenarından iki cm içeriden başlayan, yan dikişlere uzanan hançer yaprakları, gülbezek, başak ve geometrik kavislerden oluşan motiflerle bezeme tekniği ile süsleme yapılmıştır. Ön bedendeki motifler, arka beden etek ucuna düz bir hatla yerleştirilmiş olup, üzerine gülbezek, yaprak, kıvrımlı dal ve geometrik kavislerden oluşan bitkisel motif bezemektedir. Kol ağzında da ön bedendeki motif ile süsleme yapıldıktan sonra, gülbezek, mine çiçeği, yaprak ve kıvrımlı dallardan oluşan bitkisel motif, tasarımı tamamlamaktadır. Hançer yaprak, gülbezek ve geometrik motiflerin ortalarına, yeşil ve kırmızı ipek kumaş yerleştirilerek, Maraş işi tekniğinde applike uygulanmıştır. Aplikenin üzerine kurt tutturma tekniği ile eşkenar dörtgenlerden oluşan bezeme yapılmıştır. Motiflerin etrafı yıldız çiçeklerle çevrelenmiştir. Bitkisel motiflerin ortasına ve aralarına sarı kurt ve pul tutturma tekniği uygulanarak, tasarım zenginleştirilmiştir. Giysinin yaka, ön ortası, etek uçları ve kol ağzı hazır harç ile sınırlandırılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Giyside kırmızı mermerşahi ile astarlama yapılmıştır. Astar parçaları, makinede düz dikiş ile birleştirilmiştir. Giysiye çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Giysi yayınlanmamıştır.

Şekil 62.3. Sarka kalıp çizimi (Emine Balı, Akçapınar, 1963).

Şekil 62.4. Sarka teknik çizimi (Emine Balı, Akçapınar, 1963).

4.5. Alt Problem 5: Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyimini tamamlayan kuşamlarda kullanılan renk, malzeme, süsleme, model özelliği ve dikim teknikleri nelerdir?

Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyimini tamamlayan kuşamlarda kullanılan renk, malzeme, süsleme, model özelliği ve dikim tekniklerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada sonucunda ulaşılan geleneksel kadın giyimini tamamlayan kuşam örnekleri incelenerek aşağıda sunulmuştur.

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 43

Şekil No: 63, 63.1

İnceleme Tarihi: 14.11.2015

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Fes kullanılabilir durumdadır.

Giyisi adı: Meldinli Fes

Şekil 63. Meldinli fes ön ve arka görünümü (Bursa Olgunlaşma Enstitüsü arşivi).

Şekil 63.1. Meldinli fes üst görünümü.

Giyide Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Fesin yapımında; siyah yün iplik ve yazma kullanılmıştır. Astarlama mermerşahi ile yapılmıştır. Süslemede; mavi, kırmızı, beyaz, sarı, lacivert, siyah, yeşil kum boncuk, metal pul, mavi, bordo oya ipi ve krem renkli dantel ipi ile yapılmıştır. Yardımcı malzemede; mukavva, bordo ve siyah koton iplik kullanılmıştır.

Giyinin Model ve Kesim Özelliği: Fes siyah yünden örülmüştür. Başlığın çevresine siyah üzerine kırmızı elma motifli yazma bağlanmıştır. Tepesi mukavva ile sertleştirilmiştir.

Mukavva üzerine renkli dizi boncuklar dairesel yapıştırılmıştır. Fesin ön tarafında üç adet renkli kum boncuklarla örülmüş, yörede meldin denilen dikdörtgen parçalar sarkıtılmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Fesin dikiminde çırpma ve oyulgama dikişi kullanılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Meldinler, renkli kum boncuklarla eşkenar dörtgen şeklinde, geometrik bezemelerle yapılmıştır. Meldinin üç kenarına renkli boncuklara geçirilen metal pullarla saçaklandırılmıştır. Fes tepesinde renkli kum boncuklarla farklı genişliklerde iç içe geçmiş dairesel süsleme yapılmıştır. Fes üst kenarında ise, beyaz çocuk ve bordo oya ipi ile yapılan firkete oyası sarkıtılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Fes iç kısmı mermerşahi ile astarlanmıştır. Astar, fese çırpma dikişi ile birleştirilmiştir. Fesin arka tarafında astar ucuna iki cm genişliğinde, renkli kum boncukla örülmüş şerit yerleştirilmiştir.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Fes yayınlanmamıştır.

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 44

Şekil No: 64, 64.1

İnceleme Tarihi: 30.03.2015

Tarihlendirme: 1942

Koleksiyondaki Yeri: Fes içerisine gazete sıkıştırılarak valiz içerisinde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Folklor gösterilerinde kullanılmaktadır.

Giysi adı: Meldinli Fes

Şekil 64. Meldinli fes ön ve arka görünümü
(Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).

Şekil 64.1. Meldinli fes üst görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Fesin yapımında; siyah yün iplik ve yazma kullanılmıştır. Astarlama mermerşahi ile yapılmıştır. Süslemede; mavi, kırmızı, beyaz, sarı,

lacivert, siyah, yeşil kum boncuk, mavi büyük boncuk, metal pul, bordo, yeşil, taba, pembe ve krem renkli yün ponponlar kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; mukavva, beyaz ve siyah koton iplik kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Fes siyah yünden tığ ile örülmüştür. Başlığın çevresine siyah üzerine kırmızı elma motifli yazma bağlanmıştır. Tepesi mukavva ile sertleştirilmiştir. Mukavva üzerine renkli dizi boncuklar dairesel yapıştırılmıştır. Fesin ön tarafında üç adet renkli kum boncuklarla örülmüş, yörede meldin denilen dikdörtgen parçalar sarkıtılmıştır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Fesin dikiminde çırpma ve oyulgama dikişi kullanılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Meldinler, renkli kum boncuklarla eşkenar dörtgen şeklinde, geometrik bezemelerle yapılmıştır. Meldinin üç kenarına renkli boncuklara geçirilen metal pullarla saçaklandırılmıştır. Fes tepesinde renkli boncuklar, iki sıra dairesel yerleştirilmiştir. Ortası ve sekizinci sıradaki boncuk dizini geometrik desen oluşturularak dört sıra yapılmıştır. Fes üst kenarına ise, büyük mavi boncuk ve dört ila beş cm uzunluğunda renkli boncuklar sarkıtılmıştır. Fesin yanında boncuk sarkıtmaları ve uçlarında renkli yünlerden yapılmış toplar bulunur.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Fes iç kısmı mermerşahi ile astarlanmıştır. Astar, fese çırpma dikişi ile birleştirilmiştir. Fesin arka tarafında astar ucuna iki cm genişliğinde, renkli kum boncukla örülmüş şerit yerleştirilmiştir.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Meldinli fes, Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi, uluslararası bilimsel hakemli mevsimlik derginin 33. sayısında, “Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın özel giyim kuşam özellikleri” konulu hazırladığımız makalede yayınlanmıştır.

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 45

Şekil No: 65, 65.1

İnceleme Tarihi: 24.04.2015

Tarihlendirme: 1961

Koleksiyondaki Yeri: Fes sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Fes kullanabilir durumdadır.

Giysi adı: Fes

Şekil 65. Meldinli fes ön ve yan görünümü
(Ayşe Altın, Kıranışıklar, 1961).

Şekil 65.1. Meldinli fes üst görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Fesin yapımında siyah keçe ve yeşil ipek saten kumaş kullanılmıştır. Astarlama mermerşahi ile yapılmıştır. Süsleme mavi, kırmızı, beyaz, lacivert ve siyah kum boncuk, şeffaf boru boncuk, mercan boncuk, bordo yuvarlak cam boncuk, metal pul, sarı iş orlonu ve krem renkli dantel ipi ile yapılmıştır. Yardımcı malzeme; mukavva, siyah ve pembe dikiş ipliği kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Fes siyah keçeden yapılmıştır. Fes tepesini iç kısmına mukavva yerleştirilerek sertleştirilmiştir. Fesin tepesi ile kenarların birleştiği dikiş üzerine, yeşil ipek saten kumaş, önde üçgen, arka ve yanlarda dikdörtgen biçiminde yerleştirilmiştir. Fesin tepesinde, ön ortasında, yanlarında ve ucunda süslemeler bulunmaktadır.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Fesin dikiminde çarpma ve oyulğama dikişi kullanılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Fesin tepesi üçgen motif ile süslenmiştir. Üçgen motif, pul boncuklarla bezenerek, kenarları pul, boru ve kum boncukla sınırlandırılmıştır. Üçgen motifin çevresine, pul, boru ve kum boncuklarla kır çiçekleri yerleştirilerek tasarım zenginleştirilmiştir. Fese yerleştirilen yeşil ipek saten kumaşın uçlarını, sarı iş orlonu ve metal pulla hazırlanan firkete oyası çevrelemiştir. Fesin ön ortasında on cm uzunluğunda mavi boncuk, mercan boncuk, yuvarlak cam boncuklardan oluşan nazarlık süs oyası bulunmaktadır. Fesin iki yanına Keles dokuma desenli boncuk oyası yerleştirilmiştir. Fesin astar ucuna, üç buçuk cm genişliğinde, renkli kum boncuklarla örülmüş şerit yerleştirilmiştir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Fes iç kısmı mermerşahi ile astarlanmıştır. Astar, fese çarpma dikişi ile birleştirilmiştir. Astar ucuna yörede kaşbastı diye adlandırılan oya yerleştirilmiştir.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Eser yayınlanmamıştır.

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 46

Şekil No: 66, 66.1

İnceleme Tarihi: 10.03.2015

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Bursa, kostüm dikimevinde sergilenmektedir.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Başörtüsü kullanılabilir durumdadır.

Giysi adı: Al bazı

Şekil 66. Al bazı (Nurgül Altın, Keles).

Şekil 66.1. Al bazı süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Al bazı kırmızı pamuklu kumaştan yapılmıştır. Süslemede; metal pul, şeffaf boru boncuğu, sarı ipek kumaş, yeşil, pembe, açık pembe ve lacivert iş orlonu kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; siyah ve kırmızı koton iplik kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Al bazı yetmiş beş cm genişliğinde kare başörtüsüdür. Başörtüsüne bir cm genişliğinde sarı ipek kumaştan şeritler yerleştirilmiştir. Al bazı üzerinde metal pullarla süsleme yapılmıştır. Kenarları firkete oyası ile çevrelenmiştir.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Al bazının kenarlarına yarım cm den kapalı baskı, oyulgama dikişi ile yapılmıştır. Başörtüsündeki şeritlere, kırmızı koton iplikle oyulgama dikişi uygulanmıştır. Firkete oyası çarpma dikişi ile birleştirilmiştir.

Giysinin Süsleme Özelliği: Başörtüsündeki süsleme eşkenar dörtgen şeklinde olup, metal pullarla bezenmiştir. Al bazının üstündeki pullar balıksırtı şeklinde dizilmiştir. Kenarları ise, metal pul, yeşil ve pembe iş orlonu ile yapılan firkete oyası süslemektedir. Al bazının süsleme yapılan köşesine boru boncuk ve renkli püsküllerle yapılan sarkıtma lar bulunmaktadır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Başörtüsünde astarlama yoktur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Başörtüsü yayınlanmamıştır.

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 47

Şekil No: 67, 67.1

İnceleme Tarihi: 17.04.2014

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Başörtüsü kullanılabilir durumdadır.

Giysi adı: Al Bazı

Şekil 67. Al bazı (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Şekil 67.1. Al bazı süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Al bazı kırmızı pamuklu kumaştan yapılmıştır. Süslemede; metal pul, şeffaf boru boncuğu, siyah, sarı ve yeşil pamuklu kumaş, yeşil, kırmızı ve sarı iş orlonu kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; beyaz koton iplik, siyah ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Al bazı, kırmızı pamuklu kumaş ile üçgen formda çalışılmıştır. Başörtüsünün iki kenarına şeritler yerleştirilmiştir. Al bazı üzerinde metal pullarla süsleme yapılmıştır. Kenarları firkete oyası ile çevrelenmiştir.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Başörtüsündeki şeritlerin dikimi, makine dikişi yapılmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Başörtüsüne iki cm genişliğinde siyah, sarı ve yeşil pamuklu kumaştan hazırlanan şeritler bir cm aralıklarla yerleştirilmiştir. Siyah şeritten yeşil şeritte kadar pulla bezeme yapılmıştır. Yeşil şerit sonrası, iki dik üçgenin birleşiminden oluşan süslemeyi, balıksırtı şeklinde metal pullar bezemektedir. Başörtüsünün iki kenarına zızzaklar

oluşturan boru boncuklar dikilmiştir. Boru boncukları yeşil, kırmızı ve sarı iş orlonlarından hazırlana püsküller süslemektedir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Başörtüsünde astarlama yoktur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Başörtüsü yayınlanmamıştır.

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 48

Şekil No: 68, 68.1

İnceleme Tarihi: 23.03.2015

Tarihlendirme: 1960

Koleksiyondaki Yeri: Valiz içerisinde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Folklor gösterilerinde kullanılmaktadır.

Giysi adı: Pullu bez

Şekil 68. Pullu bez (Nuray Sadıç-Kocakovacık, 1960). *Şekil 68.1.* Pullu bez süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Pullu bez, siyah üzerine kırmızı, yeşil, sarı desenli yazma dan yapılmıştır. Süslemede; kırmızı, yeşil iş orlonu ve metal pul kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; siyah dikiş ipliği kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Pullu bez siyah desenli yazmadan kare formda çalşılmıştır. Kenarları firkete oyası ile çevrelenmiştir.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Pullu bez kenarlarına yarım cm den oyulgama dikişi yapılmıştır. Başörtüsüne firkete oyası, çırpma dikişi ile birleştirilmiştir.

Giysinin Süsleme Özelliği: Yazma kenarına kırmızı, yeşil iş orlonu ve metal pul ile firkete oyası yapılmıştır. Firkete oyası bir kenardan sarkıtılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Başörtüsünde astarlama yoktur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Başörtüsü yayınlanmamıştır.

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 49

Şekil No: 69, 69.1

İnceleme Tarihi: 23.03.2015

Tarihlendirme: 1960

Koleksiyondaki Yeri: Valizde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Folklor gösterilerinde kullanılmaktadır.

Giysi adı: İki bir yerde

Şekil 69. İki bir yerde (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1945).

Şekil 69.1. İki bir yerde süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Başörtüsü, siyah üzerine kırmızı, yeşil, sarı mor desenli iki yazmadan yapılmıştır. Süslemede; mavi, kırmızı iş orlonu, metal pul, plastik yeşil inci boncuk kullanılmıştır. Yardımcı malzemedede; siyah dikiş ipliği kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Başörtüsü, iki adet desenli siyah yazmanın birleştirilmesiyle dikdörtgen formda çalışılmıştır. Kenarları firkete oyası ile çevrelenmiştir.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Başörtüsünün dörtkenarına yarım cm den kapalı baskı yapılmıştır. Firkete oyası başörtüsüne çarpma dikişi ile tutturulmuştur.

Giysinin Süsleme Özelliği: Başörtüsü kenarına, kırmızı, mavi iş orlonu, plastik yeşil inci boncuk ve metal pul ile firkete oyası yapılmıştır.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Başörtüsünde astarlama yoktur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Başörtüsü yayınlanmamıştır.

Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No: 50

Şekil No: 70, 70.1, 70.2

İnceleme Tarihi: 25.04.2015

Tarhlendirme: 1964

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Başörtüsü kullanılabilir durumdadır.

Giysi adı: Bürgü

Şekil 70. Bürgü (Ömriye Seyri, Sorgun, 1964).

Şekil 70.1. Bürgü süsleme detay görünümü.

Şekil 70.2. Bürgü süsleme detay görünümü.

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Bürgü, dikdörtgen beyaz tülbentten yapılmıştır. Süslemede; sarı, mavi, açık mavi, kırmızı, yeşil, açık yeşil, pembe, açık pembe, bordo, narçiçeği ve siyah koton iplik, turuncu ve mavi kum boncuk kullanılmıştır. Yardımcı malzemede; beyaz koton iplik kullanılmıştır.

Giysinin Model ve Kesim Özelliği: Bürgü beyaz tülbentten dikdörtgen formda çalışılmıştır. Başörtüsünün dörtkenarında süsleme uygulanmıştır. Bürgünün kısa kenarları, tığ oyası ile çevrelenmiştir.

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri: Bürgünün kısa kenarlarına iki cm den kapalı baskı, oylgama dikişi ile uygulanmıştır.

Giysinin Süsleme Özelliği: Bürgünün kısa kenarlarına renkli koton iplikle bitkisel su kanava işi ile yapılmış ve boncuk oyası ile çevrelenmiştir. Başörtünün uzun kenarlarını kanava işi ile yapılan çiçek motifleri süslemektedir.

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği: Başörtüsünde astarlama yoktur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Başörtüsü yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 51

Şekil No: 71

İnceleme Tarihi: 24.03.2015

Tarihlendirme: 1945

Koleksiyondaki Yeri: Valizde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Folklor gösterilerinde ve kına gecelerinde kullanılmaktadır.

Aksesuar Adı: Gıdıklık

Şekil 71. Gıdıklık (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1945).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Gıdıklık yapımında, siyah, beyaz, kırmızı, sedef, sarı, açık mavi ve koyu mavi kum boncuk, mercan boncuk, mavi ve sedef büyük boncuk, siyah pamuklu kumaş kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, beyaz gömlek düğmesi, siyah koton iplik ve beyaz kalın pamuklu dikiş ipliği kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Siyah pamuklu kumaştan bir buçuk cm genişliğinde, kırk iki cm uzunluğunda, şerit hazırlanmıştır. Şerit üzerine, on beş cm uzunluğunda, bir buçuk cm genişliğinde, zikzak çizgilerle örülen boncuk oya ile süsleme yapılmıştır. Boncuklarla süslenen şerit kenarına, renkli kum boncuk ve mercan boncuk dizileri, ikiye katlandıktan sonra, büyük mavi boncuk geçirilmesiyle oluşan saçaklar yerleştirilmiştir. Kapama birit ilik tekniği ile yapılmıştır.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Şerit dikiminde, çırpma dikişi uygulanarak, kapalı baskı yapılmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Gıdıklık yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 52

Şekil No: 72

İnceleme Tarihi: 25.04.2015

Tarihlendirme: 1960

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta bohça içinde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Aksesuar kullanılabilir.

Aksesuar Adı: Gıdıklık

Şekil 72. Gıdıklık (Ömriye Seyri, Sorgun, 1960).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Gıdıklık yapımında, siyah, beyaz, kırmızı ve mavi kum boncuk, mercan boncuk, mavi büyük boncuk, siyah pamuklu kumaş kullanılmıştır. Yardımcı malzemedede, beyaz gömlek düğmesi, kırmızı koton iplik, siyah ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Siyah pamuklu kumaştan iki cm genişliğinde kırk beş cm uzunluğunda şerit hazırlanmıştır. Şerit üzerine, on beş cm uzunluğunda, bir buçuk cm genişliğinde, zikzak çizgilerle örülen boncuk oya ile süsleme yapılmıştır. Boncuklarla süslenen şerit kenarına, renkli kum boncuklar ve mercan boncuklardan oluşan dizileri, ikiye katlandıktan sonra, büyük mavi boncuk geçirilmesiyle oluşan saçaklar yerleştirilmiştir. Kapama birit ilik tekniği ile yapılmıştır.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Şerit dikimi, makinede düz dikiş ile yapılmıştır. Şerit kenarlarına çıma dikişi yapılmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Gıdıklık yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 53

Şekil No: 73

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarhlendirme: 1960

Koleksiyondaki Yeri: Dolapta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Gıdıklık kullanılabilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Gıdıklık

Şekil 73. Gıdıklık (Hanife Akbel, Belenören, 1960).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Gıdıklık yapımında, siyah beyaz ve mavi kum boncuk, mercan boncuk, mavi büyük boncuk, doğal renkli keten ipi kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Gıdıklık, beyaz ve siyah kum boncuklarla dönerek kaytan şeklinde örülmüştür. Örülen boncuk kenarına, siyah, beyaz, mavi kum boncuk ve mercan boncuk dizileri, ikiye katlandıktan sonra, büyük mavi boncuk geçirilmesiyle oluşan saçaklar yerleştirilmiştir.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Aksesuarda dikiş yapılmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Aksesuar yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 54

Şekil No: 74

İnceleme Tarihi: 23.03.2015

Tarhlendirme: 1945

Koleksiyondaki Yeri: Dolapta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Paralı gerdanlık kullanılabilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Paralı gerdanlık

Şekil 74. Paralı gerdanlık (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Paralı gerdanlık yapımında, mercan boncuk, mavi büyük boncuk, gümüş para, bordo koton iplik, bordo yün iplik, doğal renkli kalın pamuklu ip ve beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Paralı gerdanlık, iki ayrı mercan boncuk dizisinin birleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Birincisinde, mercan boncuklar on dizi olup, eşit aralıklarla on boğum yapılmıştır. Boğum aralarına iki adet mavi boncuk, ortasına ise gümüş para yerleştirilmiştir. Son boğumlar, bordo yün iplikle bükümlü hazırlanan kordona tutturulmuştur. İkincisinin boyu, diğer boncuk dizisine göre kısa yapılarak, sekiz diziden oluşan iki adet mercan boncuk dizisi, doğal renkte kalın pamuklu ip bükümünde hazırlanan kordona tutturulmuştur.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Paralı gerdanlıkta, kordonlar çırpma dikişiyle birleştirilmiştir.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Paralı gerdanlık yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 55

Şekil No: 75, 75.1

İnceleme Tarihi: 30.03.2015

Tarhlendirme: 1915

Koleksiyondaki Yeri: Kolluk sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Kolluk kullanılabilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Kolluk

Şekil 75. Kolluk kol görünümü
(Nebiye Kavçm, Kocakovacık, 1916).

Şekil 75.1. Kolluk süsleme detay görünümü.

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Kolluk dikiminde, kırmızı enine çizgili pamuklu kumaş kullanılmıştır. Astarlama siyah desenli divitin kumaş ile yapılmıştır. Süslemede, mavi, koyu mavi, yeşil, lila, sarı, pembe ve krem rengi koza ipliği, beyaz sutaşı ve siyah yün iplik kullanılmıştır. Yardımcı malzemedede, açık mavi ve siyah koton iplik kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Kolluk, yirmi sekiz cm uzunluğunda, on altı buçuk cm genişliğinde dikdörtgen olup, yırtmaçlı çalışılmıştır. Kol ağzı ve yırtmaç kenarları, geometrik ve kavisli şekillerde çalışılmış olup, kenarlara paralel, beyaz sutaşı yerleştirilmiştir. Sutaşı kenarlarına kordon tutturma tekniği uygulanarak, koyu mavi koza ipliği ile sınırlandırılmıştır. Kordon kenarlarını, renkli koza iplikleri ile yapılan, çapraz iğneler süslemektedir. Kol ağzından yedi cm yukarıya, beyaz sutaşı yatay yerleştirilerek, kenarları yeşil koza iplikle sınırlandırılmıştır. Kordon üzerine, renkli koza ipliklerle çapraz iğne uygulanmıştır. Kol ağzı ve yırtmaç dilimlerini, siyah yünden bükülmüş kordon sınırlamaktadır. Kenarlarna ise, siyah yünden yapılan tığ oyası ile süsleme yapılmıştır.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Kolluk dikiminde, siyah koton iplikle oyulgama dikişi yapılmıştır. Kollukta üst kenara yarım cm genişliğinde kapalı baskı uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Kolluk yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 56

Şekil No: 76, 76.1, 76.2

İnceleme Tarihi: 27.10.2014

Tarhlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Önlük ve dizge Folklor gösterilerinde kullanılmaktadır.

Aksesuar Adı: Önlük ve dizge

Şekil 76. Önlük ve dizge (Keles HEM arşivi).

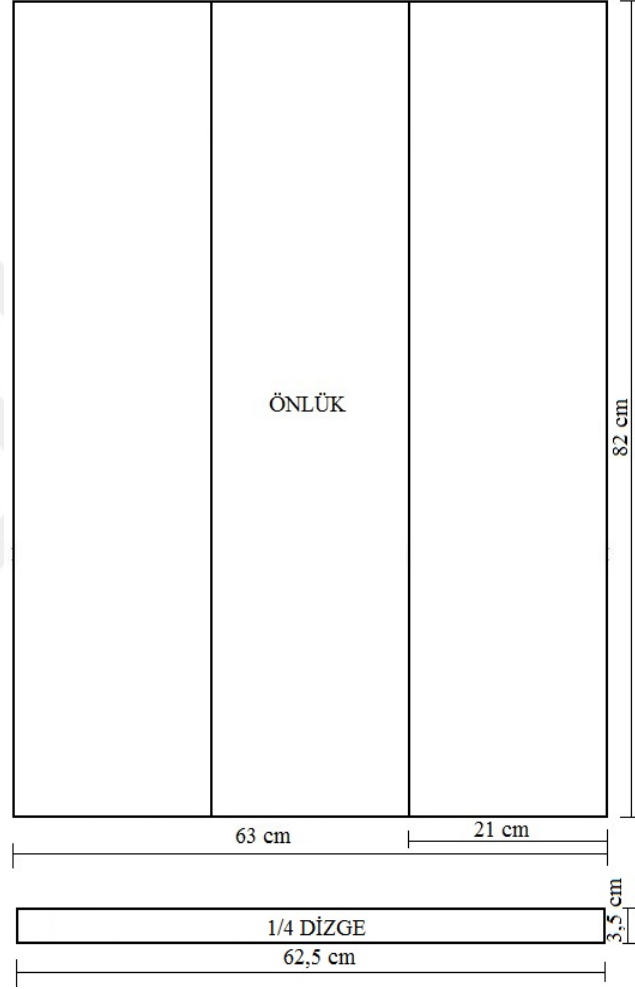
Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Önlük, çulfalık dokuma tezgâhında siyah yün dokumadan yapılmıştır. Dizge ise, siyah, kırmızı ve beyaz yün iplikten çarpana dokumadır. Önlükte süsleme koyu pembe ve turkuaz renklerinde iş orlonu, kırmızı yün ip ve pul ile yapılmıştır. Dizge süslemesinde, büyük mavi boncuk ve keçi kılından yapılmış renkli püsküller kullanılmıştır. Yardımcı malzemedede, siyah yün iplik kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Önlük, üç parça olup, boyuna çizgili siyah yün dokumaların birleştirilmesiyle, dikdörtgen formda çalışılmıştır. Dizge üç buçuk cm genişliğinde ve iki buçuk metre uzunluğunda çarpana ile dokunmuştur. Önlük ile dizge birleştirilmiştir. Önlükteki dokuma parçalarına, yörede ayva göbeği denilen motifler, batık tekniği uygulanarak dikey yerleştirilmiştir. Motiflerin etrafı ve motifin sağ ve solundaki ilk çizgiler pul ile süslenmiştir. Dokuma parçalarının birleştirilmesinde ise, renkli iş orlonu ile battaniye iğnesi uygulanmıştır. Önlüğün kenarlarını, kırmızı yünden bükülmüş kordon

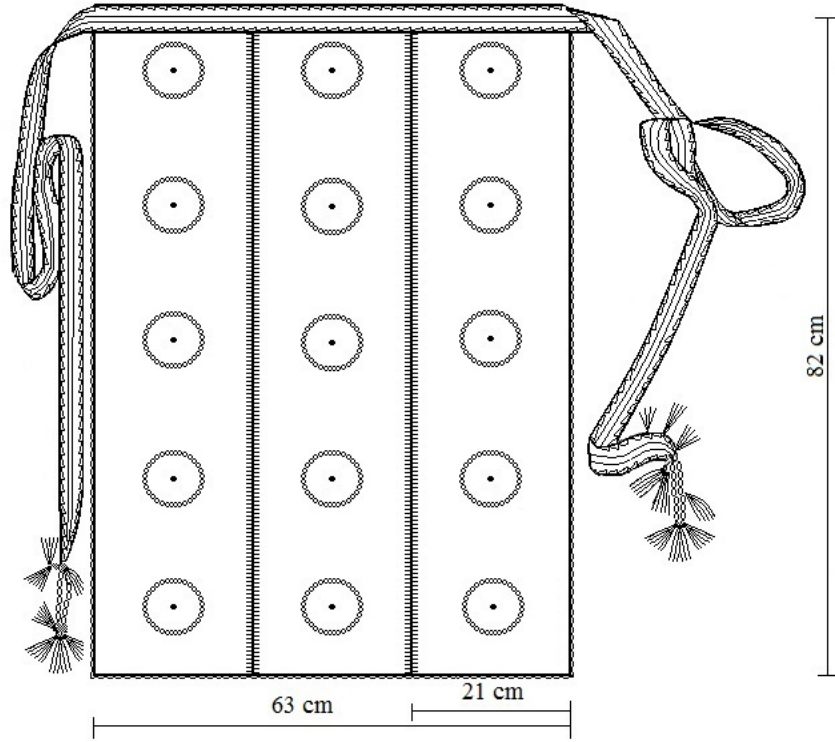
sınırlamaktadır. Dizgede dokuma uçlarına üç adet saç örgüsü yapılmıştır. Saç örgüsünün uçlarını ise, keçi kılından hazırlanan renkli püsküller ve mavi boncuklar süslemektedir.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Dizge önlüğe oyulgama dikişi ile tutturulmuştur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Önlük ve dizge yayınlanmamıştır.

Şekil 76.1. Önlük ve dizge (Keles HEM arşivi).

Şekil 76.2. Önlük ve dizge teknik çizimi (Keles HEM arşivi).

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 57

Şekil No: 77, 77.1, 77.2

İnceleme Tarihi: 23.03.2015

Tarihlendirme: 1942

Koleksiyondaki Yeri: Valizde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Folklor gösterilerinde, festivallerde, kına gecelerinde kullanılmaktadır.

Aksesuar Adı: Önlük ve dizge

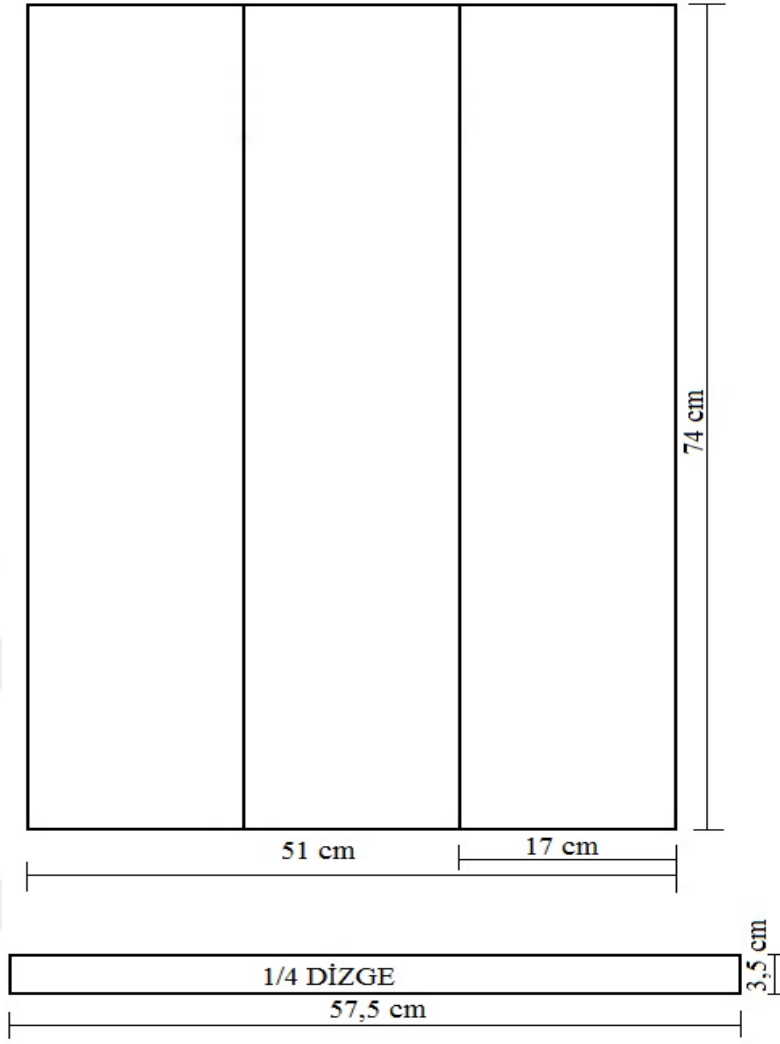
Şekil 77. Önlük ve dizge (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Önlük, çulfalık dokuma tezgâhında kahverengi yün dokumadan yapılmıştır. Dizge ise, kahverengi, kırmızı ve beyaz yün iplikten çarpana dokumadır. Önlükte süsleme kırmızı, yeşil ve sarı iş orlonu, kırmızı yün ip ile yapılmıştır. Dizge süslemesinde, büyük mavi boncuk ve keçi kılından yapılmış renkli püsküller kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, kahverengi yün iplik kullanılmıştır.

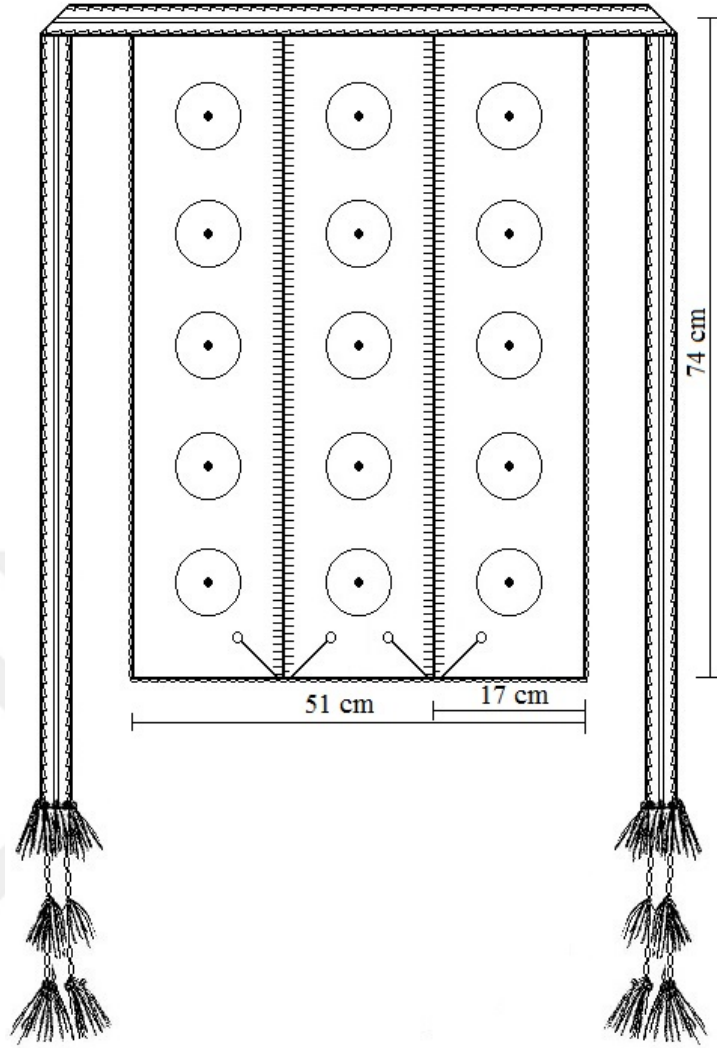
Aksesuarın Model Özelliği: Önlük, üç parça olup, boyuna çizgili kahverengi yün dokumaların birleştirilmesiyle, dikdörtgen formda çalışılmıştır. Dizge üç buçuk cm genişliğinde ve iki metre otuz cm uzunluğunda çarpana ile dokunmuştur. Önlük ile dizge birleştirilmiştir. Önlükteki dokuma parçalarına, yörede ayva göbeği denilen motifler, batik tekniği uygulanarak dikey yerleştirilmiştir. Dokuma parçalarının birleştirilmesinde ise, renkli iş orlonları ile battaniye iğnesi uygulanmıştır. Önlüğün kenarlarını, kırmızı yünden bükülmüş kordon sınırlamaktadır. Dizgede dokuma uçlarına üç adet saç örgüsü yapılmıştır. Saç örgüsünün uçlarını ise, keçi kılından hazırlanan renkli püsküller ve mavi boncuklar süslemektedir.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Dizge önlüğe oyulgama dikişi ile tutturulmuştur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Önlük ve dizge yayınlanmamıştır.

Şekil 77.1. Önlük ve dizge kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).

Şekil 77.2. Önlük ve dizge teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1942).

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 58

Şekil No: 78, 78.1, 78.2

İnceleme Tarihi: 23.03.2015

Tarhlendirme: 1975

Koleksiyondaki Yeri: Önlük valizde saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Önlük folklor gösterilerinde, festivallerde, kına gecelerinde kullanılmaktadır.

Aksesuar Adı: Önlük

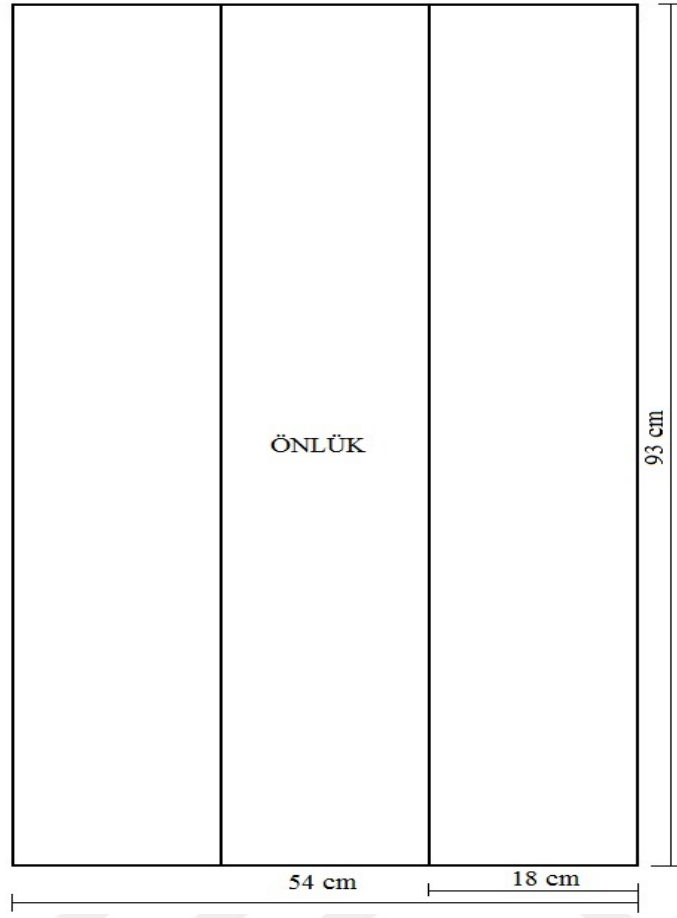
Şekil 78. Önlük (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1975).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Önlük, çulfalık dokuma tezgâhında siyah yün dokumadan yapılmıştır. Süsleme, koyu mavi, narçiçeği, turkuaz, koyu pembe ve mor renklerinde iş orlonu, kırmızı yün ip ile yapılmıştır.

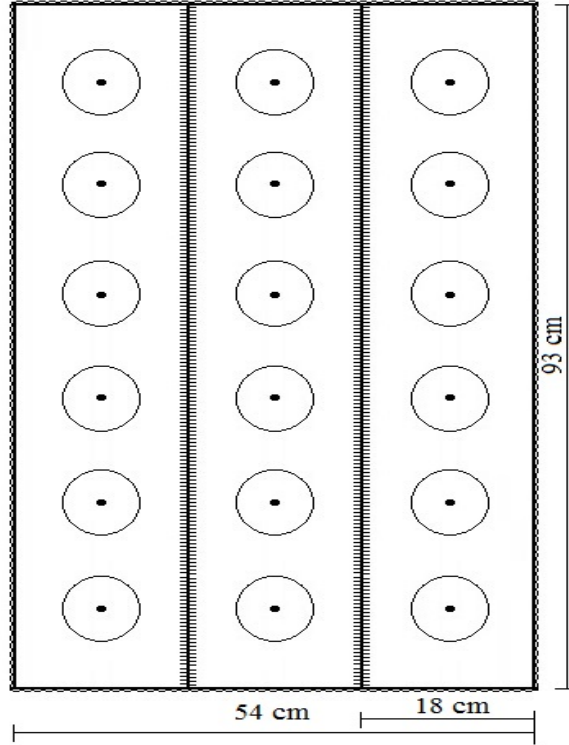
Aksesuarın Model Özelliği: Önlük, üç parça olup, boyuna çizgili siyah yün dokumaların birleştirilmesiyle, dikdörtgen formda çalışılmıştır. Önlükteki dokuma parçalarına, yörede ayva göbeği denilen motifler, batık tekniği uygulanarak dikey yerleştirilmiştir. Dokuma parçalarının birleştirilmesinde ise, renkli iş orlonu ile battaniye iğnesi uygulanmıştır. Önlüğün kenarlarını, kırmızı yünden bükülmüş kordon sınırlamaktadır.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Önlükte birleştirme işlemi, süsleme tekniklerinden basit nakış iğneleri ile yapılmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Önlük yayınlanmamıştır.

Şekil 78.1. Önlük kalıp çizimi (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1975).

Şekil 78.2. Önlük teknik çizimi (Nuray Sadıç, Kocakovacık, 1975).

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 59

Şekil No: 79, 79.1, 79.2

İnceleme Tarihi: 08.01.2017

Tarihlendirme: 1936

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Şal kuşak kullanılabilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Şal kuşak

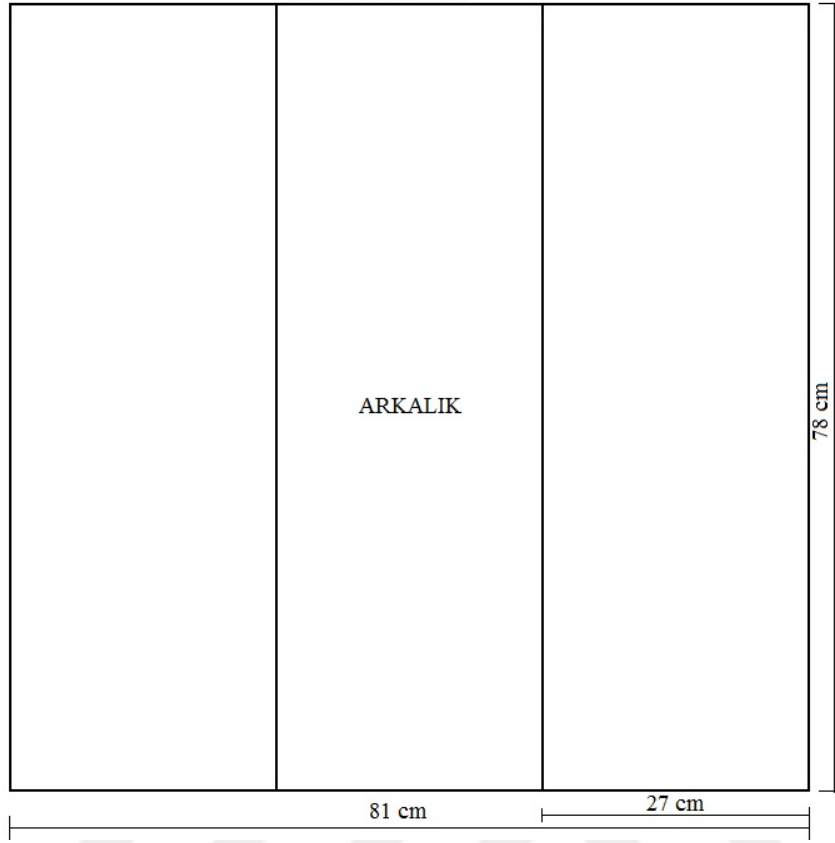
Şekil 79. Şal kuşak (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1936).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Şal kuşak, el dokuma tezgâhında küf yeşili, narçiçeği, bordo, siyah, sarı, koyu mavi ve krem renginde ipek iplikten ekoseli dokunmuştur. Süslemede sarı, küf yeşili, petrol yeşili, pembe, koyu pembe, turuncu, bordo ve krem renginde ipek iplikten yapılan püsküller kullanılmıştır. Yardımcı malzeme, turuncu ipek iplik kullanılmıştır.

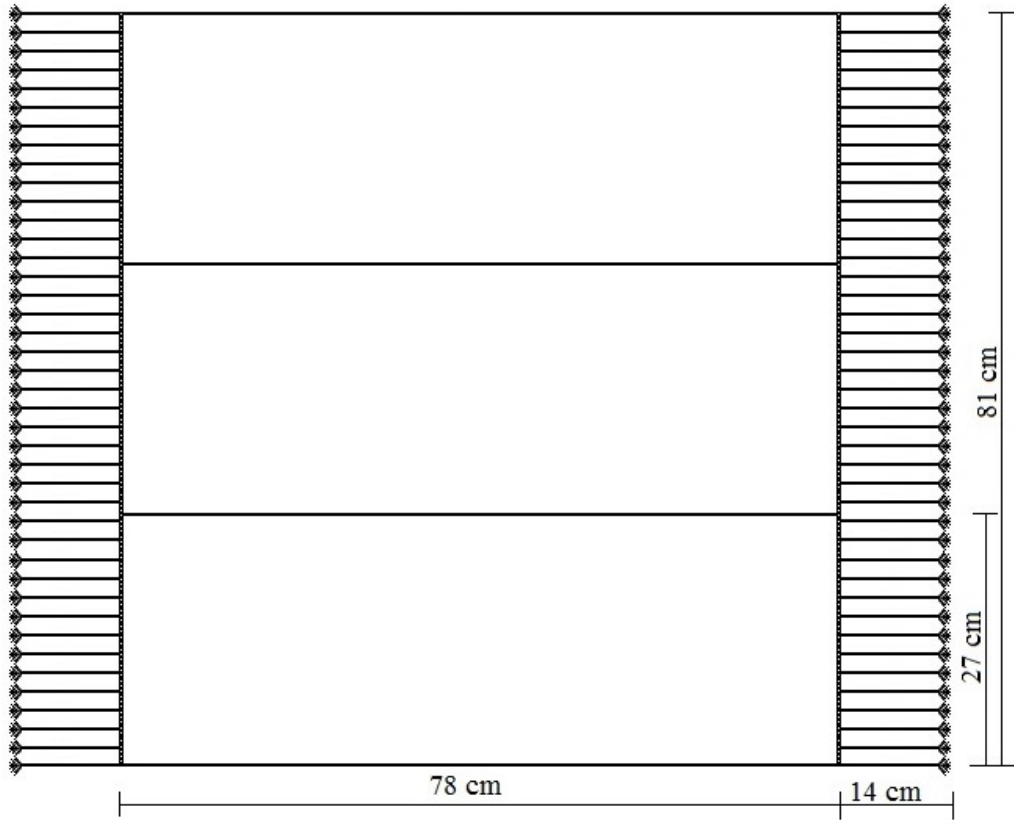
Aksesuarın Model Özelliği: Şal kuşak, yöredeki el dokuma tezgâhında renkli ipek iplikten dokunan ekoseli üç parça, birleştirilerek kare formda çalışılmıştır. Şal kuşağın iki kenarında dokuma uçlarındaki, serbest bırakılan ipler, bükülerek saçak yapılmıştır. Saçak uçlarını renkli ipek ipliklerden yapılan püsküller süslemektedir. Şal kuşak üçgen formda kullanılmaktadır.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Dokumalar, basit nakış iğnelerinden battaniye iğnesi ile birleştirilmiştir.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Şal kuşak yayınlanmamıştır.

Şekil 79.1. Şal kuşak (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1936).

Şekil 79.2. Şal kuşak (Cevriye Şahin, Kemaliye, 1936).

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 60

Şekil No: 80, 80.1, 80.2

İnceleme Tarihi: 25.04.2015

Tarhlendirme: 1940

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Kullanılabilir, giyilebilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Şal kuşak

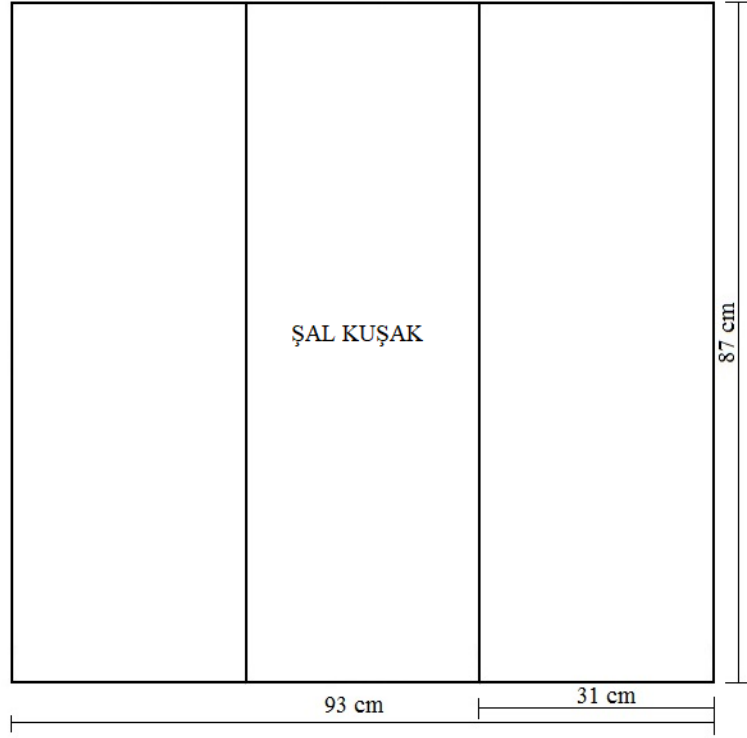

Şekil 80. Şal kuşak (Ayşe Çal, Çayören, 1940).

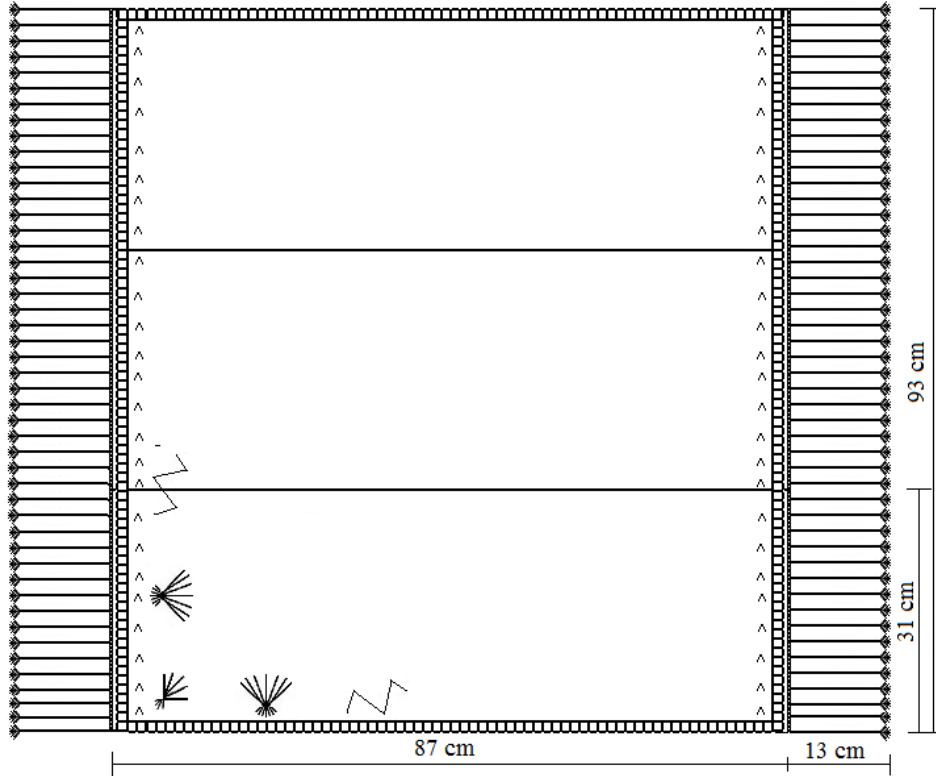
Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Şal kuşak, çulfalık dokuma tezgâhında krem renginde çizgili ve desenli siyah yün dokumadan yapılmıştır. Süslemede pembe, mavi, yeşil kırmızı, mor, sarı krem renkli koza iplikleri, kırmızı, krem renkli ve siyah yün ipten yapılan püsküller, büyük mavi boncuk kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, siyah yün iplik kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Şal kuşak, çulfalık dokuma tezgâhında dokunan üç adet dokumanın birleştirilmesiyle kare formda çalışılmıştır. Dokuma, siyah zemin üzerine krem renginde çizgili ve yörede sinek denilen desen ile bezenerek dokunmuştur. Şal kuşağın iki kenarında dokuma uçlarındaki, serbest bırakılan ipler, bükülerek saçak yapılmıştır. Saçak uçlarını renkli yün ipten hazırlanan püsküller süslemektedir. Şal kuşak üçgen formda kullanılmaktadır. Şal kuşağın bir köşesine renkli koza iplikleri ile geometrik ve kır çiçeklerinden oluşan motifler yerleştirilmiştir. Şal kuşağın dörtkenarına, renkli koza ipliklerle battaniye iğnesi uygulanmıştır.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Dokumalar çırpma dikişi ile birleştirilmiştir.
Eserin Yayınlamp Yayınlanmadığı: Şal kuşak yayınlanmamıştır.

Şekil 80.1. Şal kuşak kalıp çizimi (Ayşe Çal, Çayören, 1940).

Şekil 80.2. Şal kuşak teknik çizim (Ayşe Çal, Çayören, 1940).

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 61

Şekil No: 81, 81.1, 81.2

İnceleme Tarihi: 23.03.2015

Tarihlendirme: 1945

Koleksiyondaki Yeri: Valizde katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Kuşak, folklor gösterilerinde, festivallerde, kına gecelerinde kullanılmaktadır.

Aksesuar Adı: Kuşak

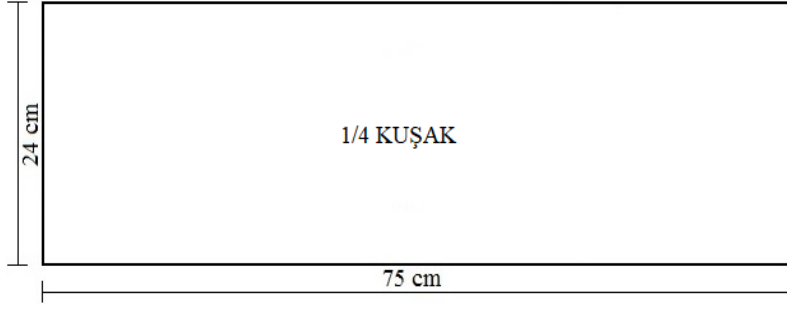
Şekil 81. Kuşak (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Kuşak, çulfalık dokuma tezgâhında kırmızı ve krem renginde çizgili ve desenli siyah yün dokumadan yapılmıştır. Süslemede koyu pembe, koyu yeşil, koyu mavi ve turuncu iş orlonu kullanılmıştır.

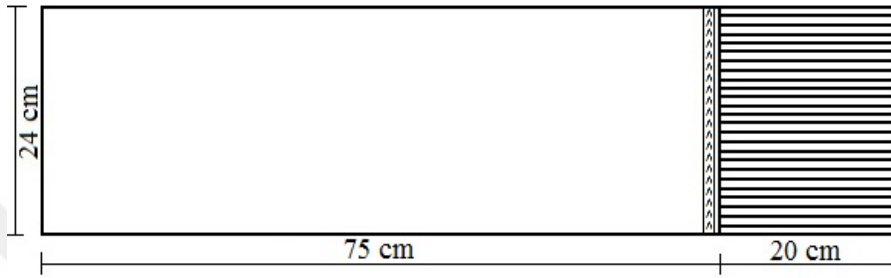
Aksesuarın Model Özelliği: Kuşak, çulfalık dokuma tezgâhında dikdörtgen formda dokunmuştur. Dokuma siyah zemin üzerine kırmızı ve krem renginde çizgili ve yörede sinek denilen desen ile bezenerek dokunmuştur. Kuşağın kısa kenarlarını, üç sıra renkli iş orlonu ile zincir işi süslemektedir. Dokuma uçlarındaki, serbest bırakılan ipler, bükülerek saçak yapılmıştır.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Kuşakta dikiş yoktur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Kuşak yayınlanmamıştır.

Şekil 81.1. Kuşak kalıp çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945).

Şekil 81.2. Kuşak teknik çizimi (Şerife Tümen, Kocakovacık, 1945).

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 62

Şekil No: 82, 82.1, 82.2

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarhlendirme: 1946

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Şal kuşak kullanılabilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Şal kuşak

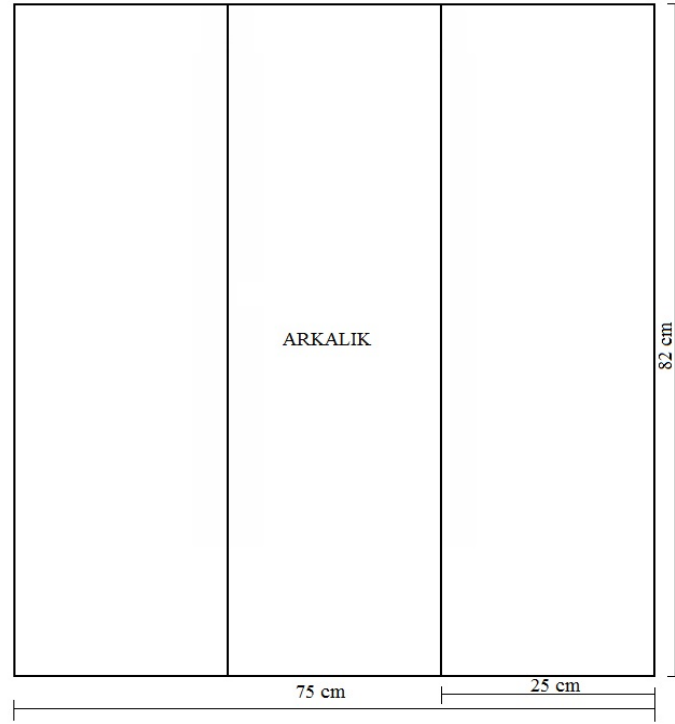
Şekil 82. Şal kuşak (Niyaziye Tosun, Akçapınar, 1946).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Şal kuşak, el dokuma tezgâhında yeşil, turuncu, bordo, siyah, sarı, mavi ve krem renginde ipek iplikten ekoseli dokunmuştur. Süslemede sarı, mor, yeşil, küf yeşili, koyu yeşil, pembe, kırmızı, turuncu, bordo ve krem renginde boyanan ipek kozaları püskül olarak kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, sarı ipek iplik kullanılmıştır.

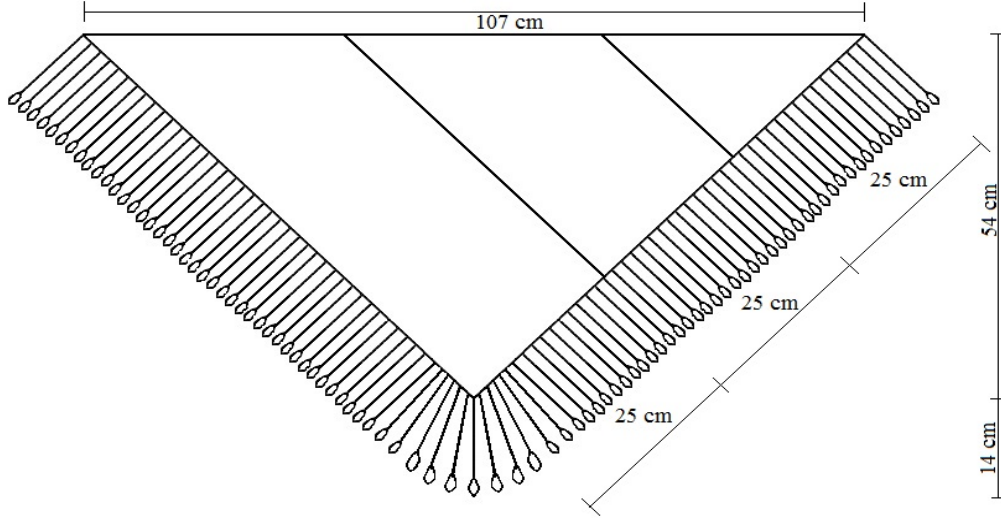
Aksesuarın Model Özelliği: Şal kuşak, yöredeki el dokuma tezgâhında renkli ipek iplikten dokunan ekoseli üç parça, birleştirilerek kare formda çalışılmıştır. Dokuma uçlarındaki, serbest bırakılan ipler, bükülerek saçak yapılmıştır. Saçak uçlarını renkli kozalar süslemektedir. Şal kuşak üçgen formda kullanılmaktadır.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Dokumalar oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir. Şal kuşak üçgen formda katlanarak, kenarları oyulgama dikişi ile tutturulmuştur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Şal kuşak yayınlanmamıştır.

Şekil 82.1. Şal kuşak kalıp çizimi (Niyaziye Tosun, Akçapınar, 1946).

Şekil 82.2. Şal kuşak teknik çizimi (Niyaziye Tosun, Akçapmar, 1946).

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 63

Şekil No: 83, 83.1, 83.2

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarhlendirme: 1960

Koleksiyondaki Yeri: Valizde katlanarak saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Şal kuşak kullanabilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Şal kuşak

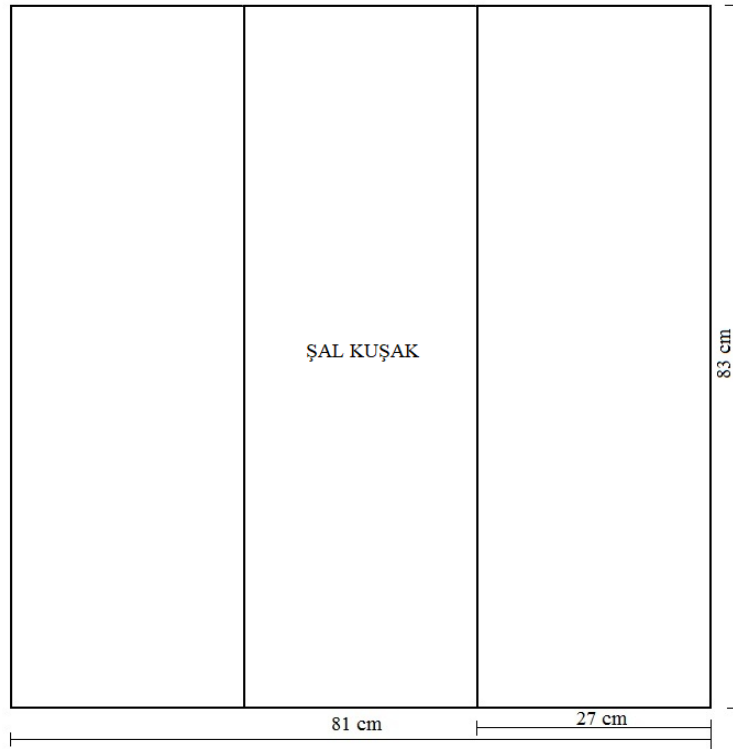
Şekil 83. Şal kuşak (Hanife Akbel, Belenören, 1960).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Şal kuşak, çulfalık dokuma tezgâhında kırmızı ve krem renginde çizgili ve desenli siyah yün dokumadan yapılmıştır. Süslemede kırmızı, krem renkli, sarı, pembe ve siyah yün ipten yapılan püsküller kullanılmıştır. Yardımcı malzemedede, siyah yün iplik kullanılmıştır.

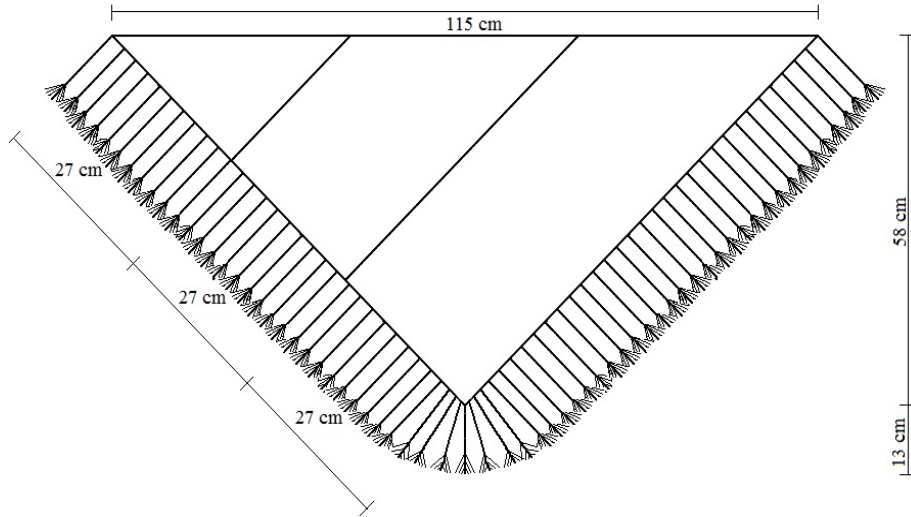
Aksesuarın Model Özelliği: Şal kuşak, çulfalık dokuma tezgâhında dokunan üç adet dokumanın birleştirilmesiyle kare formda çalışılmıştır. Dokuma, siyah zemin üzerine kırmızı ve krem renginde çizgili ve yörede sinek denilen desen ile bezenerek dokunmuştur. Şal kuşağın bir köşesine renkli koza iplikleri ile geometrik ve kır çiçeklerinden oluşan motifler yerleştirilmiştir. Şal kuşağın dörtkenarına, renkli koza ipliklerle battaniye iğnesi uygulanmıştır. Şal kuşak üçgen formda kullanılmaktadır.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Dokumalar çırpma dikişi ile birleştirilmiştir. Şal kuşak üçgen formda katlanarak, kenarları oyulgama dikişi ile tutturulmuştur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Şal kuşak yayınlanmamıştır.

Şekil 83.1. Şal kuşak kalıp çizimi (Hanife Akbel, Belenören, 1960).

Şekil 83.2. Şal kuşak teknik çizim (Hanife Akbel, Belenören, 1960).

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 64

Şekil No: 84, 84.1

İnceleme Tarihi: 25.04.2015

Tarhlendirme: 1925

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Dizge onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Dizge kullanılabilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Dizge

Şekil 84. Dizge (Ömriye Seyri, Sorgun, 1925).

Şekil 84.1. Dizge detay süsleme görünümü.

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Dizge, siyah, kırmızı ve beyaz yün iplikten çarpana dokumadan çalışılmıştır. Dizge süslemesinde, siyah, bordo, küf yeşili, taba rengi, mavi, pembe açık mor ve krem rengi keçi kılından yapılmış püsküller, mavi büyük

boncuk kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, siyah, bordo ve taba rengi yün iplik kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Dizge üç buçuk cm genişliğinde ve iki metre elli cm uzunluğunda, geometrik desenli çarpana ile dokunmuştur. Çarpana dokuma uçlarına, on bir cm uzunluğunda, on iki adet saçak yapılmıştır. Saçak uçlarını, keçi kılından hazırlanan renkli püsküller ve mavi boncuklar süslemektedir.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Dizgede dikiş kullanılmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Dizge yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 65

Şekil No: 85, 85.1

İnceleme Tarihi: 25.04.2015

Tarihlendirme: 1935

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Dizge onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Dizge kullanılabilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Dizge

Şekil 85. Dizge (Emine Acı, Koca kovacık, 1935).

Şekil 85.1. Dizge süsleme detay görünümü.

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Dizge, siyah, kırmızı ve beyaz yün iplikten çarpana dokumadan çalışılmıştır. Dizge süslemesinde, siyah, bordo, taba rengi, sarı, pembe, turuncu ve krem rengi keçi kılından yapılmış püsküller, mavi büyük boncuk kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, siyah ve bordo yün iplik kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Dizge dört cm genişliğinde ve iki metre elli cm uzunluğunda, geometrik desenli çarpana ile dokunmuştur. Çarpana dokuma uçlarına, yirmi bir cm uzunluğunda, üç adet saç örgüsü ile saçak yapılmıştır. Saçak uçlarını, keçi kılından

hazırlanan renkli püsküller ve mavi boncuklar süslemektedir. Çarpana üzerine mavi boncuklar yerleştirilerek, tasarım zenginleştirilmiştir.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Dizgede dikiş kullanılmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Dizge yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 66

Şekil No: 86

İnceleme Tarihi: 06.04.2015

Tarhlendirme: 1945

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Tokalı kemerin uzunluğunda daraltma işlemi yapılmıştır.

Bugünkü Durumu: Tokalı kemer, kına gecelerinde kullanılmaktadır.

Aksesuar Adı: Tokalı Kemer

Şekil 86. Tokalı kemer (Fadime Sadıç, Kocakovacık, 1945).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Kemer yapımında siyah pamuklu kumaş kullanılmıştır. Kemer süslemesinde, bordo, mavi, krem ve sarı yün iplikten çarpana dokuma ve gümüş toka kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, siyah koton iplik kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Kemer, sekiz cm genişliğinde, siyah pamuklu kumaştan çalışılmıştır. Kemer üzerine dört cm genişliğinde geometrik desenli çarpana dokuma yerleştirilerek, süsleme yapılmıştır. Kemerin uçlarını gümüş toka süslemektedir. Gümüş kabartma olarak hazırlanan toka, çiçek, yaprak ve geometrik motifleri kullanılarak hazırlanmıştır. Toka uç kısımları zincir ve pulla süslenmiştir.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Kemer dikiminde, kapalı baskı tekniği uygulanmıştır. Çarpana dokuma ve gümüş toka, kemere, çırpma dikişi ile tutturulmuştur.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Eser yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 67

Şekil No: 87, 87.1

İnceleme Tarihi: 30.03.2015

Tarihlendirme: 1945

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Çıngıllı bağlamada, onarım yapılmamıştır.

Bugünkü Durumu: Çıngıllı bağlama, kına gecelerinde kullanılmaktadır.

Aksesuar Adı: Çıngıllı bağlama

Şekil 87. Çıngıllı bağlama
(Fadime Sadıç, Kocakovacık, 1945).

Şekil 87.1. Çıngıllı bağlama süsleme
detay görünümü.

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Çıngıllı bağlama keten ipliğinden dokunan yöresel kumaştan yapılmıştır. Süslemede, pembe, mavi, açık sarı ve koyu yeşil koza ipliği, sarı renkte tel kırma teli, lacivert yün ip, eski para ve mavi boncuk kullanılmıştır. Yardımcı malzemede, beyaz dikiş ipliği kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Çıngıllı bağlama, doksan yedi cm uzunluğunda, on beş cm genişliğinde dikdörtgen formda çalışılmıştır. Çıngıllı bağlamanın iki kısa kenarı nakışlı olup, hesap işi ve tel kırma tekniği uygulanmıştır. Çıngıllı bağlama uçlarından bir cm yukarıda, üç cm lik ara ile iki sıra tel kırma tekniği, düz çizgilerle uygulanmıştır. Tel kırma arasını renkli koza ipliklere daire motif ve S kıvrımlar süslemektedir. Tel kırma üzerine ise, bitkisel ve geometrik bezeme tekniği ile süslenme yapılmış olup, kenarları battaniye iğnesi sınırlandırılmıştır. Çıngıllı bağlamanın uçlarını, mavi boncuk ve eski paralardan yapılan saçaklar süslemektedir.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Çıngılı bağlamanın uzun kenarı, iki mm den kıvrılarak, çırpma dikişi uygulanmıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Çıngılı bağlama yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 68

Şekil No: 88

İnceleme Tarihi: 25.04.2015

Tarhlendirme: 1960

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Kullanılabilir, giyilebilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Çorap

Şekil 88. Çorap (Ömriye Seyri, Sorgun,1960).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Çorap örgüsünde siyah, krem renkli yün ip, bordo, sarı, lila, mavi, kırmızı, yeşil, pembe orlon kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Çorap, uzun konçlu, çok renkli, yoğun bezemeli motif ve desenler yatay yerleştirilerek, tığ ile basit ilmek tekniğinde örülmüştür. Çorap motifinde geometrik bezeme olarak, düz, verrev, zikzak çizgiler, eşkenar dörtgenler kullanılmıştır.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Çorapta dikiş kullanılmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Eser yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 69

Şekil No: 89

İnceleme Tarihi: 26.04.2015

Tarihlendirme: 1960

Koleksiyondaki Yeri: Sandıkta saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Çorap onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Çorap giyilebilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Çorap

Şekil 89. Çorap (Ayşe Yılmaz, Keles, 1960).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Çorap örgüsünde, beyaz, siyah ve bordo yün ip kullanılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Çorap, uzun konçlu, burun ve topuk bordo yün ipe örülmüştür. Çorabın ayak ve konç örgüsünde, bitkisel ve geometrik küçük desenler yatay yerleştirilmiştir. Çorap örgüsüne, beş şiş ile düz örgü tekniği uygulanmıştır. Çorabın üst kısmı tığ oyası ile çevrelenmiştir. Çorabın ayak başlangıç kısmını, altı sıra bitkisel ve geometrik küçük desenler süslemektedir. Konç kısmının başlangıcında bir sıra geometrik desen yerleştirildikten sonra, koncun topuk tarafında, dört sıra bitkisel ve geometrik küçük desenler yerleştirilmiştir. Koncun üst kısmına bir sıra bitkisel desen süslemektedir.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Çorapta dikiş kullanılmamıştır.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Çorap yayınlanmamıştır.

Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No: 70

Şekil No: 90

İnceleme Tarihi: 21.03.2016

Tarihlendirme: Belli değil.

Koleksiyondaki Yeri: Okul arşiv dolabında saklanmaktadır.

Onarım Görüp Görmediği: Çarık onarım görmemiştir.

Bugünkü Durumu: Çarık kullanılabilir, giyilebilir durumdadır.

Aksesuar Adı: Çarık

Şekil 90. Çarık (Bursa Necatibey MTAL arşivi).

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler: Çarık tabaklanmış doğal deriden çalışılmıştır.

Aksesuarın Model Özelliği: Çarık taban, tarak ve yan kısımları tek parça kalıp oluşturularak el dikişi tekniği ile ayakkabı formu verilmiştir. Çarık sivri burunlu, kenarlarında açılan deliklerden deri şerit geçirilmiştir. Çarık birleşim yerine iki cm genişliğinde altı cm uzunluğunda bant yerleştirilmiştir.

Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri: Çarık, oyulgama dikişi ile birleştirilmiştir.

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı: Çarık yayınlanmamıştır.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE TARTIŞMA

Türk toplumu yüzyıllar boyu zengin giyim kültürüne sahip olmuştur. Geleneksel giyim kuşamlar, toplumların kültürlerini, yaşama biçimlerini, sanatlarını, gelenek ve göreneklerini yansıtan en önemli unsurlardan biridir. Medeniyetlere beşiklik eden eski yerleşim yerlerinden biri olan Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşamlarını kısmen muhafaza edebilmelerine karşın, bunlar yine de hızla yok olmakta ya da aslından uzaklaşarak fonksiyon ve şekil değişikliklerine uğramaktadır. Bu nedenlerle yok olmalarını önlemek için günümüze ulaşılabilen giyim kuşam örneklerinin tespit edilmesi, detaylı olarak incelenmesi, belgelenmesi, gelecek kuşaklara kültürel mirasımızın aktarılması ve başka çalışmalara kaynak teşkil etmesi yönünden konu önemlidir.

Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşamları konusunda yapılan araştırmada, kültürel zenginliğimizi yansıtan 42 adet giyim, 28 adet kuşam örneklerini; üst bedene giyilen kadın giyimleri, alt bedene giyilen kadın giyimleri, özel günlerde giyilen kadın giyimleri, başörtüleri, tamamlayıcı aksesuarlar ve ayağa giyilenler olmak üzere 6 grupta incelenerek sunulmuştur.

Araştırma sonucunda üst bedene giyilen kadın giyimleri; göynek, içlik, üçetek ve güdük olduğu belirlenmiştir. Bu giyimleri sırasıyla giyim kuşam bilgi formu doğrultusunda incelediğimizde ulaşılan sonuçlara göre; göyneklerin çoğunda malzeme, renk, model, kesim, dikim teknikleri ve süsleme teknikleri yönünden birbirine benzer özellikler göze çarpmaktadır. Göynek örneklerinde en çok el tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaş kullanılarak sıfır yakalı, ön veya arka ortasında yaka yırtmaçlı, birit ilik ve düğme kapamalı, omuzların, ön ve arka ortalarının dikişsiz, ön ve arka bedenler kup biçiminde ekli, arka bedendeki kup aralarına peş parçası eklemeli kesim özelliklerinin kullanıldığı görülmüştür. Göyneklerdeki eklerin yapılma nedeninin, kumaş eninin dar olmasından kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Göynekte bütün örneklerin kolsuz ve kol

evinin kare uygulandığı, model boylarının ise diz altı hizasında olduğu tespit edilmiştir. Göynek örneklerinde en fazla oyulgama dikişi, çırpma dikişi ve kapalı baskı dikiş tekniklerinin kullanıldığı belirlenmiştir. Süsleme özelliği incelendiğinde; ön eteklerdeki bitkisel ve geometrik motiflere cicim tekniğinin, kırmızı ve lacivert pamuklu nakış ipliği ile uygulandığı görülmüştür. Göynek örneklerinin kesim, dikim ve süsleme açısından birbirine benzerliği göz önüne alındığında aynı dönem ait olduğu düşünülebilir.

Araştırma sonucunda ulaşılan içlik örnekleri incelendiğinde iki çeşit içlik olduğu görülmüştür. İçlik örneklerinde malzeme, renk, dikim teknikleri, süsleme teknikleri ve astarlama teknikleri yönünden birbirinden farklı özellikleri olduğu, model ve kesim özellikleri yönünden ise farklılıkların ve benzer yönlerin olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeni ise Keles mahallelerinin coğrafi konumu, ulaşım güçlüğü, yaşama biçimleri ve etnik kökenlerinden kaynaklandığı tahmin edilmektedir. İçliklerin dikiminde ön beden, arka beden ve yan parçalarda kullanılan kumaş cinslerinin farklı olduğu ortaya konmuştur. Ön bedenlerin dikiminde kullanılan kumaşların kalın, tok ve düz renk tercih edildiği belirlenmiştir. Buna göre içlik örnekleri incelendiğinde; İçliklerin ön beden dikiminde en çok siyah ve kırmızı renklerde pamuklu kumaş ile alpaka kumaşın tercih edildiği görülmüştür. Arka beden ve yan parçaların dikiminde ise, en fazla siyah pamuklu kumaş ile desenli kırmızı basma kumaş kullanıldığı tespit edilmiştir. İçlik örneklerinde en çok arka bedenlerin kare formda çalışıldığı, bedenlerin yan parçalarla birleştirildiği, kolsuz ve kol evinin kare uygulandığı, model boyunun ise göğüs altı hizasında kesim özelliklerinin kullanıldığı ortaya konmuştur. İçliklerin yaka ve kapama tekniklerinde farklılık görülmektedir. Sıfır yaka uygulanan içliklerde kapama tekniği tek sıra düğmeli iken, V yaka ya da yakasız olan içliklerde ise, birit ilik ve düğme ile kapama yapıldığı belirlenmiştir. İçliklerde oyulgama dikişi, çırpma dikişi, makine dikişi ve kapalı baskı dikiş tekniklerinin kullanıldığı belirlenmiştir. İçlik örneklerinin süsleme malzemesinde ve desenlerinde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Buna göre; incelenen örneklerin birinde sutaşı ile yapılan zikzak çizgiler, renkli koza iplikleri veya iş orlonları ile yapılan bitkisel bezemeler ve metal pullardan oluşan geometrik bordürle süsleme yapıldığı görülmüştür. Diğer örnek incelendiğinde ise ön yaka kenarlarına şerit yerleştirilerek, şerit kenarlarına koton ipliklerle bitkisel ve geometrik motiflerin kullanıldığı dikkat çekmektedir. İçlik örneklerin çoğunda kapama payı kenarlarında, boncuklu tığ oyası kullanıldığı göze çarpmaktadır. İçliklerde kullanılan astar kumaşı açısından örneklerin çoğunda amerikan bezinin kullanıldığı bunun yanında pamuklu kumaş, desenli basma ve desenli divitin kumaşlarında kullanıldığı

görülmüştür. Astarlamanın en çok ön bedenlerde yapıldığı görülmüştür. Arka bedende ve yan parçada çoğunlukla astarlamanın olmadığı, bunun yanında bazı içliklerde arka beden ve yan parçaların astarladığı belirlenmiştir.

Üçetek örnekleri incelendiğinde birbirine benzer özellikler taşıdığı göze çarpmaktadır. Buna göre; üçetek örneklerinde en çok bordo renkte pamuklu kumaş ile pazen kumaş kullanıldığı görülmüştür. Üçetekte bütün örneklerin “U” yakalı, birit ilik ve düğme kapamalı, arka ortalarının ve omuzların dikişsiz, ön ortası ve yan dikişlerin ekli, kaça hizasında yanlarda yırtmaçların olduğu, model boyunda ön beden, arka bedene göre kısa olduğu kesim özelliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Kol kesimlerinde düz kare kol uygulaması göze çarpmaktadır. Kol boyunun uzun ve yırtmaçlı olduğu belirlenmiştir. Üçetekte ek parçaların dikiminde makine dikişi, parçaların birleştirilmesinde ise, oyulgama dikişi kullanıldığı tespit edilmiştir. Üçetek örneklerinde süsleme arka bedende, etek ucu ile yırtmaç arasındaki mesafeye sutaşı, renkli koza iplikleri, renkli iş orlonları, pul, boncuk kullanılarak bitkisel ve geometrik bezeme tekniği uygulandığı görülmüştür. Yaka çevresini şeritlerin, çapraz iğnelerin süslediği, kol ağzı ve yırtmaç kenarlarında kır çiçeklerinin olduğu görülmüştür. Yaka ve kol ağzı boncuklu tığ oyası ile çevrelenirken arka etek ucu ve yırtmaç kenarları hazır harçla sınırlandırıldığı belirlenmiştir. Astarlamada en çok amerikan bezi tercih edilmiştir. Bunun yanında pamuklu kumaş, desenli basma ve desenli divitin kumaşlarında kullanıldığı belirlenmiştir. Astar dikiminde oyulgama dikişi kullanıldığı ve çırpma dikişi ile bedene birleştirildiği tespit edilmiştir.

Güdük örnekleri incelendiğinde birbirine benzer özellik taşıdığı dikkat çekicidir. Buna göre güdük dikiminde en fazla yeşil renk tercih edilirken, diğer renk dağılımlarında bordo, kırmızı, taba renklerinin aynı oranda olduğu belirlenmiştir. İncelenen güdük örneklerinde büyük oranda pazen kumaş ile pamuklu kumaşın tercih edildiği belirlenmiştir. Güdük örneklerinde en fazla dik yakalı, ön ortası açık ve düğmesiz, yan dikişleri ekli, arka ortası ve omuzları dikişsiz, model boyu bel hizasında kesim özelliklerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Kol kesimlerinde düz kare kol uygulaması göze çarpmaktadır. Kol boyu dirsek ile bilek arasında çalışıldığı belirlenmiştir. Güdüklerde büyük oranda makine dikişi ile kapitone yapıldığı tespit edilmiştir. Yan dikişler ve kol alt dikişlerin birleştirilmesinde oyulgama dikişinin kullanıldığı, dikiş paylarına ise, çırpma dikişi ile kapalı baskı yapıldığı belirlenmiştir. Süsleme malzemelerinde renkli iş orlonları ve koza iplikleri ve pul boncuk kullanıldığı tespit edilmiştir. Güdük süslemelerinde en çok balıksırtı biçiminde kapitone

dikişleri olduğu görülmektedir. Ön beden ve etek ucunda, kol ağzında sutaşı, çapraz iğne ve kırç çiçekleri ile süsleme yapıldığı belirlenmiştir. Ön ortası, etek ucu ve kol ağzında boncuklu tığ oyası olduğu dikkat çekicidir. Gündük örneklerinde astarlama amerikan bezi ile pamuklu ekose kumaşların eşit oranda tercih edildiği görülmüştür. Bütün örneklerde duble astarlama tekniğinin kullanıldığı görülmüştür.

Araştırma sonucunda alt bedene giyilen kadın giyimlerinde şalvarın yer aldığı görülmektedir. Yörede iki farklı özellikte şalvarın kullanıldığı belirlenmiştir. Şalvar örnekleri birbirleriyle kıyaslandığında, birçok açıdan farklı özellikler taşıdığı görülmektedir. Göyneklerle benzer özellik taşıyan şalvarların olduğu ve bunların çok eski dönemlere ait olduğu tahmin edilmektedir. Bu şalvar örneklerinde büyük oranda el tezgâhlarında pamuk ipliğinden dokunan yöresel kumaş tercih edildiği, enine ve boyuna kesikli, ağ yukarıda, ağ parçasının üçgen ve dikdörtgen kumaşların birleşmesiyle oluştuğu görülmektedir. Paçalarındaki bitkisel ve geometrik motiflere cicim tekniğinin, kırmızı ve lacivert pamuklu nakış ipliği ile uygulandığı görülmüştür. Diğer şalvar örneklerinde ise sadelik ve rahatlık ön plandadır. Bu şalvar örneklerinde kadife ve saten kumaşın eşit oranda kullanıldığı görülmektedir. Şalvar örneklerinde en fazla enine kesikli, dikdörtgen ve geniş kesimli, ağ parçasının kare olduğu görülmektedir. Şalvarların ortak özelliği ise, bel ve paçaların lastik uçkurlu olduğu tespit edilmiştir.

Özel günlerde giyilen kadın giyimleri; entari, bindallı ve sarka olduğu belirlenmiştir. Bu giyimleri sırasıyla incelediğinde entari örneklerinin farklı özellikler taşıdığı görülmüştür. Bunun nedeninin de farklı dönemlerde kullanılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Buna göre entari örneklerinde turuncu renkte viskon kumaş ile yeşil renkte metalik polyester simli kumaş kullanıldığı tespit edilmiştir. Entari örneklerinin ortak özellikleri incelendiğinde dik yakalı, ön beden bel hizasına kadar açık ve tek sıra düğme kapamalı, arka ortası ve omuzları dikişsiz, kesim özelliklerinin olduğu görülmektedir. Kol kesimlerinde düz kare kol uygulaması göze çarpmaktadır. Entari örneklerinin farklı özellikleri incelendiğinde, bir entari örneğinin belinde kesik uygulanırken diğerinin kesiksiz ve peşli çalışıldığı tespit edilmiştir. Entari örneklerinde oyulgama dikişi ile makine dikiş tekniklerin kullanıldığı görülmektedir. Entarinin bir örneğinde, ön bedene siyah pamuklu kumaştan hazırlanan şerit yerleştirildiği ve şerit kenarlarını, kordon tutturma tekniği ile geometrik bordürün süslediği belirlenmiştir. Diğer entari örneğinde, ön bedene ve kol ağzına makine dikişleri ile süsleme yapılmıştır.

Entari örneklerinde astarlama benzerlik görüldüğü tespit edilmiştir. Astarlama amerikan bezi ile kollara ve bedenlerin yarısına uygulandığı belirlenmiştir.

Urba örnekleri incelendiğinde birbirine benzerlikleri dikkat çekicidir. Buna göre urba örneklerinde en fazla bordo renkte kadife kumaşın kullanıldığı görülmektedir. Urba örneklerinin çoğunda omuzları dikişli, yanları yırtmaçlı, yanlara ve ön ortasına üçgen parça eklemeli olduğu görülmektedir. Kollar bedene kare, takma kol tekniğiyle takılmış, manşetli ve kol altlarında kuş parçasının olduğu belirlenmiştir. Urbada eşit oranda “V” yaka ve sıfır yaka uygulaması göze çarpmaktadır. Urba örneklerinde en fazla makine dikişi, oyulama dikişi ve çırpma dikişinin kullanıldığı görülmektedir. Urba örneklerinin tümünde Maraş işi tekniği ile süsleme yapıldığı görülmektedir. Urba süslemelerinde en fazla bitkisel bezemeler tercih edilmiştir. Bitkisel bezemede gül bezek, mine çiçeği, lale, hançer yaprak, yaprak ve kıvrımlı dallardan oluşan motifler dikkat çekicidir. Urbalarda kullanılan astar kumaşı açısından örneklerin çoğunda krem renkli pamuklu kumaş kullanıldığı görülmüştür. Urbada bütün örneklerde duble astarlama tekniği kullanılmıştır.

Sarka örnekleri incelendiğinde birbirine benzer özellikler olduğu görülmektedir. Buna göre sarka örneklerinde mor, bordo ve mavi renkler kullanıldığı kumaş olarak en fazla kadife tercih edildiği bir örneğin pazenden yapıldığı görülmektedir. Sarka örneklerinin hakim yakalı, önü açık, omuzlar dikişli, model boyunun bele kadar olduğu kesim özelliklerinin kullanıldığı görülmektedir. Kol kesimlerinde düz kare kol ve kol altlarında kuş parçasının olduğu belirlenmiştir. Sarka örneklerinde makinede düz dikiş tekniği tercih edilmiştir. Sarka örneklerinde bitkisel ve geometrik bezemelere Maraş işi tekniğinde applike yapıldığı görülmektedir. Bitkisel bezemede gülbezek, hançer yaprak, mine çiçeği kıvrımlı dal motifleri, geometrik bezemede ise üçgen, “S” ve “C” kıvrımlarının olduğu belirlenmiştir. Sarka örneklerinde astar olarak bütün örneklerde kırmızı mermerşahi kullanıldığı ve astarın makinede düz dikişle hazırlanarak giysiye çırpma dikişi ile birleştirildiği ortaya konmuştur.

Başörtüleri incelendiğinde; maldinli fes, fes, al bazı, pullu bez, ikisi bir yerde ve bürgüden oluştuğu belirlenmiştir. Buna göre fesler incelendiğinde iki çeşit fes örneğinin olduğu görülmüştür. İlk örnekteki fesin tamamen boncukla bezenerek hazırlandığı ortaya konmuştur. Diğer feste nazar süs oyalarmın sarkıtıldığı ve firkete oyalarm ile süslediği görülmektedir. Feslerin ortak özelliği ise, astar ucuna yerleştirilen renkli kum boncuklarla örülmüş şerit olduğu görülmektedir.

Tamamlayıcı aksesuarlar incelendiğinde; gıdıklık, önlük, şal kuşak, dizge, tokalı kemer çingilli bağlamadan oluştuğu saptanmıştır. Buna göre gıdıklık yapımda çoğunlukla siyah, beyaz, kırmızı, mavi ve mercan boncukların tercih edilmiştir. Önlükler üç parça siyah yün dokumaların birleştirilmesiyle dikdörtgen formda çalışıldığı belirlenmiştir. Şal kuşaklarda ise iki farklı örnek olduğu belirlenmiştir. Kocakovacık, Sorgun ve Çayören mahallelerinde kullanılan şal kuşaklar üç parça siyah yün dokumaların birleştirilmesiyle kare formda çalışıldığı görülmektedir. Akçapınar, Belenören, Kemaliye ve Kıranşıklar da kullanılan şal kuşaklar renkli ipek iplikten dokunan ekosele üç parça, birleştirilerek kare formda olduğu tespit edilmiştir. Şal kuşakların ortak özellikleri ise, iki kenarındaki saçaklandırma ve renkli püsküller olduğu belirlenmiştir. Dizgelerin bütün örnekleri çarpana dokumadan hazırlanarak uçlarında keçi kıllarından renkli püsküllerin olduğu görülmüştür. Tamamlayıcı aksesuarlardan gıdıklık, dizge ve başörtülerinden ise feste kullanılan malzemeler arasında nazar boncuğunu simgeleyen büyük mavi boncukların kullanılması dikkat çekicidir.

Ayağa giyilenler incelendiğinde; ayağa uzun konçlu, çok renkli, yoğun bezemeli yün iplerden yapılmış çorap ve ham deriden yapılan çarık giyildiği tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyim kuşamlarının giyilme sırası incelendiğinde; önce yöresel kumaştan dikilmiş nakışlı şalvar giyilir. Üstüne şalvarın kumaşından dikilmiş göynek giyilir. Ardından içlik giyilir ve önden düğmelenir. Üzerine üçetek giyilir. Bele sırasıyla önlük, şal kuşak bağlandıktan sonra dizge bele dolanır. Üçetek üzerine güdük giyilir. Boyuna gıdıklık takılır. Başa ise özel olarak hazırlanan fes veya meldinli fes denilen başlık takılır. Fesin üzerine yukarıdan aşağıya çene altından dolanarak tepede bağlanan, pullu bez örtülür. Pullu bez üzerine ise ikisi bir yerde örtüldüğü belirlenmiştir.

Keles geleneksel kadın giyimlerinin kalıp ve teknik çizimleri incelendiğinde bu giyimlerin birbirine çok benzer bir özellikte ve geometrik şekillerde kesildiği görülmektedir. Şahin (2011) tarafından yapılan araştırmada “Geometrik kesimde giyecek kişinin bedenine göre değil, kumaşın enine bağlı olarak kesim yapıldığı için, beden üzerinden ölçülendirme yapılmamaktadır. Giysilerin temel parçaları ve ekleme yapılan parçaların hepsi geometrik kesilir. Dikdörtgenlerden oluşan temel parçalar; üst giysiler için ön, arka ve koldur. Beden altına giyilen şalvar ve benzerlerinde ise paçalık ve ağdır. Üst giysilerde; basen, göğüs ve karnın genişliği sağlamak için ön ve yan yırtmaçlara “peş” adı verilen üçgen dilimler kesilir. Kol altında “kuş” adı verilen küçük kare parça hareket serbestliğini sağlar (s. 384).

Araştırma sonucunda, Bursa ili Keles ilçesi geleneksel kadın giyimlerine yaşayış biçimlerini, coğrafi yapılarını ve kültürel özelliklerini yansıtmışlardır. Ancak geleneksel giyim kuşamların güncelliğini yitirmesi, kültürel değerinin yanında sanatsal değeri de oldukça fazla olan bu giyim kuşamların, sandıklarda ya da kapalı mekânlarda saklanmasına neden olmakta, bu değerler özel günlerde veya folklor gösterilerinde ortaya çıkarılarak kullanılmakta ya da hiç kullanılmamaktadır. Ayrıca kültür mirasımız olan giyim kuşam örneklerinin folklor gösterilerinde kullanımında giyen kişinin vücut yapısını göre daraltılması veya kullanım kolaylığı olsun diye iki farklı giysinin tek giysiye dönüştürülmesi orijinal özelliklerin korunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçları doğrultusunda getirilen öneriler şunlardır:

- Geçmişten miras kalan geleneksel giysilerin orijinallerinin saklanması ve korunmasıyla ilgili Kültür Bakanlığının çalışmalarının yanında, belediyeler, kültürel kurum ve kuruluşlar eğitim faaliyetleri ve etkinlikler düzenleyerek halkı bilinçlendirilmeli ve teşvik etmelidir.
- Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda orijinal giyim kuşam örnekleri varsa bunların okul bünyesinde sergi salonları oluşturularak herkesin görmesi sağlanmalı ve gelecek nesillere aktararak onların bu kültür hazinesinden yararlanmaları sağlanmalıdır.
- Olgunlaşma Enstitülerinde ve Halk Eğitim Merkezleri yapılan çalışmalarda, tarihi değeri olan giysilerin, süsleme ve sanatsal değeri olan eserlerin özünü bozmadan geleneksel model ve süslemelerden yararlanılmalıdır.
- Giyim kuşam örneklerimizi kendi toplumumuza ve farklı ülkelerden insanlara tanıtmak amacıyla üniversiteler ile Kültür ve Turizm Bakanlığı işbirliği yaparak, sergiler düzenlenmeli ve bilimsel yazılı kaynaklar çoğaltılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Abanoz, G., Çakır, M., & Çelebi, R. H. (2005, Ekim). *Bursa ili Keles İlçesi Akçapınar köyü kadın sarkaları ve çağdaş giysi tasarımı*. II. Bursa Halk Kültürü Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Ağaç, S., Arga Şahinoğlu, M., Gökpinar, F., Gürşahbaz, N., & Özelmas Kahya, S. (2014). Examination of local women's apparels in Mudurnu country of Bolu province. *International journal of Science Culture and Sport*, 2(Special Issue 1), 97-110. <http://dx.doi.org/10.14486/IJSCS80>
- Akncı, E., Bedük, S., & Küçükosmanoğlu, Ş. (2005, Ekim). *Bursa-Keles İlçesi Kadın Kıyafetleri*. II. Bursa Halk Kültürü Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Alpaslan, S., Etike, S., İmer, A., Komşuoğlu, Ş., & Seçkinöz, M. (1986). *Resim II moda resmi ve giyim tarihi*. Ankara: Ofset.
- Altınay, H., & Yüceer, H. (1992). *Moda ve tarihi*. Ankara: Kadıoğlu.
- Altuntaş, Y., Kahveci, M. & Şahin, Y. (1993). *Bursa ili halk oyunları kıyafetleri teknik çizimleri*. Ankara: Ofset Repromat.
- Arıç, A. S. (2006). Türklerdeki Kıyafetin kısa tarihi. *Atatürk araştırma merkezi dergisi*. 64,65,66 (22), <http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-64-65-66/turklerdeki-kiyafetin-kisa-tarihi> sayfasından erişilmiştir.
- Artun, E. (2006, Aralık). *Adana ve Osmaniye halk kültüründe giyim-kuşam geleneği*. Halk Kültüründe Giyim-Kuşam ve Süslenme Uluslararası Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir. http://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/erman_artun_giyim_kusam.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Atak, Z. (2010). *Turistik hediyelik eşya kapsamında hazırlanan folklorik yapma bebek giysilerinin tespiti ve giysi kalıplarının standartlaştırılması üzerine bir öneri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Atmaca, Z., & Salman, F. (2010). Erzurum'da geleneksel kadın giysilerinin özellikleri. *Sanat Dergisi*, 0 (15), 11-17. <http://dergipark.gov.tr/ataunigfsd/issue/2603/33507> sayfasından erişilmiştir.
- Aydın Yanar, A., Söylemezoğlu F., & Yılmaz, G. (2011). Tokat ili yöresel kadın giysileri. *Türk Sanatları Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 107-118.
- Bayraktar, F. (1993). *Giyim*. Ankara: Sim.
- Begić, H. N. (2014). Kadın girişimciliğinde alternatif bir üretim: geleneksel giysili Keles yöresi yapma bebekleri. *İdil Dergisi*, 4(16). <http://www.idildergisi.com/makale/pdf/1428043695.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Boyacıoğlu, H. (2012). *Malatya müze ve halk eğitim merkezinde bulunan geleneksel giysiler*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Bursa Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü (2011). *Bursa il çevre durumu raporu*. [Harita] http://www.csb.gov.tr/turkce/dosya/ced/icdr2011/bursa_icdr2011.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Cemiloğlu, M. (2002). *Bursa Dağ Köylerinde Türkmen Kültürü*. Bursa: Uludağ Üniversitesi
- Çaçu, A. (2010). *Yaşayan tanıkların dili ile Keles*. Bursa: Keles Kaymakamlığı.
- Çaylı, G., & Ölmez, F. N. (2012). Denizli Atatürk ve Etnografya Müzesi'nde bulunan Serinhisar ilçesi yöresel kadın giysileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli dergisi*, 5(9), 109-129. <http://edergi.sdu.edu.tr/index.php/gfsd/article/viewFile/3407/2911> sayfasından erişilmiştir.
- Çelik, R. (2013). *Topkapı Sarayı Müzesi'ndeki iç giyim örneklerinin İncelenmesi üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, S. (2010). *Ayaş kültür evi halk giysilerinin envanterlerinin çıkartılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelikkol, Ş. (2005, Ekim). *Bursa-Keles yöresi, Karakeçili Yörüklerinde el dokumaları, kadın-erkek giysileri, bunların bugünkü durumları ve Türk dünyası ile ilişkileri*. II. Bursa Halk Kültürü Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Dara, R. (2003). *Turistik Bursa sözlüğü*. İstanbul: Kare.

- Dinçer, Ö. (2003). *Yörük ve Türkmen diyarı Bursa dağ yöresi*. Bursa: Uyum.
- Dostoğlu, H., & Türkün Dostoğlu, N. (2011). *Bursa kültür varlıkları envanteri: anıtsal eserler*. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi.
- Ecer, A. (2010). *Bursa yöresindeki yerel giysilerin ve kumaş yapılarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.
- Gabriel, A. (1958). *Bir Türk başkenti Bursa*. (Er, H., Er, H., & Kazancıgil, A. Çev.). İstanbul: Osmangazi Belediyesi.
- Erden, A. (2002). *Bursa yöresi giysi kültürü üzerine bir araştırma*. I. Bursa Halk Kültürü Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Erden, B., Şenol, A., & Tezsever, Ş. (1999). *Türk halk oyunları giysileri*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Erden, F., Özus, E. E., & Tufan, M. (2014). Türk giyiminde Konya ili Sille yöresine ait geleneksel kadın kıyafetleri ve süslemeleri. *International Journal of Science Culture and Sport*, *SI(1)*, 284-301. http://www.iscsjournal.com/Makaleler/1807016271_si_1_19tufan.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Erkan, S. (2008). *Bursa Uludağ Türkmen Köylerinde Giyim Kuşam Geleneği (Kocakovacık)*. Halk kültüründe giyim-kuşam ve süslenme uluslararası Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Eröz, M. (1991). *Yörükler*. İstanbul: Türk dünyası araştırmaları vakfı.
- Gürak, A.,N. (2002). *Bursa İli Keles Yöresinde Oynanan Halk Oyunlarının İncelenmesi*. I. Bursa Halk Kültürü Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Günay, U. (1986). *Tarihi Türk Kadın Kıyafetleri*. İstanbul: Ortadoğu Video İşletmeleri AŞ.
- Hasarlı, G., Kıcıroğlu, B., & Ocakoğlu, N. (2010, Ekim). *XVIII. ve XIX. Yüzyıl Osmanlı Sarayı kadın giysileri ve bir modernizasyon çalışması*. Ulusal Meslek Yüksekokulları Öğrenci Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Düzce Üniversitesi, Düzce.
- Hidayetoğlu, H. M., & Nas, E. (2005). *Bursa Karagöz Sanat Evi'nde bulunan geleneksel kadın başlıkları*. II. Bursa Halk Kültürü Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa.

- İlsan, D. (2010). *Bursa çevresi gelin giysileri*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kamiloğlu, İ. (2005, Ekim). *Bursa İli Geleneksel Kadın Başlıkları Üzerine Araştırma*. II. Bursa Halk Kültürü Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Kaplanoğlu, R. (2001). *Bursa Ansiklopedisi I Yer Adları*. Avrasya Etnografya Vakfı.
- Kırzioğlu, G., N. (1994). *Türk halk kültüründe Doğu- Anadolu dokumaları ve giysileri*. Ankara: Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı.
- Kolukisa, K., & Yörük, M. (1973). *Bursa il yıllığı*. Ankara: Ajans-Türk.
- Anonim (1997). *Bursa*. Ankara: Kültür Ofset.
- Oyman, N. R. (2007, Eylül). *Burdur müzesindeki yöresel kadın giysileri, süsleme ve işlemleri*. 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi'nde sunulmuş bildiri. Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Ankara.
- Özbağı, T. (1997). Bursa Keles yöresi Türkmen kadın giysileri. *Sanatsal Mozaik Dergisi*, 22(2), 36-40.
- Özdemir, M. (2009). Bolu ili Göynük ilçesi kadın başlığı. *e-Journal of New World Sciences Academy Social Sciences*. 4(1), 92-104. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/nwsasocial/article/view/5000062002/5000119697> sayfasından erişilmiştir.
- Salman, F. (2006). Gaznelilerde Giyim Kuşam Özellikleri. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 0(16) , 111-126. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/28497> sayfasından erişilmiştir.
- Salman, F. (2010). Bitlis geleneksel giysileri. *Sanat Dergisi*, 0 (5), 41-53. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/28838> sayfasından erişilmiştir.
- Salman, F. (2010). Göktürk dönemi kıyafetleri. *Sanat Dergisi*, 0 (9), 12-34. <http://dergipark.gov.tr/ataunigsfd/issue/2597/33396> sayfasından erişilmiştir.
- Salman, F. (2013). *Başlangıcından Anadolu Selçuklularının sonuna kadar Türklerde kıyafet biçimleri*. Erzurum: Zafer.
- Şahin, Y. (2011). Geleneksel kadın giyimi kesim tekniğinde modanın etkisi. *Folklor/*

- Edebiyat*, (68), 181-185. http://dergipark.gov.tr/fe/issue/26032/274199_sayfasindan erişilmiştir.
- Şenesen, R. (2011). Osmaniye / Düziçi'nde dünden bugüne yaylacılık ve varsak Türkmenlerinin yayla göçü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 267-286.
- Tansuğ, S. (1982). Anadolu'da Türkmen ve Yörük kadın giyimleri. *Sanat Olay Dergisi*, 1(13), 40-47.
- Tansuğ, S. (1984). *Anadolu'da Geleneksel Türkmen Giyimi*. İstanbul: Erenler.
- Taş, H. (2002). *Bursa Folkloru, Bursa İli Gelenek ve Görenekleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma*. Bursa: Gaye.
- Taş, H. (2006). *Bursa'da Kumaş ve İpekçiliğin Tarihsel Gelişimi İçinde Eski Bursa'da Giyim- Kuşam Gelenekleri*. VII. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa. <http://books.google.com.tr/books> sayfasından erişilmiştir.
- Tezcan, M. (1983). Giyim olgusuna sosyo-kültürel bakış ve Türklerde giyim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimler Fakültesi Dergisi* 16(1), 255-276.
- Uludağ Üniversitesi (2012). *Bursa'nın dağ ilçelerinin tarihi ve kültürel mirası envanteri*. [Harita] <http://www.olymposarastirmalari.com/tr/galeri&Kategori=352> sayfasından erişilmiştir.
- Uluumay, E. (2010). Uludağ yöresi Türkmen kadın ve erkek kıyafetleri. *BURSAV Kent Tarihi ve Kültür Dergisi*, 28, 3-8.
- Yüceer Arslan, H. (2014). Kolan Dokumanın Giysi Tasarımında Kullanılması. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*. (5), 123-139. <http://dergipark.gov.tr/mahter/issue/28388/301842> sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK 1. Giyim Kuşam Bilgi Formu

Örnek No:

Şekil No:

İnceleme Tarihi:

Tarhlendirme:

Koleksiyondaki Yeri:

Onarım Görüp Görmediği:

Bugünkü Durumu:

Giysi Adı:

Giyside Kullanılan Malzemeler ve Renkler:

Giysinin Model ve Kesim Özelliği:

Giyside Kullanılan Dikim Teknikleri:

Giysinin Süsleme Özelliği:

Giyside Kullanılan Astarlama Tekniği:

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı:

EK 2. Geleneksel Aksesuar Bilgi Formu

Örnek No:

Şekil No:

İnceleme Tarihi:

Tarhlendirme:

Koleksiyondaki Yeri:

Onarım Görüp Görmediği:

Bugünkü Durumu:

Aksesuar Adı:

Aksesuarda Kullanılan Malzemeler ve Renkler:

Aksesuarın Model Özelliği:

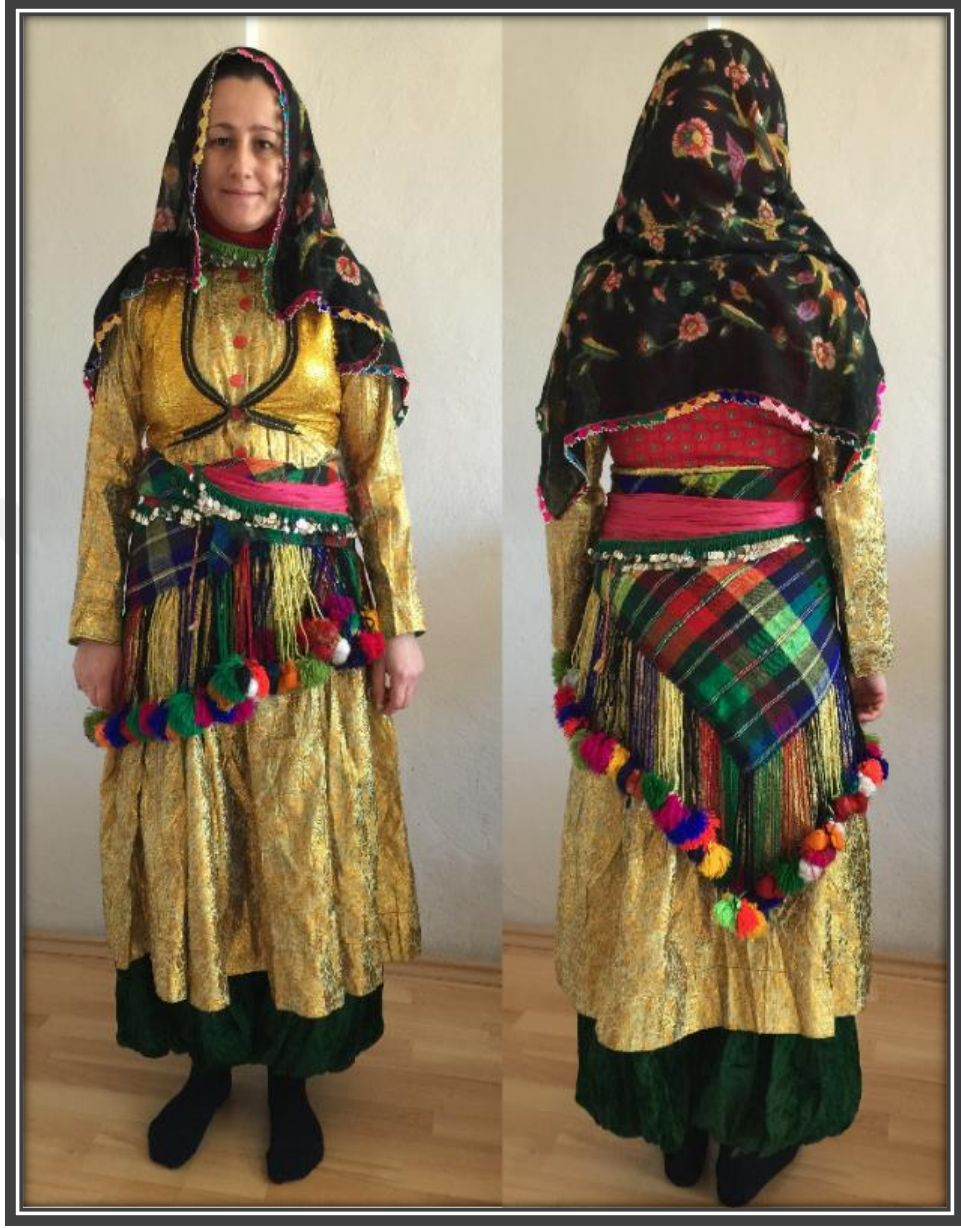
Aksesuarda Kullanılan Dikim Teknikleri:

Eserin Yayınlanıp Yayınlanmadığı:

EK 3. Keles- Kocakovacık geleneksel kadın giyimi

EK 4. Keles- Kıranşıklar geleneksel kadın giyimi

EK 5. Keles- Kocakovacık geleneksel özel kadın giyimi

EK 6. Keles- Kemaliye geleneksel özel kadın giyimi

GAZİ GELECEKTİR..